

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבוחר
עלוני השבוע

שונה שישית
גיליון מספר 606

ראה
תשפ"ה

שבת

אתווקים

לילדים חובבי העלונים חפשו את

מבית דפוס
'ספיד'

זמן קצת וזאת השקת

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
לחצו כאן

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
08:31	07:52	06:39	ירושלים
08:28	07:54	06:55	בני ברק
08:31	07:55	06:47	חיפה
08:29	07:54	06:55	אשדוד
08:30	07:53	06:38	בית שמש
08:30	07:53	06:56	קרית גת
08:31	07:53	06:49	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
S025004569@Gmail.com

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

Pancake Welcomes You

ארוחות בוקר עשירות,
Welcome Package
ומארזי פינוק מתוקים
ליולדות, לאורחים,
ולרגעים של חופשה
מושלמת.

Pancake
יוקרה בטעם

להזמנות: 0548459460 | pancake9460@gmail.com
ארוחות בוקר _ מארזים מפנקים _ ערכות ארוח _ כנסים וימי גיבוש
כל המוצרים בהכשר העדה החרדית והרב לנדא _ שרות משלוחים לכל חלקי הארץ

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פרשת ראה תשפ"ה

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גליון עקב בענין 'גמישות הגוף'

במאמר שכתבת שיבחת את מי שפיתח גמישות בגוף שלו, שכבר לא כואב לו המכות ואני שואל, האם אין בזה גם חיסרון? האם הוא לא הופך להיות אדם קשיח, בעל עור פיל, וכך גם חסרה לו רכות ורגישות לזולת?

ואני לא סתם שואל, אלא כי גדלתי בבית כזה. והרגשתי שהם לא מצליחים אף פעם להבין אותי.

*

נתפסתי למשפט הבא שכתבת בשו"ת הקצר: "לנהוג ברוממות, גם בלי להתנשא".

זה כותרת מצוינת למאמר מצוין עוד יותר שאולי תכתוב בנושא.

כמו שאתה בוודאי מנחש, הסיבה שנתפסתי למשפט הזה היא חוויה מסוימת שעברתי, גם כן במסגרת יציאה משפחתית, כשהמיקום שלנו הוא בתווך. אני ומשפחתי משתדלים להיות שמורים מטכנולוגיה, אך יש חזקים ו'חשובים' מאיתנו. מהצד ראיתי איך אנשים במשפחה די נפגעו מה'רוממות' קל בגרונם.

*

בעקבות המאמר, אכן חשבתי לעצמי, שזה שני נוסע לחוף הים והשמש קופחת, אני נרטב לגמרי, ואני גם מתמרח בבובי וכולי מתמלא בחול. בבית לא הייתי שורד את זה, וכאן אני אפילו מתאמץ כדי להיות. אלא מה, הכול מתחיל ונגמר בהסכמה שלי לסבול. וכך הסבל הופך להיות לעונג.

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: בחדש אלול אני מתחיל בעו"ה כולל חדש. אני מכיר את עצמי, שכבר ביום הראשון אני נהיה חבר של כולם. אשמח לדעת איך להסתכל על התופעה הזאת? והאם יש כאן בעיה?

תשובה: קודם כל, המודעות היא החשובה כאן. אתה מסתכל על עצמך ובוחן, וזה מעולה. יש כאן בוודאי תכונה חיובית חשובה, ביכולת להתחבר במהירות לאנשים.

כרצונך, ניתן לבדוק כיוונים נוספים:

א. האם קיימת כאן חרדה מלהיות בודד, שלכן אתה ממחר להתחבר לכולם?

ב. האם יש צורך בריצוי? אולי להיות בטוח שאתה אהוב על כולם, כי בהנחת היסוד שלך אתה שני או דחוי.

ג. אולי החיבורים המהירים הם יותר חיצוניים, והם מחפים על קושי ליצור קשר נפשי עמוק.

בכל מקרה, תמשיך להיות את מי שאתה, תזרום עם הטבעיות שלך, ובד-בבד אתה יכול לבדוק את המניעים שלך יותר לעומק. בהצלחה רבה בכולל החדש.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

החרדה שבאה להטיב

מתברר פתאום שלחרדה יש גם מטרות טובות, והן מביאות תועלת.

ואנחנו ננסה להבין, כיצד חרדה חברתית, בריאותית או כלכלית, יכולה להביא תועלת לאדם.

*

ניתן להצהיר כבר מראש: כן, בהחלט. **לפעמים החרדה היא לא הפרעה לחיים, אלא אדרבה באה להגן על האדם.**

יש מבינינו שגדלו בסביבה של בעלי הפרעות אישיות שונות ומגוונות. אנשים הקרובים אליהם אימצו לעצמם התנהגויות מופרעות, שזה כולל: רודנות, אלימות, התעללויות, התפרצויות זעם, בזוזי כסף, ועוד ועוד.

הילדים שגדלו באווירה כזאת, ספגו והפנימו את ההתנהגויות הללו ואת הקולות הללו לתוך נפשם. ויש בהחלט סיכוי סביר, שהם יחקו את ההתנהגות הזאת בעתיד החיים.

ניקח דוגמא: ילד שגדל בבית עם התפרצויות זעם, גם על דברים קלים ופשוטים. אבא שיכלה לקפוץ בצרחות אימים על איחור של חמש דקות. הילד הזה שגדל ונהיה אבא, עם כל הרצון שבו שלא לחקות אותה, עלול לסבול מהתפרצויות דומות.

(הרעיון של הפנמת הקולות בעל כרחו של הילד, יש לו מקור מרווח בפרשת השבוע. מצוות 'עיר הנידחת'. התורה מבטיחה: "ונתן לך רחמים ורחמך". האור-החיים הק' מבאר, כי זה מפני שמעשי האכזריות על תושבי עיר הנידחת עלולים להשפיע על הנפש.)

מה ששומר עליו באמת, הוא אותו מנגנון ההגנה שפיתח כמנגנון הישרדותי חיוני ביותר. וזו החרדה. כן, החרדה להיות כעסן. החרדה משמרת עבורו את הצורך העצום לשמור על רוגע ושלווה בכל מצב.

ואם הילד גדל לצד מישהו שהיו לו כמה וכמה התנהגויות מופרעות, החרדה תתעצם שבעתיים. היא זו שתחזיק אותו, להתנהג כראוי. במקרה הזה, החרדה החברתית יש מטרה נעלית: לשמור עליו להישאר שפוי, להתנהג באופן נאות, להתייחס בכבוד לאנשים.

בהמשך העבודה של האדם, הוא עשוי להגיע למקום של "נפרדות" מוחלטת מאותן דמויות. הוא יהפוך להיות איש אחר לגמרי, וככזה שאינו עשוי בשום צורה לחקות את המופרעות. ואז אולי כבר לא יזדקק לחרדות כדי להגן על עצמו?

ועד אז... החרדות ימשיכו הלאה לשרת אותו באופן הנכון.

*

כשאנחנו יכולים להסביר לעצמינו, עד כמה החרדה נדרשת כדי לשמור על עצמינו, אנו דווקא יכולים להרכין ראש בפני החרדה. ואז דווקא להודות לד' על שזיכה אותנו במתנה המופלאה הזאת. במקום להתעמת עם החרדה, ולפעול בכל הכוח לסלק אותה, להסכים איתה, לקבל אותה, וגם לשמוח איתה.

דווקא באופן הזה, אפשר להגיע לסוג של שלווה ורוגע, בס"ד.

יש רגע כל כך מתסכל, עבור כל אחד מאיתנו שמנסה זה שנים, לסלק איזה שהוא רגש קשה שאיתו הוא מתמודד, אך למרות הכול, הרגש הזה לא חולף.

כבר הלך לטיפולים. ניסה כל מיני שיטות. אפס! הרגש הקשה נמצא כאן כדי להישאר.

ניקח לדוגמא את הרגש הנפוץ ביותר: חרדה. וגם אותה נפצל לכמה סוגים.

חרדה חברתית

כל פעם שהוא פוגש חברים הוא נלחץ. יש מתח. איך החברים יגיבו לדברים שלו? ייהנו איתו? ישמחו איתו? האם מרוצים ממנו?

כשהוא ניגש לעמוד, זה לחץ אימים. לא משנה שיש מאחוריו, ארבעה זקנים, שתי כיפות סרוגות, וכמה בחורים צעירים. דפיקות לב מואצות.

חרדה בריאותית

כל תופעה פיזית קטנה ואף שולית, מעוררת דאגות קשות. כאב קטן באיזור הלב, "זה בטח התקף לב!" / משהו עמום לוחץ בכף היד. "בוודאות גידול מתחת לעור!" / עלה החום לילד. "בטח יש לו חצבת. הוא הולך למות". וכן הלאה.

חרדה כלכלית

כל פעם שמוציא את הארנק, צביטה חזקה בלב. אוכל שהולך לפח, קורע לו את הלב.

כבר ישב אצל יועץ כלכלי, בדק את מצב החשבון ואת כל הנכסים. הבטיח לו, שגם אם לא ירוויח שקל נוסף מיום זה והלאה, יוכל לחיות את שארית חייו בכבוד. ועדיין, הלחץ לא פוסק.

וכל אחד מהם, הלך לסידרת טיפולים. התחילו ב-CBT, המשיכו ל-NLP, התנסו בכמה שיטות טיפוליות על פי קבלה ועל פי רמח"ל, ומשם הלכו לטיפול דינאמי, והשקיעו תקופה נוספת בטיפול עמוק ושורשי בכל חלקי נפשם.

ולאחר שהשקיעו מאות שעות, ושילמו עשרות אלפי שקלים, הם ניצבו בפני המציאות הקשה: החרדות לא פוסקות.

ומשהחרדה לא פוסקת, יום אחד שאלו את עצמם: ואולי אחיה כל החיים עם החרדה הזאת??

והמחשבה הזאת תיכף מייצרת חרדה נוספת. חרדת חרדה - קוראים לה. החרדה, שכל החיים יצטרכו לחיות עם חרדות.

ורגע לפני שהם פונים לרופא משפחה, על מנת שירשום להם תרופה להרגעת החרדות, אולי שווה לבדוק משהו נוסף?

*

בשבוע הקרוב אנו מתחילים בתקיעת שופר. למצוות תקיעת שופר יש טעמים רבים. אחד הטעמים על פי רבי סעדיה גאון, היא המטרה המוצהרת: לעורר חרדה בקרב השומעים. הוא מצרף לכך את הפסוק: "הייתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו". בהחלט, יש ענין להכניס אנשים לחרדה במהלך חודש אלול. (ומי שלא נכנס לחרדה משמיע שופר?...) זה ענין למאמר נוסף בעו"ה

טעם בפרשה

ר"ס

רא

לא, סוף 'שהיוצא בשדה' [-עשיו] מתגרה בכם, ואיזה הוא היוצא בשדה? זה עשו הרשע דכתיב ביה (בראשית כה, כז) "איש ידע ציד איש שדה".

אתה מבין צדיק!!!

הקב"ה אומר לך 'אפרים שלי'! אם זכית ונתת לעמלי תורה אז אתה יוצא לשדה וקוצר 'ענבי טלי משודרגים', אבל אם לא, אז מישהו מפחיד מגיע לזירה... מי זה??? עשיו הרשע!!

האמת, שאנחנו לא יודעים מה יקרה בעוד יום אחד בעולם... כי כל יום העולם משתנה, פתאום פלוני נגד אלמוני, ולמחרת ההיפך, ופתאום שמעתי על מדינה חדשה שלא ידעתי שהיא קיימת [קומבודיה.. נראה לי] אבל היא פתחה במלחמה עם השכנה שלה 'תאילנד' וכמה ימים אחרי זה ה'קינג' מארה"ב כבר סגר שם איזה דיל מוזר ובקיצור, אנחנו כבר לא יודעים מה טומן לו העתיד... אבל אין ספק שאם חז"ל אמרו לנו שיהיו מוציאים אחד מעשרה לעמלי תורה וזה מה שיציל אותם מ'עשו הרשע' - אז אנחנו ב 2025, שהשיבות והכוללים [וכל עולם התורה] חוטף חיצים ובליסטראות מכל כיון, ולא רק שהממשל בישראל לא תומך בו עוד, אלא הוא טומן לו מוקשים מכל כיון, אין ספק שכעת זה ודאי הזמן שצריכים להטות כתף ולעשות הכול על מנת שהקול קול יעקוב יציל אותנו מהידיים ידי עשיו!!!

אז ייתן השם שנזכה לכך ונראה ניסים גלויים בקרוב, ונצא לגאולה

שלימה!!

והנה המשך המדרש:

דבר אחר 'תבואת זרעך היצא השדה שנה שנה'. אם זכית סוף נפיק לחקלא - אם זכית לתת עשירית לעמלי תורה, סוף שאתה יוצא לשדה] וחמי עולמא צריך מיטרא - [ורואה שהעולם צריך גשם] ומתפלל ונענה!!! ואם לאו [לא זכית לתת...] סוף ששונאי ישראל - [עם ישראל בלשון 'סגי נהור'] יוצאין לקבר בניהם בשדה.

זאת אומרת, אם זכית לתמוך בעמלי תורה אז אתה יוצא לשדה וצועק לקב"ה: טאטע! צריך גשם! ומיד מגיע גשם!! ואם לא... אז קורים דברים פחות נעימים....!

ייתן השם שנזכה להחזיק חזק ב'קול יעקב' ונראה במפלת 'ידי עשיו'!!

לבת אלון ומבורך!

יש לי חבר שאבא שלו אוסף כסף בארה"ב לכל מיני ארגונים. האבא הנ"ל הוא יליד ארה"ב וגדל בבית לא דתי אבל בגיל הבחרות הוא התחיל להתחזק עד שנהפך לשומר תורה ומצוות' כדת וכדין.

הוא אמר לי משפט שאבא שלו אמר [והאמת שזה קצת נגע לי עמוק] ואני רוצה לשתף אותכם:

"אבא שלי אומר שאם הוא היה מסתובב בחו"ל ואומר שהוא אוסף כסף בשביל ישיבה שגם לומדים בה מקצוע [ולא רק תורה] - היה עף עליו שטרות מכל כיוון!!!"

אני לא יודע מה זה אומר לכם המשפט הזה, אבל כנראה שמה שחונכנו מגיל קטן - שהיצר הרע נלחם עם כל הכוח במקומות שהוא הכי מפחד מהם, נכון ועוד איך..!

כי אתה רואה את המצב של הישיבות והכוללים ואתה מבין שהיצר נלחם בכל כוחו ובצורה לא הגיונית, כי כן!!! זה הדבר היחיד שמחזיק עכשיו את העם היהודי כולו!!! וזו החומת ברזל האמיתית שפרושה כעת מסביבנו!!

אני לא יודע מה אתם יודעים, אבל הישיבות והכוללים באמת במצב לא פשוט... עולם התורה חווה טלטלות קשות מכל כיוון... הסיטרא אחרא בשעתו האחרונה יורה את כל הקליעים והפגזים שעוד נשארו... ואנחנו נושאים עיניים למרום!!!

פרק יד, פסוק כב: "עשור תעשר את כל תבואת זרעך היצא השדה שנה שנה"

ילקוט שמעוני: "עשור תעשר", עשור שלא תתחפר, עשור שתתעשר וכו'

אמר רבי אבא, רמז לפרגמטוטין ולמפרשי ימים - אנשי עסקים] שיהיו מוציאים אחד מעשרה לעמלי תורה.

'אחד מעשרה' לעמלי תורה!!! זה הרבה??? תלוי למי??? אבל המדרש אומר לך: עשירית - לעמלי תורה!!! ממשיך המדרש [אגב זה כתוב גם במדרש תנחומא]

'תבואת זרעך היצא השדה' - אם זכיתם [ונתתם אחד מעשרה לעמלי תורה], סוף שאתם יוצאים לזרע השדה [ולהרויח], ואם

כל הזכויות שמורות למכון 'טעם בפרשה'

להערות, הארות ותגובות וכן להרשמה לקבלת ה'טעם' במייל מידי שבוע פנו למייל: GTB100200@gmail.com

להנצחות ולתרומות ניתן לפנות לטל' 052-719-2760 או במייל הנ"ל

שימו לב! בשלב זה העלון מופץ בתפוצת מייל בלבד + לזיכוי הרבים ברצוננו להדפיס ולהפיץ את ה'טעם' בבתי הכנסיות ובתי המדרשות! לתרומות ניתן ליצור קשר עם המכון! זכות זיכוי הרבים יגן על התורם ועל כל בני משפחתו

לקוּטִים וּסְפוּרִים נִפְלְאִים

פרשת ראה

רבים וסיים בלשון יחיד, והסביר שעל כל אדם מוטלת החובה לחקור ולדרוש את הסיבה לחורבן בית המקדש, כדי לבנותה מחדש.

והלוא החורבן בא עקב שנאת חנם, והתיקון לכך הוא אפוא אהבה ואחדות.

וזה כוונת הפסוק "לשכנו תדרשו" - יש לדרוש ולברר למה השכינה הסתלקה מבית המקדש, וזה מפני שהייתם רבים ומפולגים לפלגים רבים מחמת שנאת חנם.

וכיצד אפשר לתקן זאת? על ידי "ובאת שמה" - בלשון יחיד, בכוח האחדות, כאיש אחד בלב אחד.

"ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה"
(יא, כו)

למה פתח הכתוב בלשון יחיד וסיים בלשון רבים? מפני שכל אדם צריך לחשוב כאילו הוא יחיד בעולם, ואם עשה מצוה אחת הכריע את עצמו ואת העולם כולו לכף זכות, ולכן פתח בלשון יחיד שכל אחד יש לו כח לשנות את העולם כולו.

(רבי יחיא בדיחי)

"כי יקום בקרבך נביא"

או חולם חלום" (יג, ב)

שוטה אחד הגיע פעם אל רבי יוסף דב מבריסק, ואמר לו: רבנו, חלום חלמתי כי התמנתי ונעשיתי למנהיג עדה בישראל, ודומה לי כי נבואה נזרקה בי.

חיך רבי יוסף דב ואמר לו: עליך נאמר בפרשת ראה, 'כי יקום בקרבך נביא או חולם חלום וגו', לא תשמע אל דברי הנביא ההוא או אל חולם החלום ההוא, שכן איזו תועלת יש לך מחלומך? אילו חלמו הקהילה עליך, היו הללו ממנים אותך באמת לרבם, אולם עכשיו שאתה חלמת עליהם ולא הם עליך, אין

אלו אלא דברים בטלים, והרי כבר לימדונו חז"ל שאין מראים לו לאדם בחלומו אלא מהרהורי לבו.

"למען יברכך ה' אלוקיך בכל מעשה ידך אשר תעשה" (יד, כט)

מחד גיסא נאמר בפרשתנו: למען יברכך ה' אלקיך בכל מעשה ידך אשר תעשה, היינו: יש לפעול לעשות

מבחן האמונה האמתית

"אמונה" היא המלה הכי נפוצה בשיחות שלנו היום. בכל בית מדרש שומעים דרשות על חזוק, הרצאות על קרוב לבוא, שיחות על אהבת השם, אפילו על ענוה ושפלות - הכל מדבר ונדרש.

אבל רגע - איך אני יודע שזה לא סתם מלים?

איך אני יכול להיות בטוח שמה שיוצא מהפה שלי באמת מגיע מהלב - ולא סתם דקלומים יפים שלמדתי בעל פה?

הרה"צ ר' אשר פריינד זי"ע נתן מבחן פשוט וקשה: "האם אתה מוכן להאשים את עצמך?"

לא להצדיק. לא להסביר. לא לזרק אשמות.

להאשים את עצמך.

"ונתתה את הברכה על הר גריזים ואת הקללה הר עיבל" (יא, כט)

מובא במדרש תלפיות (ענף ברכות אות ב') ששני ההרים יש להם אותה תכונה להצמיח, שניהם נמצאים במקום שמש, ונחלי מים, ואותה תכונה טבעית יש גם להר גריזים וגם להר עיבל, ובכל זאת בהר גריזים לעולם העשב והאילנות רעננים, ואילו בהר עיבל לעולם יבש, לא מצמיח כלל וכלל.

ללמדך שלא התכונות הטבעיות מביאות

צמיחה, אלא ברכת ה' היא המצמיחה, וקללת ה' היא המייבשת - הברכה גורמת לרעננות, והקללה גורמת ליבשות.

(בית ומנוחה)

"לשכנו תדרשו ובאת שמה" (יב, ה)

האמרי אמת תמה על לשון הפסוק, שמתחיל בלשון

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

ולהשתדל, "וברכתיך" אבל "תעשה", ומאידך גיסא - היכן מתבטא ההבדל, בין מי שחושב כי הוא מבריא את ישנה מצות הביטחון. והכל שואלים: כיצד, באמת מתנהגים למעשה?

מעט וזה קצת יותר?
התשובה היא במקרה שאין את היכולת לקבל רפואות, כאשר אדם מנוע מלהשיג תרופה מסוימת או כאשר אין לו חובה לקבל תרופה - אז עליו לדעת כי הישועה, אם היא צריכה לבוא, בוא תבוא - עם הרפואות וללא הרפואות, ואף בלא השתדלות, כי עתה אין עליו חובת ההשתדלות, וזה יעשה הטוב בעיניו, אם נגזרה עליו רפואה - היא תגיע בכל דרך שהיא.

כמו כן, כל סוגי ההשתדלות הגובלים באיסור או חשש איסור - אין בהם חובת ההשתדלות, אדרבה, במקרה שחייב להשתדל ואינו משתדל כראוי, יכול להיות שבגין כך לא יקבל מה' את המגיע לו, כעונש על שלא עשה את המוטל עליו, אבל כאשר אינו חייב, מחמת חשש איסור וכדו', הוא פשוט עובד חינוס, כי אם נגזר - יהיה לו ואם לא, לא יהיה. נסעתי פעם במונית עם רבי עזרא ברזל זצ"ל. באמצע הנסיעה פנה הרב לנהג ואמר לו: אתם, נהגי המוניות, צריכים להיות הגדולים ביותר במידת הביטחון בה', כי אין לכם עבודה מסודרת, כל מי שרק מגביה את היד לסדר את מגבעתו אתם חושבים כי הגביה

אִפְלוּ כְּשֶׁכָּל תָּא בְּגוֹף שְׁלֶךְ צוּעֵק "זֶה לֹא הוֹגֵן!" - הָאֵם אַתָּה מוֹכֵן לוֹתֵר עַל הַזְכוּת הַקְדוּשָׁה שְׁלֶךְ לַהֲיוֹת צוֹדֵק?

יֵשׁ סִפּוּר עַל בְּחֹר מֵאֵן שֶׁהַמְשָׁגִיחַ בִּישִׁיבָה גָּעַר בּוֹ עַל מִשְׁהוֹ.

בְּמָקוֹם לַחֲשֹׁב "אוֹלֵי יֵשׁ כָּאֵן מָסֵר בְּשִׁבְלִי", הַבְּחֹר עָנָה בְּבִטְחוֹן עֲצָמִי מְלֹא: "הָרַבִּי אָמַר שֶׁהַמְשָׁגִיחַ הוּא לֹא 'מְצִיאוֹת' - הוּא בֶסֶךְ הַכָּל 'סִכָּה' שֶׁהֵשֵׁם שׁוֹלֵחַ!" נִשְׁמַע חֶכֶם, נָכוֹן? רַק שִׁישׁ כָּאֵן בְּעִיָּה מֵהוֹתִית: אִם אַתָּה בְּאֵמֶת מֵאֲמִין שֶׁהַקֵּב"ה שְׁלַח אֶת הַמְשָׁגִיחַ הַזֶּה לְהַעֲבִיר לָךְ מָסֵר - אִזּוֹ לָמָּה אַתָּה לֹא מְקַשֵּׁיב?!

הַבְּחֹר הַזֶּה לָקַח אֶת הַתּוֹרָה הַכִּי עֲמָקָה עַל הַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ בְּתוֹר... תִּירוֹץ לֹא לִשְׁמַע בְּקֶרֶת. כִּי זֶה בְּדִיוֹק הַפְּרִדּוּקִס: בְּרָגַע שֶׁאַתָּה מִבִּין שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדַבֵּר אֵתְךָ דֶּרֶךְ הַמְשָׁגִיחַ, כָּל הַשְּׁאֵלוֹת הַצִּדְקָנוֹת נִעְלָמוֹת.

לֹא יִהְיוּ יוֹתֵר: "לָמָּה דּוֹקָא אָנִי?", "מָה עִם כָּל הַשְּׁאָר שְׁעוֹשִׂים אוֹתוֹ דְּבָר?", "זֶה לֹא הוֹגֵן!"

כִּי הַשְּׁאֵלוֹת הָאֵלֶּה - הֵן בְּדִיוֹק מָה שְׁמוֹנֵעַ מֵאַתָּנוּ לְקַבֵּל אֶת הַמָּסֵר הָאֱלֹקִי וְלַהֲכַנֵּעַ לְאֲמוּנָה הָאֲמִתִּית.

זֶה לֹא רַק לְבָנֵי נֶעֶר, הַנוֹשֵׂא הַזֶּה לֹא נִגְמַר בְּגִיל שְׁמוּנָה עֲשָׂרָה, כָּל אֶחָד מֵאַתָּנוּ, בְּכָל גִּיל, עוֹמֵד מוֹל אוֹתוֹ מִבְּחָן: הָאֵם אָנִי מוֹכֵן לְשֹׁבֵר אֶת הָאֵגוֹ שְׁלִי וְלְקַבֵּל שְׁאוּלִי... אוֹלֵי - הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַסֶּה לְהַגִּיד לִי מִשְׁהוֹ דֶּרֶךְ הַמַּצֵּב הַזֶּה שְׁמֵרְגִיז אוֹתִי? אוֹ שְׁאֲנִי אֶעֱדִיף לְהִשָּׁאֵר עִם הַדְּקִלוּמִים הַיְּפִים שְׁלִי עַל אֲמוּנָה חִזְקָה?

(ע"פ נְקֻדּוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

התשובה היא, שיש כאן בעולם, תהליך דומה ל"שבור את החבית ושמור יינה", כלומר, אתה צריך לעשות, חייב להשתדל, לעבוד. בענייני בריאות, למשל, אם אינך בריא - עליך ללכת להיוועץ ברופא וברפואות, ואם אין לך כסף לרכוש תרופות - תעבוד לפרנסתך ותקנה תרופות, אך בד בבד עליך לדעת בבירור, כי ההשתדלות שלך אינה שווה כלום! ההשתדלות שווה רק משום שאתה ממלא את חובך, אבל הישועה לא באה מחמתה.

ובנוסף נוסף: בהלכות השתדלות יש לכל אחד שלחן ערוך בפני עצמו... צדיקים בעלי דרגה גבוהה החשים את הקב"ה בכל לבבם, הם, למשל, פטורים מכל השתדלות, וכלשון הרמב"ן "מה לרופאים בבית יראי ה'" מאכלם ורפואתם ופרנסתם יגיעו להם בדרך פלא ונס, אך רוב האנשים דרגתם פחותה מהם, וממילא אינם פטורים מהשתדלות, לפחות משהו מסוים.

כל אחד יעשה השתדלות כפי לבבו, יש אדם שדי לו במעט השתדלות, לפתוח את חנותו שעה ביום, אחרים שאמונתם אינה חזקה כמותו, זקוקים לשעתיים שלוש, אחרים לחצי יום וכו' - כל יהודי לפי חוזק אמונתו בה', יש המרבה ויש הממעיט - אבל שניהם אין חילוק ביניהם בידיעה כי ה' הוא הזן מקרני ראמים ועד ביצי כינים - לא אני!

יד לעצור מונית... כל כך אתם מצפים ותלויים בחסדי אחרים, ממילא, קל לכם לתלות עיניים למרום ולזכות לביטחון בה'... ומי כמוכם, רואים בסופו של דבר כיצד מגיעה פרנסתכם...

(יחי ראובן)

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

"לא תאמץ את לבבך" (טו, ז)

יש לפעמים אדם הרואה את חברו וידידו במצוקה כספית, וליבו נכמר עליו מתוך רחמים, ועלול להיות מצב שאינו יכול לשאת בליבו הרגשה כבדה זו, ומתוך רצון להפסיק את המועקה אשר בליבו מחמת מצבו הקשה של חברו, הרי הוא מגיש לו סיוע.

יתירה מזו, ישנם אנשים שמתאכזרים על זולתם, ובראותם את מצוקתם, מתעורר בהם רחמים, ואחרי

הסיוע שמגישים לנצרך, יכולים ועלולים הם שוב להתאכזר עליו.

על זה ועל זה מזהירה התורה: לא תאמץ את לבבך, מלשון "לא תתן ללבך חוזק ואומץ" שהמטרה בנתינת הצדקה לא תהיה אך כדי להסיר את המועקה שבליבך, ובוודאי לא בשביל להתאכזר עליו.

(עפ"י ש"ך על התורה) בעניין הזה מסופר (מובא באוצרות התורה): פעם ישב הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זצ"ל עם תלמידיו ועסק בתורה נכנס לפתע עני לבוש בלואי סחבות וכל כולו מעורר חמלה הוציא רבי מנחם מנדל דינר זהב מכיסו ונתנו לעני שמח העני על המתנה ההגונה שקיבל והלך לדרכו.

והנה כאשר הלך אותו עני חשב רבי מנחם מנדל לעצמו, הרי מה שנתתי לו את הדינר היה מתוך שנכמרו רחמי עליו ולא לשם מצות הצדקה כפי שציוונו השי"ת, שלח מיד לקרוא לעני.

כאשר שמע העני כי האדמו"ר ביקש להחזירו נבהל ונחרד שמא

התחרט האדמו"ר על מה שנתן, שמא טעות היתה בידו והתכוון ליתן רק דינר של כסף.

כשהגיע העני הוציא רבי מנחם מכיסו דינר זהב נוסף ונתנו לעני לשם מצות צדקה, כמובן שמח העני מאד הוא אור עוז ושאל את הרבי אם כך היה ברצונו לתת שני דינרי זהב מדוע לא נתנם מתחילה וגרם לו ל"בהלת שווא"?

השיב האדמו"ר למדתי מהפסוק בפרשת ראה שכך עלי לעשות "נתון נתן לו" מדוע כפלה התורה לשון נתינתו אלא ללמדנו שאם נתן לעני בפעם הראשונה מתוך רחמנות, עליו לחזור ולתת נתינה נוספת לשם מצוה לתת באופן "שלא ירע לבבך בתתך לו" כלומר לא מתוך צער הלב על המצב של העני אלא לשם מצות הצדקה.

"ולא תקפוצ את ירך מאחריך האביון" (טו, ז)

סיפר עגלון שהוביל את החפץ חיים זצ"ל בדרך, שכרגיל, היה מדבר עמו על תכלית האדם בעולם הזה.

העגלון שאל אותו במה יוכל לזכות איש כמוהו. הח"ח השיב לו, שיעסוק בגמילות חסדים.

צחק העגלון במר נפשו האם זה לא לעג לרש, הלא עני ואביון הוא, וזקוק בעצמו לקבלת גמ"ח!

הסביר לו החפץ חיים במתק לשונו, שאל יחשוב שגמ"ח צריכים להקים במאות, אפשר להקימו בקטנות, ינסה לחסוך מהוצאות פרנסתו כמה פרוטות לשבוע, וכשיצטרפו הפרוטות לזהובים, יהיה לו כבר במה לעזור לשכן עני בהלוואה קטנה לצרכי שבת, וזהו יסוד גמ"ח הנחשב בעיני הקב"ה כאחת הקופות הגדולות.

סיים העגלון בשמחה - שמעתי לעצתי, וכיום יש לי סכום הגון אשר נאסף אצלי והנני מלווה בע"ה לעשרות אנשים.

לאחר שנים ארוכות של מאמצים מול ה'שויות, זכה

ר' אשר סוף סוף לקבל שטח נרחב במירון - עליו תכנן לבנות מרכז גדול של 'יד עזרה'. סוף סוף יש לפעילות החסד הרחבה שלו מקום ראוי במירון.

מיד לאחר שקבל את השטח, נשכרו מהנדסים ואדריכלים לתכנן את המבנה שיבנה במקום.

באותה עת הגיע יהודי אחר, גם הוא בעל מעשי חסד, ובקש מר' אשר לקבל פנה קטנה בשטח.

ר' אשר, בטוב לבו, הסכים בשמחה.

אולם בקר אחד, כשהגיעו החברים למקום, גלו לתדהמתם שהאיש השתלט על חלק עצום מהשטח - הרבה מעבר למה שהעניק לו ר' אשר, והחל לקבץ עבדות בשטח ללא רשות.

החצפה הבלתי נתפסת הטרידה מאוד את ר' אשר, הוא החליט לשכר את מיטב אנשי המשפט ולנסח כתב תביעה מנמק שיגש לבית הדין.

לאחר שקבל את כתב התביעה לידיו וודא שהוא עומד בכל התנאים ההלכתיים, בקש לקבל עליו גם את הסכמת הרבי מסלונים, בעל ה'נתיבות שלום', ששעה באותה תקופה במירון.

"צריך לקבל על כך גם רעבישע בליק", אמר ר' אשר.

"נתון נתן לו" (טו, ז)

האדמו"ר רבי יואלי' מסאטמר, היה גאון בנתינת צדקה, עד שהיה מקיים את מצוות "העבט תעביטנו די מחסורו" בכל הידוריו.

מעשה והגיע אליו יהודי מארץ ישראל, שיצא לאסוף כסף להכנסת כלה לנישואי בתו.

שאל אותו הרבי, לאיזה סכום אתה זקוק? עשה לו

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

בעיר, ניגש אל הפקיד וקנה 'בול' בשקל אחד! הדביק על הקופסא, רשם 'לכבוד החתן היקר' וציין את כתובתו. עצרו הפקיד, שים את הקופסה על המשקל, הפקיד מסביר שהמשלוח כבד ושוקל הרבה והתשלום על המשלוח הוא הרבה יותר מאשר בול בשווי שקל אחד, ואומר לו שצריך להוסיף בולים,

אמר לו הכפרי, ישמעו אוזניך מה שפך מדבר! האם החבילה כבדה, הרי אם נוסיף בולים היא תהיה יותר כבדה!...

אומר הקב"ה, אתה רוצה שהכסף יגיע? תדביק בולים! תן לעניים! "כי בגלל הדבר הזה יברכך ד' אלוקיך בכל מעשיך ובכל משלח ידך!" ומה אומר האדם? עכשיו קשה, עכשיו החבילה כבדה ואם אני יתן כסף לצדקה הרי החבילה תהיה יותר כבדה!

הבה לא נהיה כאותו כפרי נבער... (אגעדאנק)

"נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה'" (טו, י)

הצדקה נמשלה לזריעה, כדכתיב (הושע י, יב): "זרעו לכם לצדקה וגו'". ויש להבין מדוע נמשלה דווקא לזריעה, ולא לאופן אחר של הרווחת ממון?

ויובן בדרך משל, לאדם שאיבד עשרה שקלים, ואחר כך הרוויח שלושים שקלים - לא תושלם אבידתו בכך, כי אם לא היה מאבד עשרת

השקלים, הרי היו בידו כעת ארבעים, לא כן אם יזרע איש קילו חיטים, ויוציא אחר כך עשרה קילו, לא ייצר לו על הקילו שזרע והלך לאיבוד, כי אם לא היה זורע לא היה קוצר. כן הדבר בענין הצדקה.

ועל כן אמר "ואל ירע לבבך בתתך לו, כי בגלל הדבר הזה" - בגלל הצדקה, היא הגורמת כי "יברכך ה'".

(סידורו של שבת)

חשבון ואמר, כך וכך כסף. יצא הרבי לחדר השני, וחזר עם כל הסכום, פחות כמה מאות דולרים, במזומן.

היהודי לא ידע את נפשו מרוב שמחה, יצא החוצה כולו אושר, הוא לא ציפה שמשאלתו תתגשם ברגע אחד. מקורביו של הרבי שראו את הנתינה, שאלו את הרבי, אם

כבר נתן כ"כ הרבה כסף, למה לא את כל הסכום? ענה להם הרבי בפיקחותו, מכיר אני את נפש האדם, לו הייתי ממלא את כל משאלתו, לא היה האיש שמח בכסף הזה, תוך דקות מעטות היה מתחרט ומצטער על שלא ביקש יותר... ואני הרי רציתי בשמחתו השלימה.

א"ה: בכך קיים הרבי גם את המשנה באבות (ה, יג) "ארבע מדות בנותני צדקה... יתן ויתנו אחרים, חסיד". הרבי לא רצה למנוע מאחרים לזכות במצוה, הוא נהג בחכמה שהמקבל יחוש שמחה גמורה ולא חרטה.

"נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ד' אלוקיך בכל מעשיך ובכל משלח ידך" (טו, י)

הגמ' אומרת במסכת גיטין (ז, א) אם רואה אדם שמוזנותיו מצומצמים שיעשה יותר צדקה ועי"ז יתרבו נכסיו, וכל שכן כשנכסיו שמחוייב לעסוק הרבה בצדקה.

אבל האדם אומר: עכשיו המצב קשה אני לא נותן כעת, וכשיהיה לי אתן הרבה בעז"ה.

מסופר שפעם היה כפרי שאירס את בתו לבחור בן תורה. שמע הכפרי על המנהג שנותנים ש"ס לחתן. בירר היכן ניתן לקנות, וירד העירה, לקנות ש"ס מהודר ולשלחו אל החתן.

כאשר רצה לשלוח את הש"ס, נכנס לבית הדואר

הנתיבות שלום, שנדהם לשמע על המעשה, קרא את כתב התביעה בלה ונתן את הסכמתו המלאה.

בשחרו לר' אשר וספרו לו על תגובת הנתיבות שלום, שמח ר' אשר ובקש את כתב התביעה לידי, אך בשקבל אותו - קרע את הדפים לפסות קטנות.

החברים נבהלו: "ר' אשר, למה לקרע? זה קבל הסכמות מכלם! כלם אומרים שאתה צודק לגמרי!" השיב להם ר' אשר: "דוקא בגלל זה אני קורע. התחושה החזקה שאני צודק הגבירה בי את הפעם על האיש מרגע לרגע.

אבל מה אני מרויח מלהיות צודק? קצת שטח? ועל הדרך אני מפסיד כל כך הרבה!

הצדק הזה גונב לי את המוח, גונב לי את הקשר עם הבורא, את ההכנעה הקדושה. התחושה שנעשה לי עגל דוקא על ידי אדם שנראה ירא שמים מערערת את התמימות היהודית. הפעם מעורר בי שנאה וקנאה וכל כך הרבה מדות רעות...

את כל עבודת החיים שלי אפסיד בשביל חתיכת קרקע? עדיף לי לותר על הצדק ולהרויח את ההכנעה ואת החבור לה' שזה יביא לי!"

ובהזדמנות אחרת אמר: "עדיף שכל יד עזרה תשרף ולא לכעס פעם אחת על הצד השני בדין תורה!"

(ע"פ נקודות של אור - ספינקא)

פני עין חמד

יזכר לאלוהי י"י בית הכנסת לכוונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת ראיה - תתחיל לזוז

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה
שמואל אימן בן אסתר זרי
מאיר ישראל בן רחל ברכה-
ליאור יהושע סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה
רון אברהם וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה
נעם יצחק בן רחל ברכה
יוסף ליאור בן דליה אפרת-
שלמה ודנה דוד וב"ב
י.מ.ש כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר
תרצה בתיה בת ימנה נינט
אילן בן ג'ולייט
אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה
טליה עדן אסתר בת שולמית
שירי ימנה בת שולמית
שושנה שירה בת סילביה
אברהם גורג' בן דליה אפרת
סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי
אילנה בת רוחמה
סיון בת אסתר
דניאל בן שרה
נעמה בת יפה
אסף בן סופיה
לימור בת פרידה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה
ימנה ניזרי בת סטה-
מרדכי ניזרי בן פרח-
סימי בת סוליקה
אורן בן אסתר
נעם יצחק בן רחל ברכה
שירה שילת בת אורי
לביא ישראל בן תמר חיה
מוריה בת רחל ברכה
יהודה אריה בן רחל ברכה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה
משה בן דנימה
רפאל משה בן רחל
רחל ברכה בת פדילה דליה
רונית בת סבריה
רפאל אבידן בן תקווה
בנימין בן ברכה
נעימה בת שרה
נעם אלימלך בן אשורית-
לימור בת פרידה
מאיה בת עדי
יהודית אסתר פראדל בת חיה-
ימים

אנחנו נמצאים בשבת מברכין חודש אלול. רבי חיים בן עטר ('אור החיים' הקדוש) אמר - ברכת חודש אלול יוצא בפרשת רא"ה, אותיות- ראו אלול הגיע.

כאשר אנחנו שומעים 'אלול' עולה לאדם בראש- צריך להשתנות! אולם זה טעות! הקב"ה לא מבקש מאיתנו שינוי דרסטי! אי אפשר. אדם מכור ורגיל לתאוות ליצרים וזה קשה מאוד. **הקב"ה רוצה שנזוז מהמקום שבו אנחנו יושבים. הוא מצפה מאיתנו אפילו לשינוי קטן.**

התורה כותבת: "מִרְשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה" (דברים י"א, י"ב). מדוע לא כתוב אות הא גם בהתחלה וגם בסוף? או כלל ללא הא? בעלי המוסר מבארים: אנחנו בתחילת השנה בטוחים בעצמנו- שנה זאת- תהיה השנה, יהיה בה שינוי! אולם בסוף השנה אנחנו מוצאים את עצמנו 'שנה'- רגילה.

הקב"ה במתן תורה שאל את ישמעאל ושאר האומות האם ברצונם לקבל את התורה. הם שאלו- מה כתוב? ומדוע- **מכיוון שהם לא מוכנים לשנות הרגלים.**

בלעם הרשע אומר: "תָּמַת נַפְשִׁי מוֹת יִשְׂרָאֵל וְתָהִי אַחֲרֵיתִי כְּמֹהוּ" (במדבר כ"ג, י'). מדוע לא לחיות כמותם? **מכיוון שקשה לשנות אורח חיים!**

אנחנו דומים לאותו בעל חיים ממשפחת המכרסמים הנקרא 'בונה' (בעל שיניים חדות). הוא כורת ענפים ובונה כמין סכר במים וחי שם. הפרווה שלו יקרה מאוד (כיום הוא חיה מוגנת). בעבודתו הוא חכם מאוד אולם הוא טיפש בהתנהלות. הוא חוזר בדיוק באותו דרך שהלך בבוקר. הציידים ממתינים לו, הם חופרים בור ומכסים. כשהוא מרגיש

שהאדמה לא יציבה- הוא עומד ובוכה- וכך נתפס. אבל אם אותו מכרסם היה משנה מעט מדרך הילוכו- היה ניצל.

הקב"ה אומר למשה רבינו לומר לפרעה: "נִלְכָּה נָא דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְנִזְבְּחָה לַה' אֱלֹהֵינוּ" (שמות ג', י"ח). האבן עזרא אומר: "משה דיבר בעורמה לפרעה, כי אכן אין בדעתו לזבוח אלא לברוח".

האלשיך הקדוש שואל: מדוע לא לומר לו את האמת? התשובה היא שפרעה לא מסוגל להשתנות ולקבל פקודה לשלוח מִלְיוֹנֵי אנשים! שלושה ימים הפסקה מעבודה, זאת עוד יכול להבין. [זאת הסיבה שכתוב: "וַיֵּגֶד לְמַלְךְ מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם" (שמות י"ד, ה'). כעת הבין שהם ברחו לגמרי].

שמעתי משליח חב"ד באנטוורפן בבליגיה (המכונה 'עיר היהלומים', מכיוון שמתעשרים שם ממכירת יהלומים). יהודי אמיד קיבל המלצה לקנות שטח בדרום אפריקה ששם לפי ערכות גאולוגים יש מרבצי יהלומים. הוא השקיע מליונים בציוד, עובדים וחפירות. הוא בנה על השטח מבנה שיוכל להקים חדר מצב- אבל ללא תוצאות! כעבור שלוש שנים הוא לא עמד בהוצאות. הוא הציע את השטח למכירה לחברה גדולה ליהלומים והם קנו. הם הגיעו עם ציוד וערכו חיפושים. היהלומים נמצאו מתחת למבנה ששם הקים את המשרד. **לפעמים צריך לזוז כדי להצליח!**

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחס שליט"א
ראש בד"ץ 'כשרות בישראל'

זמני לכת

זמן	כניסת לכת	צאת לכת	יציאת חמ
י"מ	18:39	19:50	20:39
ח"א	18:58	19:48	20:36
מ"סכ	19:00	19:50	20:39
ב"ל	18:58	19:49	20:37

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת אברהם גורג' בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
לע"נ פיבי בת מזל ע"ה ונועם בן אורנה ז"ל

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לעילוי נשמת אדי אדוניו מזרחי בן שרה סרח
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר נועה בת אסתר ולילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה - סליחות - חלק א'

מה העניין של אמירת סליחות? מהו הזמן הטוב ביותר לאמירת סליחות?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי ראש בד"ץ 'כשרות בישראל':

תשובה: !

חודש אלול הוא חודש התשובה. אנחנו מתקרבים לקראת סיום השנה. יש לערוך חשבון נפש ולמשמש ולפשפש במעשינו. צריך לראות במה אנחנו חסרים - ולתקן את מעשינו. גם במצוות שאנחנו מקיימים, יש לבחון כיצד אנחנו עושים אותם - והאם צריך לבצע בהן 'מקצה שיפורים'.

בורא עולם בראש-השנה יושב על כיסא דין וגוזר איזה שנה תבוא עלינו. כל התפילות וסדרי התשובה של חודש אלול באים כדי להקדים תרופה למכה. עד שלא נגזרה גזירה על האדם - הוא עדיין יכול לבטל בקלות את הגזירה על ידי עשיית תשובה. לאחר שנגזרה גזירה - קשה יותר לבטלה. לכן אנחנו מתחזקים באמונה, בתורה, בתפילה ובמתן צדקה בחודש אלול. מתוך כך אנחנו באים לפני הקב"ה לדין. יהי רצון שהקב"ה יגזור עלינו שנה טובה ומבורכת.

מנהג הספרדים לומר סליחות ותחנונים מראש חודש אלול עד יום הכיפורים (למעט ראש חודש אלול, שבת ור"ה). **מקורות:** שו"ע או"ח תקפ"א, א'.

מנהג האשכנזים לומר סליחות מיום ראשון שלפני ראש-השנה בתנאי שיש לפחות ארבעה ימים של אמירת סליחות לפני ראש-השנה. אם אין ארבעה ימים ממוצאי שבת עד ראש-השנה, מתחילים לומר סליחות ממוצאי שבת לפני כן. מתחילת חודש אלול תוקעים בשופר לאחר התפילה מכיוון שהשופר מעורר לתשובה. כמו כן מוסיפים את המזמור: "לְדָוֹד ה' אֱוִירִי וְיִשְׁעִי" (תהילים כ"ז, א').

הזמן הטוב ביותר לומר סליחות הוא באשמורת הבוקר. שעה זו היא עת רצון לפני התפילה עם הנץ החמה.

תיקון חצות קודם לסליחות ולתלמוד תורה. אם לא נותר זמן לומר גם לאמירת תיקון חצות וגם לאמירת סליחות, יקדים לומר תיקון חצות אפילו אם יפסיד בכך את אמירת הסליחות.

אמירת סליחות צריכה להיות בכוונה, בנחת ובמתינות. יש לכוון במיוחד באמירת שלוש-עשרה מידות. אנשים שרגילים לומר סליחות במהירות רבה ובחופזה, לא נוהגים כהוגן, אנחנו צריכים להתפלל בנחת ובכוונה.

השגחה עליזונה

אופנוען של אדם מאיחוד הצלה הרגיש שיש רעשים מהאופנוע. הוא התקשר למוקד ושם אמרו לו שיעבור למוסך של החברה כדי לבדוק אם צריך לתקן אותו, ואם כן, אז שיתקנו אותו כמה שיותר מהר מכיוון שהשימוש באופנוע בפקקים של מרכז הארץ יכול להיות מאוד משמעותי מכיוון שאם יחכו עד שהאמבולנס יגיע, ה' ישמור, החולה עלול חלילה למות. הוא לקח את האופנוע באמצע היום למוסך. המוסך היה ממוקם מחוץ לעיר. שם הם בדקו את האופנוע ואמרו לו כי כל מערכות האופנוע עובדות מצויין. הוא שאל: "אני רואה שזה הסתדר, עשית משהו?" - "לא", המוסכניק ענה, "רק בדקתי אם יש תקלה ולא ראיתי שום בעיה. היתה חתיכת ענף שנתפסה לך ליד המעצור דיסק. אולי זה מה שגרם לכל הרעש".

הוא אמר לעצמו: "חבל, בזבזתי כאן סתם זמן". ברגע שהוא התניע את האופנוע ויצא מהמוסך, הוא קיבל קריאה בקשר שיש פצוע באתר בניה מחוץ לעיר, הוא הקשיב, שמע את הכתובת והבין שהוא ממש קרוב למקום, הוא התקדם כמה מטרים שם ראה את הפצוע כשהוא ללא דופק. היו שם אנשים שינסו לעשות בו החייאה. הוא הוציא את מכשיר הדיפברילטור (מכשיר שמאתחל את הלב ומציל חיים) ולאיש ב"ה חזר הדופק. אחרי כמה דקות שהוא ייצב את מצבו, צוות מד"א הגיע ופינה אותו לבית החולים. התברר, שההגעה המוקדמת שלו לחולה היתה ממש הצלת חיים.

אחרי שפינו אותו אחד מחברי ההצלה שאל אותו: "שמעתי שהגעת ראשון, איך עשית את זה? אני יודע שאתה גר בקצה השני של העיר!". הוא ענה לו: "אתה לא תאמין, היו לי רעשים מהאופנוע, ואמרתי לעצמי, שאני חייב להגיע בדחיפות למוסך כדי לבדוק ממה זה, אל תשאל אותי, אבל הייתי בלחץ שמשהו קרה לאופנוע. הגעתי למוסך כדי שיתקן לי את הרעשים, אבל המוסכניק שבדק אמר לי שאין שום תקלה והכל תקין עם האופנוע, הוא הראה לי שהוא הוציא חתיכת ענף שנתקע לי ליד מעצור הדיסק. כאב לי שסתם בזבזתי את זמני, הרי יכולתי להוציא את חתיכת הענף הזו בעצמי. ברגע שבאתי לצאת מהמוסך, קיבלתי קריאה בקשר. מיד הבנתי שבורא עולם לא סתם זימן לי להגיע למוסך, אני חשבתי שזה בגלל האופנוע, אבל לבורא עולם היו תכניות אחרות". (מעובד מתוך גיליון 'מקשיבים לקולך')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

יש לך תפילין ללא שימוש? אל תפספס הזדמנות לעשות בהם מצווה גדולה!!!

ארגון 'קשר של תפילין' ידאג לאסוף, לבדוק ולחדש את התפילין ולמסור למתחזקים ואנשי ביטחון שרוצים להניח. 0556773965

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה

מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הוגן,

חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א.ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים- הגאון הרב שרגא פיבל מנדלוביץ זצ"ל

הגאון הרב שרגא פיבל מנדלוביץ זצ"ל- נולד בשנת ה'תרמ"ו (1886) בעיירה הקטנה וילאג שבאימפריה האוסטרו-הונגרית בסמוך לגבול עם גליציה (פולין). כשהיה קטן לא הוציא אף מילה מפיו. למרות הניסיונות והדרכים הרבות שניסו- לא עלה בדיהם. רק בגיל ארבע התחיל לדבר. המילים הראשונות שאמר היו: "תורה ציווה לנו משה...". כבר בצעירותו היה מתמיד עצום וכשרוני. בגיל תשע למד שו"ע הלכות מליחה עם נושאי כלים. הרב המקומי פנה לאביו ואמר כי הוא לא יכול לספק מסגרת הולמת לבנו עם כישוריו הנעלים ולכן עליו למצוא מקום אחר.

כשהיה כבן 12 שנים אימו נפטרה והמשפחה עברה למזלבור. רבינו התחיל ללמוד בחיידר המקומי. לאחר מספר שנים עבר ללמוד אצל הגאון רבי משה גרינוואלד. בהמשך למד מספר שנים אצל הגאון רבי שמואל רוזנברג. כשהיה כבן שבע-עשרה נסמך להוראה. למרות זאת סירב כל חייו שיפנו אליו בתואר 'רב'. בגיל 22 התחתן ועבר לעיר הומנה. במקביל ללימודיו התורניים רכש ידיעות נרחבות במחשבת ישראל בספריו של הגאון ר' שמשון רפאל הירש. ידיעות אלו עזרו לו בהמשך בשעה שמסר שיחות השקפה ומוסר.

בשנת ה'תרע"ג (1913) כשהיה בגיל 27 (שנה לפני פרוץ מלחמת העולם הראשונה) היגר לארה"ב במטרה להפיץ את הידע התורני והנחלת ערכי יהדות במקומות שבהם היה בורות. אשתו ושני בניו נותרו באירופה כיוון שרצה למצוא מקום ראוי להשתקע. גר בעיר סקרנטון שבפנסילבניה. רבינו שימש בת"ת כמלמד.

רק לאחר כשבע שנים משפחתו הצליחה להגר לארה"ב. רבינו ומשפחתו עברו לוויילאמסבורג שבברוקלין, שם ניהל את ישיבת 'תורה ודעת'. רבינו כיתת את רגליו מבית לבית כדי לשכנע את יהודי תושבי המקום שישלחו את ילדיהם לישיבה. בשנת ה'תרפ"ה (1925) פתח ישיבה קטנה בשם 'מתיבתא'. בתקופה מאוחרת יותר הוסיף למסגרתה גם ישיבה גבוהה וכולל אברכים.

מסר בישיבה שיחות חיזוק והשקפה. במקביל הקים את ישיבת בית מדרש עליון במונסי. היה ממייסדי מוסדות החינוך לבנות 'בית יעקב' ברחבי ארה"ב. ייסד את מחנות הקיץ לבני ישיבה צעירים - ה'קאמפ'ים'. יסד עיתון יהודי-חרדי דאס 'יידישע ליכט' כדי להוות תשובה כנגד העיתונים החילוניים וכדי שתהיה במה שחרדיים יוכלו להביע את דעתם בסוגיות העומדות על הפרק. בתקופת השואה פעל רבות בנושא הצלת יהודי אירופה.

בשנותיו האחרונות ייסד את הארגון החרדי 'תורה ומסורה'. הקים ארגון בשם 'אש דת'. חלק גדול מהצלחתו של החינוך היהודי-חרדי בארצות הברית, נזקף לזכות עבודתו המאומצת. נפטר ב-ג' אלול ה'תש"ח (1948). חי כ-62 שנים בלבד. בהתחלה נקבר בבורו-פארק ניו יורק. שנתיים לאחר מכן הועבר ונקבר בבית הקברות בחלקת 'שומרי שבת' בבני ברק. התגלה כי למרות שחלפו שנתיים ימים גופו נשאר שלם!

אביו: ר' משה (היה מפורסם במעשה החסד. הכניס אורחים ולעיתים כשלושים אנשים היו ישנים בביתו וילדיו גם היו צריכים לעיתים לתת את המיטות שלהם לאורחים). **בניו:** ר' שמואל (מנהל מתיבתא 'בית שרגא' במונסי). **חתניו:** ר' יהושע שיף (ייסד יחד עם גיסו את המתיבתא), ר' אלכסנדר סנדר לינטשנר (מייסד וראש הישיבה התיכונית קריית נוער ומייסד הכולל 'תפארת שרגא', ע"ש חותנו). **מרבתי:** הגאונים רבי משה גרינוואלד (מח"ס 'ערוגות הבושם'), רבי שמואל רוזנברג (מח"ס 'באר שמואל' והרב של אונסדורף. רבינו היה תלמידו המובהק).

בשעה שרבינו התחיל להקים עולה של תורה באמריקה בפתיחת מוסדות 'תורה ודעת' הוא קיבץ ילדים לת"ת. בסמיכותו גרה משפחה יהודית שבעברה היו יראים ושלמים, אבל כאשר היגרו לאמריקה פרקו מעליהם עול תורה ומצוות ה"י. בין צאצאיהם היה ילד שהיה רגיל לשחק עם בני גילו שהיו שומרי תורה.

רבינו חיפש הזדמנויות לדבר על לב הנער וניסה לשכנע אותו כי כדאי לו ללמוד ב'חיידר' ויהיה לו טוב גם בעולם הזה וגם בעולם הבא. הדיבורים חדרו ללב הנער עד שהתרחצה. הבן פנה להוריו והודיע להם כי הוא רוצה לעבור ללמוד בת"ת. ההורים ניסו 'למנוע את רוע הגזירה' והסבירו לו כי לא יצא ממנו מאומה. הילד המשיך להתווכח עם ההורים ועמד על שלו. לבסוף לא הייתה ברירה להורים והסכימו לדרישתו. רבינו היה מגיע בכל חודש לבחון את התלמידים על לימודם. לאחר מכן היה נותן לכל אחד מהתלמידים סוכריה, באותם הימים (לפני כמאה שנה) הסוכריה הייתה יקרת מציאות.

פעם אחת רבינו בחן את הילדים וחילק סוכריות. כשהגיע תורו של אותו הילד נגמרו כל הסוכריות. רבינו התנצל בפני הילד המאוכזב ואמר לו שיכנס מחר למשרד שלו והוא ייתן לו סוכריה. למחרת הילד התבייש להיכנס למשרד והרב שהיה טרוד בעסקי מוסדותיו שכח את הבטחתו לילד. הסיפור מאוד צרב לילד. לאחר כשבועיים הילד סיפר להוריו מה שקרה. הם אמרו לו: "אמרנו לך, לפני שביקשת לעבור לחיידר הזהרנו אותך שלא יהיה לך שם טוב!". הילד דחה את דבריהם והמשיך ללמוד. בס"ד הוא גדל לתפארת וברבות הימים זכה להקים דורות ישרים מבורכים.

כשהיה כבן חמישים ושתיים שנים הוא קיבל התקף לב חמור. מיד לקחו אותו לביה"ח באמבולנס. הרופאים בדקו את מצבו. לאחר מכן הפרופסור פנה לבנים ואמר שלצערו אין מה לעשות. התקף הלב שהאבא קיבל היה חמור ביותר. להערכתו נשארו לו שעות ספורות בלבד. לא עבר זמן רב ולתדהמת הרופאים הוא פתח את עיניו והתיישב במיטה.

האיש סיפר לבנו שעמד ליד מיטתו כי זה עתה התגלה אליו הגה"צ ר' שרגא פיבל מנדלוביץ ואמר לו כי קיבל רשות מבית-דין של מעלה לפרוע את החוב של אותה סוכריה. איזה ערך יש לסוכריה לאיש מבוגר בן חמישים ושתיים? **הוא מחזיר לו חמש עשרה שנות חיים! האיש חזר לביתו וחי בדיוק עוד חמש עשרה שנים בטרם התבקש לבית-עולמו.** (מעובד מתוך 'באר הפרשה')

כְּחָה שֶׁל הַשְּׁגָחָה

עוזב את התחנה. למעשה הוא איחר את האוטובוס בחצי דקה. האיש הצטער על כך אבל הבין שכעת אם הוא ימתין לאוטובוס הבא שאמור להגיע רק בעוד כארבעים וחמש דקות הוא לא יוכל להגיע לפגישה בזמן.

הוא שקל לחזור לביתו כדי שיוכל להתקשר למועצה ולדחות את הפגישה למועד אחר (זה היה בתקופה שבה הנייד לא היה נחלת הכלל).

בעודו הולך לכיוון ביתו עצר לידו רכב. שם היה אחד השכנים שלו. השכן התבונן בו ושאל אם הכול בסדר והאם הוא יכול לעזור לו במשהו.

האיש סיפר לו על האיחור לאוטובוס ועל העובדה שהוא כעת לא יכול להגיע בזמן לראיון העבודה. השכן שמע את הדברים ובפיו הייתה הצעה:

"ראה, אני נוסע כעת לירושלים. מאחר ומבשרת ציון נמצאת בדרך לירושלים אני יכול לעבור דרך מבשרת ציון ולהוריד אותך שם וכך תגיע בזמן לראיון".

האיש הודה לו מאוד והשניים יצאו לדרכם. כשני קילומטרים לפני היישוב הכביש הפך למסלול אחד. רכב שנסע מאחוריהם ניסה לעקוף אותם אבל הוא לא הספיק ומאחר והנהג לא רצה לעשות תאונה חזיתית הוא חזר לנתיב שלהם ונכנס בצד של הנוסע, היכן שישב אותו האיש.

אחד האנשים שראה את התאונה היה בידו מכשיר נייד והוא התקשר לאמבולנס. השניים הובהלו לבית החולים הדסה עין כרם לצורך בדיקות. האיש עבר צילום רנטגן בחדר הטראומה.

לאחר זמן קצר התוצאות הגיעו והרופא ניגש אליו ואמר: "בחסדי שמיים לא נשברה לך אף עצם. אנחנו נכתוב לך מכתב שחרור ותוכל ללכת לבית".

האיש שאל מספר שאלות מקצועיות הקשורות למצב בריאותו. כשהרופא הבחין שהאיש מבין בתחום הרנטגן הוא שאל אותו: "מאיפה לך הידע הזה?". האיש סיפר כי בעבר עבד כטכנאי רנטגן וכעת הוא מחפש עבודה בתחום.

הרופא הגיב בהפתעה: "בדיוק לפני מספר חודשים העובד שלנו עזב ואנחנו מחפשים מישהו מנוסה שיכול להחליף אותו ברנטגן".

הרופא לקח את האיש ישירות למנהל המחלקה, שערך לו ראיון במקום. לאחר הראיון המנהל שאל: "האם אתה יכול להתחיל לעבוד מיד?"

האיש השיב: "לא היום, אבל מחר אני מוכן להתחיל". ואכן, עד היום הוא עובד במחלקת הרנטגן של בית החולים.

להלן סיפור מופלא ששמעתי מפי רבינו, הרב הגאון אליהו חיים פינחסי שליט"א. יש בו כדי ללמד אותנו על ההשגחה הפרטית המלווה אותנו בכל צעד ושעל.

יתכן מאוד שאנחנו לא מבינים מדוע עלינו לעבור ניסיון כזה או אחר, בסיכומו של עניין לפעמים לאחר זמן בורא עולם מראה לנו כי כל מה שאירע עימנו היה לטובתינו ולתועלתינו.

הרה"ג ר' אליהו חיים פינחסי סיפר בשבת פרשת דברים ה'תשפ"ד בדרשת ליל שבת בבית הכנסת את הסיפור הבא ששמע מפי בעל-המעשה:

ביום חמישי האחרון הייתי צריך להגיע לבית החולים הדסה עין-כרם. כשנכנסתי לשם, פנה אלי אדם ושאל אם אני הרב פינחסי והרב של קהילת 'עין חמד'.

לאחר שאישרתי זאת, הוא סיפר שיש לו סיפור השגחה פרטית מרגש שהוא חווה ושאל אם יוכל לשתף אותי. כמובן שהסכמתי והוא התחיל לספר:

האיש עבד במשך שנים רבות כטכנאי רנטגן בבית החולים שיבא תל-השומר, אולם לא לעולם חוסן, באחד הימים אחד מאנשי ההנהלה קרא לו ואמר לו שמסיבה כלשהי הם נאלצים לפטר אותו.

מאותו היום האיש חיפש עבודה בתחום שלו כטכנאי רנטגן בכל דרך אפשרית. במשך תקופה כשנתיים ימים של החיפושים הקדחתניים לצערו הרב הוא לא הצליח למצוא משרה חדשה.

בסופו של דבר גם דמי האבטלה נגמרו והוא נשאר ללא פרנסה. הקושי היה גדול שכן היה עליו לפרנס את משפחתו וכעת המשפחה נאלצה להסתפק רק במשכורת של אשתו.

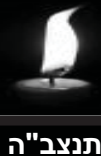
יום אחד תוך כדי שהוא עובר על מודעות דרושים הוא נתקל בהצעת עבודה במועצה המקומית מבשרת ציון. מאחר וחלף כל כך הרבה זמן שהוא מחפש עבודה בתחום ולא מוצא הוא החליט לבדוק את ההצעה למרות שהייתה שונה מהעבודה בתחום שלו.

הוא התקשר לטלפון שהיה במודעה וקבע פגישה. הוא גר במרכז ולכן היה עליו להגיע למבשרת. הוא החליט לנסוע באוטובוס למועצה במבשרת ציון.

הסיבה לכך היתה בשל העובדה שהרכב המשפחתי היחיד שלהם היה בשימוש אשתו והיא צריכה להגיע לעבודה.

הוא בדק באיזה שעה עליו לצאת לתחנה ויצא מביתו מספר דקות לפני כן. כשהגיע לתחנה הוא ראה את האוטובוס מרחוק

לע"נ

תנצב"ה

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב מנחם מנדל בן שושנה ז"ל	הרב יצחק בן ברוך דב ז"ל
פואד אברהם בן רג'ונה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	יצחק בן ברוך דב ז"ל
יצחק יצחק בן רחל ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה	יצחק בן ברוך דב ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל	יצחק בן ברוך דב ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל	יצחק בן ברוך דב ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל	יצחק בן ברוך דב ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה	יצחק בן ברוך דב ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק בן מישא אסתר ז"ל	יצחק בן ברוך דב ז"ל
אביגדור בן ג'ולי ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה	יצחק בן ברוך דב ז"ל
רחל רפאל בת השת ע"ה	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל	יצחק בן ברוך דב ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	דוד יצחק בן פרח ז"ל	יצחק בן ברוך דב ז"ל
פיבי מלכה בת מזל ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה	יצחק בן ברוך דב ז"ל
נעמי בת נתן ע"ה	אילנה (מחורזה) בת שרה ע"ה	אליאור בן פרידה ז"ל	יצחק בן ברוך דב ז"ל
משה בן רוזה ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל	שושנה בת נעמי ע"ה	יצחק בן ברוך דב ז"ל
סעדה בת בסה ע"ה	שפרה בת פסיה ע"ה	בנימין בן דב ז"ל	יצחק בן ברוך דב ז"ל
בתיה (מרדה) בת שמחה ע"ה	שרה גבריאלית בת נאוה ע"ה	כל נשמות עם ישראל	יצחק בן ברוך דב ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל	הרב יצחק בן ברוך דב ז"ל
רחמים בן רחל ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	יצחק בן אסתר ז"ל
יצחק בן פנינה ז"ל	חי יזי בן קלרה ז"ל	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה	מישא אסתר בת זהרה ע"ה	מסעוד בן יקוט ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל	נעימה בת שרה ע"ה	יצחק בן ברוך דב ז"ל

960 ראה

כניסת השבת: 18:57

יציאת השבת: 19:47

רבנו תם: 20:36

ע"פ אופק ת"א

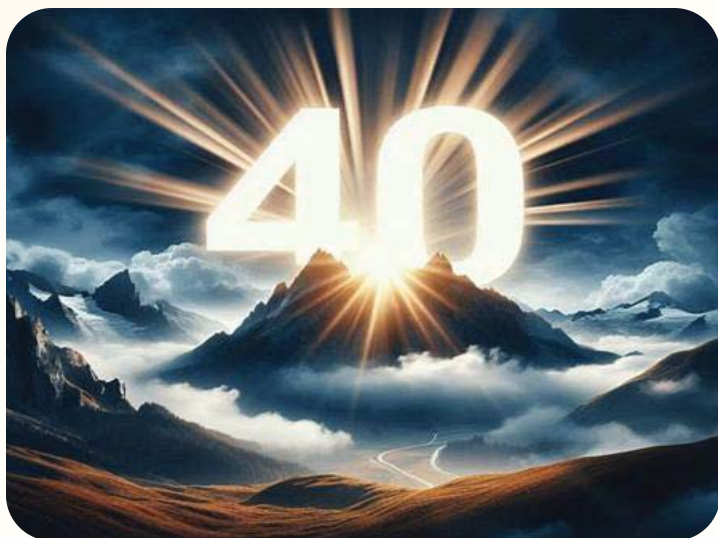
כט' באב התשפ"ה

טוב העלון השבועי להסות בה'

שער ה-40 יום

בדבר קל - כל העיר נהפכת, בשנה הבאה תצטרכו לעבור
דברים מטלטלים שיהפכו את חייכם. מבהיל ביותר!

כמה ה' רחמן ורוצה בטובת האדם, לכן שלח לנו את
חודש אלול, בו הוא ממחר להתרצות ולהתפייס. ומה על
האדם לעשות בשביל לזכות במציאה הזו? - להתעורר!
להראות לה' שאני איתך ב-40 יום הללו עד כיפור.

אני משתנה במשהו קטן, לוקח על עצמי חיזוק מסוים
וקבלה קטנה במשהו שבו אני מרבה להיכשל, ולפחות
עד יום כיפור או הושענא רבא. יהודים יקרים! זוהי
קריאה נרגשת לכל יושבי תבל - ביום שני הקרוב,
נכנסים לזמן שכולו רחמים, אצל בעל הרחמים - הקב"ה,
ומי שינצל זאת יקנה את כל השנה הבאה בחיים טובים
ומאושרים, ויזכה לנקות ולתקן את כל אשר פגם בשנה
האחרונה.

את המעשה המדהים הבא סיפר הרב יוסף מאיר שוורץ
שליט"א, מלמד בחסידות 'סאטמר' בבני ברק לבחורים
צעירים בגילאי 13: "בואו ושמעו דבר מיוחד שאירע עם
אחד התלמידים אצלנו בשיעור...

- המשך בעמוד 4 -

בחיל וברעדה עומדים אנו ימים ספורים טרם התקדש
החודש האחרון בשנה - חודש 'אלול', חודש הרחמים
והסליחות, אשר הוא גדול וקדוש לאלוקינו. כותב הגאון
מוילנא זצ"ל (ביאור למגילת אסתר) **כי ראש חודש אלול, ראש
השנה ויום הכיפורים הם ימי צער ויגון ליצר הרע, מפני
שישראל מתעוררים בהם לתשובה ומתחילים להתחזק
בעניינים בעבודת ה' שהיו רפויים אצלם כל השנה. וכיוון
שבחודש הזה רחמי ה' מרובים למחול ולכפר על
פשעיהם של ישראל, כל תשובה מתקבלת באהבה,
ומבטלת גזירות קשות העוללות ח"ו להיכתב ולהיחתם
בראש השנה ויום הכיפורים.**

מטעם זה, כותב הגאון מוילנא (הקדמה לספר יונה) דבר מופלא:
כאשר ראה הקב"ה שאנשי נינוה עושים הרע בעיניו
ובלית ברירה יתחייבו גזירת כלליה, ביקש מהנביא יונה
ללכת אליהם העיר ולעוררם שישובו בתשובה, כי **"חַי
אֲנִי נָאִם ה', אִם אֶחָפֵץ בְּמוֹת הָרָשָׁע, כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע
מִדְּרָכּוֹ וּחְיָה" -** אין רצוני שהרשע ייענש ויסבול, אלא
שישוב בתשובה ובכך יתבטל מעליו חרון האף.
יונה מסרב ללכת, והקב"ה ברוב רחמיו, רוצה כל כך
להציל את האדם מהפורענות, ולכן הוא מפציר ביונה
פעם אחר פעם שילך שמא ישובו בתשובה.
ומתי שלח הקב"ה את יונה לנינוה? אומר הפסוק: **"וַיַּחַל
יוֹנָה לְבֹא בְּעִיר מִהֶלֶךְ יוֹם אֶחָד, וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר: עוֹד
אַרְבָּעִים יוֹם וַיָּיָנוּהָ נְהַפְכֶת" -** אומר הגאון מוילנא: שלח
אותו ה' **בראש חודש אלול**, אשר הוא החודש שבו ה'
מתפייס ומתרצה בקלות, והיה יונה עומד בעיר 'מהלך
יום אחד' - **הוא ראש חודש אלול, ומכריז בפניהם: "עוֹד
אַרְבָּעִים יוֹם וַיָּיָנוּהָ נְהַפְכֶת" - יש לכם כעת 40 יום עד
יום הכיפורים להפוך את הקערה ולבטל את מידת הדין
מעליכם אשר נגרמה בעקבות מעשיכם הרעים.**
ואם חלילה תהיו שאננים ולא תשובו בתשובה, ולו

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

ת.נ.צ.ב.ה

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א ציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל.
א"ה הדר בת נחמה. דניאל בן ציפורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב.
פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה.
מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. טליה
מרים בת דינה וחיים. רות בת מרים הי"ו. ינון בת רחל.

זש"ב: שולמית בת איריס. יסכה בת מויל. אליס בת פרידה. בתחן בת
גילה רוחמה. הדר בת נחמה. זיווג הגון: אודליה וניר בני ציפורה.

סגולות וישועות

הרב יוסף חיים אוהב ציון שליט"א

הלכות והליכות

הרב אומר מעודה שליט"א / ארגון אור דוד

כתב הרב הקדוש רבי שבתי מראשקוב זצ"ל
תלמידו של מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע
בסידורו עם כונות האריז"ל (סדר כונות ר"ח אלול):
 "כל האומר מזמור כ"ז 'לדוד ה' אורי וישעי'
 מראש חודש אלול עד לאחר שמחת תורה,
 ערב ובוקר, דבר יום ביומו - אזי הוא מובטח
 שמוציא שנותיו בטוב ויערב לו, ואפילו גזירה
 רעה כתובה על האדם מן השמים - יכול
 לבטל ומעביר מעליו כל המקטרגים ושטנים
 ומארי תריסין, ומבטל מעליו כל גזירות
 קשות ורעות ויוצא בדימוס זכאין בדין ועל ידי
 זה מכניע כל המקטרגים".

והכתבו המקובלים טעם לעוצמת פרק זה
בחודש אלול: "לפי שבמזמור זה ישנן י"ג
 שמות הוי"ה, שהם נגד י"ג מידות של רחמים,
 ולכן אומרים אותו מר"ח אלול, לפי שבימים
 אלו נפתחו י"ג מקורות מי"ג מידות רחמים
 המתגלים ומאירים למטה, ובכך מבטל כל
 המקטרגים בבית דין של מעלה ומארי
 תריסין ומקטרגין שאין להם רשות לקרב כלל
 לדון אותנו אלא מלפניך משפטינו יצא ואז
 יוצאין אנחנו זכאין בדין".

שאלה: הגעתי לצימר בלי מזוזה, האם מותר לי לשהות בו? ומה
 הדין בפחית בכיתוב בערבית? האם עדיף מלון על צימר?

תשובה: אסור לרחוץ בשבת את כל הגוף או את רובו במים חמים,
 ואין חילוק בין רחיצת כל הגוף בבת אחת לבין רחיצת אבר אבר
 בזה אחר זה. אבל מותר לרחוץ בהם את הפנים הידים והרגלים
 ושאר אברים, ובלבד שלא ירחץ את רוב הגוף.

מותר לטבול במקוה ביום השבת, אלא שלספרדים יקפיד שהמים
 יהיו קרים, ואע"פ שהרוצה לטבול במים פושרים יש לו על מה
 לסמוך, מכל מקום עדיף במים קרים. ויזהר לא לסחוט השיער.

מותר לנגב הגוף והשערות במגבת גדולה המיוחדת לניגוב, אך לא
 ינגב בכח אלא בנחת לאט עד שייבלעו המים שבשיער במגבת,
 וכאשר שותה האדם מים או שאר משקין, נכון להזהר שלא יסחוט
 את שיער השפה שבידו אלא יקנח במטפחת.

מותר להשתמש במים חמים של הדוד שמש לרחיצת פניו ידיו
 ורגליו או לשטיפת כלים וכדומה, והמחמיר תבוא עליו ברכה.

אסור לפתוח בשבת את ברז המים החמים שבבית אם הוחמו על
 ידי חשמל, כגון על ידי הסקה מרכזית, גז או דוד חימום חשמלי
 (בוילר), והם עדיין חמים שהיד סולדת בהם, משום שע"י פתיחת
 הברז, חודרים מים צוננים אל מיכל המים ומתבשלים במים
 החמים שנמצאים במיכל.

עצות מהרב שטיינמן זצ"ל

סרט. האם לתת להן ללכת או להתנגד לכך?

השיב רבנו: "כתוב 'וכוף את יצרנו'. רואים שאפשר לכוף
 את היצר הרע ולהשתלט עליו. אבל אתה יכול את לכוף
 את היצר שלך, אבל לא את של ילדך. ותדע לך שיש
 להם יצר הרע גדול מאד". הוסיף האברך ושאל למה הרב
 מתכוון: לתת להם או לא?...

השיבו רבנו: "אם אתה רוצה לסרב להם, הרי השיצר הרע
 שלהם גדול, ולכן עליך לפחות לפצות אותם במשהו
 אחר, כי אם לא, הבת תהיה ממורמרת, ובת ממורמרת
 בבית זה הרבה יותר גרוע ויכול להגיע לנזק יותר גדול".
 סיפר האברך כי באותו 'חול המועד' לקח אותם לטיול
 גדול והם נהנו והיו מאושרות 'עד הגג'. ועד היום, שמונה
 שנים לאחר מכן, עדיין הילדות זוכרות ומזכירות את
 הטיול המוצלח שקיבלו מאבא במקום לראות סרט.

(4) ילד בן 10 שהינו תלמיד חרוץ ומצטיין, ולומד בדרך
 כלל עם רצון וחשק, אך בחופשת 'בין הזמנים' אינו פותח
 ספר כלל. האם האם להכריחו ללמוד בחופשה?

השיב רבנו: "אם תכריח אותו, הדבר ימאס עליו. לא כדאי ללחוץ
 עליו, אלא להתפלל עליו וב"ה כשיגדל יבין את ערך הלימוד".

כולנו בימים אלו עוסקים בתיקון המעשים, ולשם כך יש
 לדעת מה המעשים בהם אנו שוגים בחינוך. להלן כמה
 'חידושים' מרעישים בחינוך' שהורה מרן הגאון הרב
 שטיינמן זצ"ל להורים ומחנכים שהתייעצו ושאלו:

(1) כיצד יש לנהוג בסעודות שבת בבית עם ילדים קטנים
 שאין להם סבלנות לשבת ליד השולחן, האם כדאי לקצר
 את משך זמן הסעודה, או שהסעודות תמשכנה כרגיל,
 והילדים יתעסקו במשחקיהם?

השיב רבנו: "למה לקצר?! להמשיך כרגיל בסעודת השבת
 עם כל השירים והדברי תורה, ואם הם רוצים לשחק?
 שישחקו!".

(2) אבא שהעניש את בנו ונתברר שהילד קיבל את העונש
 בטעות, האם ראוי ונכון שהאב יבקש מחילה מהילד?

השיב רבנו: "לא יפסיד האבא אם יבקש מהילד מחילה.
 אך אם לא יבקש סליחה - הרי שהילד ירגיש שאין צדק
 בעולם ויפיק מכך לקחים".

(3) אברך שאל את הרב כי בחול המועד מוקרנים סרטים
 כשרים באיזור מסוים, והבנות שלו רוצות ללכת לראות

חסד בעולם האמת

האמת ותספר לי מה מתרחש שם. "אין בעיה", הפתיע הזקן הצדיק ואמר, "אם ירשו לי בשמיים אחר פטירתי, אבוא ואספר לך, כהכרת הטוב על כל מה שעשית למעני".

חלפו כמה שבועות, ואותו זקן תלמיד חכם נפטר לבית עולמו. האברך ערך לו לווייה צנועה, והמשיך בחייו.

כעת, הסכיתו ושמעו רבותי: לאחר כחודש מהפטירה, התגלה הצדיק הזקן בחלום לאברך ואמר לו: "ידידי ורעי, דע לך כי יש צער גדול לנשמה לרדת למטה לעולם הזה, ולו רק לחלום קטן, לאחר שעלתה למעלה אל עולם האמת והנצח הבלעדי. מלבד זאת, בבית דין של מעלה, כמעט ולא מאפשרים לנשמה לרדת שוב למטה אחרי שעלתה. אך בגלל הכרת הטוב הגדולה שיש לי על מה שטיפלת בי במסירות, טענתי בשמיים שאני בעל חוב ואני מוכרח לרדת, ולכן באתי לספר לך דבר מה שראו עיניי למעלה.

ואז המשיך הזקן הצדיק ואמר: "דע לך כי אינני יכול ואין לי רשות לספר לך מה מתרחש בבית דין של מעלה, אך רק דבר אחד אגלה לך. הרבה מצוות עשיתי בחיי, אבל לא כולן היו שלמות. כאן היה לימוד תורה לשם כבוד, היו ברכות שלא נאמרו בכוונה הראויה, תפילות בלי רצינות וכוונה. אולם, על מצווה אחת קיבלתי שכר שלם עד אין קץ - והיא: מצות חסד. ומדוע? מפני שבשמיים בוחנים בכל המצוות כמה עשייתן הייתה לשמה, אך במצות חסד העיקר הוא התוצאה, גם אם לא היתה כוונה לשמה, מקבלים שכר שלם!", סיים את מעשה החלום, והמשיך לפנות לזוג: "לאחר אותו גילוי מופלא, קיבלתי על עצמי שלא יעבור עליי יום בחיים בלי לעשות חסד. גם ביום שישי".

החסד בעולם הזה מעורר חסד בעת הדין והמשפט, ומעמיד את האדם על רגליו. (הרב גואל אלקריף שליט"א - נאה דורש)

כאשר הוא הגיע עם הרכב למלון, ביקש הזוג לשלם לו על הנסיעה, אך האברך התעקש: "לא אקח שקל אחד! עשיתי חסד מכל הלב!". לבסוף, טרם ירדו מהרכב, פנו הזוג אל האברך הצדיק ושאלו אותו: "הרי מדובר ביום שישי קצר מאד, וכל נסיעה לוקחת זמן, ובפרט, שהינך בעל משפחה, למה אם כן אתה מתעסק בכך ביום שישי?".

אם שאלתם, אספר לכם את הסיבה המיוחדת לדב: "לפני כמה שנים

התגורר בשכונתי יהודי תלמיד חכם, שעבר את מלחמת העולם השנייה ולאחריה נשאר גלמוד ושבור ברוחו. לקחתי על עצמי לטפל בו כראוי, הייתי מזמין אותו אליי לסעודות שבת ואף סתם לשבת ולדבר. הייתי מסייע לו בכל הנדרש וכך הידידות בינינו הלכה והתחזקה.

חלפו השנים ומצבו הבריאותי החל להידרדר. יום אחד, בשעת רצון, הוא פונה אליי ושאל: "תאמר לי ידידי האהוב, כיצד אוכל להשיב לך על כל הטוב שעשית עימי כל השנים?". "עשיתי זאת באהבה, על מנת שאהיה ליהודי טוב", השבתי. "ובכל זאת", הוא הפציר, "תן לי להשיב לך בדבר מה על כל הטרחה שעשית בשבילי". "את האמת", עניתי לו, "מאוד מסקרון אותי לדעת מה קורה בעולם הבא ואיך דנים שם את האדם. לכן, אם תרצה להשיב לי - אשמח שתגיע לי אחרי 120 מעולם

"משכיל לאיתן האזרחי. חסד ה' אשירה" (תהילים פט) - אומר ה'לקוט תהלים: כשיבוא הקב"ה לעשות משפט עם האדם בעולם הבא - אם ידון אותו הקב"ה בדין, לא יוכל לעמוד בכך. אבל על ידי שהאדם מחזיק כאן בעולם הזה במידת החסד, מרחמים עליו בדין ובמשפט ונוהגים עמו בחסד. ולכן 'משכיל לאיתן' - מה העולם עומד (איתן) ע"י חסד, כך במשפט יינצל האדם ע"י החסד. בעוד 30 יום נעמוד במשפט, והדבר שיכול לרכך את הכל - הוא עשיית חסד: במילה טובה, בהקשבה, בצדקה וכדו'.

סיפור מופלא ביותר סיפר המשגיח רבי ישראל קליין שליט"א: "במשפחתי, ישנם זוג מבוגרים המתגוררים בארצות הברית, אשר הגיעו לכמה ימים ביקור בארץ. הם שהו בבית מלון בירושלים, וביום שישי הלכו לרחוב 'גאולה', על מנת להסתובב ולראות איך נראה המרכז החרדי הגדול באותן שעות של יום שישי בהן מתארגנים לשבת. החוויה היתה מיוחדת: הרחובות היו מלאים, כולם רצים ממקום למקום: מחנות הירקות, לדגים, ומשם לחלות, הישר אל הפיצוחים והפרחים לכבוד שבת. היה זה מראה מרגש של יהודים המתכוננים לכבוד שבת קודש.

לאחר כמה שעות, הם התעייפו ורצו לשוב למלון ממנו באו. הם חיפשו מונית שתיקח אותם למחוז חפצם, אבל ישנו כלל מפורסם: כשאין מחפש מונית - עוברות לפניך עשר מוניות ריקות, אך כשהנך מחפש מונית - לא עוברת אפילו מונית אחת. הם חיכו למונית זמן רב, אך לא מצאו מישהו פנוי.

לפתע, עצר לידם רכב שבתוכו נהג אברך, אשר פנה אליהם בחביבות: "בואו תעלו". "מי אתה?", הם שאלו, "האם אתה דרייבר (נהג)?" "לא", השיב האברך, "אני בסך הכל רוצה לעשות מצווה ולקחת אתכם למחוז חפצכם. לאן תרצו להגיע?" הם הודו לו מכל הלב ועלו לרכב.

- משפחת אחיאל
- משה בריל 9 ת"א

"גִּזְלָה עַל הַשֵּׁם דִּרְכָּךְ - וּבִטָּח עָלַי - וְהָיָה יַעֲשֶׂה" (תהלים לו, ה)

מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

מייל המערכת

(לתגובות, הערות, הארות וסיפורים):

alon7148454@gmail.com

■ ■ ■

פלאפון: 052-7148454

■ ■ ■

פקס: 08-9941870

מידות טובות לשולחן השבת

משולחנם של גדולי ישראל

כבוד הבריות

כי מכבדי אכבד

אמרו באבות (ד' א'): "איזהו מכובד? המכבד את הבריות. שנאמר: (שמואל א' ב', ל'): כי מכבדי אכבד, ובזוי יקלו".

והקשה ה'שפת אמת': הלא הפסוק כי מכבדי אכבד מדבר על מי שמכבד את הקב"ה, ולא על מי שמכבד את הבריות ואין הקיש התנא מזה לזה?

אלא שבאמת - ביאר ה'שפת אמת' - החובה לכבד את הבריות יסודו בהכרה שהם בריותיו של הקב"ה, אשר בגין כך הם ראויים להערכה ולכבוד מרביים. ואם כן, בכבוד שאדם חולק לבריותיו של מקום, בעקיפין הוא מכבד את בוראם, ועל זה מעיד הפסוק "כי מכבדי אכבד". (ע"פ "מידות והנהגות טובות" עמוד ש"ל ראה "שפת אמת" על אבות שם)

מוטב שהשידוך יתבטל ולא אגרום לפגיעה ביהודי

סיפר מרן הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל, מעשה בגאון הקדוש רבי עקיבא איגר זצ"ל שהוצע לו שידוך, ואבי המדוברת רצה לתת על קנקנו בלימוד ושוחח עמו בדברי תורה. האיש שאל שאלה בסוגיה מסוימת, ורבי עקיבא איגר שתק. החותן המיועד שאל שוב ושוב, ורבי עקיבא איגר יושב דומם כאילו תשובה אין בפיו. הנוכחים לא הבינו שכן רבי עקיבא איגר היה נודע לשם ולתהילה כבר בבחרותו, ואין יתכן שלא ידע להשיב על שאלות פשוטות בסוגיה.

שאלו אביו לפרש הדבר, והשיב הגרעק"א: "השאלה שנשאלתי בטעות יסודה, כל השאלה עלתה רק משום שלא למדו נכונה את סוגיית הגמרא, ואילו היתה נלמדת כראוי אין מקום לשאלה זו, אך אילו הייתי מסביר זאת ממילא היתה פגיעה בהם, ומוטב שהשידוך יתבטל ולא אגרום לפגיעה ביהודי". (משולחננו של רבינו עמוד ק"ב)

איך לא תחשוש לבושות והלבנת פנים של אדם

מרן הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל התאכסן פעם בבית אחד, ובשבת קודש הוכיח ובייש הבעל את בעלת הבית על זה שהיא תמיד שוכחת לכסות החלות במפות שלהן. פנה הגר"ס זצ"ל לבעל הבית ואמר: "הרי כל הטעם צצריכים לכסות החלות הוא משום שלא יראו בושותם בשעה שמקדשים על היין, ואם לבושות הפת שהיא דומם חששו, איך לא תחשוש לבושות והלבנת פנים של אדם?" (ילקוט דברי אסף עמוד י"ד)

• צידה לדרך •

במקום לספר לבורא עולם
כמה הצרות שלך גדולות,
תספר לצרות שלך
כמה בורא עולם הוא גדול!
(שגור על לשון העם)

• מבט לחיים •

ילד של אבא

ברשותכם, לפני תחילת הדברים, נפתח בהתעניינות קטנה: האם אתם מרגישים אנשים מיוחדים? האם אתם מרגישים שאתם שונים מכל אדם אחר שקיים בעולם? האם אתם מרגישים שבמקום שאתם נמצאים - אף אדם בעולם לא יכול להיות? רוב האנשים שקראו את המשפטים הללו ישיבו בליבם בצורה ישירה - לא. אנחנו אנשים רגילים כמו כולם, חיים כמו כולם, מרגישים כמו כולם...

יהודי אחד סיפר שהוא התארח עם קבוצה בחוץ לארץ, ניגשה אליהם קבוצה של עובדי אורח ושאלה אותם לאיזה מוצא הם משתייכים. לאחר שהשיבו להם שהם יהודים, האנשים היו נראים מבוהלים. "מדוע אתם נבהלים", שאל אותם היהודי. "שמענו עליכם הרבה וגם בתנ"ך כתוב שאתם בנים של הקב"ה, ואם כן אתם משהו מיוחד", הם חתמו את דבריהם, ולפני שהם התקדמו הלאה הם שאלו אותם: "מהו המשהו המיוחד שאתם מרגישים בתור יהודים?". הדרשן מספר שהם נאלמו דום. הם החלו להזיע ולהתבייש בפניהם - הם לא ידעו כלל להסביר להם את התחושה הזאת, וזה מהסיבה שלעולם הם לא העצימו בהם את הנקודה המיוחדת הזאת הטמונה בלב של כל יהודי.

בפרשה שלנו בורא עולם אומר לנו: "בנים אתם להשם אלוקים" (ו"ד, כ"ב). האם יצא לנו לחשוב אי פעם מה הגילוי המדהים שבורא עולם אומר לנו בתורה הקדושה שאנו הילדים שלו.

מה באמת המאפיינים של 'בנים של מלך'?

התשובה לכך מתחלקת לשני חלקים. החלק הראשון הוא ביחס של בורא עולם אלינו, והחלק השני הוא ביחס שלנו כלפי מלך מלכי המלכים.

קוראים יקרים! יהודי שמסתובב בלי ההרגשה הזאת שבורא עולם הוא אבא שלו, ולא רק אבא אלא אבא אוהב, אבא טוב, אבא רחמן, אבא שמחפש כל היום איך לעשות לו רק טוב - הוא מפספס את הנקודה העיקרית של החיים שלו. ולכן הוא מגיע למצב שעל כל קושי ומשבר קטן הוא יאמר שחלילה בורא עולם מחפש להרע לו כמו כן הוא יכעס על כל דבר שלא מסתדר לו. יהודי צריך להסתובב בהרגשה שהוא בידיים הכי טובות בעולם!

כמו שלהבדיל אלף אלפי הבדלות בנים של ראשי מדינות זוכים לכבוד מלכים, הם זוכים להטבות, הם זוכים למאבטחים צמודים, ועוד מאות הטבות, והם מקבלים את זה לא בגלל שהם נושאים משרה כלשהי, אלא בגלל סיבה אחת - הם הבנים של... הם מתקבלים למקומות לימוד שאלולא אבא שלהם הם לא היו רואים את המוקמות הללו אפילו מבחוץ... אבל מה לעשות - אבא שלהם הוא השולט, ולכן כולם דואגים שיהיה להם רק טוב. אותו הדבר - ויותר מזה פי מיליון - יהודי! יהודי הוא לא עוד בריה, הוא הבן של המלך! ולא רק שהוא הבן של המלך - הוא בעצמו יש לו תפקיד בעולם, יש לו שליחות, יש לו ייעוד! הוא ירד לעולם כדי לעבוד, כדי לעשות נחת רוח לבורא עולם! למי יש הטבות מיוחדות מבורא עולם? למי שהוא מרגיש שהוא הבן שלו!

אחים יקרים! בכל מצב ובכל עת יהודי נחשב בן של מלך. התנא הקדוש רבי מאיר בעל הנס אומר (קידושין, ל"א, א'): "שבין כך ובין כך, בין עושים רצונו של מקום בין שלא עושים - נקראים בנים". וכך נפסק להלכה. אהבה של בורא עולם אלינו זו אהבה שאינה תלויה בדבר! זו לא אהבה של תן וקח. זו אהבה שיוצאת ממנו בכל רגע ורגע לכל יהודי בכל מקום. שחיים בהרגשה כזאת, החיים נהפכים להיות זוהרים יותר. הרב הקדוש רבי משה מקוברין זצ"ל היה אומר: שהחטא הכי גדול שאדם יכול לעשות בעולם זה לשכוח שהוא בן של מלך.

הדברים אמורים גם ביחסים שלנו כלפי בורא עולם. אם אנו בנים של מלך, אנחנו צריכים לכבד את המעמד בו אנו מצויים. אסור לנו 'להתלכלך' על כל מיני דברים זולים, או לשקוע חלילה בנפילות, מהסיבה שאנחנו צריכים לכבד את עצמנו. אנחנו בנים של מלך. זו גאוה גדולה! זה כבוד גדול! מי שבורא את העולם - הולך איתנו יד ביד!

המהר"ל (גבורות השם, פרק כ"ט) מבאר את הפסוק "בני בכורי ישראל" (שמות, ד', כ"ב), שבורא עולם אומר: כל יהודי צריך להסתובב בהרגשה שהוא בכור! ילד בכור הוא הילד המיוחד ביותר במשפחה, ולמה? מהסיבה שהוא הפך את אבא ואמא שלו להורים. זה לא עוד ילד בבית, זה ילד שהרים את ההורים שלו בדרגה מבעל ואישה, לאבא ואמא. כך כל יהודי צריך להרגיש בהרגשה הפנימית-אישית שלו שהוא בכור! הוא צריך להרגיש שבאמת היה שווה לבורא את העולם בשבילו, ואת זה שהוא בעצם הפך את בורא עולם - לאבא!

לסיום, נחתום עם נקודה נוספת. אבא ואמא בשר ודם - יכולים לטעות בחינוך הילדים. אין אדם מושלם בעולם. יהודי צריך לדעת ולהאמין בלב שלם! שאבא בשמיים, זה אבא שלעולם לא טועה במעשיו מול הילדים שלו, הוא יודע בדיוק מושלם מה הדבר הטוב ביותר עבורו. זה נתון שנתון לנו לחיות ברוגע ובשלווה בתוך מרוץ החיים.

לע"נ: מו"ר רבי משה בן עישה, עישה בת חנינה, רבי עזריאל בן כוכבה, חדוה בת מיכל מסעודה, מרן רבנו עובדיה יוסף בן גורגריה, מרן רבי מאיר מאזוז בן שושנה כמאסנה, ר' יצחק בן שושנה חמשנה, ישראל אפללו בן אידה, יאיר עידן בן יעקובא תח"י, מקיסק בן שקלילה, הרב אברהם ביתאן בן ברקא, אמנון בן יחיאל פנחס, ר' אליהו איטש בן עזיזה, ורדה בת זכרונה, ניסים בן זינה. |לז"ב: ק: אילה יסכה בת יפה | להצלחה בריאות ופרנסה טובה: אי"מ יפה בת ורדה תח"י | לזיווג הגון והצלחה בכל העניינים: דניאל חביב בן יפה | שלום בן יעל | מוקדש לשחרור החטופים במהרה

ברוך מסיר גידולים

תחושות החולי שנדחו בטענות שזה בסדר, הובילו לכך שהרופאים גילו שיש לו מחלה שמשתוללת בגופו. היציאה מאפילה לאורה, קידוש השם אל מול רופאים גויים, ונס אחד גדול | ואמונתך בלילות

רבות ואף הוא היה יהודי מאמין. שוב מצאתי את עצמי על מיטת הבדיקות עובר את אותו התהליך שעברתי אצל הרופא הקודם, והתשובה, התשובה גם הייתה דומה להפליא. "אין לך כלום", סינן הרופא באוזניי, תוך כדי שהוא מפעיל את מכונת הרנטגן בכדי לערוך צילום חזה ולשלול לחלוטין אפשרות של חולי כזה או אחר.

הצילום היה מוצדק לחלוטין. לאחר שהסתיים שלב ניתוח הצילומים, הרופא קורא לי לחדור לשבת איתו בדלתיים סגורות, עין מול עין ולדבר מלב אל לב. "אכן אתה בן אדם צעיר ובריא", הוא פתח את דבריו וכבר המתנתי למילה הבאה שהיא 'אבל'. ואכן לא טעיתי. "אבל", ממשיך הרופא, "אני מצטער לומר לך גילינו לך גידול באזור החזה".

בום. התחלתי להזיע. את השקט והמתח שהשתרר בחדר ללא ספק היה ניתן לחתוך בסכין, גם היא לא חדה דיה. אני זז באי נוחות, מתקשה לעכל את מה שמעתי, ובעיקר להסתגל למציאות הכואבת הזאת. אברך צעיר, עם אישה וילדים שממתינים לי בבית. ובעיקר שאלות שלא נותנות לי מנוח באותם רגעים: איך הם יקבלו את זה, מה יהיה אם חלילה ולא אשרוד.

בתוך בליץ מחשבותי שהולכות וחוזרות אני שומע את הרופא חוזר שוב לדבר. "תרשה לי להרגיע אותך", ממשיך הרופא, "98% מאוכלוסיית העולם שנושאים את סוג הגידול הזה, בדרך כלל יוצאים ממנו בשלום". ואני שואל אותו: "מה, אתה מוכן ויכול לטפל בגידול ולהוציא אותי בריא מכל הסיפור?". והוא כיהודי מאמין עונה לי בתמימות ועל אף תפקידו הבכיר: "כמובן שזה לא אני. אני בסך הכל שליח של בורא עולם, וכל ההצלחה תלויה אך ורק בו. ואני אשתדל לעשות בסי"ד את כל ההשתדלויות שאוכל לעשותם למענך", ישרתי פנים והבטתי בו במבט חצי מתנחם. השבתי לו שנעמוד בקשר ויצאתי מבית הרפואה אל עבר ביתי.

אני מגיע הביתה, ובני הבית כולם ממתינים דרוכים למצוא פי. ספרתי להם על הממצאים המצערם, אך לפני שנתיי להם לאבד עשתונות הוספתי להם את תקוות המרפא הנוספת, עליה סיפר לי הרופא שיש סיכויים גדולים שאצא מזה בשלום.

לאחר תיאומים עם הרופא, ולאחר מספר ימים מועטים, אך רבים במתחים ובלחצים, התחלתי את טיפולי הכימותרפיה אצל אותו רופא. במצב שלי, על פי חוות דעת מקצועית, הצטרכתי לעבור שמונה מחזורים של טיפולים וכדורים מתישים ומחלישים.

אדם שחוה קושי, ועובר תקופה לא פשוטה, צריך לדעת שקיימות עבורו שלושה אפשרויות: א. לברוח מהקושי ולשכוח ממנו. ב. להישבר ממנו ולהתרסק. ג. להתעלות על הקושי ולצאת ממנו אדם טוב יותר, חזק יותר.

יהודי שידוע ומאמין בכל לב, שמי שנתן את הקשיים הוא בעצם אבא שלו! אבא שאוהב ומרחם עליו! יותר קל לו לבחור את הסיבה הנכונה שהקושי ירד אליו.

הסיפור המדהים הבא, שנחת על שולחן המערכת, מעיד יותר מאלף עדים על אהבתו האיתנה של בורא עולם לילדיו. וכך מתגלגל לו הסיפור המרגש עד דמעות:

היה זה בשלהי סוף זמן קיץ של שנת תשע"ח. עוד יום הסתיים לאחר לימוד מעמיק בכולל שזכיתי להימנות מבין לומדיו. את פעמי אני שם, כבכל יום, לעבר ביתי, הממוקם מטרים ספורים מהכולל. את המדרגות עליתי בקושי רב, אבל הצלחתי להזדחל. לא נתתי לכך חשיבות מיוחדת, עד שהגעתי למפתן הבית, שם כבר שמתי לב לדבר מוזר שמתחולל בגופי.

הבגדים הרגישו לי יותר מידי, החולצה נהייתה רחבה עד מאוד, והמכנס מט ליפול. נגשתי לרעייתי בדריכות ובזהירות, ומספר לה על כך שבגדיי החלו להיות גדלים לגופי, וכי אני מרגיש שרזיתי ללא כל סיבה שקדמה לה. ספרתי לה שאני חייב לפגוש רופא בדחיפות, תוך כדי שאני מסתובב חזרה ויורש במדרגות. "צאתכם לשלום, וחזרתכם לשלום", אני שומע את אשתי מרעיפה עליי מפתח הבית, וחזרה להתעסק בענייני הבית והילדים.

הגעתי אפוא לרופא. הרופא שומר תורה ומצוות, זקן לבן הדור על פניו, ופרצופו מקרין חן רוחני שאיני יכול להסביר את התחושות למי שלא שהה לידו מעולם. מלבד זה, הרופא מכיר אותי אישית מזה כעשרים שנה. לאחר ששאלתי לשלומי מיד נגשתי לעניין. ספרתי לו את שארע, ובקשתי ממנו שיבדוק אותי. לא עברו כמה שניות ואני מוצא את עצמי שוכב במיטה בתהליכי בדיקות שלקחו דקות ארוכות. בסיומם, הכריז הרופא על כך שהוא בדק אותי וב"ה הבדיקות לא מסמלות על משהו חריג. "אבל", הוסיף הרופא, "יש כאן רק דבר אחד בעייתי, וזה נראה לי כתוצאה מהלחץ שלך". המדובר היה בלחץ דם גבוה במיוחד, אך, למרות הכל הרופא שיחרר אותי לחיים טובים ולשלום.

ערכתי בדיקת לחץ דם לעצמי, ואכן לא לקח לי זמן רב להבין למה התכוון הרופא. חד משמעית, הלחץ גדול יותר מהנורמה המצויה אצל בן אנוש. בכדי להרגיע את הלחץ שבער בתוכי, העתקתי את צעדי לרופא אחר, וגם הוא הכיר אותי שנים

ההצלחה, כאן מעיט

מחקרים רבים מגלים שיש דרך ארוכה שהיא קצרה- לרכוש לעצמו 'הערכה עצמית' והיא: שימור דיבור פנימי חיובי - שים לב למחשבות שרצות בראשך במהלך היום, והשתדל להחליף ביקורת עצמית קשה בדיבור פנימי תומך ומכיל. כשעולה ביקורת שלילית, נסה לשאול את עצמך האם היא אובייקטיבית, והאם היית אומר זאת לחבר קרוב. אימוץ דיבור פנימי חיובי ומועודד, עשוי לחזק משמעותית את תחושת הערך העצמי שלך, ולאפשר לך להתמודד טוב יותר עם האתגרים שאתה חווה.

ולכן אם הינך מעוניין להחזיר לעצמך הערכה עצמית גבוהה, עליך להקדיש זמן לתרגול של אפירמציות (הצהרות חיוביות) באופן קבוע - אמור דברים חיוביים על עצמך ועל מצבים שבהם לעיתים קרובות אתה לא מרגיש בטוח בעצמך. כתוב גם מכתבים לעצמך, תוך התמקדות בחוזקות ובהישגים אישיים.

וכך מצאנו אצל התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי שאמר ראיתי בני עליה והמה מועטים, אם אלה הם בני ובני מהם, אם מאה הם בני ובני מהם, אם שתיים הם בני ובני מהם. (סוכה מה:). ובמבט ראשון נראה שמילים אלו יש בהם יוהרא חלילה, אך להאמור יתכן שמשפטים אלו הם אלה שנתנו לרשב"י ובנו אלעזר את הכוח להחזיק מעמד למעלה מעשר שנים, הרחק ממשפחתו וממכריו, בתוך מערה חשוכה, וללא תנאים מנימליים, כמו כן איתא שם בגמרא שרשב"י אמר יכולני לפטור את כל העולם כולו מן הדין, ותמחו המפרשים אם אכן רשב"י יכול לפטור מן הדין אז מדוע הוא לא עושה כך? אך יתכן לומר שזה גם משפטי העצמה שרשב"י היה משנן לעצמו ולבנו רבי אלעזר, שלא יחשוב לעצמו כי הוא במצב שפל מול חבריו שיושבים בהשקט ובטח, וכך אמר לו: דע לך שההיפך הוא הנכון, ומדרגתנו גבוה ועצמותי מכל בני דורנו, עד שיכולים אנו לפטור את כולם מן הדין. ולכן לא פלא שרשב"י ובנו יצאו מהמערה חזקים ואיתנים, עוד יותר מאשר נכנסו, כי הכול תלוי בראש- מה אתה אומר לעצמך, וזה מה שייתן לך את הכוח לשרוד את הכול!

כך גם מצאנו מיוסף הצדיק שהיה מסלסל בשעריו בהיותו רחוק מאביו- במצרים, עד שהשטן התגרה בו, אך יוסף סבר שבכך הוא יוכל לשמור על רוממותו, וגדלות האדם שבו, וידע והבין כי רק כך יוכל לשמור עצמו מתועבת מצריים.

ובזה ניתן להבין דברי הגמרא במסכת גיטין דף נח. על רבי יהושע בן חנניה ששמע שיש בכלא ברומי תינוק יפה עיניים וטוב רואי וקוצותיו סדורות לו תלתלים, ומיהר רבי יהושע לרומי, ושאלו מי נתן למשיסה יעקב? והשיבו: הלא ה' זו חטאנו לו, אמר מובטחני שיהא מורה הוראה בישראל, הלא ופדאו ויצא ממנו רבי ישמעאל בן אלישע. והדבר אמור דרשני: מה התפעל רבי יהושע מהמראה החיצוני שלו, וגם מה התפעל ממנו שסיים לו 'פסוק?' אך להאמור, רבי יהושע ראה כאן 'גדלות האדם' במיטבה- נער צעיר שנלחם בשיניים לשמור על הערכה עצמית גבוהה במצב כזה, אך מאידך הסתפק, האם אכן זה מטרותו, או שעושה כן למצא חן בעיני אחרים? ולכן התפעל מאד כשהתינוק השיב לו: הלא ה' זו חטאנו לו, כלומר: אני בן מלך, ואין לי עסק רק עימו יתברך! ולכן אמר מובטחני שיצא מורה הוראות בישראל, כי אכן זהו המתכון האמיתי לאדם גדול!!!

<< מתוך ספרו החדש של הרב, שעתידי לראות אור א"ה בקרוב הדברים היו למראה עיני גדולי ישראל שליט"א, ועודדו את פרסום הדברים >>

האמנתי

חיים של שמחה וסיפוק
בדרך אמונה וביטחון בקב"ה
דניאל ברם

מוסר - בנחות שלך!

בן תורה שלא מרגיש מיוחד במעשים שהוא עושה - ספרי מוסר רק יכולים להוריד ולייבש אותו. דרך לחקור מוסר - חלק א'

זמן אלו בפתח. כל אחד לוקח את זה לכיוון שלו. יש הלוקח את זה לכיוון של לחץ - להספיק כמה שיותר. יש מי שלוקח את זה לכיוון של זה בסדר - אני יודע מה אני רוצה מעצמי, אף אחד לא רודף אחרי. ויש את מי שלוקח את זה לכיוון של הכל יעבור - עברנו הרבה אלולים בחיים, גם את זה נעבור.

ואכן מה היא הדרך הטובה ביותר לעבור את האלול הזה עם סיפוק, עם תחושה של עוצמות והתרוממות? התשובה לכך תלויה בסגנון של כל אחד ואחד. או יותר מדויק: תלוי בנחות הנפש של האדם. כמה פעמים אירע שמשרים של בני תורה צמחו מהסיבה שהם לא הבינו את הדרך הנכונה כיצד ניגשים לספר מוסר.

הרי נוצר מצב, שבחור שעדיין לא הגיע לדרגה של מרן החזון איש זצ"ל, וכשהוא קורא סיפור או הנהגה קדושה עליו, הוא מיד ישווה אותה אליו, וכשהוא יבין שהוא לא מצליח לעשות את מה שהחזון איש הצליח, הערך שלו הרוחני יורד בעיניו. נביא דוגמה לעניין: בחור עשה שטייגן ליל שבת ארבע שעות ברצף, הוא מרגיש על גג העולם... למה לא? להשיג זמן כזה ארוך ויקר של לימוד תורה בליל שבת - זו תחושה מדהימה.

המשך הסיפור: הבחור ירד לחדר שלו, ופתח ספר מוסר ולמד על כך שאדם חייב ללמוד עד כלות כוחותיו, בכל שעה ובכל זמן ואל ישב בטל במיטתו וכדומה. או שהוא קרא סיפורים על כמה מגדולי ישראל שהם היו ילדים הם היו יושבים ללמוד בליל שבת שש ושבע ושמונה שעות. מה יקרה לו כעת? אם הוא ישב עם עצמו והחזיר לעצמו שזה נדיר ומיוחד ללמוד ארבע שעות ברצף ועוד בשבת! אם הוא ישב להחזיר לעצמו כמה נחת רוח הוא עשה כרגע לבורא עולם! ההרגשה המדהימה שלו מהלימוד תשאר בעינה, ולא אמורה לרדת, גם אם הוא יקרא כל ספר מוסר שבעולם!

העסק מתחיל להסתבך, אם אחרי שהוא סיים ללמוד, הוא המשיך את חייו כרגיל. כאילו לא קרה כלום. והוא אומר לעצמו: עוד ארבע שעות של לימוד, נו נו... הרבה בחורים עושים את זה. מה יקרה כעת? זה כבר יהיה אסון פנימי בשבילו. מיד הוא יתחיל לומר לעצמו: מה אתה עושה כעת בחדר? תחזור ללמוד עוד. בסדר למדת ארבע שעות, אבל תראה את גדולי ישראל שהם היו ילדים הם למדו כפול ממני וזה היה קטן עליהם! אני - אין סיכוי שיצא ממני תלמיד חכם...

וכאן, כאן צריך לעצור - ולצעוק מעומק הלב: בחור יקר! זה טעות! זה מחשבה עקומה! ככה לא לומדים מוסר! רק אחרי שאתה יודע להעריך את הפעולות שלך, ואתה מרגיש שאתה יכול להתקדם עוד קצת תפתח ספר מוסר ותראה איך אתה מתקדם לאט לאט בצעדים ובדרך שלך. אם אתה מרגיש שיש לך ביקורת עצמית גבוהה - תבחר לך ספרי מוסר אחרים. ספרי מוסר שנוגעים יותר בנקודות שמתאימות לך, ספרים שמדברים בשפה שמדברת אליך. אף אחד לא חייב אותך ללמוד ספר מוסר תובעני, ספר מוסר שההסתכלות שלך והצורה שאתה מקבל ממנו את הדברים - עלולה רק להוריד אותך, ולייבש אותך!

ובאמת, איך ניתן ללמוד מוסר ולהבנות ממנו? את זה בע"ה בשבוע הבא. נקודה קטנה: תחזיר לעצמך שאתה לומד מוסר, אתה לא בתחרות - אתה מגיע עם הכוחות שלך! אתה לא צריך לצפות - אתה צריך לשאוף!

בלב שלם על כך שהוא מלווה אותי בכל צעד ושעל, הרגשתי אותו לידי בכל רגע נתון מסביב לשעון.

בשבים מתקדמים יותר בטיפול, בקשתי מאחי, שהיה לו קשר מיוחד עם אחד מגדולי ראשי הישיבות שליט"א, אם הוא יכול לעלות לביתו של שר התורה הרב חיים קנייבסקי זצוק"ל, לברך ובעיקר להיוועץ עימו מה צריכים לעשות הלאה.

ואכן ראש הישיבה שליט"א עלה ללשכת הגזית שבבני ברק. הוא שטח בפניו את הסיפור שאירע איתי, וביקש ברכה, עצה ותושיה. רבי חיים זצוק"ל, בקדושתו ובענוותנותו הרבה מעט בדבר, הרים את עיניו ואמר לו: "תאמר לו שילמד את כל מסכת מכות היטב ויעשה עליה סיום, ויהי רצון שהקב"ה ישלח לו רפואה שלימה למחלתו".

אחי סיפר לי את הדבר הזה. ללא כל שאלות, תפסתי גמרא מסכת מכות והתחלתי ללמוד בכל הכח עם כל החשק. דף אחר דף, פרק אחר פרק. לא עברו מספר ימים, ובקשתי מאחי שישלח שוב את אחד ממקורבי ביתו של שר התורה זצוק"ל לביתו של גדול הדור, בכדי לבקש ממנו עצה והכוונה. אחי, שהיה מוכן לעשות הכל בעבורי, עשה את זה שוב והפעם ההוראה של הגר"ח הייתה אחרת.

"שיתחזק באמונה ויתפלל ויבקש מבורא עולם ויראה שיעתא דשמיא", אמר שר התורה.

התחלתי להרהר במחשבותי על התשובה השנייה של גדול הדור. הרי בתשובה הראשונה נמסר לי לסיים את מסכת מכות, וכעת מה התחולל שהשתנתה דעתו. ומהר מאוד הבנתי את כוונתו. כשהגעתי לקראת סיום המסכת, הבחנתי שבדפים האחרונים של המסכת, הגמרא מתמקדת בעיקר על נושא של אמונה בהשם יתברך.

חשבתי לעצמי אפוא, שאם ארצה לזכות לאמונה וביקות בה' יתברך צריך רק את התפילה. זה הדבר שיכול לקרוע שערי שמיים, ולסלול דרך עד כסא הכבוד, לדבר עם אבא ממש, להרגיש אותו לידי ולהתחנן בפניו את כל מה שרק יכולתי לבקש ממנו.

לאחר תקופה של כמה חודשים זכיתי לסיים את מסכת מכות בשעט"ם. ועוד קודם לכן, נרפאתי מהחולי שפקד אותי.

לקראת הסיום, אחזור קמעא לתחילת הסיפור. הרופא הבהיר לי שאצטרך לא פחות משמונה טיפולים, ובכדי לסגור את מעגלי הניסים, אני שמח לבשר שהיו לי בסך הכל שישה טיפולים בלבד, שזה לעצמו ניסים מעל הטבע.

תקופת הטיפולים החלו קשים, ואט אט ככל שהאמונה בבורא עולם הלכה וגדולה, כך הכאבים הפיזיים והנפשיים הלכו ופחתו. כשהגעתי לטיפול הרביעי, נכנסה אלי אחת הרופאות, שמלבד זה שאיננה יהודייה היא הייתה רואה אותי מתפלל מידי יום ביומו מתוך הסיפור בדביקות ובריכוז כאילו אינני עובר ייסורים של ממש באותם רגעים. באופן די מפתיע, באותם רגעים היא נגשת אליי ומבקשת ממני בקשה מוזרה, היא מעוניינת להכניס אליי לחדר את כל החולים של אותה מחלקה. שאלתי אותה מה מיוחד אצלי יותר מכולם, והיא השיבה לי תשובה שגרמה לי בפעם הראשונה מכל התהליך שאני חווה, להזיל דמעות של רגש.

"שמתי לב לדבר נדיר שמתרחש דווקא אצלך". אומרת לי הרופאה הגויה. "בדרך כלל מי שלוקח את הכדורים הקשים של המחלה (הארוה) צריך לחוש בגופו חולשה ותשישות כך שבקושי רב הוא יכול יהיה ללכת, ובנוסף לכך, עקב כך שהטיפול קשה עד מאוד הוא מצריך באופן אוטומטי גם ירידה במשקל, כתוצאה ישירה של גוף חלש, ללא תזוזות ותנועות. אצלך הכל קורה הפוך. במקום שתהיה ותהיה חלש, אתה רק מתחזק ומעלה במשקל, במקום שתשב ותהיה מושבת, אתה במשך כל שעות היממה פעיל ועושה את כל מה שאתה חפץ, כאילו אתה לא שותה את הכדורים הקשים הללו. אני בטוחה שזה בזכות הספר שאתה כל היום קורא בו, ואני רוצה לבדוק אם זה יעבוד לכל המחלקה", סיימה הרופאה את דבריה.

צמרמורת עברה בכל גופי. שערות ידיי עמדו, וגרוני נחנק מהתרגשות. כמה שיהודי יעשה דבר קטן, הוא לא יודע מה זה יכול לחולל בעיני המתבונן. להתפלל מתוך סידור ולא בעל פה, לכאורה חיזוק שנראה קטן כלפי עצמי, אך כלפי חוץ נוכחתי להבין שזה דבר גדול עד מאוד.

ההסיפור רחוק מהלסתיים. תקופת ההקרנות הייתה בעבורי קשה מפני התחושות והחששות הגדולות שהיו לי, כיצד אמשיך וכיצד אנהג בהמשך החולי. אבל דבר אחד ויחיד החזיק אותי, בכל רגע ובכל שניה: האמונה בבורא עולם.

על כל צעד ושעל שעשיתי בתקופת החולי פשוט השלכתי הכל, ושאני אומר הכל אני מתכוון להכל ממש כולל כל הניסיונות שהיו בדרך, על הקב"ה. שהרי אילולא עזרתו אין כלום בעולם הזה.

מלבד זה, גם את הדברים שראיתי בהם הצלחה והישגים מבחינה בריאותית, הודיתי לבורא עולם

דרך הישיבה

עצות והכוונות לקראת הישיבות הגדולות

התמודדות עם משברים > כיבוד הורים > אמונה ובטחון > חשבון נפש חיובי > להעריך את הלימוד > אתה לא חייב להיות השפיץ של השיעור > המעבר מבין הזמנים לזמן אלול > כיצד לבחור חברים? > כיצד לבחור חברותא? > קשר עם בחורים משיעורים גבוהים > להרשים את צוות הישיבה > כל ההתחלות קשות > לא לשחק עם השניה > להיות המבוגר האחראי > סיכום הלימוד > רצף בלימוד > ועוד!

דבר חשוב נוסף תחזיר לעצמך: אתה לא לבד! בורא עולם איתך, יד ביד הוא יסייע לך וירם אותך בכל מה שתצטרך לכל אורך הדרך. הוא גם חווה איתך יחד את התקופה הזאת, לכן קח את הנקודה הזאת לצומת לך...

5. תבחר את החברים שלך! תשובב את עצמך בחברים טובים, שמחים, שירימו אותך, שיעודדו אותך ושקבלו אותך בכל מצב שאתה. החברה זה חלק בלתי נפרד בבניין החיים שאתה עתיד לבנות.

6. חברותא - א. תבחר בחור שפחות או יותר ברמה שלך, ולא בחור שנותן לך תחושה שהוא יותר טוב ממך בלימוד, זה מאוד משפיע על המצב רוח שלך בשעות הסדרים. **ב.** לעולם תחזיר לעצמך: אתה לא מפחד להחליף חברותא! אם אתה רואה שזה לא מתאים, תחפש מישהו אחר, טוב יותר עבורך. כמובן באווירה טובה ולא מתוך פגיעה חלילה.

7. כדאי לפחות בהתחלה לקשור קשרים עם בחורים משיעורים גבוהים ביותר, שיסייעו לך להסתגל ולהכיר את הישיבה ואת הלך הרוח. כמובן שיש לשים גבולות בעניין, וליתן יותר התייחסות לחברים מהשיעור שלך.

8. תשתדל להיות המבוגר האחראי! אל תיתן למריבות ולמחלוקות לצוץ במהלך השעות בישיבה. וגם אם קרה, לעולם אל תנקוט צד-ליהפך - תנסה לכבות מחלוקות באמצעות אהבה ואחוה.

9. תכבד את עצמך! תבנה את האישיות שלך כאישיות חזקה, יציבה ורצינית ולא חלילה להתנהג בליצנות אך ורק כדי להרשים את החברים. בסופו של דבר אתה מגיע לישיבה לבנות את העתיד שלך, ולא של אף אחד אחר!

10. עם שינה לא משחקים! מניסיון של עשרות בחורים, אולי בשנים הראשונות השינה המאוחרת נראית כחוויה של ממש, אבל חשוב לדעת- שינה מאוחרת או חוסר שינה פוגעת בהתנהלות של הבחור בצורה קריטית. לכן קבל על עצמך קבלה - אני עירני לשעות שינה שלי!

11. תכבד ותשמע להוראות הרבנים בישיבה, ולמלא את בקשותיהם ודרישותיהם במלואם. הם מחפשים בטובתך, אל תתעלם מקריאותיהם!

12. כל ההצלחה של הבחור בישיבה תלויה בלימוד התורה שלו! הראש צריך להיות עסוק בלימוד התורה, ולכן עמל התורה נקנה לאט ובצורה עקבית.

13. לסכם את החומר הנלמד. זה אחד מהטיפים המומלצים ביותר למי שמעוניין לערוך קניין אמיתי בלימוד התורה.

14. רצף בלימוד התורה זה לא דבר שנולדים איתו, זה דבר שנבנה עם הזמן. קבעו לעצמכם יעדים, ואט אט תרחיבו את משך הזמן של הלימוד ברצף.

בהצלחה מרובה! עולם התורה מאחוריך!

מהדברים השליליים שאירעו לך, ואתה מתחיל לרשום רק דברים טובים וחיוביים על עצמך. בצורה הזאת אט אט התת מודע יציף אותך ברגעים יפים ומשמחים ממהלך היום החולף.

תעודד את עצמך - תשתדל לעולם לא להוציא מילים לא טובות על עצמך! כלומר: במקום לומר אני לא מוצלח, אני בטלן, אני חלש וכו', תאמר בכל זמן ובכל עת: אני מוצלח! אני למד! אני חכם! אני חזק! וכו'. הפסוק אומר: "האמנתי, כי אדבר", כדי לגרום לעצמך להאמין בחוזקות שלך, אתה צריך לדבר. ודיבורים מסוג אלה ירימו אותך לגבהים בס"ד.

אין מושלם בעולם - תבין עם עצמך, שזה בסדר גמור לא להיות הלמדן של השיעור, או להיות החברהמ'ן של השיעור. אתה צריך להיות איך שאתה, מהסיבה שלכל אחד יש את הכוחות שהוא מקבל ממרומים ולכל אחד יש את השליחות האישית שלו. ולכן לעולם אל תתיימר להיות מישהו אחר, או יותר גרוע מכך לקנאות ממישהו אחר. אתה עצמך ייחודי ומיוחד בכוחות שלך!

ועוד כמה נקודות חשובות:

1. בשבוע האחרון של בין הזמנים - יש להשתדל לנוח ולהתכונן גופנית ונפשית לקראת זמן אלול הבע"ט, כדי שחלילה לא יהיו תחושות של עייפות של 'בין הזמנים'.

2. כבר מהיום הראשון בישיבה, יש ליצור ולשדר תדמית חיובית לה', המשגיח וצוות הישיבה כדי שחלילה לא ייווצר תדמית שלילית בעיני הרבנים בישיבה.

3. המומלץ כיום בעולם הישיבות, להכין לפחות 2 דפים מהחומר שנלמד מהישיבה גמרא, רש"י ותוספות, כך שיהיה יותר קל להבין את החומר הנלמד בהתחלה.

4. בחור יקר! תדע שכל ההתחלות קשות, ובפרט שמבצעים מעבר מישיבה קטנה לגדולה - הסתגלות למצב חדש לוקחת זמן ואין להבהל מזה כי זה טבעי לחלוטין.

שאתה מגיע לישיבה תחזיר לעצמך, את הנקודות החשובות הבאות:

משברים - באנו לעולם לעבוד, ולא לשבת רגל על רגל. לכן, בראש שלך צריכה להיות מונחת הנוסחה הבאה: אתה מוכן נפשית לזה שאמור להיות משברים, אבל אתה לא מצפה להם! כלומר, שמשבר מגיע אתם נפגשים בנקודה זאת: ידעתי שאתה הולך להגיע בע"ה נתמודד ונעבור את זה כמו גדול!

לעולם אבל לעולם! אל תשקע בתוך משבר. תמיד תרים את עצמך, אט אט עד שדרך המלך תאיר לך שוב נגד העיניים.

כיבוד הורים - ההורים שלך במתח, דואגים וחוששים האם אתה מצליח בישיבה? האם טוב לך? האם אתה שמח? האם אתה מרגיש טוב? האם אתה אוכל טוב? ועוד כהנה וכהנה דאגות. תדאג לטלפן להורים שלך ולהרגיע אותם שהכל בסדר. טלפן אחד כזה גורם להורים נחת רוח שאי אפשר לשער בעולם!

אמונה ובטחון - בזמן שהותך בישיבה, יש לך זמן גם לבנות את עצמך לאפיקים טובים יותר בחיים. וכמו שאמרו גדולי ישראל, הניסיון של הדור שלנו זה ניסיון האמונה בבורא עולם. תן לעצמך כמה דקות ביום של לימוד הספר הקדוש "חובת הלבבות - שער הביטחון", כך בע"ה תזכה שהחיים שלך יהיו שלווים ורגועים, כי אין באמת תרופה לדאגות ובעיות בחיים אם לא כוח האמונה והביטחון בבורא עולם!

תעריך את מה שאתה עושה - אחד הדברים העיקריים שמביאים משברים לבחור, זה ברגע שהוא עולה למיטה ולא מסופק מהכמות או מהאיכות של הלימוד שהוא למד באותו היום. תדאג שאחרי כל לימוד, יהיה לך גם את הרגע של הנחת שזכית ללמוד תורה ולא משנה כמה ואיך. זה תחושה שתעצים את האהבה והחיבור שלך ללימוד תורה.

חשבון נפש חיובי - מומלץ מאוד, לרכוש פנקס ובכל יום (לפי העניין) לרשום את הדברים הטובים שעשית במהלך היום. זכור! אתה מתעלם

חודש אלול בפתח. זה הזמן הנכון לצבור זכויות...

לפרטים, חייגו:
052-7148454
ניתן לתרום מעשרות

ניתן לקבל את העלון בדוא"ל
אתם רק תצטרכו להדפיס, ולהפיץ אותו בבית הכנסת שלכם!
במייל: alon7148454@gmail.com

מחיר הדפסת 300 עלונים: 100 ₪ בלבד!
בזכותך מאות משפחות יזכו להתחבר לבורא עולם וזה ירשם על שמך הבלעדי לצנח נצחים!

הצטרפו למשפחת מזכי הרבים!
בואו נעשה יחד נחת רוח לבורא עולם!

דיבורים טובים // שומרים על הלשון - ורואים ישועות!

מוות וחיים ביד הלשון - אדם צריך לדעת שיש פעמים שמילה אחת שלו יכולה להזיק לגוף ולנפש של חברו, ומאידך במילה אחת הוא יכול להרים אותו אל על. השתדלו תמיד להיות בצד של המרימים והמחמיאים, ולא מהצד שמחפשים להוריד ולקנטר. תמדדו ותבחרו את המילים שיוצאים לכם מהפה, זה בהחלט בשליטה שלכם.

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
אברהם
בן ר' יהואל
שיחי
ולכל
משפחתו
הצלחה רבה
ורוב נחת
מכל יוצאי
הלציו

שבת קודש כט מנחם אב תשפ"ה: הדלקת נרות: ירושלים: 6:39 תל-אביב: 6:55 חיפה: 6:47 מוצאי שבת: ירושלים: 7:52 תל-אביב: 7:54 חיפה: 7:55 ר"ת: 8:30

פרשת ראה

מעשר כספים

מצוה להפריש מעשר [או חומש] מממונו לצדקה!

נלמד מהפסוק: "עשר תעשר את כל תבואת זרעך" (פרק יד-כד) ודרשו חז"ל: "עשר תעשר" – "עשר בשביל שתתעשר" (תענית ט.) והביאו בעלי התוס' את דברי חז"ל בספרי לרבות מפסוק זה גם שאר רווחים שיש לעשר מהם.

נפסק בשו"ע (ור"ד סימן רמז ס"ד) שבמעשר מותר לנסות את השי"ת. וביאר **החפץ חיים**, שוודאי מה שהתיר הכתוב לנסות, אינו מחמת מצות מעשר תבואה, רק מחמת שמחזיק בזה ידי הכהנים והלוויים ויש טרף בבית ה', ועי"ז יהיה ביכולתם להתחזק בתורת ה'. ולכן אמר הפסוק "יהי טרף בביתי ובחונני נא בזאת". שבזכות שנותנים טרף, בזכות זה באה הברכה. וכענין שאמרו חז"ל בגמרא (חולין קל:.) אין נותנין מתנה לכהן עם הארץ שנאמר (דה"י ב-לא, ד) "לתת מנת הכהנים והלוויים למען יחזקו בתורת ה'".

וא"כ, כך גם לענין מעשר כספים בזמננו שעיקרו נתקן לכתחילה להחזיק ידי עמלי תורה, כדרשת חז"ל (בתנחומא-ראה) "עשר תעשר" – עשר בשביל שתתעשר. עשר כדי שלא תתחסר. רמז למפרשי ימים, להפריש אחד מן עשרה לעמלי תורה, גם בזה מותר לנסות את השי"ת.

רבינו הגרא"מ שך זצ"ל, עורר רבות על ענין מעשר כספים וחומש, והיה אומר כי ראה בחוש עוד בחז"ל אצל בעלי מסחר שהיו מקפידים על כך שהתקיים בהם "עשר בשביל שתתעשר", והקב"ה נותן לימי שנות. זה בדוק ומנוסה. והיה נוהג לעורר הורים להרגיל אף ילדים מגיל צעיר להפריש מהכסף שמקבלים, כדי להתרגל לנתינה זו. ועיקר נתינת הצדקה היא להחזקת תורה. לתת ללומדים שתורתם אומנותם ולתלמידי חכמים הזקוקים לפרנסה. עכ"ד הרב שך.

וכבר כתב כן **החפץ חיים** (ומובא באגרות ומאמרים) בזה"ל: "לפנים בישראל היתה חובה על כל אחד לתת תרומות ומעשרות לכהנים וללוויים, וזאת היתה סגולה לעשירות. ועכשיו בימינו, בני הישיבות הינם במקום הכהנים והלוויים, וכל בן ישראל מחוייב לתת להם מנת חלקם המגיע להם עפ"י דין, משום שהם הנושאים את דגל התורה..." עכ"ל הח"ח.

ידועים דברי חז"ל (כתובות נ.) "המזבז לצדקה אל יזבז יותר מחומש שמה יצטרך לבריות". ואולם באופנים הבאים מותר אף יותר מחומש:

א) במקום שיש פיקוח נפש. **ב)** כשהעני נצרך מאוד. **ג)** בעשיר מופלג. **ד)** כשיש לו עסק שמשתכר קבוע למחייתו, ונותר לו יותר מחומש. **ה)** להחזקת תורה שנעשה שותף עם הלומד. **ו)** מי שמפזר מעותיו למותרות אולי עדיף שיתן צדקה. **ז)** (ח"ח באהבת חסד פ"כ).

ומובא על כ"ק האדמו"ר משינאווע **רבי יחזקאל** זצ"ל שהקפיד לא לתת יותר מחומש כדין השו"ע [וחלק בזה על אביו **רבי חיים מצאנז** זצ"ל שנתן יותר מחומש] ופעם שאל את אחיינו **כ"ק האדמו"ר רבי שלמה מבאבוב** זצ"ל מדוע מפזר לצדקה יותר מחומש? והשיב לו: "הלא הטעם שאמרו לא לתת יותר מחומש "שמה יצטרך לבריות" והרי אני בין כך וכך נצרך לבריות..."

"עשר בשביל שתתעשר"...

מעשה באחת מתושבות סלוצק שפירנסה משפחתה ממכירת דברי מאפה שאפתה, אך עדיין חיו בעניות גדולה. בצר לה פנתה לגאון **רבי איסר זלמן מלצר** זצ"ל לשאול בעצתו. הוא יעץ לנהל רישום מדויק של כל סכום שמרוויחים ולתת ממנו מעשר לצדקה. והבטיח שאם ינהגו כך תבוא הברכה.

ואכן הביאה האשה בשבוע הראשון את המעשר לרבי איסר זלמן שיתנו לצדקה אף שהיה סכום פגוט ביותר. ובשבוע השני הביאה סכום גדול יותר, כך מדי שבוע גדלו כספי המעשר עד שהגיעו לסכומים נכבדים. וברבות הימים נמנתה משפחה זו עם המשפחות העשירות שבסלוצק.

דרך עץ החיים

"רק מרויחים"...

סיפר הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל: "אבא זצ"ל (הסטייפלער) היה אומר, כי מי שמקפיד על מעשר כספים כראוי, אין השלטונות יכולים להוציא ממנו כספים אחרים.

"ופעם שאלתי אותו בענין ספק שהיה לי במעשר כספים, ואמר לי כהאי לישנא: "בכל הספיקות שיש לך בענין זה, רק תחמיר, כי ממעשר אף פעם לא מפסידים רק מרויחים".

דרך שיחה

"לתת מעשר וחומש"...

אדם שלח לשאול את הגרא"ל שטיינמן זצ"ל במה עליו להתחזק לאחר שנגב ממנו סכום כסף גדול? והשיב: "כנראה לא נתת מספיק צדקה, קבל על עצמך לתת חומש!"

הרב שטיינמן עצמו נהג להפריש מכספו בשני שלבים: בתחילה מעשר מכסף שהרוויח, ואח"כ הוסיף הפרשה המשלימה את הסכום לחומש ואז כתב: "מכסף זה הופרש מעשר וחומש". **רבי אהרן לייב**

הרב נפתלי אלימלך בן שרה: ב"ה יש שיפור בבריאות אך עדיין צריך תפילות לרפו"ש, יש"כ

להיות חומל ומרחם על הבריות!

נלמד מהפסוק: "ונתן לך רחמים ורחמן והרבך" (פרק יג-יח)

ואמרו חז"ל: שלשה סימנים יש באומה הישראלית, רחמים, ביישנים וגומלי חסדים. רחמים דכתיב: "ונתן לך רחמים ורחמן" (נבמות עט.). כיוצא בזה אמרו: כל המרחם על הבריות בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו. וכל מי שאינו מרחם על הבריות בידוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו (ביצה לב). עוד למדו חז"ל מהפסוק: "ונתן לך רחמים" ... כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים (שבת קנא). והיינו מדה כנגד מדה, כמו שאמרו חז"ל: במדה שאדם מודד מודדים לו (סוטה ט).

כתב רבינו יונה ז"ל (בשערי תשובה שער ג-לו): הוזהרנו להסיר מנפשנו מדת האכזריות ולנטוע בה נטעי נעמנים, הם הרחמים והחסדים הנאמנים, כמו שכתוב "והלכת בדרכיו". ובעבור כי מן האפשר שלא יקפץ את ידו ויחון את העני ולא מדרך הרחמנות, כענין שנאמר (משלי יב-י) "ורחמי רשעים אכזרי", על כן כתוב: "לא תאמץ את לבבך" ועונש האכזריות רע ומר.

מעניין הוא ביאורו של הנצי"ב מוולאז'ין זצ"ל בלשון הפסוק "לא תאמץ את לבבך", אשר לכאורה לא מובן, מה שייך כאן לשון של "התאמצות"? אלא הביאור הוא, מכיון שכך תכונתם וטבעם של בני ישראל, להיות רחמים על הבריות, ממילא מובן מאליה שכאשר יש מישור מזרע ישראל אשר חפץ הוא לנהוג במדת האכזריות, חלילה, שלא כטבעו. הרי עליו "להתאמץ" לשם כך, שכן הדבר נוגד את יסוד טבעו ותכונתו. על כן אומר הכתוב בדקדוק לא "תאמץ" את לבבך כדי למנוע את הצדקה מהעני.

בתחילת פסוק זה נאמר: "כי יהיה בך אביון מאחד אחיד באחד שעריך בארצך" ... וטעון ביאור פשר לשון הכתוב "באחד שעריך בארצך", מדוע הוזכר כאן ארץ ישראל, וכי הצדקה היא מצוה התלויה בארץ, והלא בחובת צדקה אין כל הבדל בין ארץ ישראל לחו"ל, שהרי בכל זמן ומקום מצוה לאדם שלא לאמץ לבבו ולא לקפץ ידו מאחיו האביון?

רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל ביאר זאת יפה עפ"י משל: מעשה בעני שהיה מחזר על הפתחים, כשבגדיו מלוכלכים ורגליו יחפים ומלאי בוץ... באחד ממסעות נידודיו הגיע לביתו של אחד העשירים, אשר חדרי ביתו מרוצפות באבני שיש לבן ונוצץ מסוג עדין ויקר ביותר. דפק העני בדלת ונכנס לתוך הבית פנימה, כמובן שכל פסיעה שלו הותירה סימנים עכורים של ליכלוך על הריצפה המבהיקה. החל העשיר בצעקות תוך שמצוה על משרתו לגרש את העני החוצה. אך העני התחנן לעשיר לומר לו כמה מילים, וכך אמר:

בפסוקי דזמרה בברכת "ברוך שאמר" אנו אומרים בכל יום "ברוך מרחם על הארץ ברוך מרחם על הבריות" והרי מצווים אנו ללמוד מדרכי מדותיו של הקב"ה ולקיים בעצמנו "מה הוא רחום - אף אתה". והנה אני רואה כיצד למדת לקיים בקפידא את מדתו של הקב"ה, ואתה אכן מרחם כל כך על "הארץ". על כן אנא ממך, המשך במדתך זו הטובה, לעשות גם את המשך הברכה: "מרחם על הבריות" ... עינך הרואות עני רעך, שאין לו כסות ובגד נאותים, רחם נא עלי ותן לי מעט ממון לצדקה. ואכן העשיר התבייש מדבריו הנוקבים של העני והעניק לו סכום נכבד.

הוא שנאמר: "כי יהיה בך אביון מאחד אחיד - אחיד כמון, צדיק וירא שמים, אך מזלו הירע לו והוא מחזר על הפתחים, וכן נקלע "באחד שעריך" - לבקש ממך צדקה. בשעה זו, הבט על הטובה שהעניק לך הקב"ה "בארצך אשר ה' אלוהיך נתן לך" - כמה אתה חס עליה ולשומרה מן המזיקים, ליפותה ולהדרה? מתוך כך תגיע למסקנה המתבקשת: "לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ירך מאחיד האביון" ובאותה מדה שאתה "מרחם על הארץ". תהיה "מרחם על הבריות".

פתחנו בדברי חז"ל: "שלושה סימנים באומה הישראלית. רחמים, ביישנים וגומלי חסדים". הגאון **רבי יהודה צדקה זצ"ל** היה רגיל לומר (בשם **רבי משה בלוי זצ"ל**) כי קשר הדוק ישנו בין שלושת מדות אלו כפי הרעיון הבא:

ה"רחמים" משתוקקים לעזור, אך אינם מכירים את העניים שבתוכינו כי הם "ביישנים" ולא מגלים עוניים. מה עושה הקב"ה? הוא מעמיד בישראל את "גומלי החסדים" - הגבאים והעסקנים שהעניים ידועים להם, וגם העניים לא מתביישים לקבל מהם, והם ה"מתווכים" לשמש את העברת הצדקה. מידי ה"רחמים" אל ידי העניים ה"ביישנים". ונמצא ששלושת הסימנים שבשיראל קשורים יחדיו ומשלימים זה את זה.

שתדלנות של רחמים...

סיפר רבי שלמה לורינץ ז"ל: "מעשה בשני אחים שהתגוררו בבית משותף והיה להם לול תרנגולים. באחד הלילות פרצו לביתם גנבים והם יצאו לגרשם. תוך כדי המאבק עמם, הרגו האחים את אחד הגנבים. ובית המשפט פסק להם תקופת מאסר ממושכת.

"קרא לי החזון איש וביקשני להשתדל אצל "נשיא המדינה" דאז, שיתן חנינה לאחים. התפלאתי מאוד לשמוע בקשתו. מה ראה לדאוג לחנינה עבור אנשים שנכשלו בעוון רציחה? הבעתי בפניו פליאתי והוא הסביר לי: לפי ההלכה אין לאנשים אלו דין רוצח, שהרי "הבא להרגך השכם להורגו", הם יצאו להגן על רכושם. מתוך חשש לחייהם פעלו בבהלה וכך יצא שבאו לידי הריגה.

שאלתי את החזון איש אם אוכל לבקש את החנינה בשמו והסכים. הוא הוסיף שראוי להעניק את החנינה אחר שירצו שמונה חודשים ממאסרם. הוא חושב שמאסר של שמונה חודשים מגיע להם, אך לא מאסר ממושך.

כשבאתי ל"נשיא המדינה" הוא התפלל מאוד ואמר: "שמעתי הרבה על החזון איש אבל עד כדי כך, שהמחשבה על אנשים שאינם מוכרים לו תתפוס אצלו מקום ובנוסף לזה, גם עשה חשבון מה העונש המדויק המגיע להם. אני פשוט מתקשה להאמין!"

ואכן כעבור זמן-מה קיבלו האחים חנינה כרצונם של החזון איש. אינני מכיר אותם אך נודע לי כי אחרי שזכו בחנינה הם נהפכו ללומדי תורה ויראי שמים באמת.

במחיצתם

ברוך "מרחם על הבריות"...

סיפר יהודי מבגדד על עובדה שאירעה עמו: הייתי עולה חדש ללא מכרים וחברה. חיפשתי מקור למחיה. נכנסתי לבית הכנסת "אהל רחל" בירושלים שם פגשתי בצדיק **רבי שלמאן מוצפי זצ"ל**. הוא התעניין במצבי. סיפרתי לו שאני מחפש מקור הכנסה בתל אביב, שם הוקצתה לי דירה קטנה, והוא הבטיח שיתעניין לטובתי.

הוא בעצמו כיתת רגליו למצוא לי מקום לינה בירושלים, ובנתיים מצא לי מקום לינה בבית מלון ואמר לי: אני לא מיינץ לך לאכול ממה שמגישים במלון כי שמא אי אפשר לסמוך על הכשרות, ומלבד זאת, מניין לך כסף עבור הארוחות במלון? על כן הביא לי רבי שלמאן בעצמו מידי יום ארוחה דשינה. בנתיים הפעיל השפעתו ומצא לי מקום פרנסה בתל אביב ולאחר שהות של שבועיים בירושלים, שבתי בשמחה לביתי.

לימים נתברר, כי אותם ארוחות דשינות שהביא רבי שלמאן לאיש ההוא במשך שבועיים, היו אלו הארוחות שלו עצמו, הוא ויתר על ארוחותיו למען זולתו ונותר ללא אוכל! הוא לא סיפר מאומה, אף לא לרבנית, כדי שלא יודע הדבר...

עולמו של צדיק

"בזכות שריחם"...

נוהג היה הגאון **רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל** שאת שיירי מאכלו היה משליך לחתולים שהתגוררו בחצרו מתוך הרגשה של "ורחמי על כל מעשיו". אירע פעם בשעה ששוחח רבי שמואל עם תלמידיו במורד רחוב היוצא מהשיבה, ראו שני חתולים שהתקוטטו, והופתעו התלמידים לראות כיצד רבי שמואל ניגש להפריד ביניהם...

כשחזר והבחין בתמיהת התלמידים, הסביר להם רבי שמואל: "כתוב במדרש (שמות רבה ב-ב) "ואף משה לא בחנו הקב"ה אלא בצאן... אמר הקב"ה יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם, כך חייד אתה תרעה צאני ישראל" ... והפטיר רבי שמואל: "תארו לכם, כל מה שמשה רבינו עליו השלום זכה להנהיג את כלל ישראל, הכל בזכות שריחם על בעלי חיים!"

ראש הישיבה

מצוה ליתן צדקה לעניים כפי מחסורם!

נלמד מהפסוק: "לא תאמץ לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיד האביון כי פתח תפתח את ירך לו..." די מחסורו... נתן תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' (פרק טו-ז, י)

וכתב הרמב"ם: מצות עשה ליתן צדקה לעניים, כפי מה שראוי לעני, אם היתה יד הנותן משגת, שנאמר "פתח תפתח את ירך לו" (פ"ז ממטנות עניים הל"א). לפי מה שחסר העני אתה מצווה ליתן לו, אם אין לו כסות מכסים אותו, אם אין לו כלי בית קונים לו וכו' ומצווה אתה להשלים חסרונו, ואין אתה מצווה לעשור (שם - הלכה ג).

בספר חובת הארץ מונה שבע מעלות שישנן בנתינת צדקה לעניי ארץ ישראל יותר מנתינה לעניי חו"ל ואלו הן: (א) צדקה הנתינת לעניי ארץ ישראל מכלילה את הנותן באווירה דארץ ישראל שהוא בבחינת הבל דקדושה שאין בו חטא.

(ב) ע"י צדקה זו ניצל ממחשבות זרות בתפלה ומזכך מוחו ומחשבתו. (ג) זוכה להרגיש נעימות התורה. (ד) ממנו מתקיים בידו. (ה) זוכה לקבל השפעות נועם העליון בבחינת מוחין קדישין של ארץ ישראל שהם בבחינת שלום. (ו) זוכה לבנים הגונים. (ז) זוכה בזה לגדל כבוד השי"ת שזה עיקר תיקון וקיום העולם, וע"י יכולים לתקן גם המוחין פגומים של חו"ל ולבטל המחלוקת. וצריך האדם להתפלל להשי"ת, שיחזק לבו ליתן צדקה לעניי ארץ ישראל שאין למעלה ממצוה זו. עכ"ד.

ידועים דברי חז"ל (בבא בתרא י:). גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה. נשאלת השאלה: מה סגולתה המיוחדת של מדת הצדקה שיש בה כדי להוציאנו מן הגלות הקשה הזו, יותר מאשר יש בשאר מצוות התורה??

ביאר זאת הגאון **רבי יהונתן אייבשיץ** זצ"ל (בספרו **אהבת יהונתן** - עקב): כל המצוות עיקר מעלתן וסגולתן כשנעשות לשמה עם כוונת הלב. אלא שבעוונותינו הרבים אין כוונת הלב זכה וטהורה וממילא שוב אין בכוחן לפעול ולהוציאנו מן הגלות. ברם כשנותן אדם צדקה לעני ומחיהו, הרי אף אם אין כוונתו זכה ונקייה, מכל מקום בפועל הרי מתפרנס ממנו העני ומחיה את נפשו ולכן גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה.

הגרש"ר הירש זצ"ל מבאר (בספרו **חורב**) מה צריך אדם להרגיש בלבו כאשר נותן צדקה, וכך כתב: "באמת מדוע ה' נתן לך יותר משדרוש לך לצורך מחייתך, אם לא כדי לעשותך שליח לשגר את ברכתו לאחרים. להיות גיזבר על אוצרותיו! כל אגורה שאתה יכול להותיר מצרכיך אינה שלך! אלא הוא אמצעי בידך להביא ברכה לאחרים, והיאך תחזיק בידך דבר שאינו שלך?"

"לכן" - כותב הרש"ר הירש - "מהדרים חז"ל לקרוא למעשה זה של גמילות חסדים שבממונו, בשם "צדקה". שכן "צדקה" היא המדה של צדק בחיים, אשר נותנת לכל יצור את מה שהשי"ת קבע בעבורו. ואם מבינים שהצדקה, הבאה לאדם מאת ה', היא חסד מאיתו יתברך, אשר אינה מעניקה לאדם לפי מה שמגיע לו, אלא לפי מה שהוא מסוגל לשאת, אזי גם האדם הנותן לזולת אינו עושה כן בגלל שיש לו זכות לתבוע ממנו, אלא משום שאהבתו של ה' מעניק לו את הזכות ליהנות ממדת החסד שלך". עכ"ד.

כתב הגר"מ שטרנבוך שליט"א (בספרו **תשובות והנהגות**): "שמעתי מפי **הגאון מטשיבין** זצ"ל שהברכה שהבטיח הקב"ה על מצות צדקה כפי שנאמר "כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלוהיך". מה פירוש "הדבר הזה"? וביאר ש"הדבר" הוא מלשון דיבור, והיינו שאת הברכה אינו מקבל על הנתינה, אלא על הדיבורים שמפייס בהם את העני, ומנחמו ומסביר לו שלצערך אינו יכול כעת לתת לו יותר".

עפ"י תירץ הרב מטשיבין את קושיית התוספות (ב"ב ח: ד"ה אכפיה: "היאך כופין על הצדקה, והלא אין כופין על מצוות שמתן שכר בצידו? ואולם לאור האמור מתורץ, שכן השכר נאמר רק על הפיוס שבנתינה, אבל הכפיה היא על הנתינה עצמה בלבד ולא על זה נאמרה הברכה שבפסוק.

נתינה ללא שיוך...

הגאון רבי חיים מוולאז'ין זצ"ל היה מרבה בצדקה כל ימיו. הוא חילק ממנו רב לעניים ולכל דל ואביון. הוא הקפיד בעצמו להפריש חומש מכל הכנסותיו לצדקה, ולפי חשבון מדויק, לבל יפחת חלילה מחיובו. מלבד זאת היה מפזר ממנו בהלוואות לכל נזקק וללא כל הגבלה.

בצעירותו, כאשר התפרנס מבית מסחר שהיה בבעלותו, היה משתדל לקנות הרבה סחורה ולא להותיר בידו ממנו רב מדי במזומן, משום שאדם שיש לו ממון בכיסו, אי אפשר לו לצאת ידי חובת הפסוק "ולא תקפוץ את ירך מאחיד האביון... נתון תתן לו" עד שיפזר כל המעות.

אפילו ביום פטירתו ממש, עוד בשכבו על ערש דווי, מעיד עליו תלמידו, השתדל והתאמץ מאוד לפזר ולחלק כל ממנו, כדי לחטוף מצוות הצדקה עוד בחיים חיותו עלי אדמות, ולא להתירה בצוואה אחריו.

אבי הישיבות

"תן לי את החסר לי..."

פעם הגיע **המגיד מדובנא** אל ביתו של גביר תלמיד חכם כדי לקבל ממנו צדקה. קיבל אותו העשיר בסבר פנים יפות ופתח עמו בדברי תורה. התחיל המגיד לדבר עמו על מצות צדקה... וגם העשיר החזיק אחריו ואמר כנגדו חידושים עמוקים ורעיונות נפלאים בענין זה. והוסיף המגיד מצידו דבר חידוש וגם העשיר לא פיגר אחריו.

ראה המגיד שאין לדבר סוף אמר לעשיר: אספר לך מעשה. באחת המדינות הרחוקות לא ידעו תושביה על הבצל ולא ראוהו מעודם. יום אחד בא לשם הלך נודד והביא איתו בצל. אנשי המקום שמחו על זה מאוד, ונתנו לו מטמון כסף בעד הבצל. הם זרעו אותו והתחיל לגדול אצלם יבול של בצל.

כששמע חברו על העיסקה שעשה עם הבצל, לקח עמו שום ונדר אף הוא לאותה מדינה שגם שום לא היה בה. שמחו מאוד אנשי המקום ולא ידעו מה טובה לגמול לו תמורת הדבר הנדיר והיקר הזה. החליטו לשלם לו בדבר היקר ביותר שיש להם: בבצל...

אף אתה - סיים המגיד מדובנא בפנותו אל העשיר - אומר לי חידושי תורה כנגד חידושי התורה שלי אבל זה יש לי די והותר... והרי נאמר "די מחסורו אשר יחסר לו" ולי חסר כסף...

עט"ת

הצדקה תציל מהאויבים...

בתקופת המלחמה בארץ ישראל (תש"ח) הייתה ירושלים במצור והדרכים אליה היו בחזקת סכנה. האויב תפס עמדות במרומי ההרים והגבעות, בואד ירושלים, ומשם ירו אש לעבר המכוניות שנעו למטה בכביש המתפתל בין הרכסים מ"שער הגיא".

בעת ההיא נתבקש הגאון **רבי יהודה צדקה** זצ"ל להשמיע דברי כיבושין והתעוררות. סיפרו לו על הצרות והחללים שנפלו בדרך לירושלים ושהמצב קשה מנשוא, מה עושים?

מיד דרש להם בפסוק (תהלים עב-ג) "ישאו הרים שלום לעם, וגבעות בצדקה" - אימתי יכלו לעבור את איזור ההרים והגבעות בשלום - כאשר יתנו צדקה. יש להרבות במתן צדקה אשר תציל את העם כולו מיד האויבים.

וזאת ליהודה

"הטוב ביותר לעילוי הנשמה"...

סיפר לנו הרב **ב.ק. שליט"א**: "כאשר ישב **הגרי"ש אלישיב** שבעה על פטירת בתו **הרבנית זילברשטיין** ע"ה, ניגש אליו יהודי אמיד ושאלו לאיזה ענין ראוי ביותר לתרום ממנו כדי שיהיה עילוי לנשמה, האם יש ענין בכתיבת ס'ת והתרמתו לבית הכנסת?

והשיב הרב אלישיב שהטוב ביותר לעילוי הנשמה הוא לתרום את הממון לאלמנה שצריכה לחתן את בנה.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

פאטה-מורגאנה

ולתוך אותו היכל, בבחינת 'צלם בהיכל', נכנס אורח לא קרוא. שבגדיו הדיפו ניחוח – אך לא של גן עדן.

היה זה הומלס, חסר בית. חסר בית אך לא חסר בעתה. אדם מסוכן שהטיל פחד ואימה בעצם קיומו.

אז נכון אמנם שבמקום התקיימה ישיבת 'פליטת סופרים', אך זו הוקמה לבני ישיבה פליטי אירופה החרבה, אך לא לפליטי הרחוב...

ההומלס לא הצטנף בפינה, אלא נהג כבעל הבית. לכלך, הפריע ופגם בקדושת המקום. איך מגרשים את הגברא אלימא דנן?!

"תתקשרו למשטרה!" – היה מי שהציע. עצה נכונה. פשוטה.

אך אז התערב הגאון **רבי טוביה לסיצין** וביקש: תחשבו על כך שלפני עשרות שנים נולד תינוק לאימא שמאוד מאוד אהבה אותו. היא נשקה לו, התרפקה עליו והייתה מוכנה למסור עבורו את חייה...

תתבוננו תחילה בעובדת יסוד זו, ורק אח"כ תחשבו כיצד מתפטרים ממנו!

* * *

שימו לב; רבי טוביה לא אמר לרגע שלא לזרוק אותו, הוא גם לא ביקש שלא יתקשרו למשטרה. הוא בסך הכל אמר דבר אחד:

לפני שאתה פועל תבחן את הנתונים מכל צדדיהם. נכון. יש כאן הומלס מלוכלך. מכוער בגוף ובנפש. ואפילו גברא אלימא!

אך לסיפור הזה יש עוד צד. צד של חביבות נסתרת. של תינוק חמוד שנולד פעם לאימא יקרה. הסירחון העכשווי לא יכול לסלק את ריח שמן התינוקות בו סכה אותו אימו – אי שם לפני עשרות בשנים!...

כלומר: לפעמים, הדבר הראשון שאתה רואה מול עיניך הוא לא פחות מאשר דמיון, סוג של פאטה-מורגאנה (תעתועים שרואים הצועדים במדבר החם). אז פשוט תעצור כדי לראות צד נוסף.

כעת, מששני הצדדים מונחים לפניך תחליט כיצד עליד לפעול.

נורא למתבונן – ואף למי שלא!

בעקבות הסיפור שפרסמתם לאחרונה עם האיש שהיה מאושפז בבית חולים, ומה שהטריד אותו זה שמא העליב איזה נער צעיר וממייטת חוליו טרח לחפש אותו וכו'. המסקנה של הסיפור הייתה שאסור לשפוט אדם לפי המראה החיצוני שלו. כתוצאה מכך נזכרתי בסיפור שקראתי פעם, ואשמח אם תפרסמו אותו במדור לתועלת ושמחת הקוראים הנכבדים!

ישיבת 'היכל התלמוד', יהודה הלוי 13 תל אביב

מבצר תורה שניצב כמגדלור בלב ליבה של העיר העברית הראשונה.

היכל התלמוד זה ביתם השני של דמויות הוד כהגאונים **רבי חיים זאב פינקל**, **ורבי בצלאל הכהן שקוביצקי**. כהגאונים **רבי פסח קוקיס** – וכמובן **רבי טובי' לסיצין** זצ"ל שעמד בראשה משך שנות דור.

היכל התלמוד זה המקום בו קיימו לראשונה "טישים", האדמו"רים **רבי חיים מאיר מויז'ניץ**, **רבי איתמר מנדבורנא**, **רבי שאול ממודזיץ' והאדמו"ר מבויאן** זכר צדיקים לברכה – בטרם הקימו להם היכל משלהם.

היכל התלמוד זהו מקום אליו היו קשורים, האדמו"ר **החלקת יהושע מביאלא** זצ"ל, שבדרכו לטבול במקווה היה נכנס קודם לכן לבית המדרש של ה"היכל", על מנת לשמוע דבר קדושה כהכנה לטבילה. והאדמו"ר **רבי משה מרדכי בידרמן מלעלוב** זצ"ל, שלרבים מן הפונים אליו בבקשת ברכה וישועה, ציוה שיתנו כ"פדיון" שמונה עשרה ככרות לחם למטבח הישיבה לצעירים.

היכל התלמוד שימש כמרכז הרוחני של הישוב החדש. במשך כל ימות השנה, שקק המקום חיי תורה ותפילה ברוב שעות היממה, לרבות לילי שבתות. זאת מלבד עצרות החיזוק, כנסים ההתעוררות, ההספדים וכל הארועים הציבוריים שנערכו באיזור המרכז, שמרביתם התקיימו בין כתליו. אין צריך לומר שכל מאורע הנוגע לעולם הישיבתי התקיים באופן טבעי ב"היכל התלמוד". לכל הפחות שתיים מחגיגות סיום הש"ס הארציות המרכזיות, התקיימו בו!

כל מי שביקש לשאת משרת רבנות, היה עליו להראות את כוחו בתורה ולעבור את "מבחנם" של למדנים ובעלי תריסין, באמצעות השמעת פלפול תורני. והיכן התרכזה סלתה ושמנה של עולם התורה אם לא ב"היכל התלמוד"? היו המועמדים מגיעים ל"היכל", משמיעים פלפול וממתינים ל"אישור" מאת האריות.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

קוראים יקרים: אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפצת המידות הטובות בעם ישראל לתרומות: 02-5671812 0542538581 אפשר לתרום גם בכרטיס אשראי

גליון ס' 1229

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

עקב – מברכין החודש – כ"ט מנחם אב תשפ"ה – נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

תורה מלשון הוראה הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

האדם צריך להיזהר שלא להלעיט את גופו במעדינים וכמו שכתבו בתוספות במסכת כתובות דף ק"ד ע"א בשם המדרש: "עד שאדם מתפלל שיכנסו דברי תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מעדינים לתוך גופו".

על יסוד דברי תוספות, ניתן להבין את מה שאמר דוד המלך ע"ה: "ותורתך בתוך מעיי", כי לכאורה היה צריך לומר "תורתך בתוך לבי" וכמו שכתוב: "פתח לבי בתורתך", מה הוא איפוא הקשר לבני מעיים עם התורה.

ואולם לפי הדברים הנ"ל מובן, שכניסת דברי התורה לגופו של האדם תלויה באם הוא אוכל לשם שמים או לשם תאוה. ואם האכילה היא לשם שמים, או אז אפילו הוא אוכל בשרא שמינא דתורא ושורתא יין מבושם להרחיב דעתו לה' ולתורתו, או בשביל לקיים מצות עונג שבת ויו"ט, נתברר חיות הבשר והיין, ועולה לה' כעולה וקרבן. אך מי שהוא כזולל בשר וסובאי יין למלאת תאוות גופו ונפשו הבהמית, יורד חיות הבשר

והיין ברע גמור עד אשר ישוב האדם וכו', ולכן צריך הגוף לחיבוט הקבר לנקותו ולעפרו מטומאתו שקיבל בהנאת עולם הזה ותענוגיו, אלא א"כ מי שלא נהנה מעוה"ז כל ימיו כרבינו הקדוש. (תנאי קדישא פרק ח' ט')

המקור בפרשה: שמור ושמעת (דברים יב, כח). פרש"י. שמור זו משנה, שאדם צריך לשמרם בבטן שלא ישכח, כענין משלי כי נעים כי תשמרם בבטן. שמירת התורה תלוי בשמירת הבטן וז"ל אור החיים הקדוש (ויקרא י"ח ב') שמעתי בשם הרב הקדוש מהר"י לוריא זצוק"ל כי לפעמים יתהפך האדם וישתנה מרע לטוב בטבעו ובמזגו ולא ידע מאיזה סיבה והוא עצמו יתמה איך נהפך בדעתו ואמר כי זה יסובב לצד שלפעמים יאכל אדם מאכל וכו' והוא אומרים לעשות רצונך אלקי חפצתי וזה היה לו להיות ותורתך בתוך מעי.

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת שכשהוא נותן צדקה לא משלו הוא נותן אלא ממתנת ידו הרחבה של הקב"ה.

המקור בפרשה: הוא מהפסוק "איש כ-מתנת ידו כ-ברכת ה' אלהיך אשר נתן לך" (דברים טז, יז). צריך להבין מדוע נכתבו אלו הכפ"ן בפסוק הזה. וההסבר הוא, שאל יחשוב האדם כשהוא מפרז ונותן צדקה, שהוא נותן ממתנת ידו ממש, כי אם משל הקב"ה הוא שהזמין לו ממון זה, וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום: "כי ממך הכל ומידך נתנו לך". וזהו הפירוש – כ-מתנת ידו ולא מתנת ידו ממש. והפסוק "כברכת ה' אלקיך"

בא לומר ולהזהיר גם כן להיפך, היינו שאל תחשוב שברכת ה' אלהיך היא כפשוטה – נותן ומשפיע. זה אינו, כי אין הקב"ה נותן ברכה אלא למי שמתעורר מלמטה, וברכת ה' אלקיך באה מברכת האדם, וכמו שכתוב: "פתחו תפתח" היינו, אם אתה למטה תפתח ידך לעניים, אז הקב"ה פותח גם כן. וכן "נתן תתן". וזהו כ-ברכת ה' ולא ברכת ה', כי ברכת ה' באה מברכתך. ודברים אלו ישים האדם אל לבו כשמפרז ונותן, שאינו נותן את שלו, רק שהופקד בידו מהקב"ה. ויחשוב גם כן שלא יושפע מלמעלה עד שיתעורר מלמטה, על כן צריך להתעורר במצוה זו.

נקי הדעת שבוירשלים

ההנאה הגדולה ביותר מכל ההנאות

ידו כשחיוך רחב נסוך על פניו, משתדל הרב קניסברג שליט"א להפיח שמחה בלבבות מתפללי בית הכנסת. ואכן הוא מצליח במשימה זו מידי יום ביומו.

סיפור קטן על יהודי גדול

מספר הרב קניסברג: לפני יותר מארבעים שנה פגשתי במשפיע רבי משה ובר זיע"א בכותל המערבי. הוא הרעיף עלי אהבה עצומה באותה הפגישה וביקש ממני לבקר בביתו בשכונת "מאה שערים".

ואכן יום אחד, מבלי לתאם איתו מראש, הופעתו בביתו. היה זה בזמן שהוא ישב לסעוד סעודת צהריים. זכור לי שכל הסעודה שלו הסתכמה בצלחת איטריות. כהרגלו בקודש הוא קיבל אותי בסבר פנים יפות וחייב אותי בחום רב. לאחר רגע הוא קם מהשולחן וניגש למטבח. כאשר שב היו בידו צלחת וכף. ואז בזריזות נפלאה הוא הריק מצלחתו מחצית מהמנה שהיתה בה לתוך הצלחת האחרת והגיש אותה לפניי תוך כדי שהוא אומר לי כשחיוך רחב נסוך על שפתי: "ברצוני להעניק לך את מחצית מנת האוכל שלי, כך אני ישבע יותר".

הגה"צ רבי משה נפתלי קניסברג שליט"א משוחח עם עורך העלון שיח'

שהוא אווז בדרגה המופלאה הזאת של מסירות נפש ועבורו זו אכן היתה ההנאה הגדולה ביותר בעולם. הרב קניסברג שליט"א נוהג להתפלל מידי בוקר בשטילאך של "בית-ישראל" בירושלים ושם הוא מלהיב את המתפללים בחידושי תורה נפלאים שעוסקים במיוחד בעניין גודל רוממות התפילה. כשמסיים את תפילתו הוא נוהג לפזם בקול רם את המילים הבאות שחיברם הרה"ק רבי מרדכי מלכווביץ זצ"ל: "איש יהודי המתהלך בשמחה וליבו טוב עליו מעצם הדבר שהוא יהודי, מובטח לו שינצל מכל היזק שהוא, אפילו דבר עבירה ח"ו". באמצעות מילים אלה שמושרות על

זו קרה בשבת בבוקר לפני שנים רבות. הגה"צ רבי משה וובר זיע"א סיים את תפילת שחרית והתכוון לערוך קידוש. לפתע הוא הבחין בערימה של קופסאות שהיו מונחות אחת על השניה. בתוך הקופסאות היו מצויות עוגות. אחד מהאברכים שביקש לסדר את השולחן רצה לשלוף קופסה מהאמצע ולהתחיל ממנה את סידור הכיבוד על השולחן. כשהבחין בכך רבי משה, הוא מנע זאת ממנו תוך כדי שהסביר לו: אם לוקחים כל העת את הקופסה העליונה ומניחים אותה על השולחן, אין בזה שאלה של בורר. ואולם כאשר שולפים מהאמצע, לכאורה עוברים על איסור בורר בשבת. את הסיפור הזה שמעתי מהגה"צ רבי משה נפתלי קניסברג שליט"א כשביקרתי בביתו. "דבריו" אלה של רבי משה אמר לי בהתלהבות האופיינית שלו "מוכיחים עד כמה הוא היה בקיא בהלכות שבת בפרט ובהלכות הכלליות בכלל. "רבי משה" המשיך וסיפר הרב קניסברג "אחז בדרגה של "מסירות נפש" עבור ה' ית'. אני יודע זאת מדודי הגאון רבי יהודה שלזינגר שליט"א. פעם הוא שאל את רבי משה כיצד זה שבעל ה"נועם אלימלך" זיע"א כותב ב"צעטיל קטן" שלו ש-למות על קידוש ה' זאת ההנאה הגדולה מכל ההנאות שבעולם. רבי משה הגיב ואמר לו: "אני כן יכול להבין כיצד זו ההנאה הגדולה בעולם". במילים אלה הוכיח רבי משה

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת 1400 הנרצחים, להשבת השבויים בשלום, לרפואת הפצועים ולשמירת עם ישראל מכל פגע

שאלות קצרות ותשובות בצידן:

1. מה הקשר בין המילה שחותמת את הפרשה הקודמת – פר' עקב, לפסוק הראשון שפותח את פרשתנו פרשת ראה?

תשובה: פרשת עקב מסתיימת במילה: "לכם." אם נשנה את סדר האותיות של מילה זו, נקבל את המילה: "מלך", וכן את המילה "כלם". על פי זאת ניתן לומר כך: אם נלך בדרך התורה, נזכה להיות "מלך" על גופנו ועל הבריאה כולה. ואם לאו, חלילה תתקיים בשונאי ישראל (שזהו כינוי לעם ישראל): המילה "כלם".

2. לפי הכלל הידוע שאין חותמים בדבר רע, צריך להבין מדוע הפסוק מסיים בקללה ("ראה אנכי נותן לפניכם ברכה וקללה"). היה צריך לכאורה לפתוח בקללה ולסיים בברכה.

תשובה: אילו היה כתוב קודם קללה, היינו מבינים שמשנה נותן את הקללה. ומכיון שמשנה הוא אוהבם של עם ישראל, לא יכול לתת קללה לישראל, לכן אומר הפסוק: "ראה אנכי נותן לפניכם ברכה." כלומר שמשנה יכול לתת רק ברכה, והקללה תבוא (חלילה) מאליה אם לא נשמע אל מצוות ה'.

3. מדוע בפסוק כ"ז נאמר: "את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה'", ואילו בפסוק אחריו נאמר "הקללה אם לא תשמעו". והרי לכאורה הפסוק הראשון היה צריך להכתב באותו הנוסח כמו הפסוק השני ולומר: את הברכה אם תשמעו אל מצות ה', ולא כפי שכתוב "אשר תשמעו אל מצות ה'".

תשובה: הפסוק הראשון מרמז לנו שהברכה – היא עצם השמיעה אל מצות ה' ("הברכה אשר תשמעו") ואילו הפסוק השני בא לומר את המשמעות הפשוטה שניתן להבין ממנו – שאם לא נשמע אל מצות ה', תבואנה הקלות.

4. מדרש פליאה: על הפסוק "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם" אומר המדרש: "לא לרעתכם נתתי לכם הברכות רק להורות לכם הדרך הטובה." וקשה להבין כיצד היינו יכולים להעלות על הדעת שאת הברכות משה נותן חלילה לרעת עם ישראל?

תשובה: מהפסוק הנ"ל ניתן היה להבין שמשנה רבינו משדל את עם ישראל לקיים את מצוותיו של ה' בכך שהוא מבטיח להם שיקבלו על ידן ברכות. ולכן הברכות בהקשר הזה הן לא לטובתם כי נראה מהן שהם עובדים את ה' בכדי לקבל פרס, וזהו הרי בניגוד למשנה בפרקי אבות שמצווה אותנו לעבוד אותו שלא על מנת לקבל פרס. ובשל כך מסביר לנו המדרש פליאה שהברכות המוזכרות בפסוק לא מיועדות לשמש עבור עם ישראל תמריץ לקיים את מצוות ה', אלא רק שמשנה רוצה להדגיש להם שכשיקיימו את מצוות ה', ממילא תבואנה גם אותן הברכות.

מאמרותיו – של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זי"ע"א

שמור ושמעת (יב, כח)

פרש רש"י: שמור זו משנה, שאתה צריך לשומרם בבטןך שלא תשכח, כענין שנאמר (משלי כב, יח) כי נעים כי תשמרם בבטןך, עד כאן לשונו.

דיוק הלשון שמירת התורה בבטן, אפשר לפרש על דרך דאיתא במדרש (הובא בתוספות כתובות קד, א) וזה לשונם: "עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו", עד כאן לשונם. שאם יתענג במעדנים החומריים, יפעל עליו התגשמות, ולא יתענג בלמוד התורה.

וזהו "כי תשמרם בבטןך", כי שמירת התורה תלוי בזה, כנ"ל.

ובזה אפשר גם לפרש מה שנאמר (תהלים מ, ט) ותורתך בתוך מעי, שלימוד התורה תלוי במה שמכניס אדם בתוך מעיו.

כי פתוח תפתח את ידך לו (טו, ח)

טעם שנהגו להתפלל בעת נתינת צדקה "אלקא דמאיר ענני".

איתא במסכת בבא בתרא (י, א): "שאל טורנוסרופוס הרשע את רבי עקיבא, אם אלקיכם אוהב עניים מפני מה אינו מפרנסם, אמשול לך משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שכעס על עבדו וחבשו בבית האסורין וצווה עליו שלא להאכילו ושלא להשקותו, והלך אדם אחד והאכילו והשקהו, כששמע המלך לא כועס עליו? אמר לו רבי עקיבא אמשול לך משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שכעס על בנו וחבשו בבית האסורין וצווה עליו שלא להאכילו ושלא להשקותו, והלך אדם אחד והאכילו והשקהו, כששמע המלך לא דורון משגר לו? עד כאן.

ועיין במהרש"א שם: "שהמין סבר שמצות צדקה הוא רק כשישראל על אדמתו, אבל כשישראל במאסר הגלות נמשלו לעבד החבוש בבית האסורים. ועל זה השיב לו רבי עקיבא, דאף על פי שכעס עליהם נמשלו לבנים", עד כאן לשונו.

והנה במסכת קדושין (לו, א) מובא מאמרו של רבי מאיר שאמר כך בפירושו: "בנים אתם לה' אלקיכם, רבי מאיר אומר, בין בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים, ובין בזמן שאין אתם נוהגין מנהג בנים, אתם קרוים בנים.

ולזה אנו מתפללים "אלקא דמאיר ענני" בפרט לפני נתינת צדקה, להמליץ בזה כי תמיד אנו נקראים בנים, ואם כן הצדקה לא זו בלבד

שמותרת לנו אלא אף חובה וזכות הגורמת נחת רוח לפני הקדוש ברוך הוא.

שבת

טעם על חדושי תורה בשבת

בספר "יסוד ושרש העבודה" (שער השמיני פרק יב) מביא בשם הזוהר הקדוש (חלק ג קעג, א) שיש לחדש חידושי תורה בכל שבת. וכותב היסוד ושרש העבודה: "ובודאי הקדוש ברוך הוא אינו בא בטרוניא עם בריותיו לחדש דוקא חידוש נפלא מאד, אלא לפי שכלו יהולל איש, הן לברר איזה דינא דגמרא לפי האמת על פי פירוש תוספת ומפרשים, או לחדש פירוש אמתי בפסוק של תורה נביאים וכתובים. גם נראה לי ברור אם ביום שבת קדש מחדש בשכלו איזה הנהגה טובה, כתורה יחשב".

ויש ליתן טעם על ענין חדושי תורה בשבת, על פי השכל פשוט, כי הכל מודים שבשבת נתנה תורה (שבת פו, ב), אם כן בכל שבת ישנו ענין של מתן תורה, בשביל זה צריכין לחדש בכל שבת חדושי תורה.

עוד טעם יש לומר, על פי מה שאמרו במסכת שבת (פח, א): "בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו מלאכי השרת וקשרו לכל אחד מישראל שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, וכיוון שחטאו ישראל ירדו מלאכי חבלה ופרקום. וכלן זכה משה ונטלן", ומובא בשם האר"י ז"ל שבכל שבת מחזיר משה לישראל אותן הכתרים שנטלן.

אם כן, מבואר שבשבת מתעטרין ישראל בכתרים שקבלו בשעה שאמרו נעשה ונשמע, הרי מובן השייכות של חדושי תורה בשבת.

עוד אפשר לומר, על פי מה שפירש בספר "ישמח משה" (שיח ספונים, על התפילה) על מה שאומרים "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית", כי הקדוש ברוך הוא שמחדש בכל יום מעשה בראשית, הוא על ידי שאנו מוסיפין כח בתורה. והינו המחדש "בטובו", כי אין טוב אלא תורה.

וכיון דהשבת מיניה מתברכין כולהו יומין כדאיתא בזהר הקדוש (ח"ב פח, א), ובפרט לפי המבואר באור החיים הקדוש (בראשית ב, ג), "שבאמצעותו (של שבת) מתקיים העולם כו", הראית לדעת כי הוא המקיים העולם", עיין שם באריכות. וכיון שכן, מובן שצריכים לחדש חידושי תורה בשבת, שעל ידי זה בא התחדשות העולם.

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים – מרת יהודית רובינשטיין ז"ל – נפטרה ב' ניסן תשע"ג

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברג זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

מעשים שהיו – ללמד הם באים

גם שבוע זה חלף מהר, ושוב הופיע רבי שמחה זיסל בבית הדין שב"חורבת רבי יהודה החסיד", בשעה שרבי שמואל ישב בראש בית הדין. כיון שראה רבי שמואל את רבי שמחה זיסל נכנס, פנה אליו מיד בחיוך על שפתיו: "נו, רבי שמחה זיסל, התמשיך לספר על הגאון רבי משולם איגרא?".

רבי שמחה זיסל מיהר בשמחה להמשיך ולספר על אותו גאון בהתלהבות, העלה זכרונות מסיפוריו של רבו על רבי משולם איגרא, ושוב שכח לשם מה הוא בא לבית הדין. וכך הוא סיפר:

ראה רבי משולם שדברים בגו, והתחיל לחקור את האשה

"מעשה ברבי משולם, שהזמינו אותו לסדר קידושין לכהן, שנשא אלמנה. כאשר קרא רבי משולם את הכתובה, נפלטה מפיו המילה "מתרכתא" שבכתובת גרושה, במקום המילה "ארמלתא" המופיעה בכתובת אלמנה. אלה שעמדו סמוך לגאון, הרגישו בטעותו והעירו לו על כך. מיד החל רבי משולם לקרוא מחדש את הכתובה, ושוב נפלטה מפיו המילה האמורה בגרושה ולא באלמנה, ושוב העמידוהו על טעותו. ראה רבי משולם שדברים בגו, והתחיל לחקור את האשה, אם בעלה הקודם אמנם נפטר, או אולי נתן לה גט פטורין לפני מותו. תחילה אמרה הכלה שהוא נפטר, אולם לאחר שהגאון לחץ עליה בחקירתו, הודתה שאמנם בעלה האחרון נפטר, אבל לפני שנישאה לו, היה לה בעל, ממנו התגרשה זמן קצר לאחר נישואיהם.

אחר ששמע זאת, מיד ביטל רבי משולם את הנישואין. ביקש רבי שמחה זיסל להמשיך בסיפוריו, אך עתה הפסיקו רבי שמואל ואמר: "מתפלא אני עליך, רבי שמחה זיסל, שאתה מרבה בסיפורי מעשיות על הגאון רבי משולם איגרא, ואילו את הסיפור העיקרי, הנוגע לענייננו, אינך מספר, כוונתי לסיפור ברבי שמואל ביק".

רבי שמחה זיסל לא ידע, שרבה של ירושלים שמע כבר פעם את הסיפור הזה, אך בלית ברירה התחיל לספר, כשהוא כולו רועד:

ובכל זאת, האם אפשר לאיש לחיות רק עם הגמרא?

"כאשר מלאו לרבי משולם שלש עשרה שנה, התחתן עם בתו של העשיר מבורד, רבי שמואל ביק, ורבי שמואל זה היה תמיד מתפאר מאד בחתנו המהולל. ואולם לא ארכו הימים, ובתו באה אליו בטענה, שאין היא מסוגלת לעמוד בקדושתו וטהרתו של בעלה, ושהיא מסרבת להמשיך לגור עמו. פנה האב אל חתנו ובקשו לתת גט לאשתו, והזוג נפרד. העיר כולה הוכתה בהלם: כיצד זה הסכים רבי שמואל להוציא מביתו אדם גדול וקדוש. וכאשר שאלו את רבי שמואל ביק על כך, השיב: "האם הגמרא איננה ספר קדוש וטהור ובכל זאת, האם אפשר לאיש לחיות רק עם הגמרא?!!

כיון שכך, ביקש הגאון להתוודע אל אותו כותב התשובה הגאוני

באותה תקופה הסעירה את העולם הרבני פרשת "הגט ידוע", שאחד מגאוני ברוד סידרו, וחבריו טענו שהוא פסול. שאלות ותשובות לרוב מכל גאוני העולם נכתבו על כך, וחלק גדול מהן הופנו לגאון המפורסם רבי ישעיה פיק מברסלאו, שהכל קיבלוהו כסמכות הראויה להכריע בדבר.

עבר הגאון רבי ישעיה על כל תשובותיהם של הגאונים,

המשך בעמוד הבא

ענינו של רבי שמחה זיסל אורו על כי הרב מתעניין בפרקי חיו, והתחיל לספר מיד: "יליד צפת הנני ואת עיקר תורתו למדתי מפי הגאון רבי יעקב צבי קנר, שהיה תלמידו של הגאון המפורסם רבי משולם איגרא מסטיסמניץ. ממורי ורבי זה שמעתי הרבה מאד סיפורים נפלאים על קדושתו ועל גדולתו בתורה של הגאון רבי משולם, שהיה רבה של פרשבורג לפני ששימש בה "חתם סופר" כרב".

"אם כן הדבר" אומר רבי שמואל, כשכל חברי בית דינו שומעים את השיחה "ראוי שתהנה אותנו, ותספר משהו משבחו של הגאון רבי משולם איגרא".

חברי בית הדין תמהו על בקשתו זו של רבי שמואל, ולא ירדו לסוף כוונתו, וכי מאימתי מקדיש רבי שמואל את זמנו לשמיעת סיפורים.

אך בינתיים התחיל רבי שמחה זיסל לספר את סיפוריו, ושכח כלל לשם מה הופיע כאן. התישב לו בניחותא על הכסא, שהוגש לו על ידי רבה של ירושלים, ושח על גדלותו של רבי משולם איגרא, כפי ששמע מרבו בצפת, ואילו רבי שמואל מטה אזנו כאפרסכת לשמוע כל מלה היוצאת מפיו של רבי שמחה זיסל, לתמהונת הרב של חברי בית דינו: "כאשר מלאו למשולם הקטן שש שנים, הגיע פעם הבעש"ט הקדוש לעיר מולדתו של הילד בבוטשאטש. ראה הבעש"ט את הילד בין יתר הילדים שלמדו בחדר שם, ושאל בן מי הוא הילד הזה. כיון שאמרו לו, שבנו של רבי שמעון הוא, נענה ואמר: "ילד זה יש בו נשמה חדשה".

חברי בית הדין תמהו על הדבר תמיהה גדולה, ולחידה סתומה היה להם ענין זה

ביקש רבי שמחה זיסל להמשיך בסיפוריו על רבו של רבו, רבי משולם איגרא, ורבי שמואל סלנט ביקש להמשיך ולהאזין, אבל בינתיים נכנס שמש בית הדין בטענה, כי הרבה אנשים ממתניים בפרחדור. ביקש איפוא רבי שמואל את סליחתו של רבי שמחה זיסל על ההפרעה, ודרש ממנו לבוא בעוד שבוע כדי להמשיך ולספר.

חברי בית הדין תמהו על הדבר תמיהה גדולה, ולחידה סתומה היה להם ענין זה. הם הבינו, כי בודאי יש לרבי שמואל כוונה מיוחדת בדחיית הדיון בבקשתו של שמחה זיסל מזמן לזמן, אך מה ענין יש לו עם הסיפורים על רבי משולם איגרא.

כ אשר נערכו קשרי ה'תנאים' לבת של רבי שמחה זיסל זיגלמן, היתה השמחה גדולה בביתו אשר בשכונת ניסן בק, הסמוכה לשער שכם. השתתפו בשמחתו כל חשובי ירושלים ונכבדיה, ובראשם הגאון רבי שמואל סלנט, האדמו"ר רבי אלעזר מנדל בידרמן, הראב"ד הגאון רבי יעקב לוי, הראב"ד הספרדי החכם רבי משה בבנישתי, ועוד.

האמת ניתנת להיאמר, כי אף שרבי שמחה זיסל עצמו אדם נכבד היה וירא שמים, ולא עבר עליו לילה אחד ללא תיקון חצות, אף על פי כן, לא בגינו נתאספו בביתו כל חשובי ירושלים ל'תנאים' של בתו, שהרי גדולים ממנו לא זכו לכבוד גדול כזה.

בעל כשרון עצום היה, מעולם לא שח שיחה בטלה, ומתמיד בתורתו יומם ולילה

אלא מאי? לכבוד החתן הם באו, לכבודו של העלם הצעיר, שנודע בשם זולולה, אשר היה מנותק מכל הווית העולם, לא הסתכל מחוץ לד' אמותיו. בעל כשרון עצום היה, מעולם לא שח שיחה בטלה, ומתמיד בתורתו יומם ולילה. בחור זה, נתייתם מאביו עוד בעודו ילד, ואמו גידלה וחניכה אותו בקדושה ובטהרה לתורה וליראת שמים. כל חכמי ירושלים שהכירוהו, הועידו אותו לגאון בישראל, וכאשר מלאו לו שבע עשרה שנה, זכה רבי שמחה זיסל זיגלמן לקחתו לחתן לבתו, ומשום כך לא היה כל פלא בכך, שכל גדולי ירושלים מצאו מחובתם להשתתף בשמחת מצוה זו. גם החתונה, שהתקיימה לאחר כמה חדשים, נערכה ברוב פאר והדר, ובני הישיבות מירושלים באו כולם לשמח את החתן ואת הכלה ולאחל להם להקים בית נאמן לה' ולתורתו כשאיפתם הטהורה.

אך השמחה והאושר לא ארכו זמן רב אצל הזוג הצעיר. שמונה עשר חודש לאחר החתונה, הופיע פתאום רבי שמחה זיסל עם בתו לפני בית דינו של רבי שמואל סלנט בבקשה לסדר גט בן בני הזוג.

רבי שמואל נחרד למשמע הבקשה ושאל את רבי שמחה זיסל לפשר הדבר: "האם נטרפה עליך דעתך ח'?" ההנך מבקש להוציא ספר תורה מביתך? וכי כך נאה לך? אלא שרבי שמחה זיסל עומד בשלו ומבקש גט. "אמנם" הוא אומר "נכון הדבר, האברך הוא חסיד וקדוש, אין לו בעולמו אלא תורה ותפילה, ואין לו שום קשר עם העולם הזה, אבל בתי מסרבת לחיות עמו. אין היא באותה דרגה גבוהה של קדושה כזו של בעלה, ואין הם מתאימים זו לזה".

אולי יתחרט אבי האשה, או האשה עצמה תווכח בטענות ותתחרט

ראה רבי שמואל כי רבי שמחה זיסל עומד בתוקף על דרישתו ודחה את הדיון לחודש ימים, אולי יתחרט אבי האשה, או האשה עצמה תווכח בטענות ותתחרט. אך מיד כעבור החודש, שוב הופיעו האב עם בתו, ואותה טענה בפייהם: "אנו דורשים גט". הסתכל רבי שמואל על רבי שמחה זיסל והעביר את השיחה לעניינים אחרים: "רבי שמחה זיסל יקירי, אולי תספר לי היכן למדת תורה בצעירותך, ומי היה ראש הישיבה בישיבה ההיא.

וכי מאימתי מקדיש רבי שמואל את זמנו לשמיעת סיפורים

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

מה נעשה בבין הזמנים

משפחות רבות כבר שוהות באווירה הנינוחה של ימי הקיץ הנעימים? וכי אין מדובר בחכמה שלאחר מעשה?

ביכולתנו להשיב, שאילו הדברים היו נכתבים בתחילת ימי 'בין הזמנים', היה זה בבחינת 'גזירה שאין הציבור יכול לעמוד בה', ואין טעם ללמד קטגוריה על יהודים המבקשים להחליף כוחות. אולם כעת, כשכבר טעמנו את ימי ההבראה הנחשקים - אולי כדאי שנשקול לקצרים, על מנת שנושב במהרה למסלול החיים האמיתי שבו עלינו לצעוד יומם ולילה - לימוד התורה וקיום המצוות ללא הפרעות ומכשולים.

ונסיים בסיפור קצר: לפני כמה שנים ניגש אליי הרב הצדיק המקובל רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א בבית הכנסת 'זכרון משה' בירושלים, ואמר לי שברצונו לספר לי דבר מה אודות מורי ורבי הגאון החסיד רבי משה ובר ז"ל.

התיישבנו על ספסל בית הכנסת, ואז סיפר לי הגר"ג רבינוביץ: "אני זוכר שבמשך שנים נהג רבי משה זי"ע לכתת את רגליו בתקופת בין הזמנים מדי שנה, על מנת לאסוף סכומי כסף עבור אברכים המעוניינים להישאר ב'כולל' ולא לצאת לחופשה. הוא היה מושיב 'כולל' מיוחד לבין הזמנים, והיה משלם להם מלגה מיוחדת.

"פעולה זו", המשיך ואמר הגר"ג רבינוביץ, "הניבה פירות, ואכן בזכותו של רבי משה זי"ע רבים נשארו לחבוש את ספסל הלימודים בכוללים בזמן חופשת בין הזמנים".

יהי רצון שזכות לימוד התורה תגן על כל יושבי ארץ ישראל, ונזכה לחיות בשלום ובשלווה עד ביאת הגואל במהרה.

י"ד אדר א' תש"פ

תיכרת"). עבירה זו, בעונותינו, מצויה מאוד בימים אלה, שבהם אין לילדים כל מסגרת ומורת שתחייב אותם ללמוד תורה.

במיוחד כואב הדבר לאור מה שמואב בספרים הקדושים, שמט"ו באב מתנוצץ האור של הימים הנוראים, ובשל כך נהוג במקומות רבים לכתוב בתאריך זה את הברכה 'לשנה טובה תיכתבו ותיחתמו'. חז"ל אף אמרו שהחל מט"ו באב צריך להוסיף בלימוד התורה בלילות, וכל המוסיף, יוסיפו לו שנים לחייו.

ועבירה גוררת עבירה: הוואקום שנוצר בסדר יומם של התלמידים בהיעדר מסגרת לימודית הממריצה אותם ללמוד - מביאה עליהם שעמום שתוצאותיו הרסניות, הן בגשמיות והן ברוחניות.

כאן המקום לשגר ברכת יישר כח ולחזק את ידיהן של אותן הישיבות הבודדות, שבמקום לשלוח את הבחורים לבתייהם - מעתיקים את לימודיהן למקומות אחרים ובכך מאפשרים לבחורים 'להתאזר' ומעניקים להם את הגיוון הדרוש להם, מבלי לנתקם ממקור החיים - לימוד התורה הקדושה.

בייחוד אמורים הדברים בעת זו, כאשר המערכה על שלום יושבי הארץ עדיין בעיצומה.

בתקופה כזו יש טעם גדול לפגם בתרבות הנופש שהתאזרחה אצלנו גם השנה. אף שחלילה זו אינה כוונת אף אחד מאיתנו - למתבונן מן הצד עלול הדבר להיראות כאילו לא ממש מעניין אותנו מה מתחולל בקרב אותן המשפחות שיקריהן קיפחו את חייהם בבזבז הדמים העזי, וכביכול אבלן ויגוןן אינו טורד את מנוחתנו, חלילה.

כאן עשויה להישאל שאלה: מדוע שורות אלה נכתבות כעת, לקראת סיום ימי 'בין הזמנים' - כאשר

נמצאים אנו בתקופת מלחמה. בשנתיים האחרונות, קיפחו יהודים קדושים את חייהם והקריבו את נפשם למען העם היושב בציון. עולמן של משפחות רבות חשך בעדן, עקב השכול שנפל עליהן כרעם ביום בהיר. ועדיין, גם בנקודת זמן זו זקוקים אנו לרחמים מרובים כדי לצאת מהמצב הבטחוני המורכב - שבאופק לא נראה עבורו פתרון.

בכל רגע נתון, המצב השורר בארצנו הקדושה עלול להתלקח שוב כערמת עצים רוויים בחומר תבערה, שכל גפרור יכול להבעיר עד לב השמים. אבל אז אנו מתבוננים בלוח השנה, ונוזרים שתקופת 'בין הזמנים' הגיעה. וכאילו כלום לא קרה - אנו נוסעים כמדי שנה לתקופת החופשה המסורתית: מהלכים בוואדיות ובנחלים, מטפסים בהרים ובפסגות ונהנים מתקופת החופשה כאילו מאום אינו מתרחש ברחבי הארץ.

מפורסם וידוע שרבים מגדולי ישראל במשך הדורות יצאו חוצץ נגד חופשת בין הזמנים שמונהגת בישיבות ובתלמודי התורה בזמן הקיץ. הניסיון הוכיח שחופשה זו מחלישה ואף לעיתים מנטרלת מלימוד התורה את ה'צאן קדושים' שעל הבל פיהם קיים העולם, ואת הבחורים שהינם דור העתיד של עמנו. הקימה בבוקר אצל תלמידים בתקופת בין הזמנים מתאחרת בדרך כלל, ולעיתים גורמת לביטול מצוות קריאת שמע ותפילה בזמנה.

ביטול תורה היא אחת העבירות החמורות ביותר (כמואב בספר הראשון של ספר התנאי, וזה לשונו: "וכל שכן וקל וחומר במבטל איזו מצוות עשה שאפשר לו לקיימה כמו כל שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק, שעליו דרשו רז"ל 'כי דבר ה' בזה היכרת

מעשים שהיו - ללמד הם באים - המשך מכמוד קודם

רבי ישעיה פיק, נפל והתעלף, ורק בקושי החזירו את רוחו.

כאשר התאושש רבי שמואל, ורבי ישעיה שאלו מה קרה לו שהתעלף פתאום, ענה לו רבי שמואל בקול רועד: "רבי משולם זה, היה חתני, ואני הרחקתיו מביתי". "אם כך" אמר לו הגאון "חייב אתה להמשיך ולהתעלף פעמים רבות, התעלפות אחת לא די בה על הרחקתו של גאון כזה".

סיים רבי שמחה זיסל את סיפורו. רבה של ירושלים שתק, אך הרים את גבות עיניו והביט בפניו של רבי שמחה זיסל במבט שחדר לעמקי נפשו. רבי שמחה זיסל הבין מיד את הרמז, רוח חדשה נכנסה בו ובבתו, ששמעה את הסיפור, והם פרצו בבכי מר. ועוד באותו המעמד, הביעו רבי שמחה זיסל ובתו חרטה לפני בית הדין על תכניתם להתגרש, והבטיחו להוקיר ולכבד מעתה את האבדך, שהוא כמו ספר תורה בבית, שזיכו אותם בו, מן השמים. רק עתה הבינו חברי בית דינו של רבי שמואל סלנט, לשם מה הקדיש הרב את זמנו לשמוע סיפורים על רבי משולם איגרא.

הודעה משמחת:

העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ
חינם במיילים. ניתן להצטרף במייל
m025004569@gmail.com

כה צעיר."

"וכי על שום מה כה גדולה התפעלותו של רבנו" ביקש רבי שמואל לדעת.

"אתה שואל אותי למה אני מתפעל, להוי ידוע לך,

שקבלתי מאות תשובות מכל גאוני העולם בענין הגט מברוך, ומכל מה שקראתי וראיתי עד היום, הרי תשובתו של רבי משולם איגרא עולה על כולנה. הצעיר הזה הוא ללא ספק גאון שאין למצוא דוגמתו בעולם!". שמע רבי שמואל את דבריו הנרגשים של גאון הדור,

אך ביותר התעכב על תשובה אחת של רב בשם רבי משולם איגרא.

הרב נדהם מעוצם החריפות והבקיאות של כותב התשובה והתפלא עד מאד על ששמו של המשיב לא הגיע לאזניו עד לאותו היום. כיון שכך, ביקש הגאון להתוודע אל אותו כותב התשובה הגאוני, בהעריכו כי כוכב חדש עולה בשמי יהדות התורה.

הרי תשובתו עולה על כולנה. הצעיר הזה הוא ללא ספק גאון שאין למצוא דוגמתו בעולם

בעוד הגאון רבי ישעיה יושב ומהרהר בגדלותו של הגאון רבי משולם איגרא, והנה נפתחה הדלת, ורבי שמואל ביק ששהה בברסלאו לרגל עניני מסחריו - נכנס לחדרו כדי לבקר ביקור נימוסין אצל רב העיר. שמח הגאון לקראתו, ושאלו מיד אם שמע את שמעו של כותב תשובה זו, החותם בשם משולם איגרא מברוך.

"כן" ענה רבי שמואל "מכיר אני אותו היטב, זה תלמיד חכם צעיר בעירנו".

קפץ רבי ישעיה ממקומו בהתפעלות עצומה וקרא: "איי איי, אתה אומר תלמיד חכם צעיר! האומנם הוא

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגני מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגני מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה.

בטחוני בצורי הוא אוצרי - פרשת ראה פ"ה ~ 1 ~

כס"ד, גיליון שבועי לאמונה, בטחון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים.

לבקשת הצטרפות, שליחת סיפורים, תגובות והערות:

מרדכי הכהן מלאכי ביתר עילית 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

של דגי הסלמון עבור כלל בני החבורה", אמרתי, כשאני מתאמץ לחזק את האמונה בלבי.

~~~

במושב הקדמי של הרכב ישב בחור תושב חו"ל, שהפרוטה מצויה בכיסו. הוא כלל לא היה שותף לשיחה, ולא היה מודע לדין ודברים שהיה בינינו.

שניות בודדות לאחר שקיבלתי על עצמי את ההוצאה של דגי הסלמון, הוא הסתובב לאחור ואמר בפשטות: "מה הבעיה? חסר מאתיים שקלים עבור הסלמון?"

אני אשלם מכיסי מאתיים ש"ח אלו!"

וכך, שניות בודדות אחרי שקיבלתי על עצמי את ההוצאה של מאתיים שקלים עבור הוצאות שבת שחוזרות, ההוצאה חזרה אלי באופן מידי, מול עיניהם המשתאות של חברי.

הסיפור היה לשיחת היום בישיבה, לאות ולקידוש שם שמים.

כלי להגזים בהשתדלותו

מספר יהודי ירושלמי [בתא הקולי]:

בשבוע שעבר, גיסי חיתן את בתו למזל טוב בעיר אשדוד. הזמנתי טנדר לחזרה מהחתונה, לשעה 2:30 לפנות בוקר.

בשעה 1:00 אחר חצות התקשרה אלי רעייתי ואמרה שהיא כבר סחוטה מעייפות, וכי היא תשמח אם אוכל להקדים את הנסיעה לשעה 1:20.

השבתי לה שאוכל לנסות, אף שאיני בטוח שיתאפשר הדבר. התקשרתי לחברת ההסעות ושאלתי את הסדרן האם ניתן להקדים את הנסיעה. הוא השיב לי: "תן לי דקה לבדוק לך". כעבור דקה הוא חזר אלי: "כרצונך, יש לך הסעה בשעה 1:20 כפי שביקשת". שמחתי מאד שעלה בידי הדבר, ועדכנתי את רעייתי שתהיה מוכנה ליציאה.

בדרך חזרה, הנהג פנה אלי ואמר: "בטח התפלאת שהצלחתי להתאים את עצמי לזמן שלך כה במהירות... ואתה בטח גם חושב כמה התמזל מזלך. אז דע לך, שזה לא המזל שלך שהתמזל... זו היתה בקשה שלי מהקב"ה".

והנהג גולל באזני את המאורע: "היתה לי נסיעה לאשדוד שהסתיימה בערך בשעה 12:45, והסדרן נתן לי את הנסיעה שלך, שהיתה מתוכננת לצאת בשעה 2:30 המתנה של כמעט שעתיים זמן מבוזבז באמצע הלילה. אחרי מחשבה נוספת, החלטתי שזוהי השתדלות שאינה ראויה עבורי.

גיליון זה מוקדש לזכות נכדי הרך הנולד בן עטיל רחל, בן לבני הר"ד אשר שיחי'

יזכו אביו ואמו להכניסו בבריתו של אאע"ה בעתו ובזמנו ולגדלו לתורה ולחופה ולמעשים טובים

הברית בע"ה בערש"ק פר' ראה אצל כ"ק אדמו"ר מראחמסטריווקא שליט"א

הוצאות שבת חוזרות... תוך שניות

סיפורי הדגים ממשיכים להתגלגל... המשך מגיליונות קודמים:

לא חוסכים על דגים של שבת!

היה זה לפני מספר שנים, עת למדתי בישיבה בשיעור ד'. התארגנו כמה חברים לנסוע יחד לשבת בהר יונה. דירה לשבת - קיבלנו בחינם מאת אחיו של אחד הבחורים, ואת הוצאות השבת חילקנו בינינו.

אמו של אחד הבחורים הכינה "געפילטע פיש" עבור כולנו, ובנוסף רכשנו שתי פלטות של דג סלמון, אותן תכננו להעמיד על הפלטה בערב שבת, כדי שיהיו מוכנים וטריים לאכילה בליל שבת, כנהוג בבתים רבים.

באמצע הדרך עברנו על הרשימות, ואז התברר כי דגי הסלמון נותרו מאחור, במקפיא שבמטבח הישיבה, וכעת נשארנו בלי דג סלמון לשבת.

התפתח דיון. חלק מהחברים אמרו: "נשארנו עם 'געפילטע פיש'", נסתפק במה שיש. גם כך ההוצאות לשבת טיפסו לסכום גבוה למדי, וכבר הוצאנו כסף עבור דג הסלמון שנשכח. כעת נוותר ונסתפק במה שיש".

האחרים, לעומת זאת, לא הסכימו בשום אופן עם הדברים, וטענו שכבודה של השבת יחסר ללא דג סלמון. מה גם שחלק מהחברים אינם מחבבים געפילטע פיש כלל.

אני הוספתי על דבריהם ואמרתי: "הרי מקובלנו שהוצאות שבת חוזרות ואינן מן המניין, אם אדם מוציא יותר מהסכום שנקבע לו מראש לצורך שבת קדש, הקב"ה מוסיף לו על פרנסתו, כך שלא ראוי לוותר על כך. יש לכבד את השבת. עלינו לרכוש דגי סלמון מחדש כדי לכבד בהם את השבת".

חברי מיהרו להיתלות במילים שאמרתי: "הוצאות שבת חוזרות". ואחד מהם שאל:

"האם תהיה מוכן לממן בעצמך את הוצאות הסלמון של כולנו, הרי מדובר בהוצאות שבת שחוזרות!"

הבנתי שבמצב שנוצר, אם לא אסכים להצעה, יתפרש הדבר כאילו אמרתי את דברי אלו מהשפה ולחוץ, ואין להם כיסוי אמיתי בעולם המעשה. מדובר היה בהוצאה של כמאתיים שקלים. אחרי היסוס קל הצהרתי שאכן כך. "אני מקבל על עצמי את ההוצאה

בטחוני בצורי הוא אוצרי - פרשת ראה פ"ה ~ 2 ~

כוחה של תפלה פשוטה, מפיהם של תינוקות מתוקים של בית רבן!

צקקות הנכת - תוצאות n6e2:

רב תודות,
ואין בפי מילים להודות על החיזוק והחיבור בזכות הפתקא משמאי !

בקשר למה שכתבת בגיליון פר' מטו"מ על השבת אבידה ב'אדם'.
נ.ב. בתורה מובאות דוגמאות שונות להשבת אבידה, שור, חמור, שה, שמלה, אך נראה שהשבת אבידה בתינוקות היא המצאה חדשנית בת דורנו..."

מצ"ב דברי בעל הטורים בראשית לז, טו
וימצאנה איש ונהג תעה בשדה וישאלהו האיש לאמר מה תבקש:

וכתב בעל הטורים:
(טו) תועה - ג' במסורת. הכא. ואידך חמורו תועה (שמות כג, ד). ואידך אדם תועה מדרך השכל (משלי כא, טז). לומר לך שטעה ויצא מאם הדרך ונכנס בשדות לבקשם. או חמורו תועה ואמרינן כל שכן דאבידת גופו, שאם ראהו חבירו שטעה בדרך שצריך להשיבו, ואחיו לא חשו לאבידת גופו, על כן טעו מדרך השכל.

~~~~~

שאלה, שמופנית להר"ר יהוסף פערלזאהן, לונדון:

הציבור סקן לדעת, מה עלה בסופו של השידוך של זלמן...?

תשובה: השידוך המדובר לא יצא לפועל!

אמנם כעבור 3 חדשים אירס זלמן את בתו עם ה"באשערטע שידוך".

המקפא הצולע הגיע לכד!

מספר הר"ר ב. קורצוג, ביתר:

ערב פסח. יש לי בבית מקרר משולב עם מקפא, ואין לי מקפא נוסף. המקפא הקטן בבית מלא במוצרי החג הבעל"ט. אני עומד לקבל מחר בבוקר כמות של עופות לחג, ואני מנסה לחשוב היכן אוכל לאחסן אותם. המקפא שלי כבר מלא עד אפס מקום. אני מנסה לפנות לחברים ושכנים, והתשובה שאני מקבל מכולם זהה: ערב פסח, אנחנו מנקים את המקפא לפסח ולאחר מכן הוא מתמלא בקניות של פסח. לאף אחד אין מקום פנוי כעת...

המשלוח של העופות עומד להגיע, ואין לי שום דרך לאחסן אותם. אם לא אנקוט בפעולה כלשהי, העופות היקרים פשוט ילכו לאיבוד... אני מנסה למצוא מוצא מן הסבך. פונה לחיידר שבו אני עובד, אולי ישאלו לי את המקפא שבחדר מלמדים, אך מתברר שנעשה שם שימוש במקפא בערב פסח. אני מנסה כיוונים נוספים, וכמו להכעיס, כל הדלתות נטרקות בפני...

אני אובד עצות, ובליט ברירה מתחיל לחשוב ברצינות על רכישת מקפא חדש. אני מתחיל לדפדף בשבועונים כדי לחפש אחרי מבצעי מכירות של מקפאים, ובמקביל אני מנסה גם להתעניין אצל חברים, מה בדיוק צריך לדעת לפני שרוכשים מקפא חדש... אבל אז אחד מהחברים עונה לי במנגינה של השתתפות בצער: דומני שהטרחה שלך היא בגדר ברכה לבטלה... עומדים אנו כעת כיומיים לפני פסח, לא נראה לי סביר שחנות כלשהי תתחייב לספק לך מקפא מהיום למחר, זה חסר סיכוי לחלוטין.

אני אמור לקום מוקדם כדי להספיק את חוק למודי, ונסיעה בשעה כה מאוחרת עלולה להפריע לי בכך, ומשכך אינני מחויב בהשתדלות כזו לפרנסתי".

"פניתי אל אבי שבשמים", הוא מספר לי, "ואמרתי לו: 'אבא יקר, אני רוצה לקום בבקר וללמד תורה. אם יש נסיעה שמיועדת עבורי, אנא שלח לי אותה בשעה מתאימה, כזו שלא תפגע בסדר יומי'".

לא חלפו אלא שתי דקות, והסדרן מתקשר ומבשר לי שהנסיעה של 2:30 הוקדמה לשעה 1:20 - אותה נסיעה עצמה בזמן שמותאם עבורי, בדיוק כפי שביקשתי!

ביקשתי מאבא שישלח לי משהו שתואם את חובת ההשתדלות שלי בלי להפריע לסדרי הלמוד, ואבא שלח!"

התפילה הפכה את האוטובוס לחונית

מספר הר"ר יעקב בנדר, ביתר:

שבתנו בשבת בבית הורי שיחיו בבני ברק.

במוצאי שבת עמדנו בתחנה, יחד עם כל בני המשפחה, ואוטובוס קו 199 של חברת "קווים" שהגיע לתחנה, חלף על פנינו והמשיך בלי לעצור.

הילדים היו עייפים, וכיוון שרגילים הם בסיפורי "בטחוני בצורי, הם אמרו:

"אבא, בא נתפלל שה' ישלח לנו אוטובוס".

אמרתי להם: "אם כבר להתפלל, אז תתפללו כראוי. אוטובוס זה לא הכל... הוא עלול להיות גרוטאה על גלגלים שיייתקע ביציאה מבני ברק, או מזגן מקולקל ונסיעה ללא חמצן... תתפללו שיגיע לנו אוטובוס נח עם מזגן, ויביא אותנו עד הבית".

אנחנו גרים ברח' פחד יצחק בביתר, והאוטובוס מבני ברק מביא אותנו לתחנה רחוקה מאד מהבית.

הסיכוי שאוטובוס של קווים יביא אותנו עד הבית הוא אפסי ממש... אבל - להתפלל אפשר תמיד!

חלפו דקות מועטות, והגיע אוטובוס קו 199 מטעם חברת קווים, אבל אוטובוס "תגבור", כלומר אוטובוס פרטי שהחברה שוכרת כדי לענות על הצורך בשעות עומס. על אוטובוסים אלו יש פחות שליטה וביקורת מטעם החברה.

האוטובוס היה נהוג בידי אברך חרדי לבוש בבגדי שבת, והנסיעה היתה נעימה ומהירה במיוחד.

כשהגענו לביתר הנהג פונה אלינו ושואל:

היכן אתם גרים? ואנחנו עונים לו: "פחד יצחק".

בלא אומר ודברים הנהג סטה ממסלולו ופנה לרח' פחד יצחק, כמו היה זה "דרייבר" פרטי... והוריד אותנו ממש בפתח הבית!

בטחוני בצורי הוא אוצרי - פרשת ראה פ"ה ~ 3 ~

לא מצאתי מילים להודות... להודות לשכנה המבוגרת, להודות לקדוש ברוך הוא...

המקפאי הגיע לפתח הבית, פתאום אני לא צריך לנבור אחר מבצעים, אני לא נזקק לברר מחירים, אני לא צריך להתחנן למישהו שימכור לי מקפאי, אין צורך להוסיף תשלום עבור הובלה, פשוט לגרור אותו עוד כמה מטרים, והמקפאי מתחיל לעבוד! השכנה אפילו לא הצליחה להסביר מה קרה שאחרי שהיא כבר ניקתה את המקפאי לפסח היא החליטה לפרגן לעצמה מקפאי חדש, ככה זה! היא קנתה חדש, ונותנת לנו את המושמש שבאמת נראה כמו חדש.

למחרת בבוקר המקפאי כבר היה מלא בעופות ומוצרי פסח לכבוד החג, הודו לשם כי טוב כי לעולם חסדו.

אך הסיפור לא מסתיים בזאת...

הגברת מוסיפה ואומרת לי: אולי אתם זקוקים גם לעופות? יש לי ארגז עופות מיותר... אני הבנתי מיד במה מדובר. נזכרתי בחוויה בלתי נעימה שהייתי עד לה בצהרי היום. ברחבי העיר נערכה חלוקה מטעם עמותה מפורסמת לקראת החג. העופות היו בכשרות שאנחנו בביתנו לא נוהגים לאכול ממנה. עמדותי יחד עם אחד השכנים שלי מחוץ לבנין, והתבוננו בחלוקה המתבצעת בחריצות בבניינים הסמוכים.

השכן שלי ראה את המשאית שמחלקת את העופות וניכר בו שלבו נחמץ. הוא ניגש אל האחראי שברכב החלוקה ושאל אותו האם יוכל גם הוא לקבל ארגז של עופות? האחראי נענה בראשו בשלילה. הוא הסביר לו שהחלוקה מתבצעת ברחבי העיר על פי קריטריונים מאוד ברורים, ואין לו כל סמכות לסטות מהם. מתברר שהשכן מעוט היכולת אינו עומד בקריטריון כלשהו של אותה עמותה. הוא התחנן על נפשו, נכון שהוא אינו עומד בקריטריונים אך הוא נזקק ביותר לתוספת של עופות לחג. מתארחים אצלו ילדים נשואים על טפס, וההוצאות החג מכבידות עליו מאוד.

הוא פנה אל האחראי שוב ושוב:

- "תעזור לי בבקשה, תוריד ארגז אחד עבורי",
- והאחראי בשלו: "אין לי דרך לעזור לך",
- אבל אני ממש נזקק לזה!
- איני רשאי ואיני יכול.

היה זה מחזה מצער ביותר. לא היה לי דרך לסייע. אמרתי לו כמה מילים של השתתפות בצער, וחזרתי הביתה.

מדובר בעופות מכשרות מסויימת שאיננו נוהגים לאכול בבית. השכן שלי אוכל כשרות זו באופן קבוע. כעת, כשהשכנה אמרה שיש לה עופות הבנתי מיד שמדובר בעופות שהיא קיבלה מאותה עמותה, וגם היא אינה יכולה ליהנות מהם מאותה סיבה שאני לא מעוניין לקבל אותם... השכנה כנראה גם היא לא צורכת עופות מהכשרות

חנויות בדרך כלל לא מחזיקות מקפאים במלאי, זה מגיע מהספקים, והתהליך, בפרט בערב החג לא כל כך קצר ומהיר...

אני זוכר את עצמי מנסה להתקשר לחנויות מוכרות בציבור החרדי, באף אחת מהם לא היה מענה טלפוני, כולם עסוקים בהזמנות קודמות ובאספקות של ערב חג, מחלקת המכירות פשוט לא פעילה בימים האחרונים...

מטבע הדברים עיקר העיסוק בימים אלו הוא בניקיונות ובהכנות לחג, והדאגה למקפאי נדחקה איכשהו לירכתי המוח. בערב, כשהילדים הלכו לישון התיישבתי על הספה כדי לחטוף הפוגה קצרה מעמל הניקיון, ההתלבטויות חזרו לכרסם בליבי. מחר בבוקר מגיע משלוח של עופות, מה בדיוק אני הולך לעשות איתו... בימים לזהטים אלו לא ניתן להשאיר עופות בחוץ אפילו לזמן קצר!

מבלי משים אני נוטל לידי את עיתון הפרסום השכונתי ומעלעל הלוח וחזור מביט על תמונות ומחירים של מקפאים, מרגיש כמו שכתוב על משה רבינו ע"ה: "אותו תראה ואליז לא תבוא"... אין בפני דרך לרכוש מקפאי לפני החג הקרב.

ואז... יאומן כי יסופר, נשמעות נקישות קלות על הדלת.

אני מתרומם בלאות מהספה וניגש לפתוח.

מולי עומדת הגברת שגרה בדלת ממול, ולידה... מקפאי!

"אולי אתם זקוקים למקפאי?"

אני משפשף את עיני, מוודא שאיני חולם בהקיץ... ואני אומר לה:

"מה?"

ואז היא חוזרת על השאלה:

"שמה זקוקים אתם למקפאי?"

היא מבחינה בתגובה המבולבלת שלי, ומנסה להרגיע: "לא לא, אל תדאגו אני לא מביאה לכם זבל... זה מקפאי מצוין, יש לו רק רגל אחת עקומה מעט, אנחנו מניחים משהו מתחת לרגל כדי שהוא יעמוד ישר. הוא ממש כמו חדש!"

המשכתי לעמוד שם, לא מצליח להוציא הגה מפיו, והשכנה הנבוכה ממחרת להוסיף:

"המקפאי נקי, ניקיתי אותו לפסח כמו חדש, אתם לא תזדקקו לעבוד עכשיו לנקות אותו"... אני עומד בפתח ומנסה לעכל את האירוע, לוודא שאני לא הוזה בהקיץ מרוב עייפות ולחץ... בסוף אני מתעשת ואומר לה:

אנחנו ממש זקוקים למקפאי! הקדוש ברוך הוא שלח אותו ברגע הכי קריטי שאפשר...

בטחוני בצורי הוא אוצרי - פרשת ראה פ"ה ~ 4 ~

הקונטרס בצנעא כדי לסייע ליהודי אחר, הקב"ה סיבב את העניין כך שדווקא על ידי פעולה זו, הקונטרס הגיע אחר שעה למלא את תפקידו המקורי, והגיע אל הכתובת המיועדת, בפרהסיא גדולה!

~~~~~

בשבוע שעבר זכיתי שהרה"צ שליט"א השתתף בשמחת השבע ברכות של בתי, והיתה לי ההזדמנות להסיח בפניו כל אותו מעשה. ופניו נהרו. אחר הפטיר:

"מדארף זעהן עס זאל אנקומען אין יעדער יודישע שטוב" צריך לדאוג שהקונטרס ימצא בכל בית יהודי!

לבקשת רבים, להלן רשימת נקודות המכירה בהם ניתן להשיג את הקונטרס המבוקש "בטחון מהו", ששינה את חידם של אלפים.

ירושלים - רמת שלמה - 02-5710468
 "ספרים ומוניקל", רח' עלי הבק 15, פתח רצון.
 "נירסא" רח' הפז חיים מול ביהמ"ס זכרון משה.
 בעלזא - בית מסדר ספרים בבית המדרש הגדול
 "אבן ישראל" רח' יצחק שולאל, בערב.
 "ספרי הישיבה" ליד ישיבת מיר.

ביתר - טל 02-5834817
 ביתר - "קודש" רח' מרדכי.
 בני ברק - רח' בעש"ט 18 ק"ב, בארון חשמל.
 בית שמש - 05331-66336
 מודיעין עילית - 05276-24484
 קרית נת - 05331-05526
 עמנואל - 05567-27655
 אשדוד רובע 1 - 08-8668630

שאל תחני ואתנה

מספר הר"ר אפרים רובינשטיין, מודיעין עילית:

השבוע בימי בין הזמנים צלצל אלי חבר - שכן, ושאל: היות שיש לו כרטיס מיותר להצגה "זידי" שמתקיימת בו ביום בעיר אלעד באישור רבני ויזניץ האם אני מעוניין לרוכשו עבור בני, הילד בן ה-11. השבתי בחיוב.

בני שמח שמחה גדולה.

אך כעבור שעה קלה התנדפה שמחתו של הילד, כאשר חברי הודיע לי כי לבסוף הכרטיס אינו מיותר. האכזבה היתה גדולה, אבל המשכנו בסדר היום, באמרי - ב"ה היינו בחופש הזה כבר במספיק אטרקציות וטיולים. (וב"ה אין חשש לקיפוח ומשקעים ח...)

לבסוף, רגעים ספורים לפני שהאוטובוס הייעודי יוצא מעירנו מודיעין עילית לכיוון אלעד, מתקשר חברי, ומעדכן שלבסוף ברגע האחרון הכרטיס כן פנוי, ואם בני יגיע תוך שלוש דקות לתחנה הוא יוכל לנסוע עמם להצגה.

מיהרתי לעדכן את בני, שכמובן נשא את רגליו כחץ מקשת ודהר לתחנה, אך התגובה שלו הפתיעה אותי כהוגן:

יש!!!!!! אוי כמה התפללתי על זה, טאטי, אין לך מושג כמה התפללתי לקב"ה על זה, הייתי בטוח לגמרי שבסוף אני כן אסע!

מסוימת זו. והנה אני נועדתי משמים להיות השדכן...

אמרתי לשכנה שאני לא זקוק לעופות, אבל בהחלט אני יודע על מישהו שמאד זקוק להם...

הרמתי טלפון אל השכן, ותוך כמה דקות ארגז העופות החליף ידים, וכך שמחת החג היתה שלמה, אצלי באמצעות המקפא שנשלח משמים, ואצל השכן באמצעות העופות שכה נזקק להם!

להצמדה יש כיסוי

לפני תקופה שבתתי במירון בצילא דרשב"י, בראשות "שר הבטחון" הרה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א.

בליל שבת כאשר נכנסתי לאולם עריכת השולחן, הבאתי עמי בחיקי קונטרס "בטחון מהו" כדי להעניקו להרה"צ שליט"א, וכמאמר הגמרא במס' שבת יב: מילתא אלבישייהו יקרא - מעיל - דמיו יקרים למי שרגיל ללבושו.

הנוהג הוא שלפני קידוש הציבור שכבר סיימו את סעודת ליל שבת יושבים סביב השולחן כעין ח', והרה"צ שליט"א מסתובב ביניהם אנה ואנה, ומדבר דברי חיזוק במשך שעה ארוכה. השעה היתה כבר אחרי 1.00 בלילה, וממולי ישב יהודי נכבד מאד, והבחנתי בו בחכמת הפרצוף שפניו מכורכמות.

ראשו היה נראה נתון בעניינים אחרים, מוחו רחוק אלפי מילין מהדיבורים הנשגבים שנשמעו ברקע, ומבין ריסי עיניו ניכר היה כי צל של עצבות ודאגה מעיב עליו בשעה זו. חשבתי מה אני יכול לעשות כדי לשפר את מצב רוחו, ואז נזכרתי בקונטרס המצוי בחיקי, אשר תודה להשי"ת זכה לחזק הרבה לבבות נשברות. עשיתי חישוב מהיר כי אם אמסור כעת את הקונטרס לאותו נגיד תושג מטרה חשובה בהרבה, מאשר על ידי נתינתו להרה"צ... וכיון שכן מוטלת עלי מצות עשה של "ואהבת לרעך כמוך", לשנות את ייעודו.

שלפתי איפה את הקונטרס מחיקי והענקתיו לנגיד. הוא נראה היה מופתע, פתח את הקונטרס ועיין בו, ולאחר כרבע שעה ראיתי את סבר פניו המשתנה לטובה, ושמחתו בזכות שנפלה בחלקי.

חלפה עוד מחצית שעה, האווירה באולם עלתה שלב אחר שלב, עד שהגיע הרגע והרה"צ נעמד על מקומו בראש השולחן כדי לקדש על היין. ואז הוא הכריז: הנגיד הר"ר... מכובד בהגבהת הכוס לקידוש!

מיודענו שכני הנגיד התרומם ממקומו ומיהר לעבר ראש השולחן. הוא ניגש להגביה את הכוס, ורק אז הבחין שהקונטרס נשאר בידו... הוא הניח את הקונטרס על השולחן כדי להגביה את הכוס, אך לא איש כ"שר הבטחון" יפספס... הוא נטל את הקונטרס לידי, כשהוא חוזר כמה וכמה פעמים על שמו של הקונטרס, והקהל עומד וממתין... הוא עיין מעט בתוכנו, ואחר נעמד לקדש על היין בסילודין. וכך, בעוד אני וויתרתי על הזכות למסור לו את

אור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל ואסתר, זמאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל ואסתר זצ"ל
ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

778

**ניתן לתרום באשראי
בנדריים פלוס:** כולל ערב
המרכזי גילה, עבור כולל דרכי
חזקיה.

**ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46**

סיפור לשבת קודש

המשכנתא שולמה, ונותר גם עודף...

המכתב הרשמי שהגיע באותו יום סגרירי לביתה של משפחת ק. שבשכונת בורו פארק שבניו יורק, לא הפתיע אותם כלל. מזה כמה חודשים שהרב ק. אינו מצליח לעמוד בפירעון תשלומי המשכנתא שנטל לצורך רכישת ביתו, והוא ידע היטב שהבנק לא ישתוק לאורך זמן...

אף על פי שהתכוון לבואו, רעדו ידיו של הרב ק. כשפתח את המכתב. ליבו פרפר כשקרא את שכתב בו באותיות ברוחות ובנוסח שאינו משתמע לשתי פנים: אם בתוך תשעים יום לא יסולק חוב המשכנתא, יפתח הבנק בהליכי הוצאה לפועל כלפי הדירה המשועבדת תמורת החוב, על כל המשתמע מכך.

הימים חלפו במהירות. למרות מאמציו הרבים לא הצליח הרב ק. לגייס ולו מחצית מהסכום הנדרש, והוא לא ידע את נפשו ממתח וצער. גם אלמלא חוב המשכנתא, בקושי הצליח להתמודד עם ההוצאות הכרוכות בגידול משפחתו הברוכה. כל מקורות המימון שעלו בדעתו כבר נוצלו עד תום. איש לא הסכים להלוות לו ולו פרוטה אחת נוספת, כיצד יצליח עתה להתמודד עם חוב נוסף של עשרות אלפי דולרים? האמנם נגזר עליו להיזרק עם בני ביתו ומטלטליהם לרחובות של עיר?

כמה לילות נטולי שינה חלפו עליו עד שהעז לשתף במצוקתו את אחד מחבריו הקרובים. במשך דקות ארוכות הוא שפך את ליבו, והחבר האזין בכאב. ניכר היה כי ליבו נשבר למשמע צרתו של ידידו הקרוב.

דקות ארוכות של שתיקה חלפו עד שננער החבר וקם ממקומו. הוא ניגש לארון הספרים, הוציא ממנו 'משנה ברורה' חלק ב' ואחר עלעול קצר בדפיו הקריא בנעימות את שהביא 'משנה ברורה' בתחילת סימן קפ"ה:

"כתב בספר 'החינוך': כל הזהיר בברכת המזון מזונותיו מצויות לו כל ימיו בכבוד. והמדקדק יזהר לברך לכתחילה מתוך הספר ולא בעל פה".

"ידיד היקר", אמר החבר לרב ק., "לצערי לא אוכל להושיט לך עזרה כספית, אוכל רק להמליץ לך לקיים את עצתו של בעל ספר 'החינוך'. נסה לגייס אף את משפחתך לקבלה זו, ואני בטוח שהבטחתו הנחרצת של 'החינוך' לא תשוב ריקם".

הרב ק. שמע והפנים. בבואו הביתה הוא כינס את משפחתו, ציטט בפניהם את דברי 'החינוך' והציע להם להצטרף עמו לחיזוק בברכת המזון. לשמחתו הרבה התגייסו כולם לעניין, וכך מאותו יום ואילך הקפידו כל בני משפחת ק. על ברכת המזון מתוך הכתב ללא פשרות.

באותה העת ממש, בפרברי העיר דנור שבקולורדו, החליט מפקד המשטרה המקומית כי הוא מוכרח להרחיב את מבנה תחנת המשטרה.

לשם כך היה עליו לרכוש את המגרש הסמוך למבנה התחנה. ביורח קצר

העלה כי את המגרש רכש לפני שנים רבות יהודי מניו יורק, ובפטירתו הורישו לבנו המתגורר בניו יורק. מדובר היה בשטח של אדמת טרשים, שטח שומם שנרכש בשעתו במחיר מוזל, ובשל מיקומו הבלתי מבוקש כמעט ולא התייקר מאז.

לא נותר למפקד המשטרה אלא להתקשר לבעל השטח ולרכוש אותו ממנו במחיר שידרוש. אלא שבעל השטח היה לא אחר מהרב ק.

כשהוא הבין מיהו הגוף המתעניין בשטח שלו, התחדדו חושי המסחרים באחת ורטט של התרגשות חלף בגוו. 'אם משטרת דנור בכבודה ובעצמה כה מעוניינת בשטח שלי, כנראה שהוא חשוב להם מאוד', הבין ופתח מיד במשא ומתן קשוח, תוך שהוא דורש עבור הקרקע מחיר גבוה ביותר. המפקד ניסה להתמקח, אולם כיון שבין כה וכה לא היה אמור לשלם את מחיר העסקה מכיסו, נכנע עד מהרה לדרישה שהוצבה בפניו, והעסקה נחתמה לשביעות רצון הצדדים.

כמה ימים לאחר מכן העבירה המשטרה לחשבוננו של הרב ק. כמה מיליוני דולרים שהפכו אותו בבת אחת לעשיר. כל שנדרש ממנו עתה היה לגשת לסניף הבנק הקרוב, להפריש מהסכום שקיבל תמורת הקרקע כמה אחוזים בודדים ולסיים עם המשכנתא המייגעת אחת ולתמיד.

מיום זה ואילך הייתה דירתם של משפחת ק. שייכת להם, מבלי שתהיה לבנק כל אחיזה בה. אף קושי הפרנסה המעיק הוסר מעליהם. באמצעות הסכום שהתגלגל לידי יכול היה הרב ק. לנצל את חושי המסחרים ולעשות כמה עסקאות שהעשייה עוד ועוד.

עד עצם היום הזה, אם תכנסו לבית משפחת ק. בשעת ברכת המזון, תוכלו לראות כיצד כל אחד מבני המשפחה מברך את ברכת המזון בכונה עילאית, מתוך ברכון, כשכל מילה יוצאת מפיהם בדקדוק ובדביקות. ואל תתפלאו על כך, הן הם זכו לראות בעיניהם את ישועת ה', כשבזכות אמירת ברכת המזון בכונה הפך אביהם מאדם מדוכא ומיוסר, בעל חוב של רבבות דולרים, לאדם עשיר ובעל נכסים.

הנה כי כן, מגרש נשכח וכמעט חסר ערך ששכן בדנור הרחוקה, הפך באחת למכרה זהב. בדיוק באותה שעה שבני משפחת ק. החלו להקפיד על ברכת המזון כראוי, עלה במוחו הקודח של מפקד משטרת דנור הרצון להרחיב את מבנה התחנה, ואף להקציב לשם כך הון תועפות שממנו נהנית משפחת ק. עד עצם היום הזה.

סיפור זה סופר מפי הגאון רבי גמליאל רבינוביץ' מירושלים ששמעו מפי בעל המעשה, אולם המסר הנלמד ממנו נוגע לכל יהודי ויהודי. נדרש מאתנו להקדיש כמה דקות בסך הכל כדי לעשות את הדבר המתבקש ביותר, לומר תודה כראוי לאבינו שבשמים המעניק לנו טובות בלי גבול ומידה. ככל שנעשה זאת בצורה נכונה וראויה יותר, כך נזכה שיפתחו לפנינו שערי שפע, פרנסה וישועה.

דע מה למעלה ממך - המעשים שלך קובעים איך יתנהגו איתך בשמים!

לברך, ואילו אני שברכתי במתינות ובכוונה עדיין אחזתי בתפילת 'רצה והחליצנו'. היות שהיינו מניין מצומצם, נאלצו יתר החברים להמתין עד שאסיים, ורק לאחר מכן להתחיל בתפילת ערבית.

בסיום תפילת ערבית ניגש אלי אחד מהמתפללים והביע את התפעלותו מהאופן שבו בירכתי על המזון. הוא לא הצליח לכלוא את תמיהתו על כך שעד עתה לא הכיר אותי כמי שמברך במתינות ובכוונה שכזו, וכדי ליישב את דעתו סיפרתי לו את השתלשלות הדברים, כיצד גדעה גזירת הקוחנה את מקור פרנסתי כנגן כינור בחתונות ואירועים, וכתוצאה מכך נקלעתי למצב כלכלי קשה וכסגולה לישועת ה' החלטתי להקפיד על מצות ברכת המזון בהידור רב, שכן בין תיבותיה צפונות הברכות הגדולות ביותר לפרנסה.

כאשר סיימתי את דברי הבחנתי בזיק שנדלק בעיניו של בן שיחי. "תתפלל לשמוע", הוא אמר לי, "אך יתכן שיש בידי רעיון מצוין עבורך. אלך לביתי ואבדיל על הכוס, ולאחר מכן אהרר בדבר ואשוב אליך עם הפרטים".

שבתי לביתי כשבראשי מתרצצות מחשבות של תקוה, וליבי נושא תפילה לסייעתא דשמיא. שעה לאחר מכן הגיע הטלפון המיוחל. מעבר לקו נשמע קולו של שכני המבשר לי בשמחה: "הסגולה שלך פעלה... תשמע, לפרנסתי אני עובד במעון הורים גדול ומפורסם. לאחרונה שמעתי את בעל המקום, יהודי ירא וחרד, המביע את צערו ודאגתו על הבדידות המרה שבה שריים הישישים תושבי המעון, כאשר מכורח הנסיבות איש אינו יכול לבקרום. כאשר שמעתי מפיו על עיסוקך החלטתי להציע לבעל המעון שישתמש בכישורך המיוחד לפרוט בכינוך על נימי הרגש, כדי שתשוב השמחה ויעלה האור בעיניהם ובלבם של דיירי המעון הקשישים.

עם זאת השבתי יצאתי קשר עם בעל המקום, ובחסידי השם הרעיון מצא חן בעיניו. הוא מעונין להעסיק אותך תמורת שכר מכובד בשלושת המעונות שבבעלותו, כדי שתעבור בין החדרים לפי רשימה מפורטת שימסור לך ותשמוח את ליבם של דיירי המעון המבוגרים בניגון ובנעימה".

ברוך ה', מזה כמה שבועות שאני עוסק בהצלחה בתחום מיוחד זה. בכל יום מחדש אני מתמלא בסיפוק כשאני רואה את האור השב לעיניהם של הקשישים. כמה מהם התבטאו בפני כי 'החזרתי אותם לחיים', פשוטו כמשמעו. פירות מעשי בעולם הבא, והקין הקיימת לעולם הזה בשפע ובהרואה.

זה עתה הודיע לי בעל המקום כי גם כשתשוב השגרה הוא אינו מוכן לוותר עלי ובתוכניתו להמשיך להעסיקי באופן קבוע. על כל זאת "אודה ה' מאוד בפי ובתוך רבים אהללנו", ומכאן אני מציע לכל יהודי ויהודי לקיים את הסגולה המופלאה שנבדקה כבר מאות ואלפי פעמים לאורך כל הדורות, כדברי האור זרוע' שקיבל מרבותיו שהזהיר בברכת המזון מזונותיו מצויים לו, ובעזרת ה' יזכו אף הם לסייעתא דשמיא ולפרנסה בשפע. סוד החיים הטובים כשהאדם יודע ידיעה בלב שלם שהבורא הוא זה שנותן לו את השפע, אותו השפע מביא ברכה אמיתית לחייו. (מתוך הספר 102 סיפורים ששינו לאנשים את החיים של הרב צבי נקש 0504124438)

ה'ברכה' שהביאה ל'ברכה'

ימי הקורונה הביאו לפתחן של משפחות שלומי אמוני ישראל התמודדויות רבות ומגוונות, שכמותן לא הסכימו עד כה, אשר חלק מרכזי מהן נוגע לענייני הפרנסה. מזונותיו של אדם קשים כקריעת ים סוף, מאז נגזר עליו 'בזיעת אפר... לחם', אולם בתקופות שכאלו הפכה התמודדות זו לקשה ביותר. לפניכם מכתב שפורסם לאחרונה בארצות הברית, שבו סיפור אחד מיני רבים שהתרחשו בתקופה זו וקיומה של עצה זמינה ופשוטה לקיום, סייעה בסייעתא דשמיא לצלוח משבר קשה זה.

כך מספר בעל המעשה:

בין המוני אחינו בית ישראל שפרנסתם נפגעה בתקופה זו, נפגעה גם פרנסתו. בימים כתיקונם אני משמש כנגן כינור מבוקש המופיע מידי ערב, כחלק מהרכב של תזמורת או כנגן יחיד, ומעיסוק זה אני מפרנס את משפחתי ברווח בעזרת ה'. אולם הכל הסתיים בהגיע ימי הקורונה. החתונות נערכו באופן מצומצם, ה'דינרים' דרך הטלפון, ואני נותרתי ללא עבודה, כאשר דאגת ההווה והעתיד משמשות בי בערוביה.

בתקופה הראשונה השתמשתי בחסכונות שצברתי, אולם מיום ליום התכוץ הארנק וגדל החשש. או אז נזכרתי בסגולה הקדושה שכה רבות שמעתי עליה ומאז ומתמיד חפצתי לקיימה, והיא התחזקות משמעותית בברכת המזון, לאומרה בכונה ומתוך הכתב.

החלטתי לקבל זאת על עצמי ברצינות. חשתי שזו שעת כושר מיוחדת, ובלבי הייתי בטוח שכדברי הקדמונים תהיה קבלה זו פתח לסייעתא דשמיא בפרנסת משפחתי. חשבתי שהדבר יקח זמן, אולם הסגולה פעלה מהר מהצפוי...

בתקופה קשה זו, הורה הממשל המקומי בניו יורק לסגור את כל בתי הכנסת. כמו בארץ ישראל גם בבורו פארק מקום מגורי, התארגנו מאות מנייני תפילה מקומיים, כשהאחד מצטרף ממרפסתו, ומשנהו מחצרו ומדלת ביתו. גם אנו דיירי כמה בתים סמוכים, התארגנו להתפלל במניין מצומצם, מתוך שמירה על תקנות הבריאות.

בשבתות כתיקון, נוהגים בקהילתנו לקיים את מצות סעודה שלישית בצוותא, וכיון שחפצנו להמשיך במנהג מיוחד זה מבלי להקל ראש בתקנות הבריאות, הוחלט כי את עיקר הסעודה יאכל כל איש בביתו, ולאחר מכן נתאסף באחת החצרות לאכול כזית בצוותא, לזמר זמירות דרעוא דרעוין' בדיבוק חברים ולברך ברכת המזון במניין על הכוס.

היה זה בשבת הראשונה להתחזקותי בברכת המזון. יתר חברי המניין סיימו

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקין וכדו'. **תבורכו מפי עליון!**

לע"נ נעימה בת ככב		שדכנית (לבחורים מגיל 30+) א-ה: 21:00 - 22:30 טל: 03-6766049 שידוכי "חסידי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 058-3297225 שידוכים לשם שמים למגזר החרדי לנשים: 053-4163681 053-4163681 ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il	
לע"נ ככב בת גוהר		מוהל מוסקפ לשם שמים (בחנים) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 059260027. מוהל מוסקפ לשם שמים, תלמידיו של הרב אורי: 058-3207037. אברך מוהל מוסקפ לשם שמים 052-7646963.	
העלון לע"נ: עזרא בן מזל, אברהם בן רחל, דבורה בת אסתר, אירן בת בלור			
נא לבקש רחמים על יעקב בן מיכל לרפו"ש!		נא להתפלל על הרב ישראל בן אסתר לרפו"ש!	
נא לבקש רחמים על ליליאן בת פאני לרפו"ש!		נא להתפלל על יהודה שלום בן תהילה שרה מרסל לרפו"ש!	
נא להתפלל על הרב ישראל בן אסתר לרפו"ש!		נא להתפלל על רפאל שלמה בן מאיר לרפו"ש!	
נא להתפלל על יהודה שלום בן תהילה שרה מרסל לרפו"ש!		נא להתפלל לרפואת אשת האברך רחל בת מסעודה שזקוקה לרחמי שמים מרובים	
נא להתפלל על רפאל שלמה בן מאיר לרפו"ש!		להצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'סמילה	
נא להתפלל לרפואת אשת האברך רחל בת מסעודה שזקוקה לרחמי שמים מרובים		נא להתפלל לזווג הגון: איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, משה נחמן בן אורנית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, שרה בת לאה, משה בן רשל, יוחאי בן רשל, לאה בת רחל, רבקה בת רחל, בתיה בת רחל, סיוון בת רחל, מרים חדווה בת רחל חיה, נחמה בת שבע בת רחל חיה	
מי שיכול ללמוד או להתפלל לע"נ מיכאל בן שרה שהיה אדם יר"ש ולא השאיר זרע אחריו		נא להתפלל לרפואת דוד בן פרלה	
מי שיכול ללמוד או להתפלל לע"נ מיכאל בן שרה שהיה אדם יר"ש ולא השאיר זרע אחריו		נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה	
לרפואה שלימה: התינוקת עדי בת מעין, מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נדון מיחה בת מרסל מיישה, משה בן רזיה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילנה בת מרים, יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאלה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרן בן מרים, אברהם ברוך בן אסתר		העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה	
נא להתפלל להצלחה בכל העניינים ולפרנסה טובה ליהונתן בן חנה			
לעילוי נשמת: משה בן מהין, זוהרה בת שמחה, עפרה בת יהודית, נפתלי בן רחל, רחמים בן חנוס, בשי, יהודה בן יקטוריה, זבולון זאב בן שפרה, רחמים בת גוהר, ברוך בן אסתר, רפאל פנחס בן שמחה, מרים בת רחל, מרדכי בן רבקה, שבתיא יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זולית, רותם בן סליה, ככב בת גוהר נעימה בת ככב, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר, אורלי אברהם בת כחנן			

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

הדלקת הנר: 18:54 צאת השבת: 19:54 רבינו תם: 20:32 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: עניה סערה (ישעיה נד), ערב ראש חודש אלול.

אוצרות הפרשה

פרשת "ראה"

"לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה" [יד, כא].

הרא"ש, רבנו אשר בן יחיאל זצ"ל, נולד בארץ אשכנז, הנקראת כיום גרמניה. רבו היה המהר"ם מרוטנבורג זצ"ל. שהעמיד את גדולי הראשונים, וביניהם הרא"ש, התשב"ץ, המרדכי, ועוד. בשנת ה' אלפים מ"ו נכלא המהר"ם מרוטנבורג בכלא על ידי הגרמנים הארורים. באותה תקופה החמירו רדיפות היהודים באשכנז. מאחר שהיהודים נחשבו "עבדי האוצר", והכניסו הון רב לקופת המדינה, נאסר עליהם לעזוב את אשכנז ולהגר לארץ אחרת. המהר"ם מרוטנבורג, שהשתוקק לעלות לארץ ישראל, הוא ניסה לעזוב את המדינה בסתר יחד עם בני משפחתו, ואף סייע ליהודים אחרים לעשות זאת. אך יהודי מומר הלשין על המהר"ם באזני השלטונות. הרשעים הארורים תפסוהו בהיותו כבר באיטליה, והחזירוהו לאשכנז. הם כלאוהו במבצר אנזיסהיים שבחבל אלזס.

הקיסר תבע סכום עצום של עשרים אלף מארקים תמורת שחרורו של המהר"ם. הרא"ש אכן אסף כסף כדי לחלץ את רבו, ורבים של כל ישראל, משביו. אך המהר"ם לא הסכים שיפדוהו בהון עתק שכזה, שהרי כבר אמרה המשנה בגיטין: "אין פודין את השבויים יתר על כדי דמיהן, מפני תיקון העולם". אילו היו נכנעים לסחיטה של הקיסר, עלול היה הדבר להוות תקדים, שיאסרו עוד יהודים אחרים בכלא, וידרשו כופר כדי לשחררם. שבע שנים היה המהר"ם כלוא, והוא נפטר בכלא. גם לאחר פטירתו סירבו השלטונות לאפשר את פדיון גופתו הטהורה, רק ארבע-עשרה שנה לאחר מותו נפדתה גופתו על ידי יהודי עשיר בשם אלכסנדר וימפן, אשר תרם למטרה זו את מרבית רכושו.

בשנת ה' אלפים מ"ח, שנתיים לאחר שנכלא המהר"ם בכלא, פרצו פרעות נוראות באשכנז, ונהרגו עשרות אלפי יהודים. ביניהם היה ידידו של הרא"ש, שלמד יחד אתו בישיבת המהר"ם, הלא הוא ה"מרדכי", שנהרג על קידוש ה' יחד עם אשתו וחמשת ילדיו. גם חברים בעל ה"הגהות מימוניות" נהרגו על קידוש ה'. הרא"ש החליט להגר עם אשתו ובניו לספרד, שבאותה תקופה היתה בטוחה ונוחה יותר עבור היהודים. בניו של הרא"ש היו אף הם גאוני עולם, ונודעו בגדלותם ובצידיקותם, והם: רבינו יעקב "בעל הטורים", רבי יהודה, רבי יחיאל, רבי שלמה החסיד ורבי משה. הרא"ש ובני משפחתו, שחיפשו מקום תורה ויראה, פנו לעיר טולידו אשר בה התקיימה ישיבתו הידועה של הרשב"א, רבנו שלמה בן אדרת. שישים תלמידים גדולי עולם היו יושבים עם הרשב"א בישיבתו, וכאשר הובאה לפני הרשב"א שאלה הלכתית, היה שומע את דעת כולם, מהקטן עד הגדול. זאת על פי דרשת חז"ל בסנהדרין. לאחר שהגדול שבדיינים או ברבנים אמר את דברו, אין לומר דעה אחרת, אך אם הרב עדיין לא אמר את דברו, והוא נותן לתלמיד רשות, מותר לתלמיד לומר את דעתו.

זמן קצר לאחר שהגיע הרא"ש לישיבתו של הרשב"א, בא ילד לשאול שאלה. גדי שחוט היה בידו, והוא אמר: "השוחט שחט לנו את הגדי, אך כשאמא פתחה את הגדי, היא מצאה נקב במעיים, והיא מבקשת לשאול האם הבשר כשר או לא". שאלה מעין זו תלויה בפרטים שונים ובדקויות. כגון, אם נמצא הנקב מעבר לאיבר או לפני האיבר, אם נמצא עליו קורט דם, ועוד. לקח הרשב"א את הגדי, והתחיל לשאול את התלמידים מהקטן שבהם עד הגדול, כל אחד סברא אחרת, והרא"ש עמד כל אותה עת ליד הדלת.

אמר הרשב"א: "הנה הגיע לכאן אחד שנראה כחכם אשכנזי, בואו נשמע מה הוא אומר".

נתנו לרא"ש את הגדי, התבונן בו, ואמר שהוא מותר לאכילה.

אמר הילד: "אמא שלי אמרה, שאם החכמים יורו שהגדי מותר באכילה, לא אביא אותו הביתה, אלא אתן לעני, או לאדם אחר שירצה לאכול ממנו, כי אצלנו בבית נוהגים שלא לאכול מבהמה שהורה בה חכם, אפילו אם פסק להתיר". הטעם לכך הוא על פי דברי הגמרא על דברי הנביא יחזקאל: "ואומר אתה ה' אלוקים, הנה נפשי לא מטומאה ונבלה וטרפה לא אכלתי מנעורי ועד עתה, ולא בא בפי בשר פיגול", דורשת הגמרא: "ולא בא בפי בשר פיגול – שלא אכלתי מבהמה שהוכשר ע"י חכם". זוהי מידת חסידות, למרות שמעיקר הדין מותר הדבר.

"אם כן", אמר הרא"ש, "אני אוכל לאכול את בשר הגדי הזה".

תחילה נימק הרא"ש ובאר באר היטב את כל צדדי ההיתר, והביא ראיות עצומות מדברי הגמרא ומחשובי הפוסקים. עד שהיו הדברים נהירים וברורים כנתינתם מסיני, והיו הכול נפעמים מבקיאותו ומעומק מחשבתו. לאחר מכן הוסיף הרא"ש ואמר על דרך צחות: "אף יש לי ראייה מהפסוק בפרשת ראה, שרשאי אני לאכול מן הגדי הזה". תמחו כולם לפשר דבריו, והסביר: הפסוק אומר: "לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה", וכל מילות הפסוק נתקיימו בי: "לגר" – גר וזר אנוכי בארץ זו, שהרי ממדינה אחרת באתי. "אשר" – זהו שמי. "בשעריך" – עיניכם רואות, שעומד אני עכשיו ליד השער של בית המדרש. "תתננה ואכלה" – יתנו לי את הגדי, ויהיה לי להשיב נפשי ונפש בני ביתי.

הבין הרשב"א, שלפניו עומד הגאון הגדול והקדוש רבנו אשר, אשר נתפרסם בכינוי הרא"ש. מיד קם, חיבקו ונשקו על ראשו, והושיבו לידו. ציווה הרשב"א לנהוג בו כבוד גדול, הקים עבורו ישיבה ועמד בראשה, ואף העמידו בראשות בית הדין (דורש ציון).

לרפואת יוסף בן תמר הי"ו, יוסף בן זולכיה הי"ו, אמיר בן דורית הי"ו, מרדכי בן שרה הי"ו, דניאל בן רותם הי"ו, מיכל אפרת בת דיאנה הי"ו, נדב חיים בן אירית הי"ו.

"וכל בניך לימודי ה' ורב שלום בניך" [מתוך ההפטרות].

רבנו האר"י הקדוש כותב, שרבי עקיבא היה ניצוץ של משה רבנו ע"ה. שניהם חיו מאה ועשרים שנה, ושנים אלו התחלקו, אצל שניהם, לשלושה חלקים. אצל משה רבנו: שלוש בבית פרעה, שלוש מלך בארץ כוש, ושלוש הנהיג את ישראל. אצל רבי עקיבא: ארבעים שנה עם הארץ, ארבעים שנה למד וארבעים שנה לימד. הגמרא מביאה את עדותו של רבי עקיבא על עצמו: "אמר רבי עקיבא: כשהייתי עם הארץ אמרתי: 'מי ייתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור'. אמרו לו תלמידיו: 'רבי, אמור ככלב!' – אמר להם: 'זה נושך ושובר עצם, וזה נושך ואינו שובר עצם'.

הכלב נקרא בשם זה כי "כולו לב", בהיותו נאמן מאוד לאדוניו. כשהכלב נושך יש לו "כללים". בדרך כלל, כשהוא נושך במטרה להרתיע, הוא נושך רק בבשר. רק לעיתים רחוקות, כשהוא נושך בתוקפנות, במטרה לחסל את קרבנו, הוא נושך עד לעצם. לחמור – אין כללים. כשהוא מחליט לנשוך – הוא ינשוך עד כדי שבירת עצם! הוא לא יעזוב את קרבנו בכל מצב, עד שיגיע לעצמותיו.

ראש הישיבה, רבי עזרא עטיה זצ"ל, השתמש בדוגמא, שהייתה מצויה בימים עברו, כדי להראות עד כמה החמור – "חמור":

עיקר המסחר באותם ימים נעשה בעיר צור הצפונית. הדרך העולה לשם הייתה צרה מאוד, כאשר תהום פעורה מתחתיה. היו מעמיסים את הסחורות על חמור, והוא היה מטפס במעלה הדרך, עשרות קילומטרים. במקום שהחמור יפסע, לכל הפחות, במרכז הדרך הצרה, הוא תמיד היה נוהג לפסוע בצד הדרך, סנטימטרים בודדים מהתחום. לחרדת הרוכבים עליו. כל אימת שהרוכב היה מכה בחמור שיתקרב למרכז הדרך – החמור היה מתקרב, אך כעבור כמה פסיעות חוזר שוב לפי התהום.

אי אפשר "לחנך" חמור. הוא יישאר לעולם "חמור". אין לו תקנה! ככל שתכה בו – הוא בשלו! הוא ישוב ללכת על פי תהום! הוא נושך – ללא הבחנה – עד לעצמות.

ידיעה זו חשובה לנו מאוד, משום שאנו חיים בין ישמעאלים, ועל ישמעאל נאמר: "שבו לכם פה עם החמור". דרשו על כך חז"ל בכמה מקומות: "עם הדומה לחמור".

עלינו לדעת: כשישמעאל "נושך" – הוא נושך עד שבירת העצם! הוא לא מבחין מתי עליו להסתפק בנשיכה קלה, ומתי עליו לתקוף בנשיכה חמורה. הוא נושך, תמיד, במלא העצמה.

כבר כתב הרמב"ם באיגרת תימן: "ואתם, אחינו, ידוע לכם שהקדוש ברוך הוא הפילנו במהמורות עוונותינו בתוך אומה זו, שהיא אומת ישמעאל, שרעתם חזקה עלינו, והם מתחכמים להרע ולמאוס אותנו, כמו שגזר עלינו יתברך: 'ואויבינו פלילים' – שלא תעמוד על ישראל אומה יותר אויבת ממנה! ולא אומה שהרעה בתכלית הרעה. לדלדל אותנו ולהקטין אותנו.

ואפילו דוד המלך עליו השלום, כשראה ברוח הקודש כל הצרות העתידות לישראל, התחיל לצעוק ולקונן בלשון האומה מרעת בני ישמעאל ואמר: 'אויה לי כי גרתי משך שכנתי עם אהלי קדר'.

ועם כל זה, לא נוכל להינצל מרוב רעתם ופחזותם בכל זמן, וכל זמן שאנו רודפים שלום – הם רודפים אחרינו בשנאה ובמלחמה, כמו שאמר דוד המלך עליו השלום: 'אני שלום וכי אדבר המה למלחמה'.

דוד המלך ראה את כל הגלויות העתידות. הוא ראה את גלות רוסיה, גלות אירופה, גלות אמריקה, אבל רק על גלות אחת הוא קרא "אוי": על גלות ישמעאל!

כי עם "חמור" אי אפשר לעשות הסכמים! הוא לעולם יישאר חמור, הוא לעולם ינשוך עד לשבירת העצם! במאמרו של רבי עקיבא, בו הוא מתאר את שנאתו לתלמידי חכמים, בהיותו עדיין עם הארץ, הוא בא ללמדנו יסוד גדול:

שנאה נוצרת כאשר יש שייכות בין שניים. כשאחד סבור שהשני נכנס לטרטוריה שלו – הוא עלול לשנוא אותו. אולם כאשר אין שום קשר בין השניים, ואיש אינו מאיים על רעהו, אין סיבה לשנאה.

עם הארץ שונא תלמיד חכם משום שבתוך תוכו הוא יודע שהאמת והאושר נמצאים אצל התלמיד חכם! בתוך תוכו הוא מאמין ויודע שיש גן עדן ויש גהנום, גם אם כלפי חוץ הוא מצהיר אחרת!

בליבו פנימה הוא יודע שהחיים המאושרים הם נחלת שומרי התורה והמצוות, ולא נחלת אלו החיים חיי הבל, שטופי תאוה!

בתוך הטריטוריה הפנימית שלו נמצאת האמת הזאת, והיא הגורמת לו לקנאה ולשנאה. אולם שנאה זו לא תימשך לנצח. בע"ה נזכה בקרוב להגיע לזמן בו יתקיים בנו: "וכל בניך לימודי ה'", ונזכה לביאת משיח צדקנו, שאז ישבו כולם וילמדו תורה, וכולם יהיו תלמידי חכמים. כמאמר הנביא: "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

או אז, "ורב שלום בניך" – לא תהיה קיימת בעולם שנאת עמי הארץ לתלמידי חכמים, ושלוש ישרור בין כולם. גם שנאתו של רבי עקיבא לתלמידי חכמים הייתה כמובן מוגבלת בזמן. היא הייתה קיימת רק "כשהייתי עם הארץ". כשרבי עקיבא הפך לתלמיד חכם, השתנה הדימוי לחמור מן הקצה אל הקצה:

על יששכר נאמר: "יששכר חמור גרם". רש"י מפרש: "חמור בעל עצמות, סובל עול תורה כחמור חזק שמטעינין אותו משא כבד".

הזוהר הקדוש אומר, שיש בזה רמז לכך שנשמתו של יששכר הייתה ברבי עקיבא, שדימה את עצמו לחמור. משום כך היה רבי עקיבא חכם גדול, הדורש תלי תלין של הלכות אפילו על התנין שעל אותיות התורה הקדושה, כמו יששכר שהיה התלמיד חכם שבין השבטים. לעתיד לבוא, בקרוב בימינו נזכה, כאמור, לקיום הפסוק שבהפטרות השבוע: "וכל בניך לימודי ה' ורב שלום בניך" (דורש ציון).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוראל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזלה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ברוך בן אדה ז"ל, לע"נ סוסן בת ויקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרהנג ז"ל, לע"נ אלהם בת שהנו ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ ענת בת אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לוי בן חתן פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, וע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 1055

פרשת ראה - "ובחרת בחיים"

של קדושה הפריעו לו, לשמור עיניו בטהרה. הדבר בער לו עד מאוד. שני שבילים היו לפניו או להמשיך להיטמאות כל יום אלפי פעמים או לשמור את עצמו בקדושה אף שקשה לו מאוד וה' יהיה בעזרו. יראת שמים הייתה לו והוא החליט ללכת בדרך שתחילתו קוצים וסופו מישור. הוא ניגש למנהל לדבר איתו על הבעיה באופן גלוי. הוא נכנס למשרד, התיישב ממוחל המנהל וביקש להציף את הבעיה. הנני רוצה מאוד להמשיך בעבודה, אך יש לי צער גדול מהפגמים שיש לי בדרכי בשמירת העיניים. המנהל העריך את עקרוניותו ושאל: ומה אתה מציע לעשות? אני רוצה להגיע כל יום לעבודה בשעה עשר בבוקר - שעתיים אחרי הזמן, שאז הדרכים נקיות ואשלים את השעתיים הללו בסוף היום ולסיים יותר מאוחר. בקשה יוצאת דופן, אך המנהל התפעל ממסירות נפשו למען הקדושה והסכים לבקשה. רבי שמואל החל להגיע מאותו יום בשעה עשר בבוקר ויצא שעתיים יותר מאוחר. כך עברו ימים וחודשים עד שביום שלישי, כ"ג אלול תשס"א (תאריך המפורסם בעולם: 11 בספטמבר, למניינם) בשעה שמונה ארבעים וחמש הוא שומע בביתו, כי שני מטוסים התרסקו על ידי מחבלי טרור אל הבניין בו היו עובד. המשרד שלו היה בקומה שמונים וחמש בבניין התאומים, וכי ברגע זה מודיעים כי הבניין עולה בלהבות, אנשים לכודים ובסכנת חיים. לאחר כמה דקות התרסק מטוס נוסף אל הבניין השני. היה זה אסון "מגדלי התאומים". אלפים נספו ואלפים נפצעו. רבי שמואל היה המום, כל העובדים במשרדו נספדו ולא נותרו בחיים והוא היחיד שנותר חי בזכות ההתחזקות במצווה. באלול תשפ"ב הוא נפטר, אחר שזכה לחיות עשרים ואחד שנים נוספות מאז האירוע. הוא שמע לעצת הזקן, ואף שייגע מעט בתחילה זכה אחר כך "ובחרת בחיים" כפשוטו!!

הדברים עולים בקנה אחד עם ביאורו הנפלא של רבי שמשון רפאל הירש, שכתב בזהב לשונו: "הר גריזים והר עיבל הם שני הרים בהרי אפרים. שני ההרים האלה העומדים זה בצד זה ממחישים יפה את הברכה ואת הקללה. שניהם מתרוממים על אותה אדמה ואותה טיפה של גשם ושל טל מרווה את שניהם, על שניהם חולף אותו אוויר ואותה אבקת פרחים מרחפת על זה ועל זה, ואף על פי כן נשאר הר עיבל בקיפאון עקר, ואילו הר גריזים, עוטה צמחיה עד פסגתו. כך הברכה והקללה אינן תלויות בנסיבות החיצוניות, אלא הן תלויות בכושרנו הפנימי לקבל את זו או את זו. הן תלויות ביחסנו". שני הרים, אותם תנאים, אותו פוטנציאל. אתה בוחר אם להיות קירח או להיות פורח. מבורך או מקולל. אז איזה הר אתה רוצה להיות?...

בורא העולם נתן בידינו איפוא את כוח הבחירה. ניתנה בידינו היכולת לבחור בטוב או ברע. אדם יכול לעשות מעשים טובים ונפלאים, שייטיבו איתו ועם העולם כולו, והוא יכול גם לעשות מעשים שליליים ומגוונים, ולבצע פשעים איומים. דחפים שונים חבויים באדם, מנסים למשוך אותו אל הטוב או אל הרע, וזה... זה לפעמים קצת מפחיד. וגם לא נעים. אך כאשר האדם מבין, שזהו חלק מהכוח הנפלא של הבחירה, שניתן לו מאת בורא עולם - רק אז הוא יוכל למלא את ייעודו הגדול. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. מאות אנשים גדשו את אולם קבלת הפנים בארמון המלוכה. צלילי המוסיקה והשקט כוסיית הזכויות נשמעו מכל עבר. העולם היה מלא עד אפס מקום באנשי שלטון בכירים, שהגיעו לברך את המלך אנדרו השלישי לרגל יום הולדתו השישים. תכונה רבה הורגשה באולם כאשר נכנס פנימה הנסיך פיטר, בנו של המלך ריצ'ארד, שליטה של הארץ השכנה. הוא נכנס בלוויית משלחת כבודה של שרים רמי דרג והתקבל בכבוד הראוי. לחיצות ידיים וחיובים נראו בכל פינה, אך עד מהרה הבחין הנסיך האורח כי הנסיך ויוויאן, בנו הבכור של המלך אנדרו, אינו נוכח באולם, "היכן יורש העצר?" שאל הנסיך האורח

על הפסוק בפרשתנו "ראה אֶנְכִי נָתַן לְפָנֶיךָ הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה" (דברים יא, כו) כתבו המפרשים כי הבורא מציב לפנינו שתי דרכים: האחת, הדרך הברכה - "אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹת ה' אֱלֹהֵיכֶם", והשנייה דרך הקללה - "אִם לֹא תִשְׁמְעוּ". אבל הבורא משאיר בידנו את היכולת לבחור בטוב מרצוננו, כדי שקיום התורה והמצוות ייזקף לזכותנו. בספר "שיח ומעשה" כתב כי אפשרות הבחירה אינה הופכת את כל הדרכים ללגיטימיות. להיפך, מושגי הטוב והרע מוגדרים בתורה בבירור, והאדם מְצָנָה ללכת בדרך הטובה. ניתנה לו רק האפשרות הטכנית לבחור בטוב או חלילה לסטות ממנו ולשאת בתוצאות, ובכל זאת הקדוש ברוך הוא מבקש ומפציר: "וּבִבְחֶרְתָּ בְּחַיִּים". על אודות אפשרות הבחירה ותוצאותיה, נשאו רבותינו במדרש (תנחומא, פ' ראה ג) את המשל הנפלא הבא: אדם זקן יושב בצומת דרכים. עורו מעיד על ישיבתו הממושכת בחוף, חשוף לקרני השמש. בצומת מתפצלות שתי דרכים נפרדות המובילות אל אותה עיר. האחת, ראשיתה רצופה קוצים וברקנים, אך המשכה וסופה מישור, ואילו השנייה, ראשיתה אומנם מישור, אך המשכה וסופה רצופים קוצים וברקנים. יושב הזקן על אותה פרשת דרכים, מדרך את העוברים והשבים וממליץ להם לבחור בדרך הראשונה. הוא אומר להם, אומנם ראשיתה של הדרך רצופה קוצים ומכשולים, אך בהמשך היא נוחה ונעימה. אלו שהחליטו לא לשמוע לעצת הזקן ובחרו בדרך השנייה, אומנם נהנו מאוד בתחילת הדרך, אך עד מהרה התאכזבו כשראו את המכשולים הרבים שבהמשך הדרך... משל זה הוא משל החיים, כך אמרו רבותינו במדרש. אדם בא לעולם ובפניו עומדות שתי דרכים, שתי אופציות: האפשרות האחת היא ללכת אחר שרירות הלב והתענוגות החומריים ולמצוא "נחת רוח" גדולה בתחילתה, אך בסופו של דבר, בסיומם של החיים - בעולם הבא - הולכים בדרך שכולה קוצים וייסורים. האפשרות השנייה היא לטרוח ולעמול בעולם הזה בתורה ובמצוות, ועל ידי כך בסוף המסלול - בעולם הבא הנצחי - לצעוד בדרך שכולה מישור ונחת רוח לנשמה. הרב פסח קרוהן שליט"א הביא משמו של הרב ירון הלברטל שליט"א תובנה מדהימה בהקשר למדרש הנ"ל - הזקן בצומת הדרכים. שלמה המלך כותב (משלי פרק יט פסוק כא) "רִבּוֹת מִחֲשָׁבוֹת לֵב אִישׁ, וְנֶעֱצָה ה' הִיא תִקּוּם" - כלומר, לאדם יש מחשבות ורעיונות רבים, מהי הדרך הטובה ביותר בחיים, אך עצת ה' היא זו שיש לה תקומה לנצח. אותיות המילה "תִּקּוּם" הן ראשי תיבות תחילתה קוצים וסופה מישור!! הדרך המתקיימת לעד היא זו הנראית התחילה קוצנית וקשה, אך בסופה חלקה וישרה!!! החיים הם מסע דרכים, ובפני האדם עומדות שתי אפשרויות. דרך אחת קשה בתחילה, אך מובילה אותו לברכה. הדרך השנייה נראית קלה, אך מובילה אותו בסופו של דבר לקללה. מהי, אם כן, דרך הברכה? התורה מלמדת אותנו "והלכת בדרכיו". בתחילה, דרך זו נראית קשה ומלאה אתגרים, אך שווה לבחור בה, כי היא מובילה לברכה. הסיפור המדהים הבא שלפנינו אותו סיפר רבי אלימלך בידרמן שליט"א יבהיר לנו דברים אלו היטב. רבי שמואל כץ המתגורר בארצות הברית התקבל לעבודה בבניין עסקים מסודר. מנהל החברה הורה לו כמו שאר העובדים כי יש להתייצב בעבודה בשעה שמונה בדיוק. בשעות אלו הכבישים של מנהטן פקוקים ועמוסים באלפי אנשים היוצאים לעבודתם, ולכן לא הייתה לו ברירה אלא לעלות על הרכבת המביאה אותו הכי מהר אל בניין המשרדים בו עובד. אף הרכבת הייתה עמוסה וצפופה ביותר ומאות אנשים נדחסו זה בזה, בכדי להגיע בזמן ליום עבודתם. רבי שמואל עלה בוקר אחר בוקר על הרכבת, אך הוא הרגיש כי הדבר בלתי אפשרי. לא הצפיפות הפריעה לו אלא הניסיונות בעניינים

את אנשי החצר, אך הם התחמקו מתשובה. הנסיך פיטר הבין כי דבר מה אינו כשורה, אך העדיף שלא ללחוץ. לאחר כשעה נכנס סוף סוף יורש העצר, הנסיך ויויאן. חבירו הטוב לחץ את ידו בחום, אך הבחין מיד בעננה הכבדה הרובצת על פניו. "מה מעיק עליך?" שאל, "האם אינך בקו הבריאות?" "יש דבר מה שמטריד אותי", השיב הנסיך ויויאן, "ואולי אתה, ידידי הטוב, תוכל לעזור לי". תוך כדי הדברים סרו שני הנסיכים לאחד החדרים הצדדיים כדי שיוכלו לשוחח בפרטיות. "אתה יודע כי במשך שנים רבות אני לומד חכמה מפי המורה הזקן פרנצ'סקו" אמר הנסיך ויויאן. "לפני כחודשיים לימד אותי פרנצ'סקו כי גן עדן והגהינום נמצאים כאן – בעולם שבו אנו חיים, אך לא ידע לומר לי את מקומם המדויק. מאז טורדת את מנוחתי המחשבה על כך. יש בי רצון עז לראות כיצד נראה גן העדן ולהגיע לפתחו. אינני מסוגל להמשיך את חיי בשלווה בלי לראות זאת בעיניי". הנסיך האורח שקע בהרהורים. הוא ידע היטב כי הנסיך ויויאן לא ינוח ולא ישקוט עד שישגיג את מבוקשו, אך ידע גם כי בקשתו בלתי ניתנת למילוי. הוא לא רצה לזלזל בידיו הטוב, וניסה למצוא את האיש המתאים שיוכל לכוון את יורש העצר בצורה חכמה אל המקום המיועד. "אולי בוהיטו?!" פלט לפתע הנסיך פיטר, "בוהיטו, איש הדת החשוב ביותר בטיבט יוכל לעזור לך! יתכן שאם תעלה אליו בראש משלחת מכובדת, הוא יסכים לכוון אותך אל פתחו של גן העדן". הנסיך ויויאן הניד בראשו בהסכמה. שום מסע מפרך לא ירתיע אותו מלהגיע למטרתו. הוא הודה לידידו בחמימות על עצתו והחל לתכנן את המסע ולבחור את בני לווייתו לטיבט. המסע לביתו של איש הדת הישיש היה מתיש ומפרך. לאחר חצי שנה התייצב הנסיך ויויאן ועימו שני מלווים בלבד לפני בוהיטו. השאר לא עמדו בתלאות הדרך וחזרו למדינתם. רק שני משרתיו הנאמנים המשיכו איתו עד שהם ניצבו לפני בקתתו של האיש הזקן והחכם ביותר בטיבט. הנסיך נקש על דלת בקתתו של בוהיטו, והמתין בהתרגשות לבאות. "יבוא" נשמע קול רפה מבפנים. ויויאן פתח את הדלת וגילה אדם זקן ושבע ימים ששכב על מיטתו כשפניו מוסבות אל הקיר. "מה רצונכם?!" שאל בוהיטו. "אני הוא הנסיך ויויאן, בנו של המלך אנדרו השלישי. הגעתי אליך ממרחקים תוך סיכון אישי רב. יודעי דבר סיפרו כי הינך יודע היכן נמצא גן העדן, וכיוון שכך אבקש שתוביל אותי אל פתחו..." "לך מכאן" ענה בוהיטו בלי להסב את פניו אל הנסיך, "איני מראה זאת לשום אדם בעולם". הנסיך ויויאן הרגיש כיצד דמו מטפס באחת אל ראשו. תלאות הדרך הארוכה עדיין חקוקות בעצמותיו ובוהיטו מגרש אותו כך, ללא אומר ודברים?! הוא של דעם את חרבו מן הנדן. "אם לא תאמר לי תיכף ומיד, אתיז את ראשך מעליך" איים הנסיך. בוהיטו הסתובב אליו באחת. "עכשיו הינך ניצב על פתח הגהינום..." אמר אל הנסיך והצביע על החרב שבידו. ויויאן שקלט לפתע את דבריו של בוהיטו, נרגע והחזיר את חרבו לנדנה. "ועתה הינך ניצב על פתחו של גן עדן..." המשיך איש הדת והצביע לעבר החרב שניצבה בתוך הנדן בחזרה. "פתח גן עדן אינו דלת או שער המצויים במקום כלשהו. גן העדן או הגהינום מתחילים מכאן – ממך!". הנסיך הגאה השפיל את ראשו בהבנה ובוהיטו המשיך לדבר אליו: "האדם, בבחירתו ובמעשיו, קובע אם הוא ייכנס לגן עדן או לגהינום, ולכן האדם הוא-הוא הפתח לגן העדן וגם הפתח לגהינום. רק מעשיך והחלטותיך, הם שיובילו אותך לעבר גן העדן או חלילה, לעברו של הגהינום..." כן, בורא העולם נתן בידינו איפוא את כוח הבחירה. ניתנה בידינו היכולת לבחור בטוב או ברע. כוח הבחירה הוא מהות האדם. האדם הוא היחיד בכל הבריאה, שניתן לו הכוח הזה של הבחירה. בזה נבדל האדם הן מן המלאכים והן מבעלי החיים. המלאכים – מגודל מדרגתם הרוחנית ומגודל ידיעתם וקרבנותם אל ה' אינם בעלי בחירה. ולבעלי החיים, מחמת שפלות מדרגתם, אין בהם כוח בחירה. הנה דוגמה אחת לפנינו מממלכת הטבע לחוסר היכולת המוחלטת של סוג בעל חי ולשנות את מסלולו ולבחור את דרך החיים. ה"בונה" הוא מכרסם בעל יכולות הנדסיות מרשימות של בניית סכרים במים ועוד, תודות לכישרון רב ושיניים חדות וחזקות. בשל פרוותו היקרה, הבונה נמצא בעדיפות ראשונה אצל צידי הפרוות (עד שהפך ל"חיה מוגנת" הנמצאת בסכנת הכחדה). אחת הדרכים לצוד אותו היא זו: בכל בוקר הבונה צועד מביתו שעל הקרקע, אל מקווה

מים בו הוא מקיים את רוב פעילותו, ובחוזרו הוא צועד בדיוק במסלול בו הלך בבוקר באמצעות "GPS" מובנה. הציידים מנצלים זאת ועוקבים אחר מסלולו בבוקר, חופרים באחת מנקודותיו בור, מניחים "מצודה" ומסווים אותה. הם יודעים שבחזרתו יעבור הבונה על פתח הבור וייתפס. עם ערב, כשהבונה עושה את דרכו חזרה ומגיע לנקודה בה חפרו לו בור ללכודו, הוא מרגיש שמשוה לא בסדר, עוצר מהליכתו ובוכה. הוא מבין שאם יתקדם עוד פסיעה הוא עתיד "להסתבך" ולמצוא את עצמו לכוד, אלא שאז, כעבור כמה רגעים של בכי המביע מצוקה, ממשיך הבונה וצועד היישר למלכודת... כזה הוא הבונה, הוא לא מסוגל לשנות מסלול! הוא לא "תוכנת" לעשות "אחורה פנה" ומשכך זו אינה אפשרות עבורו. האדם, לעומת זאת, בחיר הנבראים והיחיד שניתן ביכולת "בחירה חופשית" בזכות נשמתו שהיא "חלק א-לוה", מסוגל לבצע תפניות חדות ולעבור מהפך של ממש בחייו. כ-ריש לקיש בשעתו, שהפך מראש השודדים לאחד מגדולי האמוראים, מעשים שבכל יום שאנשים עושים שינויים משמעותיים בחייהם ומבצעים פניות של מאה ושמונים מעלות ("דרך לבנים", על פרקי אבות).

מטרתנו בעולם הזה אם כן היא לבחור בטוב ולברוח מפני הרע. הבחירה היא יסוד חייו, לשקול בין שתי אפשרויות הניצבות לפנינו ולבחור בטוב – "ובחרת בְּחַיִּים". אם בורא עולם היה מתגלה אלינו בכל צעד, היתה נמנעת מאיתנו הבחירה, עבודת הבורא היתה קלה יותר, אך השכר עליה היה מזערי וללא ערך. בחיינו הכל מוסתר, בורא עולם מסתיר את עצמו, אך הוא קיים בכל פעולה, בכל צעד, משגיח על כל בריה, צומח ודומם. תפקידנו לגלות אותו בכל דבר, להבין שכל הקורה בחיינו מושגח עד לפרט האחרון. עלינו להכניס לראשו את העובדה שדווקא חוסר הבהירות הוא המקנה לחיינו את מימד הבחירה והוא המאזן את העבודה הרוחנית שלנו. כשנעשה זאת נוכל לעבור כל מכשול, לשמוח גם כשקשה, לאחוק גם כשעצוב, לברך על הרעה שחלילה לא תבוא, כשם שמברכים על הטובה. בורא עולם נמצא איתך גם עכשיו, הוא לא יעזוב אותך לעולם, הוא מנווט את חייך בדרך שהכי טובה לך.

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, על המהות האמיתית של הצו האלוהי של "ובחרת בחיים", בחיים האמיתיים באמת...

"סיסה 423 להודו ממריאה בעוד חצי שעה. הנוסעים מתבקשים לגשת לשער העליה למטוס". הרמקול שהדהד בבית הנתיבות לא עורר בו אפילו נקיפת מצפון קלה. גבריאל יעקובי העמיס את התרמיל הירוק על גבו, הידק את הכתפיות ואחז בתיק היד בקפידה. שלא יאבד ממנו. התאריך העברי של אותו יום היה מוכר לו היטב, זה היה השלושה עשר בספטמבר אבל דווקא ממנו הוא ביקש לברוח. לא היה לו דבר עם המשמעות המפחידה של אותו יום. כן, לפי הלוח העברי זה היה א' תשרי... ראש השנה!!! הוא לא רצה לזכור את ראש השנה היהודי. כמה ראשי שנה התפלל עם אבא בישיבה שבקצה רחוב מגוריהם? ארבע, חמש, מה זה משנה... התפילות הארוכות, תקיעת השופר המזעזעת, שיחת המוסר של המשגיח לפני תפילת מעריב של ליל שני. כמה אהב אותם בשעתו, כמה היו בלולים ובלועים בדמו כילד תמים וטהור. אבל אחר כך, בימי הנערות, התחבר עם ריקים ופוחזים והדרדר מהר במדרון, אחרי גבו לחשו "שבאבניק". פתאום הכיר את שלומי נער חילוני חברותי מהשכונה הסמוכה, שלומי גרר אותו אל מחוזות שלא ראו אבותיו. הכיר לו חברים חדשים, פתח לו דלתות של מועדוני בילוי שהנפש היפה סולדת מהם, ומאורות חשוכות ומעושנות, פתחו של גיהינום. שלומי לימד אותו להכיר את העולם המופקר, בו כביכול אפשר לעשות כל מה שרוצים. גבריאל נגרר אחריו ככבש בן שנתו לעולה, לא החמיץ אחד מפיתויי היצר ומדחיו. כאב לו צערם של הוריו, בכיותיה של אמא המתחננת לפניו, "גבריאל בני, לכל הפחות הנח תפילין וקרא קריאת שמע. שתי דקות ביום, רק זה גבריאל, למעני, גבריאל, למעני!". הוא עשה זאת למענה, אבל ליבו היה ריק כמו אותם בקבוקים גמועים באותם מועדוני לילה, אחרי שתכולתם הצורבת שטפה את גורנו ונבלעה בקרבו. ריקודי התעלות של שמחת תורה של בני הישיבה שהכיר מן הרחוב והירבה להתרועע עימם, הומרו בקפיצות וניתורים משונים הדומים יותר לתרגילי התעמלות, באותם מועדוני נוער מעלי עשן, לאחר שהנוזלים החריפים פעלו את פעולתם וזרמו במעלה

נרות שבת, לימוד גמרא של אבא על הסטנדר, רבי קדוש מתרפק באהבה על אבני הכותל. דווקא בגללם, היה הולך ועובד כל עבודה זרה שבעולם עד ששמע על "מנזר השתקנים". מנזר השתקנים שבהרי ההימלאיה הרעיש את דמיונו והילך עליו קסם מסתורי. חבר שהיה שם תיאר באוזניו בצבעים ורודים את ההווי המוזר והמעניין שבאותו מנזר. גבריאל החליט לנסוע לשם ללא דיחוי. קנה כרטיס טיסה וטס לעיר השכנה למנזר. זה היה בנין קודר. מוקף חומה גבוהה אפורה ועצים זקנים מלאי אבק. תחילה לא מצא אפילו את הפתח. פשפש שריו בגומחה אפלה. ניגש ביראת כבוד והקיש על דלת עץ כבדה ושרוטה. לא היה מענה. ניסה שוב ושוב. אחרי חצי שעה נפתח הפשפש וראשו המקורח של נזיר זקן וגדוש קמטוטי עור הביט בו בזעף, יד גרומה רימזה לו בתנועה של "מה אתה רוצה?". "אני רוצה להצטרף למנזר". הפשפש נטרק בפניו. מלא עלבון עמד לעזוב, פתאום נפתחה הדלת ומתוכה יצא צעיר חייכן דובר אנגלית. "אני דובר המנזר" הושיט ידו לגבריאל "הנזירים כאן קיבלו על עצמם לשתוק כל ימי חייהם. הנזיר השוער אינו יכול לענות לך". "לשתוק כל החיים?" גבריאל היה מוכה הלם. "אכן, אתה עדיין מעוניין להצטרף אלינו?". קול בריא בנפשו רצה לומר "לא", להרים רגליים ולברוח מן המקום המדכא הזה. אבל באותו רגע שוב קפץ בנשמתו שד שחור ומתריס. "אני מאוד רוצה להיות כאן" שמע את עצמו אומר לדובר באנגלית. "בבקשה" אמר הדובר "אבל הדבר יתאפשר רק בחודש הבא. שערי המנזר נפתחים רק פעם אחת בחודש. חברים חדשים מתקבלים רק באותו יום". היתה לו שוב הזדמנות מצוינת לברוח, אבל גבריאל נאכל עד תום בשינו של השטן המשחית. הוא המתין בקירבת מקום שלווה שבעות בעקשנות בלתי מוסברת, וציפה בקוצר רוח ליום "המאוסר" שבו יוכל להטמע בין הנזירים. הפגישה עם המציאות האמיתית פוגגה באכזריות את האשליה הוורודה. החיים במנזר היו קודרים ואפורים עד אימה. היה אסור להוציא הגה מהפה. היה עליו לשבת על הארץ בשיכול רגליים, לבלות שעות רבות ביום במלמולי הברות חסרות פשר. הנזירים לימדו אותם לערוך מדיטציה אין סופית ולסגוד לפסל ענק בעל שם משונה וארוך, לאכול אורז ברוטב צמחים שניחוחו המשונה אילץ אותו לסתום את אפו, ומראהו הדוחה סילק את שארית תיאבונו. אבל קשה מכל היתה השתיקה. גבריאל היה פטפטן עליו בטבעו, השתיקה היתה גזירה שאינו יכול לעמוד בה. ניחם עצמו כי עד מהרה יסתגל לאורח החיים הזה, אבל מיום ליום גילה כי הסגול כרוך ביסורי גיהנום. רק פורקן אחד היה לו מידי יום. בשעת הצהריים יצאו הנזירים בקביעות לחלץ את עצמותיהם בחצר המנזר, אגב צעידה הולך ושוב, כבבית כלא של ממש. שם מותר היה להחליף מספר מצומצם של מילים הכרחיות. הנזירים היו נוהגים להסדיר בחצר את עניניהם הדחופים. גבריאל היה הפטפטן הגדול ביותר בחצר. לא אחת ננזף על ידי הנזיר הממונה על השתיקה. הלה היה מתקרב אליו בצעדים זריזים, מבטו רושף להבה וידו חובטת בכוח על כתפיו של גבריאל. רק ארבע מילים היה אומר לו "אתה מדבר יותר מדי" אצבעו היתה מונחת על שפתיו ומשלימה את מחצית השניה של המשפט, לאמר: "תשתוק!". גבריאל היה משפיל את עיניו בהתנצלות חסרת מילים, ואחרי דקה, כשראה את גלימתו המתרחקת של השומר כבר מצא בן שיח חדש... יום אחד הרגיש באחד הנזירים הצעירים הנועץ בו מבטים ממושכים אגב צעידת הצהריים. למחרת נשנה הדבר וגם ביום השלישי. גבריאל החל מתמלא פחד וחלחלה. סיפורי זוועה גונבו לאוזניו, אודות חיסולים ליליים שנערכו כאן כמה פעמים. בבוךר הוצאה גופה דקורה מכתלי המנזר, נגרפה בכבשן, והסוד מעולם לא התגלה. "מנזר שתקנים"... חשש כבד מלא את ליבו שאותו נזיר אינו אלא רוצח המבקש להרגו באישון לילה. למחרת, כשזכה שוב להינעץ בעיניו של אותו נזיר, החליט לא לשתוק עוד. הוא ניגש לחדרו של ראש המנזר וביקש לשוחח עימו באופן דחוף. אלא שבמנזר מעין זה מלמדים הלכות דרך ארץ. אין משוחחים עם ראש המנזר סתם כך, יש לקבוע עימו ראיון. הראיון התקיים לאחר ארבעה ימים. עוד ארבעה ימים ומורטי עצבים של מבטים ממושכים, תוהים, שואלים, וגבריאל אינו יודע את נפשו. "מה אתה רוצה?" שאל הנזיר. גבריאל סיפר במילים ספורות אודות הנזיר המפחיד. ראש המנזר הביט בו ופתאום שאל שלא ממין הענין "כמה זמן אתה אצלנו?". "שלושה

עורקיו, אל מוחו היוקד". "גבריאל" אמר לו אבא בכאב, לפני שנשט את הבית "אנשים בשכונה נדים לי בראש, אומרים, 'בנו של שלמה יעקובי נעשה שבאבניק' אבל לא זה מה שאכפת לי באמת. הכאב של נשמתך כואב לי! אני יודע שהתרחקת מהכל, אבל דע לך, יש לנו שלושים ושש איסורי כריתות בתורה, וכנגדן יש שלושים ושש הנימים המחברים את הנשמה הטהורה שניתנה בנו, עם מקורה העליון. הבטח לי שלא תעבור על איסורי כריתות, שמור על שלושים ושש הצינורות עם המקור שלך. הרי יום יבוא ותרצה לחזור, אל תשרוף את הגשרים מאחוריך". גבריאל הבטיח גם לאבא. הוא לא ידע אם יוכל לעמוד בהבטחתו, אבל הגילוי אודות אותם שלושים ושש נימי נשמה הטיל בו מורא גדול. אמת, כרגע הוא משועבד כל כולו ליצרו, נכנע לגעש התאוות המשתוללות בו בבולמוס חסר מעצורים, אבל מי יודע, אולי באמת יתעורר בו יום אחד זיק של געגועים לאותו אורח חיים אותו הוא נוטש כעת בלא היסוס. "מה פתאום" התנגד שלומי חברו לרעיון שעה שטיילו בעיר העתיקה של ירושלים, לפני הנסיעה להודו. "בחיים לא תרצה לחזור לכבלי הדת. רק עכשיו השתחררת מהם ואתה יכול לעשות הכל, למה שתרצה להכנס שוב מרצון, לבית הסוהר?!" "זה לא בית סוהר" התווכח גבריאל "זה אורח חיים שונה". "תקרא לזה איך שאתה רוצה" ויתר לו שלומי בלב רחב. הם ביקרו באחת מאותן חנויות לתיירים, עמוסות מזכרות ותכשיטים זולים. שלומי קנה תליון, מתנה לגבריאל, "מזכרת מידיד שפתח לך את העיניים" אמר בצחוק וענד את תליון השרשרת המוכסף לצווארו של גבריאל. "מה זה? מה הלבשת לי?" צחק גבריאל. הוא השפיל עיניו וצירף את לאות. "אם אשכחך ירושלים", מה יש לי עם ירושלים, עוד נס שלא מצאת תליון "אם אשכחך בני ברק"... רצה להוריד את התליון מצווארו על אתר, אך שלומי שיכנע אותו לקבל את התשורה. "שמע, אתה נוסע להודו, כמה זמן תהיה שם? שנתיים, שלוש? אני רוצה שתזכור אותי תמיד". אם אשכחך שלומי" צחקו עיניו של גבריאל. הוא נסע עם קבוצה של עשרים בני נוער להודו. משתדל בהצלחה להשכיח מתודעתו את חומרת המעשה שבנסיעה בעיצומו של יום הדין, חילול יום-טוב. בישיבה שבקצה רחוב מגוריו התקדשו והטהרו ירח ימים. אלו! נפשם של בני הישיבה השתפכה כעת בדמעות זועקות "לבוחן לבבות ביום דין", תפילת לחש ארוכה כשעיניים אינן רואות אלא את אותיות המחזור, האוזניים אינן שומעות אלא את קולו המיבב של החזן, והלב עולה על גדותיו ומלחלח דפיו של מחזור. בני הישיבה עמדו בהיכל, בכו עם שליח הציבור, "ומלאכים יחפזון, וחיל ורעדה יאחזון, ויאמרו הנה יום הדין, לפקוד על צבא מרום בדין". החזן התעוות בבכיו, "אדם יסודו מעפר וסופו לעפר, בנפשו יביא לחמו, משול כחרס הנשבר". זעקתו הילכה מקצה בית המדרש עד קצהו והייתה מחתכת בלבבות כשרביט של אש. גבריאל היה שקוע בשיחה עם חבריו, בוחן מדי פעם את הנוף. הם שרו שירים, הדליקו טייפים וצרחו עם הזמרים בקולות בס צרודים ובליווי תופים כבדים במיקצב סוער. עד שעמדו כמה מן הנוסעים הגויים שבמטוס, הזעיקו את הדיילים והקימו עליהם קול זוועות, "תשתקו, איך אתם מתנהגים?". גבריאל הידק את בקבוק היין לשפתיו ונמע את תכולתו ביניקה אחת רעבתנית. "יין-נסך הוא" לחש לו משהו מתוך חורבות מצפונו הגוסס. גבריאל יצק פנימה עוד בקבוק יין וכיבה בשריקה תוססת את גחלת המצפון הלוחשת. "הא לך מצפון מציק" לחש לקרבו פנימה "האם ליטול ממני טעם של הנאה בעולם הזה אתה מבקש?". מבקש הוא לחטוא עד שיעלה עשן מראשו ויזלוג שומן האיסור מעל שפתיו... את היום השני של ראש השנה כבר בילה בחודו עצמה. התהולל עם חברים באכסניה של צעירים ויצא לטייל בסביבה הקרובה, להכיר מקרוב את העיר. ארץ ישראל וקדושתה נראו לו רחוקות מיליון שנות אור. אבא ואמא, צורתם נטשטשה בזכרונו בן יום. היום הזה היה לדידו ארבע עשרה בספטמבר ולא עוד. הגילויים היו מסעירים. מדי פעם התודע לאיזור נוסף של הודו. התרועע עם תושביה, למד את שפתם, לבש את בגדיהם. הוא למד להכיר את העבודות הזרות שלהם טוב יותר מהם. בינתיים צימח שערו פרא, קוקו ארוך נוסף לו בעורפו. שלושה געגלים קישטו את אוזנו השמאלית. הוא טייל יחף, שחה בנהרות "קדושים" וישן לילות במנזרים. כמו דיבוק נכנס בו. דווקא בגלל הזיכרונות הכבושים בתחתית חבית זכרונו אשר מידי פעם היו מגיחים ומציפים את ראשו במראות מביכים של

חודשים". הנזיר הקשיש הביט בו בכעס, "שלושה חודשים ואתה עדיין מגודל שיער? אינני מדבר איתך עד שתתקרח לגמרי, עליך להראות בדיוק כמו כל הנזירים כאן!". ואכן כאשר ביקש גבריאל להתקבל למנזר, היתנו עימו תנאי שיוגזו את מחלפותיו הארוכות, אלא שהתנגד לכך בכל תוקף באמתלה שבא לשהות במקום רק תקופה קצרה ואיננו רוצה להכחיש את יופיו בגלל אפיזודה חולפת. עתה לא נותרה בפניו ברירה. ראש המנזר הציב אולטימטום, "להסתפר מיד! ולא – תענש בעונש קשה!". למחרת התעניין היכן נמצאת מספרת המנזר. הלך בצער רב לגלח את שיערו הארוך והקוקו שעליו גאוותו. כשנכנס למספרה פקו ברכיו וכמעט נפל מתעלף. הגלב לא היה אחר מאותו נזיר תימהוני ונעצן עיניים. ביקש מיד לברוח אך רגליו נאחזו בכבדות בקרקע ולא נשמעו לו. ברפיון אין אונים צנח לתוך כורסת התספורת. היה בטוח שיקיץ עליו הקץ. תער הגלבים יוכל לשסף את גרונו ועד אין בדבר. הגלב גהר מעליו ומספריים בידו. ליבו דפק במהירות וחיכו יבש. להפתעתו הרבה שמע לחישה באנגלית "תגיד לי, אתה יהודי?". "כן". מה הוא רוצה? להיות בטוח שהוא הורג יהודי? ... "גם אני" לחש הספר. "מה?!!?". "אל תתרגש, אני יהודי מישראל" לחש הספר "אולי גם אתה מישראל?". "בוודאי". השיחה מיד החליפה שפה לעברית. הם כמעט רקדו זה עם זה, כשני אחים אובדים שגילו איש את אחיו. מי היה מאמין כי רק לפני דקה אחת פחד גבריאל מן הספר פחד מוות? ... הנזיר-הגלב סיפר לו כי עזב את ארץ ישראל לפני עשר שנים וכבר שכח לגמרי את מקור מחצבתו, בקושי הוא זוכר את שמו העברי, יוסי אפרתי, וגם יהדותו נשכחה ממנו כמעט לגמרי, אלא שמאז ראה כאן את גבריאל לראשונה, התעוררו בו זכרונות נעורים. "התליון שאתה עונד על צווארך מושך אותי מאד" גילה יוסי "הוא מזכיר לי כל יום את ירושלים הקדושה, כמה מתגעגע אני אל

הכותל המערבי". "ובגלל התליון אתה נועץ בי עיניים?" פרץ גבריאל בצחוק רם "ואני חשבתי שאתה זומם לרצחני נפש" ... "אולי תוכל לתת לי את התליון?" התחנן יוסי "מזכרת מן העבר". "לא!" התנגד גבריאל "זוהי מזכרת שלי, מידידי הטוב שלומי, שהעניק לי אותה". "אולי בכל זאת". "לא". גבריאל עזב את המספרה קרח למשע. בליבו התחוללה סערה של ממש. מצפוני המת קם לתחיה לפתע ועורר בו אש של חרטה נוראה. כל הלילה בכה על מיטתו. למחרת לחש יוסי לגבריאל בעת צעדת החצר "בוא אלי הערב לחדר". גבריאל הגיע. יוסי אמר לו "אתה רוצה לעזוב את המנזר?". גבריאל כמעט צעק "רוצה? אני 'מת' לעזוב את בית הכלא הזה, לברוח ממנו ולא לסובב את הראש אחורה אפילו פעם אחת". "מחר אפשר" גילה לו יוסי "מחר הוא היום החודשי של כניסה ויציאה, אני מתכוון לעזוב מחר". גבריאל ראה בכך אות מן השמים. אבל המשפט הבא שאמר יוסי הלם בו כמהלומת פטיש. "יש לי לוח עברי ששלח לי חבר מישראל, אתה יודע מהו התאריך העברי של מחר? ערב ראש השנה! מחר בלילה זהו ראש השנה שלנו. אני מתכוון לחפש את בית הכנסת הקרוב ביותר ולהשתקע בו במהלך החג". כן, בראש השנה הלך, בראש השנה חזר. תפילת ראש השנה המרטיטה של שתי הנשמות האובדות שהתעוררו ובאו מארץ הודו, לא תמוש עד היום הזה מזיכרונו של גבריאל, המנהל כיום בית יהודי למופת. "הקדוש ברוך הוא מקדים רפואה למכה ומצמיח את הישועה מעמק הבכא" הוא אומר ועיניו מאירות בשמחת עולם. הוא מוריד את התליון "אם אשכחך ירושלים" התלוי במסגרת מוזהבת בטרקלין ביתו ומשתעשע בו, שלומי המסכן באמת לא ידע מה הוא עושה עם התליון אשר נתן לי אותו על כך שפתח את עיניי לעולם החופשי אבל בסופו של דבר הוא פתח את עיניי, כן, לאבינו שבשמיים!...

אחים יקרים!

כאשר חורת אדם על לוח לבו את ערכם הנצחי של החיים הרוחניים מול אפסיות ענייני החומר – רוכש הוא את היחס הנכון לחיי התורה והמצוות. וזהו היסוד אותו אומר הרמח"ל בתחילת ספרו המהווה מסילה לישרים "יסוד החסידות ושורש העבודה התמימה שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו". לבדוק: למה הוא עמל כל ימי חייו? במה אתה משקיע? וממשיך הרמח"ל בכדי להגיע לעולם הבא והאמצעים המגיעים את האדם לטרקלין הם המצוות, ורק זה הוא הטוב, וכל זולת זה, אפילו אם אנשים חושבים זאת לטוב, אינו אלא הבל ושווא ונתעה (על פי פרק א' במסילת ישרים). וממשיך הרמח"ל ומבאר כי כל הדברים המקסימים שאנו רואים בעולם (כמו: עושר, מעמד, הצלחה חברתית, קריירה ועוד) הם ניסיונות ופיתויים כדי לבדוק את האדם אם הוא נמשך אחריהם ואז הוא מתרחק והולך מן הטוב האמיתי, או אם יהיה לבן חיל וינצח במלחמה ואז הוא יהיה האדם השלם אשר יזכה להידבק בבוראו ולהיכנס לטרקלין. זה רגע הלוחש ברורות ש"זה לא זה". ובעצם לא את "זה" חיפשנו בחיים. הרגע, בו משהו בפנים, לא מוסבר. חסר הגיון לחלוטין. מטריד, מפחיד, עמוס תשוקות עמומות. מטיח בפרצופנו את ההכרזה הכואבת שאין טעם לחיים. שהכל "לא שווה", ולא אל "הנער" הזה התפללו וייחלנו. אותו הרגע, לעיתים קצר וקלוש, לעיתים ארוך וחד, בו מרגישים בעננה של חוסר סיפוק חרף כל ההישגים, אשר מאפילה ופוגמת בכל ההנאות הקטנות והמתקנות שימינו ושנותינו מלאים בהן. זהו הרגע בו נקרע צוהר במעטה החיים השטחיים אל עומקם. החיים החומריים העומדים לפני התפוררות ומפנים את הדרך לחיים הפנימיים המפכים בנו. זה הרגע בו הגענו אל פתחה של - התשובה.

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

גליון

601

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה

פרשת ראה תשפ"ה

...כי תעשה הטוב והישר בעיני ה'

אלהיך (יב, כז)

הטוב - בעיני השמיים, והישר - בעיני אדם (רש"י)

השילוב בין עשיית הטוב ש'בין אדם למקום' ועשיית הישר ש'בין אדם לחברו' היא השלימות האמתית, ועליה באה ההבטחה בתחילת הפסוק 'למען ייטב לך ולבניך אחריו עד עולם'.

* * *

אווירת השבת השלווה נסוכה על רחובות בני ברק. מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל שב מן התפילה בישיבת 'תפארת ציון', כשטליתו הלבנה מוסיפה הוד לפניו המאירות. שקוע במחשבות של תורה, אך דעתו אינה מוסחת מהעוברים והשבים.

והנה צועד מולו איש פשוט למראה, צעדיו כבדים ועיניו כבויות. רבינו מרים את עיניו, במאור פנים ובקול ענוג ורך מאחל לו: "שבתא טבא ר' יהודי, גוט שבת!". האיש תמה לרגע, האמנם אליו כוונה הקריאה?! הוא סבב לאחור, בהיותו סבור כי לבטח אל האיש שמאחוריו נועד האיחול... אך לא, איש לא נראה בכל הרחוב מלבדו. משהבין כי רבינו התייחס אליו אישית, פנה נרגש כולו ואמר: "כבוד הרב, אתה הראשון שמאחל לי 'שבת שלום!' - והחל שופך את ליבו ומספר את קורות חייו: "אוד מוצל מאש אנוכי, מברנוביץ' עיר מולדתי. שם הייתי אדם מוכר, אבי עליו השלום היה מנכבדי העיר, וכולם היו מכבדים אותי. וכאן איש אינו מכיר אותי, איש אינו מתייחס אלי - אתה, הרב, הראשון שמאחל לי 'שבת שלום'..."

אמירת ה'שלום' המלבבת של רבינו לכל אדם, האירה לבבות רבים של אנשים שחשו בודדים ונדכאים. היה זה בשבת קודש בכלל 'חזון איש'. עם תום התפילה, כשרבינו עשה את דרכו ביציאה מהיכל בית המדרש, כדרכו האיר פניו באיחולי שבת שלום לכל מי שנקרה בדרכו, גם ליהודי האלמוני והבודד שעמד מן הצד. עיני היהודי האלמוני החלו זולגות דמעות: "כבוד הרב, אתם הראשונים שאומרים לי כאן 'גוט שבת'... אף אחד לא מכיר אותי לא יודע ממני

מאומה... שנים רבות התגוררתי באמריקה, בשנים שלא ידעו שם כמעט מאידישקייט, ניסיון השבת, היה ניסיון קשה ומר - כל מי שביקש לשמור שבת, התקשה למצוא מקור להתפרנס ממנו, ונידון לעניות מנוולת ולרעב מחפיר. יהודים רבים לא עמדו בניסיון... ואני, אמנם יהודי פשוט אנוכי, תורה לא למדתי מנעורי, אבל בניסיון שמירת השבת עמדתי בעוז! וכאן - אף אחד לא מבין לרוחי ולא מעריך את גודל מסירות הנפש שהקרבתי למען שמירת השבת".

מעשים אלו וכיוצא בהן, עוררו וחיזקו את רבינו בדרכו ביתר שאת, להקדים שלום לכל אדם ואיש, גדול כקטן, חשוב ומכובד כדל ופשוט. בכל ליל שבת, כאשר היה חוזר מהישיבה לביתו, והרחוב היה מלא בהמון מתפללים השבים לביתם - זקנים עם נערים, חסידים וסתם עמר, לכולם היה מקדים בברכת 'גוט שבת' בקול רם, כשהוא מרכין את ראשו לקראתם. ולא אחת היו רבים שעברו על פניו מבלי משים לב, ואילו הוא היה מקדים לברכם בברכת השבת, והיו נעצרים בתדהמה. גם כאשר היה מגיע אל המקווה בערב שבת, היה מברך לשלום את הבלנים או הקופאי היושב בפתח.

אחד מאלו שזכה לברכת 'גוט שבת' מרבינו, תיאר: "ה'גוט שבת' של רבינו היה נאמר בנעימה מודגשת ועם כל הלב. כששמעתי את האיחול כפי שהוא יוצא מפיו, לראשונה בחיי שמתי לב למשמעות של האיחול..."

וכבר היה מעשה, בעת שהשתתף בכינוס גדול באולם 'וגשל' שבבני ברק. ביציאתו משם, בתוך כל המולת אלפי המשתתפים, חלף רבינו על פני המאבטח שעמד בפתח, והאיר לו פנים: "תודה רבה לך, שבת שלום!". נכדו של רבינו שהתלווה אליו תמה: "סבא, עד כאן?" - ורבינו משיבו: "חשוב נא, מתי כבר מזדמן למאבטחים הללו לחזות בפנים יהודיות?"

בן ישיבה, שהזדמן לו לעבור לעיתים קרובות בסמוך לבית רבינו בשעות הבוקר המוקדמות, בדרכו במעלה הרחוב אל הישיבה הגדולה, היה נפגש ברבינו העושה דרכו במורד הרחוב בכיוון השני - אל הישיבה לצעירים, והוא מספר: "כשהיה רבינו רואני ממרחק, בחור צעיר מטפס במעלה הרחוב לעבר הישיבה, היה מרכין את ראשו לאות 'שלום' עוד לפני שהתקרבותי, אף שממרחק זה ודאי שלא זיהה אותי". כמו כן סיפר אחד ממקורבי רבינו: "כשהכרתי את

רבינו בצעירותי, נזדמן לי להיפגש עמו הרבה, וראה זה פלא - תמיד הוא היה מקדים ואומר 'שלום', כמעט ולא היה ניתן להקדים לו 'שלום!'."

* * *

בן חוץ לארץ, שאחיו היה תלמידו של רבינו, ביקר בארץ הקודש והגיע במיוחד לבני ברק לראות את פני רבינו ולהתברך מפיו. למזלו הוא פגש את רבינו ברחוב בדרכו לביתו כשהוא נסמך על מלווהו. הוא התקרב ואמר 'שלום'. כמענה לברכת ה'שלום' הסטנדרטית, קיבל מיד ברכה חמה של 'שלום', ומיד החל רבינו להתעניין בשלומו בחמימות יתירה, הכביר בשאלות של התעניינות - היכן הוא לומד וכו', בסיום הרעף עליו שוב שפעת ברכות בלי די - האיש היה בטוח כי רבינו החליף בינו לבין אחיו [תלמידו], אלא שחש בחוסר נעימות להעמיד את רבינו על טעותו. עודו עומד במקום, ואדם נוסף ניגש לרבינו, ואף אדם זה זכה להתעניינות חמה, קרובה ומלבבת. בטוח היה כי יהודי זה הוא קרובו של רבינו. הוא ניגש לשאלו מה קרבתו המשפחתית, אך הלה אמר כי אין לו קשר מיוחד, וכי הוא מסופק בכלל אם רבינו מכירו, והוא גם תמה לפשר היחס המיוחד שזכה לו, כי אמנם תמיד מתייחס הרב לכולם בחמימות מלבבת, אך לקבלת פנים חמה כמו שקיבל כיום, לא זכה מעודו. הלכו השניים לצדו של רבינו, והבחינו כי גם אחרים שניגשו אליו, זכו ליחס חריג יוצא מן הכלל, גם בממדים של חמימות ליבו הטהור של רבנו. לא יכלו לעצור את תמיהתם ושאלו את מלווהו לפשר העניין. תשובתו היתה חדה ופשוטה: "לפני יומיים עבר הרב ניתוח קל בעיניו, כתוצאה מכך ראייתו בימים אלו מטושטשת קמעה. וכשחפצנו לצאת אל הרחוב, הביע את חששו שמא לא יזהה את האנשים הקרובים אליו, ומתוך שיתייחס אליהם שלא כראוי עלולים הם להיפגע. על כן מצא עצה - ובפתח היציאה מהבית החליט לקבל כל אדם שיפנה אליו באותה חמימות ובסבר פנים כאילו הוא מהקרובים אליו ביותר וממכריו משכבר הימים, כך, אין חשש שאי מי ממקורביו ומיודעיו יפגע. וזו הסיבה שקיבל את פניכם באופן כה מיוחד."

* * *

מפליאה היתה התחשבותו של רבינו וזהירותו לבל יפגע זולתו פגיעה כחוט השערה, ותדיר חישב את דרכיו שחלילה לא תצא איזושהי פגיעה.

מעולם לא המתין לנהג שאמור לקחתו ברכבו מחוץ לבית, כדי שהנהג לא יחוש אי נעימות על שטרח והמתין לו. מאידך, לא רצה שהלה ימתין עליו, וכל שכן שלא יטרח להיכנס לביתו במיוחד כדי לקרוא לו, לכן, בהגיע העת, היה מציץ מידי כמה רגעים מבעד לחלון כשהוא גופו מסתתר מאחורי הווילון, ורק כשראה את הרכב עומד ליד ביתו, היה יוצא מיד לקראתו. אף כאשר קרה והנהג התעכב מעט,

הקפיד לתת לו את ההרגשה, שהנה בדיוק רק עכשיו הצליח להתארגן ולצאת לדרך...

פעם נאנס נהגו הקבוע ואיחר מלבוא, הסיק רבינו שכנראה כבר לא יבוא, ולכן יצא לדרכו ברגל. אך כאשר עלה מחצרו ויצא לרחוב, הבחין מרחוק ברכב העולה במעלה הרחוב. מיד פנה לאחור והחיש צעדיו לתוך הבית, ורק מששמע את הרכב עומד ליד ביתו, יצא החוצה בניחותא, כביכול רק זה עתה הצליח לצאת מן הבית, וכל זאת לבל יחוש הנהג כל תחושת אשמה ואי-נעימות בעקבות איחורו.

גם מן הישיבה לביתו, היה מבקש שיודיעוהו מתי הרכב מגיע, בעוד הוא עצמו עומד ליד הדלת במעילו וכובעו - מוכן לצאת דרך. לעיתים היה באותם רגעים בודדים מעיין ב'שערי תשובה' בריכוז גדול.

ומאיך גיסא, מקפיד היה ביותר שלא להטריח את הנהג בהמתנה מיותרת. בכל יום לאחר תפילת שחרית, היה עולה לחדרו לחלוץ את תפיליו, כשמתלווים אליו בחורים המבקשים לשוחח בלימוד או להתייעץ בענייניהם. וכאשר הודיעוהו שהנהג הגיע, מיד הפסיק את השיחה וירד לרכב, כדי שהנהג לא ימתין עליו ולו רגע אחד מיותר. פעמים רבות אף לא הספיק לקפל ולסדר את הטלית והתפילין, והותרם כך בחדרו, וסידרם רק כאשר שב לאחר מכן לישיבה לקראת מסירת השיעור.

* * *

לעשות חסד ולהיטיב עם הזולת ללא גבול ומידה וללא חשבונות של 'מה יאמרו' ועדיין להרגיש שאין במה להתפאר, זה שייך לסוג האנשים **הטובים** בעיני שמים **וישרים** בעיני אדם...

* * *

הגאון רבי **שמשון דוד פינקוס** זצ"ל היה מפורסם במידת ההטבה לזולת ללא שיעור - מצד אחד, ומידת הענווה מאידך גיסא. פעם הבחין בכולל ב'תלמי אליהו' שבו למד במשך תקופה בשעות הבוקר, באברך השב מן המטבח והכוס שבידו ריקה. 'מה אירע?' שאל אותו, וכששמע שנגמר שם הסוכר, לא היסס רגע, יצא אל הרכב ונסע בעצמו למכולת כדי להביא סוכר וקפה לתועלת הלומדים, ולא שעה למחאות האברכים שחשו מבוכה על כך שהוא עושה את המלאכה.

גם בעת שכיהן כראש ישיבה בתקופה הראשונה בירוחם [בשנות ה-30 המאוחרות], והקהילה שם היתה מצומצמת מאד, לא נמצא במשך זמן מה 'מלמד' קבוע לילדים שבחיידר [שהכיל באותה עת בסך הכל ארבעה-חמישה תלמידים בגילאים שונים...]. הוא הבין שמחמת כך עלולים אבותיהם לעזוב את העיירה, ובמקום שאין איש לקח על עצמו את המשימה

ושימש כמלמד. משהובא כעבור תקופת מה לאחר מכן מלמד קבוע, נותר הוא 'רק' ראש ישיבה...

אף במקום רבנותו - בבית הכנסת של הקהילה באופקים, סלד מגינוני הכבוד הפשוטים והמקובלים ביותר, ובמשך תקופה ארוכה סירב לישב ב'מזרח' מול הקהל, כנהוג, אלא ישב בין ה'בימה' לארון הקודש כשפניו מכוונות אל קיר המזרח. כעבור תקופה קצרה, לנוכח הפצרות חוזרות ונשנות, ולאחר שהגר"י **טשזנר** שליט"א העיר את אזניו, שהואיל והרב מאריך בתפילותיו, הרי שעל פי דין - הש"ץ העומד לפניו נקלע לבעיה לפסוע לאחור בסיום השמונה עשרה, ניא את ר' שמשון לישב יחד עם עוד ת"ח מ'פני' הקהל בספסל פשוט שהוצב במזרח, מימין לארון הקודש.

לימים, גבאי בית הכנסת הסמוך הוציאו אל הרחוב את הריהוט הישן ששימש אותם עד לאותה עת, מפני הריהוט החדש שנרכש לפאר את בית מדרשם. אחד ממקורביו מצא בכך הזדמנות נאותה להחליף את ספסל העץ הפשוט שב'מזרח' בית הכנסת 'קיויתי', בספסל מרופד המחולק לכיסאות - מאלו שהשליכו גבאי בית הכנסת ההוא, באין צורך בו. בתפילה הראשונה לאחר מכן, כאשר קרב ר' שמשון זצ"ל למקומו וגילה את הספסל ההדור למראה, התקשה להשלים עם השינוי. "אתה רוצה להכשיל אותי בגאווה?", טען בכנות כלפי אותו מקורב שהסיר את הספסל הפשוט והטוב, ובמשך זמן ניכר עמל הלה להרגיע את סערת רוחו של הרב, ולשכנעו שהספסל החדש נלקח בעצם מפח האשפה, וכמעט עמד להיזרק ככלי אין חפץ בו, כך שאין כאן מקום לחשש יוהרה...

פעם פנו אליו בבקשה, כי ייא את לשאת דברים בערב התרמה שנועד להיערך לטובת אחת הישיבות שנקלעה לקשיים כלכליים. אחד מרבני הישיבה שעליו הוטל התפקיד, חש אי נעימות שעה שפנה אליו בבקשה זו, והקדים התנצלות שאין הוא בא לבקש 'שיחה' או 'ועד', אלא דרשה לטובת ענין כספי לישיבה. בעדינות נפשו הבין כי יש בכך משום פחיתות כבוד כלפי מעמדו של הרב פינקוס שהוא נדרש להלהיב ציבור לשם ענייני ממון - עבור מוסד שאין לו שייכות אליו - ולא בענייני דעת אלוקים ויראת שמים.

אולם ר' שמשון בטהרת ליבו, לא הניח לאיש לרגע להתבוסס בהרגשה זו. "אדרבה", אמר לו בפשטות, "דרשנים - יש הרבה, אבל כאלה שידברו ב'דינר' - קשה למצוא", ונענה במאור פנים ורוחב לב לבקשה. אכן נגולה מעל ליבו של אותו פונה - אם ר' שמשון גופו לא רואה בכך כל פחיתות כבוד, אדרבה, מה טוב ומה נעים...

אין טעם ללכת ולמנות את מאות המקרים, שבהם נגלו לעין כל ענוותנותו ובריחתו הרחק כמטחוי קשת מן הכבוד המדומה. כל יודעיו ומכיריו נפגשו באין ספור הזדמנויות שבהן הפך את ענייני הכבוד והמעמד לאבק פורח וחוכא ואטלולא - ובלבד לעשות רצון אבינו שבשמים. עם זאת,

נראה כי המעשה הבא מאלף ביותר ועשוי להיחשב כחידוש גם בעיניהם: אברך פלוני הבחין בו פעם עומד ברחוב העיירה, שעה שקבוצת אברכים חלפו על פניו בדרכם לסדר ב' בכולל. ר' שמשון בירך אותם לשלום ונותר לעמוד במקום, כשניכר שהוא ממתין עד שיעלמו מעיניו כדי לעשות דבר מה שלא בנוכחותם. הדבר גירה את סקרנותו של אותו אברך שהבין כי דברים בגו... הוא מצא לעצמו עד מהרה פינת סתר סמוכה דיה, לגלות מה יש לרב הקהילה לעשות כאן בהיחבא.

ואמנם, ר' שמשון קיים בעצמו 'ויפן כה וכה וירא כי אין איש', ומשסבר כי אין צופה ומביט במעשיו, נטל שתי פיסות קרטון, וכשהוא כובש בכוח איתנים את רגשי הסלידה, ניגש אל נבלת חתול שהיתה מושלכת שם על אם הדרך ופינה אותה אל פח האשפה הסמוך. היטב ידע כי אף אחד מלבדו לא יעשה את המלאכה הבזויה והבלתי נעימה, ומאידך גיסא לא מצא עצמו פטור מלסלק את המראה המעורר תחושת גועל בלב הבריות. אלא מאי? אין זה ראוי כי המרא דאתרא יעסוק במלאכה זו, ואם בכל זאת עושה כן, עדיף שיהיה זה בהיחבא מאין רואים. מעשה ללא פניות. לשם כך המתין עד שהמקום יתרוקן מעוברים ושבים, ובצניעות אופיינית סילק את המכשול מרשות הרבים. אף על פי כן, משמים רצו כי יותר עד ראייה למעשה, ללמד בני ישורון לקח בהטבה עם הבריות עד אין שיעור וגבול.

ואף גם זאת: פעם נשלח ילדם של אחת המשפחות בבניין שבו התגורר, עם שקית אשפה טעונה עד גדותיה בדרכו לפח המרכזי. כדרכם של ילדים, לא הצליח הלה להתמודד כראוי עם המשימה, וכל תכולת השקית שהוביל נשפכה והתפזרה במדרגות, מדיפה את ניחוחה הבלתי נעים.

רגע לאחר מכן, יצאו שתי שכנות אל חדר המדרגות, ועד מהרה הבחינו בנעשה, אולם בעוד הן נבוכות ותוהות אם להעיר לאמו של הילד, או לנקוט בדרך אחרת לשם סילוקה של האשפה המצחינה, לרבי שמשון זצ"ל שחלף במקום - היה פשוט וברור מה יש לעשות במקרה זה: ללא אומר ודברים נכנס לביתו ועד מהרה שב משם כשבידו כף אשפה ומגב, ותוך דקה או שתיים לא נותר זכר ללכלוך שהכתיים את חדר המדרגות. שתי השכנות נותרו המומות: כזה פתרון לא העלו לרגע על דעתן... אבל רבי שמשון זצ"ל, כבר היה שקוע עמוק בתלמודו או במצוה אחרת, שכדרכו עשאה בחכמה, במהירות וביעילות.

המושג של 'כבוד' ו'מעמד' כמו ולא היו קיימים כלל בהיכלו. הוא לא חש כל פחיתות כבוד בכך שרב הקהילה בעל המוח העילוי, שהכל תאבים למוצא פיו, ירד מפקידה לפקידה להיכל כולל האברכים הסמוך לביתו, ויוסיף לקח במחיצתם. מחזה שכיח היה לראותו נכנס לשם ופוסע לכיוון מושבם של שני אברכים מזדמנים, מתיישב לידם בהכנעה ואומר: "נפל ברעיוני חידוש, אני אומר אותו בפניכם, ובבקשה אמרו לי אתם מה דעתכם עליו".

* * *

היטיב אשר דיבר פלוני אודות מידה זו, בקומתו השלמה רבת האנפין והגוונים של רבי שמשון זצ"ל, בצירוף שתי עובדות מאלופות: 'תחביב' היה לו לרב פינקוס, לתפוס את 'הכבוד', לאחוז בו בידיו ולמוללו בין האצבעות, לפוררו עד דק בצפורניו עד שיתבטל כעפרא דארעא וילך לו. פעם נכנס לחדר מלא ציבור, וכשהקהל כולו קם על רגליו לכבודו – חיך ואמר: "אוי זה כל כך טוב, הבה נעשה זאת שוב"... יצא ונכנס שוב... כשהוא אינו מותיר בליבו מקום, ולו לרסיסי כבוד, שהתעקשו להתדפק בשעריו.

בפעם אחרת פגש בו ברחובה של ירושלים אב המלווה בבנו הקטן. "יברך נא את ילדי", ביקש האב, ורבי שמשון זצ"ל נענה בחפץ לב, אלא שהסמך תנאי קודם למעשה: "שגם הילד יברך אותי - הרי יש לו פחות עבירות ממני"...

אולי בשל כך לא חששו ילדי הקהילה, לבוא ולשאל אותו שאלות או 'חידות', שהכתובת הטבעית בעיניהם לפתרון היא ביתו של הרב, שבטוב לבו וענוותנותו לא חש בכך הטרדה או פחיתות כבוד, ונידרש לשאלותיהם מתוך מאור פנים ונפש חפצה. רק לכשיגדלו ויכירו יותר את תהלוכות העולם - יגלו שלא היה זה טבעי שהרב יתהלך עמם בפשטות בלתי מצויה.

ושבו מעשה עם ילד קטן: בחתונה פלונית התקבל בשירה של 'ימים על ימי מלך תוסף', ושעה ארוכה ניצב יחד עם החתן והמחותנים במרכז מעגלי הרוקדים. עברו כמה רגעים, והנה מצא ר' שמשון את הדרך למחות את זכר ה'כבוד' שבו התקבל: הוא נטל את ידיו של ילד פעוט מהנוכחים, והחל רוקד יחד עמו במרץ במרכז המעגלים, בלי לחוש למבטם התוהה של הבריות לנוכח הפעולה הבלתי שגרתית. רגש קל של גבהות-לב - חמור היה בעיניו עשרות מונים מהחשובות הללו...

* * *

תלמיד מקורב התעניין פעם ושאל אותו, אם הוא מוסר את ספריו להגהה בטרם הוצאתם לאור. ר' שמשון הגיב בחיוב: "אכן, אני נותן לאברכים להגהה", אמר, "אלא שהם טובים ונחמדים איתי יתר על המידה... הביקורת שלהם אינה חזקה דיה". כשהוסיף הלה לשאול אם הוא מקבל את ההערות שלהם, וקרה אי פעם שמחק דברים מחמת הביקורת שהעבירו, הביט עליו רבי שמשון בתמיהה והגיב: "כל מה שמעירים לי, אני מוציא מהספר מיד, ואין זה משנה אם הם צודקים בהערותם או לא", כשהוא מפרש את נימוקו: "אני הרי מדפיס את הספר בשביל הציבור, ממילא אם אברכים טובים סבורים כי הדבר לא ראוי להיכתב, מה זה משנה אם אני צודק ולא הם? לכן, אני משמיט מיד!".

[מתוך הספר 'השמש בגבורתו']

תלמיד חכם מלומדי הכולל הזה מציין בהתפעלות את התחושה שליוותה אותו לנוכח המראות הללו: "במאי עסקינן? ברב רשמי, שלעיני עם ועדה מגיע במיוחד לאברך צעיר, רק משום שסבור כי יכול לקבל ממנו חידוד וסברא, ירד להרצות בפניו קושיה בגיטין ולשמוע 'מה אתה אומר על זה?' או לשמוע חוות דעת של תירוץ שעלה לו בתלמודו. ולא פעם ופעמיים אלא חדשים לבקרים..."

* * *

הגאון הצדיק רבי יהודה זאב סגל זצ"ל, הגיע לארץ לקראת נישואי נכדתו עם 'בלחט"א רבי אליעזר מן שליט"א - גיסו של רבינו. את פניו קידמו בשדה התעופה כעשרה ת"ח מבני משפחות המחותנים, ובכללם רבי שמשון זצ"ל.

רבי יהודה זאב ירד בכבש המטוס, עבר את ביקורת הדרכונים ויצא אל בית הנתיבות. הכל ניגשו להושיט לו יד לשלום, ובכללם נכדו בן העשר, שנדחק כמו כולם לקדמו בברכת 'שלום עליכם'.

העגלה הנושאת את מזוודותיו הפריעה מעט לנדחקים סביבו, ומאין־דהוא הסיט אותה הצידה וביקש מהילד - הקטן שבחבורה - שהוא יוביל את עגלת המזוודות אל הרכב הממתין בחוץ. ואמנם, הילד יצא ממעגל האנשים המקיף את סבו, ופילס את דרכה של העגלה בתוך המון האדם שהציפו את הטרמינל, בעוד שאר בני המשפחה מתגודדים סביב האורח הנכבד ועושים אוזנם כאפרכסת לשמוע דברי חכמה ומוסר תוך כדי יציאתם אל הרחוב. למי היה את הפנאי בקלחת התכונה הנרגשת, להתבונן ולהבחין בתחושת ההחמצה של הנכד שבצד הדרך, המוליך את העגלה לבדו הרחק מהסב הגדול מחו"ל שאותו ראה רק לפרקים?

היה אחד כזה. לפתע חש הילד טפיחה קלה על שכמו, ובפנותו לאחור הוא מגלה שהיה זה אחד מהצד של משפחת מן, שעזב את החבורה המקיפה את רבי יהודה סגל ואומר לו: "אני מניח שגם אתה רוצה להיות עכשיו קרוב לסבא. אתה יכול ללכת לשם, אני כבר אוביל את המזוודות". ותוך כדי דיבור הניח את ידו על ידית העגלה והובילה לפניו. מיותר לציין כי היה זה רבי שמשון, שבתבונת ליבו ירד לרגשותיו של הילד, ובענוותנותו וצדקותו הואיל לשמש כמוביל מזוודות בשדה התעופה...

הלה, שכה שמח על ההצעה הנדיבה שבאה עליו בהפתעה גמורה, הגביה תכף את רגליו ורץ חיש להידחק בין המתגודדים סביב סבו, מאושר על כי גם לו התאפשר להיות ב'מרכז ההתרחשויות' וליהנות כמו המבוגרים מקרבתו של הסב. אין הוא זוכר כיום מה שמע, וסביר להניח שגם אז כילד לא הצליח להבין הרבה מדבריו של רבי יהודה סגל זצ"ל, אך את דבריו של האיש שהוביל במקומו את המזוודות, הבין היטב ונצר לעד בליבו...

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע "פרשת ראה"

*****

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות - לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

"עשר תעשר את כל תבואת זרעך".

שאל הקטן את רבי יוחנן: מה הכפילות במילים "עשר תעשר"? ענה לו רבי יוחנן: "עשר" בשביל "שתתעשר"! כמו שכתוב (מלאכי ג, י) "הביאו את כל המעשר אל בית האוצר וגו' והריקו את כלם ברכה עד בלי די".

ומביא שם חתום מהמדרש (תנחומא 'ראה'): מעשה בעשיר שהיתה לו שדה שהוציאה בכל שנה אלף כור חיטים, והיה מפריש מאה למעשר. קודם מותו הוזהיר לבניו שיפריש המעשר כראוי. אולם הבן צרה עינו וקימץ במעשר, עד שלבסוף השדה הוציאה רק מאה כור בלבד, כמו המעשר שבתחילה. כמו שפירש רש"י על הפסוק (במדבר ה, י) "ואיש את קדשיו לו יהיו" - דהיינו 'המעשרות', שאם אינו נותן מעשר, סוף שאין שדה עושה אלא המעשר בלבד.

ובספר "דרך משה" מובא שזה נרמז בפסוק (בראשית יג, ט) "אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאלה". "אם השמאל" - אם אתה תעשה שין שמאלית "עשר", "ואימנה" - אומר הקב"ה אני אעשה לך שין ימנית "תתעשר". אבל "ואם הימין" - אם תעשה שין ימנית "עשר" שתצא להתעשר על חשבון המעשר, "ואשמאלה" - אני אעשה לך שין שמאלית "תתעשר" - תקבל רק את עשירית ממה שהיה לך מקודם...

הרח"ק רבי ברוך ממזיבוב זי"ע הסביר שזה גם נרמז בדברי הכתוב: (במדבר ג, יד) "כף אחת עשרה זהב מלאה קמורת" : "כף אחת עשרה" - יד שנוטלת אחת מעשרה, דיינו שנוטלת ונותנת מעשר, אותה היד - "זהב מלאה", תתעשר...

הגר"א מוילנא זי"ע הסביר לפי מאמר חז"ל הנ"ל, את דברי המשנה (אבות ג, א) "מסורת סייג לתורה, מעשרות סייג לעושר". כי כשאנו דורשים "עשר" בשביל "שתתעשר", אנו באים לומר: שמילת "תעשר" שאנו קוראים בשין שמאלית, כאילו כתובה בשין ימנית. אבל זה טוב רק אם אנו מאמינים במסורה - שיש אם למסורה, כי אלו שאינם מאמינים במסורה ומתחשבים רק בקריאת המילה כפי שהיא מנוקדת לפנינו, הרי אין כל הוכחה כי מי שמקיים מצות עשר מתעשר. ורק אם "מסורת סייג לתורה" או "מעשרות סייג לעושר"...

ובספר "קדושת לוי" להרח"ק רבי לוי יצחק מברדישוב זי"ע מפרש את דרשת חז"ל "עשר בשביל שתתעשר" ומחדש שם חידוש עצום וזה לשונו הק': והנה על דרך משל, האדם הנותן זהב אחד או מדה אחת תבואה מעשר, כשהצדקה עולה למעלה ומסתכלים זה המעשר מאין הוא בא, והלא בא מחמת שהיה לו עשרה זהובים או עשרה מדות תבואה, נמצא שכל העשרה זהובים והעשרה מדות שיש לו, שייכים במצוה זו, כי מחמת שיש לו עשרה זהובים ועשרה מדות נותן אחד זהב או אחד מדה. ובזה זוכה לשנה הבאה שיתן י' זהובים וי' מדות מעשר, דהיינו שיהיה לו מאה זהובים ומאה מדות תבואה. נמצא שכל התבואה שהיה לו בפעם הראשון, דהיינו עשרה מדות שממנו נתן מדה אחת מעשר, על ידי זה זוכה שבשנה הבאה יזכה שיתן ממאה מעשר, דהיינו שיהיה לו מאה מדות. והמעם לזה, כיון שכולם נכנסין במצוה.

וזהו, "עשר" - כשתתן מעשר, "תעשר את כל תבואת זרעך" - לשנה הבאה תזכה שכפי התבואה שהיה לך בשנה שעברה יהיה עתה כל התבואה מעשר כנ"ל. וזהו הרמז "עשר בשביל שתתעשר"...

בספר "ומתוך האור" מובא רמז נחמד לכך שהמעשר מביאה את מולו של האדם: להתורה אומרת לאדם, תן צדקה, וכמה שתתן - הנתנה תביא לך מול. איך?

אחרי ה' אלקיכם תלכו ואותו תיראו ואת מצותיו תשמרו ובקולו תשמעו ואותו תעבדו ובו תדבקו (יג, ה)

מסופר, כי בכנסיה הגדולה הראשונה שהתכנסו כל גדולי ישראל בשנת תרפ"ג נפגשו הגה"ק בעל ה"חפץ חיים" זי"ע והרח"ק בעל ה"אמרי אמת" מגור זי"ע. בשיחה ביניהם הזכיר ה"חפץ חיים" את הפסוק שלפנינו והעיר עליו הערה נוקבת:

בחוקי הלשון המילה "אחר" מתייחסת לדבר הסמוך לדבר שלפניו. לעומת זאת המילה "אחרי", מתייחסת לדבר שאינו סמוך ממש, אלא מעט מופלג מן הדבר שלפניו. לאור זאת, יש לתמוה: הלא על האדם להתקרב אל הקב"ה ולא להתרחק, ואם כן היה מן הראוי לכתוב "אחר ה' אלקיכם תלכו", שמשמעותו התקרבות וסמיכות להקב"ה, ולא "אחרי"?

אלא, ביאר ה"חפץ חיים" - לעיתים תוקפות את האדם מחשבות של דיכאון וייאוש. נדמה לו שהוא עומד על סף תהום, רחוק ומרוחק מאביו שבשמים, עד שהוא מושכנע כי הקב"ה לא יעזרהו בשעת מצוקתו הגדולה. אך גם זה הוא מתכסיס היצר, המבקש להמיתו, ואין שמץ של אמת ברעיון פסול זה, שכן עד דכדוכה של נפש מקבל הקב"ה, האב הרחמן, את בניו ומושיעים בעת צרה, ככל עת ובכל מצב!

וזה כוונת הפסוק: גם כאשר נדמה לאדם שהוא במצב של "אחרי ה' אלקיכם" רחוק ומופלג ממנו, מכל מקום אל יתיאש, אלא יתאמץ גם אז ללכת ולהידבק בשכינה, אף בכוחותיו האחרונים, ואז תבוא לו ישועת ה' כהרף עין.

נענה לו ה"אמרי אמת" והוסיף: ואני אתרין לכם תירוץ חסיד!

"אחרי ה' אלקיכם" - במידה שהושבים שעדיין רחוקים מה', "ובו תדבקו" - דווקא אז אנו זוכים להיות קרובים לו, כי "קרוב ה' לנשברי לב" - למי שלבו נכנע ושובר...

כי יקום בקרבך נביא או הולם חלום ונתן אליך אות או מופת וכו' נלכה אחרי אלהים אחרים וכו' לא תשמע אל דברי הנביא וכו' אחרי ה' אלקיכם תלכו ואותו תיראו ואת מצותיו תשמרו וכו'

מסופר, שבפתיחת אותה כנסיה הגדולה הנ"ל, בה גם התאספו אלפי בני ישראל בראשות גדולי ומאורי הדור ההוא, דרש הרח"ק בעל ה"אמרי אמת" מגור זי"ע, ודיבר בגודל החשיבות של התכנסות כולם למקום אחד, וכך אמר: בפרשת עקב אמרה תורה בלשון יחיד "את ה' אלקיך תירא ואותו תעבוד", ואילו כאן, בפרשת נביא שקר ומסית ומדיח, נאמר אותם הדברים, אך בלשון רבים "אחרי ה' אלקיכם תלכו ואותו תיראו", ומדוע נאמרו כאן הדברים בלשון רבים?

אלא התירוץ הוא: מפני שכנגד מסית ומדיח מוכרחים להילחם ככה הרבים, לא די ביחידים יראים!

כי בזמנים רגילים אפשר לכל יחיד להיות ירא ה' ביחידות, בתוך ד' אמותיו, אבל בשנים של זעזועים, שהכפירה וההפקרות משתוללת בעולם והעולם מוצף מסיתים ומדיחים, אז כוחו של יחיד הוא אפס, ויש צורך בליכוד המחנה וביצירת כח של רבים כדי להתנגד ולהשיב מלחמה שעררה.

ולכן כשמדובר בנביאי שקר ומסיתים ומדיחים, חוזרת התורה על אותם הדברים עוד פעם בלשון רבים, לרמוז על איחוד הכוחות, כי זו היא העצה היחידה כנגד המסיתים והמדיחים. והצו הוא לכל עושי רצונו - "אותו תיראו ואת מצותיו תשמרו ואותו תעבדו ובו תדבקו"...

עשר תעשר את כל תבואת זרעך (יד, כב)

בגמרא (תענית ט ע"א) מסופר, שפגש רבי יוחנן ילד יתום (היה זה בנו של ריש לקיש) ושאלו מה למדת היום? השיב הינוקא: בחומש דברים את הכתוב

"עשר תעשר" – "עשר" את המילה "תעשר", כלומר: עשירית של האות ת' הוא מ'. עשירית של האות ע' הוא ז'. עשירית של האות ש' הוא ל'. עשירית של האות ר' הוא כ'. קבלנו: "מולך". כלומר, המעשר – הוא מולו והצלחתו של האדם...

על מאמר חז"ל "עשר בשביל שתתעשר" – שאל הרח"ק רבי נחום מטשרנוביל זי"ע והרי ענינו הוראות רבים נותנין מעשר מממונם ולא מתעשרים, אין להם הרבה כסף? אלא ההסבר הוא, שאין הכוונה לכסף דווקא, כי אם למידת ההסתפקות. הלא מכיון שזכה אדם בת, הריהו העושר האמיתי, כדברי חז"ל: איזהו עשיר? השמח בחלקו...

בשולחן ערוך (סימן תרס"ה) מובא: שנהגים בחוץ לארץ לקרוא ביום שמיני עצרת מ"עשר תעשר" מפני שהוא זמן מעשרות ומתנות עניים. אמר על כך הרח"ק רבי יואל מפאטמר זי"ע בדרך צחות: נכון הוא הדבר! כאשר בחוץ לארץ קוראים 'עשר תעשר' עושים בארץ ישראל 'שמחת תורה'...

כי יהיה בך אביון מאחד אחיד באחד שעריך בארצך אשר ה' אלקיך נותן לך, לא תאמין את לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיד האביון, כי פתח תפתח לו והעבט תעביטנו די מחסורו אשר יחסר לו

כתב ה"אור החיים" הקדוש זי"ע: הדברים נראים לכאורה דברי תימה, בא הכתוב לפרש לקמצן וכילי מדוע אסור לאמץ הלבב, ואומר: "כי פתוח תפתח". וכי זוהי נתינת מעט ללב אמוס?

אלא מסביר ה"אור החיים" הקדוש – על ידי שאדם פותח ידו לצדקה פותחים לו ממעל שערי שפע, ככתוב "יש מפזר ונוסף עוד", וכך הוא אם כן הסבר הדברים: "כי", מעט שאמרת לך לא לאמץ הלב, שכן "פתוח" אפתח לך את אוצרות השפע, אם אתה "תפתח את ירך" "והעבט תעביטנו" – אינך אלא נותן בהלוואה, כי יפרע לך ה' בתוספת מרובה...

מסופר על המגיד מדובנא זי"ע שבא אל גביר למדן לקבל ממנו נדבה עבור פדיון שבויים. קיבל אותו העשיר בסבר פנים יפות ושוחח איתו בדברי תורה. התחיל המגיד לדבר על מצות צדקה וגם העשיר היה אומר כנגדו רעיונות נפלאים בענין זה, המגיד אומר לו חידוש וגם העשיר לא פיגר אחריו. רואה המגיד שאין סוף לעניין, וכי העשיר מבקש להתחמק ממנו ע"י אמירת ד"ת. אמר לו, אספר לך מעשה:

באחת המדינות הרחוקות לא ידעו תושביה על הבצל, ולא ראוהו מעולם. יום אחד בא לשם נודד אחד והביא איתו בצל. אנשי המקום שמחו על זה מאד, ונתנו לו מטמון כסף בעד הבצל. הם זרעו אותו והתחיל לגדול אצלם בצל. כששמע זאת נודד אחר. לקח עמו שום ונדד למדינה הזאת שגם שום לא היה בה. לא ידעו אנשי המקום מרוב שמחה מה לעשות בו, מה לגמול לו, אמרו: באיזה דבר יקר אפשר לגמול לו תמורת הדבר היקר הזה? החליטו לשלם לו בדבר היקר שיש להם – בבצל...

גם אתה – סיים המגיד מדובנא – אומר לי חידושי תורה כנגד חידושי תורה שלי. והלא נאמר: די מחסורו אשר יחסר לו, ולי חסר כסף...

הרח"ק רבי נפתלי מרופשיץ זי"ע היה אומר: הסופי תיבות כמילים: "די מחסורו אשר יחסר לו" – הם בגימטריא "כתב", לרמוז שגם "מכתב המלצה" היכול לעזור לנצרך הוא ככלל מצות צדקה...

והוסיף ואמר: שלכן לא נרמז "כתב" בפירוש בפסוק, או ע"י ראשי תיבות או סופי תיבות, ללמדנו – שקודם כל ועיקר הוא לעזור לנצרך בכל היכולת, בנתינת כסף ועזרה ממש, ולא יפמור את עצמו על ידי נתינת מכתב המלצה. ה"כתב" בא אחרי ככלות הכל, בדלית ברירה...

הרח"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע היה מסביר כך: "כי פתח תפתח לו והעבט תעביטנו" – ברצון ומיד, ולמה? כי "די מחסורו" – יש לו די מחסור בכך "אשר יחסר לו" – בזה שהוא צריך להשפיל עצמו להגיד שחסר לו...

בספר "ילקוט הגרשוני" מבאר את פסוק זה על פי מה שמצינו במדרש (קהלת רבה ה, יד) "תני בשם רבי מאיר: כשאדם בא לעולם ידיו הן קפוצות, כלומר: כל העולם כולו שלי הוא, אני נוחלו. וכשהוא נפטר מן העולם ידיו הן פשוטות", כלומר: לא נהלתי מן העולם הזה כלום, שכן שלמה אומר: "כאשר יצא מבטן אמו ערום ישוב ללכת כשבא ומאומה לא ישא בעמלו".

וזהו שהזהירה כאן התורה: "ולא תקפוץ את ירך מאחיד האביון" – אל תסגור את ירך כמו בשעה שנולדת בעת שמגיע אליך אביון. ומדוע? שהרי זכור תזכור שיבוא זמן ש"פתח תפתח את ירך", כי לא במותו יקה הכל...

מסופר שפעם בא רבי אחד אל הרח"ק מקוצץ זי"ע וכיבדו הרבי מאוד, וערך סעודה לכבודו. והיה הדבר לפלא בעיני החסידים, כי ידעו שרובם לא מחשיב אותו כל כך...

שאלוהו על כך, והשיב: בגמרא אמרו (כתובות סו) "די מחסורו אשר יחסר לו" – אפילו מוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו. ויש להבין: בשלמא "מוס לרכוב

עליו" שכן יש לחשוש שמא עני זה חולה הוא, או בעל מיוחדים, ואין לו כח ללכת ברגליו, אבל "עבד לרוץ לפניו, הרי אין זה אלא שמוט אם הוא מתאוה לכך, ולמה יתנו לו? אלא רואים מכאן, שלשומה אנו מחויבים למלא גם את שמוטו, "כי לספק לשומה את שמוטו, גם זה בכלל גמילות חסדים"...

כי יהיה בך אביון מאחד אחיד וכו' כי פתח תפתח את ירך לו והעבט תעביטנו די מחסורו אשר יחסר לו (טו, ז-ח)

הרח"ק רבי יואל מפאטמר זי"ע (יומא דהילולא כ"ו מנחם אב – תשל"ט) היה גאון בנתינת צדקה – עד שהיה מקיים את מצוות "העבט תעביטנו די מחסורו" בכל הידוריו.

מעשה והגיע אליו יהודי מארץ ישראל שיצא לקבץ ממון לנישואי בתו, שאלו הרבי לאיזה סכום אתה זקוק? חישב הלה חשבון צרכיו לדירה, התונה וכו' ואמר: שלושים אלף דולר.

נכנס הרבי לחדר השני, ויצא כשבידו חבילות שטרות בסך עשרים ותשעה אלף דולר במזומן. היהודי לא ידע את נפשו מרוב שמחה, יצא החוצה שש ומתרוגן, הן לא ציפה שכל משאלותיו תתמלאנה ברגע אחד.

אחד מקורביו של הרבי שהבחינו בדבר שאלו את הרבי: אם הרבי נותן סכום כה גדול, מדוע לא נתן ליהודי עוד מעט ובכך היה משלים את סך השלושים אלף שהיה זקוק לו?

ענה הרבי בפיקחותו: יודע אני את נפש האדם, לו הייתי ממלא את כל משאלתו, לא היה האיש שמח במתת שקיבל, תוך דקות מועטות היה מתחרט ומצטער על שלא ביקש יותר... ואני הרי רציתי בשמחתו השלימה – "העבט תעביטנו די" מחסורו"...

כי יהיה בך אביון מאחד אחיד באחד שעריך בארצך אשר ה' אלקיך נותן לך לא תאמין את לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיד האביון (טו, ז)

שואל רש"י: וכי נוחגת מצות צדקה רק בארץ ישראל. ובה"ל כלום אין צורך לסייע לעני ולדל?

אלא מסביר רש"י, שמדובר בדיני קדימה בצדקה – הקרוב קודם. קרובי משפחה קודמים לעניים אחרים, עניי העיר קודמים לעניי עיר אחרת – "באחד שעריך", ועניי הארץ קודמים לעניי ארצות אחרות – "בארצך".

אך הגה"ק בעל ה"בן איש חי" זי"ע מבאר את הפסוק בדרך הדרוש, על פי מעשה: היה פעם גביר גדול, שכנה לעצמו בית מפואר כמירת אצילים, עם רהיטים יקרים. יום אחד, חרפי וגשום, נכנס לבית-הפאר אדם עני, ונעליו מלאות בוץ ורפש...

"החוצה!" צעק הגביר בבחילה. "רוץ מהר וצא! אינך רואה מה מעולל הבוץ שעל נעליך לריצפת העץ היקרה?"

"בסדר", אמר העני, "מיד אני יוצא החוצה, רק 'וורט' אחד, קצר מאוד, אומר לך קודם לכן:

ב"ברוך שאמר" מפסוקי דומרה אומרים אנו כך: "ברוך מרחם על הארץ, ברוך מרחם על הבריות". אף אתה, אם הנך מרחם כל כך "על הארץ" – על ריצפת ביתך, אולי תרחם גם "על הבריות" היינו עלי, שהרי בריה אני"...

דבר זה – אומר ה"בן איש חי" – רומזת כאן התורה לאיש היהודי: "באחד שעריך בארצך" – כמה אתה משקיע בעיצוב כלי ביתך? כמה השקעת בריצוף? בברזים? בריהוט?

אם כן, לפחות "לא תאמין את לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיד האביון" – לפחות כמו שאתה נותן לכותל ולריצפה, תן גם לו!...

השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בלעל לאמר קרבה שנת השמיטה ורעה עינך באחיד האביון ולא תתן לו וקרא עליך אל ה' והיה בך חטא (טו, ט)

אמר על כך הרח"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זי"ע: "אם רעה עינך באחיד האביון" – לא די שאין אתה עוזר לעני, אלא אתה גם מביט בו בעין רעה ואתה מחפש בו חטאים, כאמתלא ותיריון על קשיחות לבך. "וקרא עליך אל ה'" – אז יבדקו בשמים גם את מעשיך, "והיה בך חטא" – ויזכרו עוונותיך...

ועל כך היה מוסיף הרח"ק רבי זאב מפסריקוב זי"ע את הפסוק (משלי כב, כב) "אל תגזול דל כי דל הוא". והכוונה היא: אינך רוצה לתת צדקה – אל תתן! אבל לא תגזול מהעני את דלותו, אל תאמר שאינו ראוי לצדקה...

הגה"ק רבי מרדכי בנעט זי"ע היה מסביר את דברי הגמרא (חולין ז) "ישראל קדושים הם, יש רוצה ואין לו, ויש שיש לו ואינו רוצה". ולכאורה קשה, מה קדוש הוא מי "שיש לו ואינו רוצה"?

והתירוץ הוא בדרך צחות: בשעה שבאים לבקש נדבה אצל מי שיש בידו לתת ואינו רוצה, הריהו נעשה לפתע "קדוש", "צדיק", והוא מתחיל לבדוק בציציותיו של המקבל, ומבקש חסרונות ביראתו וביהדותו...

וכך גם פירש את הנאמר (תהלים מא, ב) "אשרי משכיל אל דל" – כשבא אליך עני, אל תהא ירא שמים הרבה. אותה שעה היה 'משכיל' שאינו מדקדק בצדקותו וביראת השמים של זולתו...

הדפסת והפצת הגליון לרבבות אלפי ישראל לטובת נשמת הרח"ק מלאך ה' רבי אהרן בן רבי ישכר דב מבעלזא זי"ע

כניסת שבת: 18:39

יציאת שבת: 19:52

רבנו תם: 20:31

לקבלת העלון במייל:

sagifrenkel@gmail.com

לתגובות והערות:

שגיא 054-6868199

זה השער לה' צדיקים

יבואו בו

פרשת - ראה

תשמעו סיפור שלא סיפר מעודו. את הדברים שמענו מפי הרה"ג רבי יעקב בייפוס מחבר סדרת הספרים המופלאה 'לקח טוב', ומי שזכה ליצוק מים על ידיו של המשגיח מרן הגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצ"ל בישיבת כפר חסידים. ר' אליהו, מספר הגרי"י בייפוס, היה נוהג לומר את שיחותיו בשבת, לאחר סעודה שלישית, לפני תפילת ערבית. בשנת-חיינו האחרונה עזב את הישיבה ועבר לשכונת 'בית וגן' בירושלים (וראש הישיבה, מרן הגר"א משקובסקי זצ"ל, המליץ על כך בהספדו את הפסוק 'נקי יהיה לביתו שנה אחת'). זמן קצר לפני כן, דהיינו כשנה וחצי לפני פטירתו, עלה המשגיח לבימה כדי למסור את שיחתו, ולפני-כן הפתיע את הבחורים בהודעה קצרה. 'אני רוצה לבקש עכשיו דבר-מה מהקב"ה, והנני מבקש מה'עולם' שיענה אמן על כך'. הבחורים בישיבה תמחו מאוד על ההודעה, ולא ידעו מה המשגיח מתעתד לבקש. רבי אליהו לא השאיר את הבחורים בפליאה זמן רב. 'אני מבקש מהקב"ה שייתן לי עוד ראש-השנה ויום-כיפור אחד' - - - וכל הציבור ענה 'אמן' בקול רם ...

ואגב, הרבנית חנה ע"ה (אחותו של מרן הגר"א משקובסקי זצ"ל) שאלה את המשגיח, אם כבר מבקשים מהש"ת, אפשר לבקש שיתנו לך עוד הרבה ראש-השנה... למה רק פעם אחת?

והמשגיח השיב לה: בגיל הזה שבו אני נמצא, כל שנת-חיים היא מתנה, ואין זה מן הנימוס לבקש מתנות גדולות...! למדנו עכ"פ את חשיבותם של ימי התשובה שלפנינו, ואת סגוליותם, וכמה הם יכולים לתרום לנפש האדם. הרי מרן המשגיח היה אז בשיא גדלותו התורנית, והוא היה באמת אחד מאישי המוסר הגדולים שקמו לעם היהודי בדורות האחרונים! ובכל זאת הוא מבקש בתחנונים עוד ראש-השנה ויו"כ אחד!

מרן הגר"י זילברשטיין סיפר שישב פעם באוטובוס ליד ראש ישיבת לומז'ה, הגאון רבי יחיאל מיכל גורדון זצ"ל, ושמע שהוא אומר לת"ח אחד, שפירוש הפסוק (תהילים, פרק קל"ט פסוק י"ח): אֶסְפְּרָם מִחֹל יָדְבוֹן וְכוּ', הוא, שהזכויות של מי שמשפיע על אחרים, הן עצומות, עד שאי אפשר לסופרן, כחול אשר על שפת הים.

הגרי"מ גורדון נקט בדוגמא שיהודי יגיע לבית דין של מעלה, ובין יתר זכויותיו יגידו לו שלמד בשעה 3 בלילה. יתפלא הלא ויאמר, הרי באתי לעולם האמת, וכיצד אפשר להעיד עליי דברי שקר ולומר שלמדתי בשעה כזו, בעוד שמעולם לא קרה לי כדבר הזה? ואז ישיבו לו, שאמנם במציאות למדת רק עד 11 בלילה, אבל אדם שישב בבית המדרש, נדבק בחשק שלך, וישב ולמד עד השעה 3. וגם השעות הללו נזקפות לזכותך. ('קול ברמה')

וְשִׁמְרֶתֶם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַחֻקִּים וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי נָתַן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם (יא,לב)

פעמים שאדם צריך לעשות חשבון של שכר מצווה כנגד הפסדה בשביל לשמור את חוקי ומשפטי התורה. סיפר הרה"ג ר' יעקב גלינסקי זצ"ל שבפולין ורוסיה לא גדלו אתרוגים, היו מייבאים אותם מהארצות החמות, וגם הם הגיעו על ידי קשיים מרובים בשל התנאים הגרועים שבדרך, רבים נפסלו ואלה שנותרו מחירם הרקיע שחקים. ולכן הקהילות היו קונים עבור הציבור כולו.

שנה אחת באלול עמד ה'חפץ חיים' בבית הכנסת ואמר "החגים מתקרבים וכל אחד חושב לעצמו – אילו הייתי עשיר אז הייתי רוכש לעצמי אתרוג לולב וכל ארבעת המינים בעצמי. ואם הייתי עשיר מופלג אז ודאי כל ארבעת המינים היו בהידור גדול מאוד – המצווה שווה כל הון שבעולם, לקיים מצווה מן המובחר הדר שבהדר ולו פעם אחת! ובל נשכח שביום הראשון מצוות ניטלת לולב היא מדאורייתא ובשאר הימים מדרבנן זכר למקדש..."

ואז ה'חפץ חיים' הרים את קולו ואמר "ומילה אחת של תלמוד תורה, שכרה רב ועצום הרבה יותר מהאתרוג המהודר ביותר!! ואף יותר מכל ארבעת המינים ושופר ומצה ומכל תרי"ג מצוות גם יחד!!!

ובדקה אחת אפשר לומר מאתיים מילים. אלף בחמש דקות כתרי"ג אלפי מצוות. ובכל אופן מאחרים לסדר בחמש דקות..." המשיך ר' יענקלה ואמר שדרשה זו הרעישה את הלבבות. אך משום מה שקי העבירות כבר מוכנים ואנו ישנים! הרי לנו שאדם יכול לעשות מצווה בהידור, אך שכח להשקיע במקום הכי מובחר שהוא לימוד התורה הקדושה שהיא מעל הכל...

מסופר על אדם אחד שהיה גר בעיר הסמוכה לגבול ובכל יום היה עובר כשהוא רכוב על אופניו אל המדינה השכנה לצורך פרנסתו. יום אחד הבחינו שומרי הגבול שבחזרתו לפנות ערב נשא עמו על האופניים דלי מלא חול, כאשר שאלוהו מה יש לו באמתחתו?

אמר להם שהוא מתכוון לבנות בית הואיל ומחיר החול במדינה הסמוכה הינו זול ביותר הוא מתכוון להעביר מדי יום כמות שיכול לשאת עמו. סיפורו לא שכנע את אנשי המכס אשר חשדו שבתוך החול הוא מטמין חפצי ערך מוברחים והיו בודקים אותו כל הזמן אך לא מצאו כלום.

כך נמשך העניין ימים רבים, בבוקר היה חוצה את הגבול כאשר על אופניו תלוי דלי ריק, ובערב היה שב ועמו דלי מלא חול. במשך תקופה ארוכה היו אנשי המכס בודקים את החול ולא היו מוצאים כלום. כיוון שכך הסתפקו בבדיקות פתע מפעם לפעם.

יום אחד הודיע האיש לשומרים "היום הוא היום האחרון להובלות החול, מלאכת הבניה הסתיימה ושוב אינני זקוק לחול. ליתר ביטחון ניגשו השומרים לסנן את החול אך גם הפעם לא מצאו בו כלום. לפני שהמשיך האיש בדרכו, ניגש אליו אחד השומרים ואמר לו "הסיפור שלך לא נראה לי אמיתי. אני מבין שהשכלת להערים עלינו, אנא ספק את סקרנותי וגלה לי את האמת ואני מבטיחך שלא יאונה לך כל רע ולא תיענש על מעשיך!

חיך האיש ואמר "אילו הייתם מתבוננים היטב הייתם רואים שבבוקר הייתי רכוב על אופניים ישנים ובערב הייתי שב רכוב על אופניים חדשים! במדינה השכנה מחירים של האופניים הינו זול מאוד הייתי יוצא לדרך רכוב על אופניים ישנים ומחליף אותם מעבר לגבול באופניים חדשים. את החדשים הייתי קונה במחיר מוזל ומוכרם במדינתנו ביוקר רב.

אתם נתתם ליבכם לחול ובשל כך יכולתי להעביר את האופניים באין מפריע ולהתעשר מהברחתם. כך הוא מדרכי היצר הרע להסיח את דעתו של האדם מהרווח הגדול ולתת לאדם להתעסק בזוטות על כן צריך האדם לתת תמיד על ליבו ולחשב הפסד מצווה כנגד שכרה. (מתיקות ועריבות התורה)

וְאֵת הַקִּלְלָה עַל הָרַעֲבֵל (יא,כט)

כתב הרב יהודא פתייא זצ"ל (שהשבוע יום פקודתו – כז' אב) על אותם ארבעה שמותו בעטיו של נחש ארבעה אלו לא היו צריכים למות כלל אבל משום חטא אדם הראשון עם הנחש הקדמוני – מתו, שיש מחלוקת בין הזוהר לגמרא. הגמרא (בבא בתרא יז) כותבת כי אותם ארבעה הם: 'עמרם אבי משה, ישי אבי דוד, כלאב בן דוד ובנימין בן יעקב'.

הזוהר הקדוש (ח"א בראשית דף נז): כותב כי אותם ארבעה הם: 'עמרם אבי משה, ישי אבי דוד, בנימין בן יעקב, לוי בן יעקב'. ההבדל בין הגמרא לזוהר הוא: 'כלאב בן דוד' – בגמרא ו'לוי' – בזוהר.

כותב הרב כי אם נעשה ראשי תיבות של אותם ארבעה צדיקים אליבא דהזוהר הקדוש (עמרם, ישי, בנימין, לוי) – ר"ת: **רַעֲבֵל**, וזה מה שאומר הכתוב: **וְאֵת הַקִּלְלָה** (של הנחש הקדמוני) **עַל הָרַעֲבֵל** (עמרם, ישי, בנימין, לוי). ('דברי קדש' גיליון 82)

רָאָה אֶנְכִי נָתַן לַפְּנִיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וְקִלְלָה (יא,כו)

כותבים המפרשים כי המילה 'היום' לכאורה מיותרת, שהרי ניתן לומר: 'ראה אנכי נותן לפניכם ברכה וקללה', מה מוסיפה המילה 'היום'? זאת ועוד מקשים המפרשים: מדוע התחיל בלשון יחיד 'ראה' וסיים בלשון 'דבים'? אלא צריך לדעת כי בכל יום ויום אדם יכול להחליט באיזו דרך הוא צועד.

וזה מה שכתוב בגמרא (עבודה זרה י): 'יש קונה עולמו בשעה אחת' – ע"י תשובה מאהבה, ועל כך בכה רבינו הקדוש, ועוד שאם זה כך אזי ודאי 'יש המאבד עולמו בשעה אחת' – אם חלילה אדם תוהה על הראשונות.

לכן כתוב: **רָאָה אֶנְכִי נָתַן לַפְּנִיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וְקִלְלָה**, בכל יום ויום אדם יכול לבחור באיזו דרך רוצה לילך לגבי העניין שהפסוק פותח בלשון יחיד ומסיים בלשון רבים, כותבים המפרשים מספר פירושים: **הראשון**, אומר רבי יוסף מסלוצק: היחיד משפיע על הכלל. הרבה פעמים אדם זוכה לעשות מעשים טובים ולהתחזק בעצמו ובלי לשים לב הוא מקרב עוד אנשים רבים לקב"ה, לכן פתח בלשון יחיד וסיים בלשון רבים. עניין זה לצערנו עובד גם להיפך, אדם ההולך בדרך שלילית, עלול להזיק לאנשים אחרים אפילו בלי לשים לב. יוצא מכאן ששני אנשים יכולים לעשות את אותו מעשה אבל אחד השפיע על הכלל ואחד לא, בין לטוב ובין למוטב, ועל כן דין שמיים יהיה שונה לחלוטין לכל אחד מהם.

דוד המלך אומר בתהלים (פד, ו): "אֲשֶׁרִי אָדָם עוֹז לוֹ בְּדִ מַסְלוֹת בְּלִבָּם", וקשה שהרי התחיל בלשון יחיד **'אָדָם עוֹז לוֹ'** וסיים בלשון רבים **'בְּלִבָּם'**. אלא שכאשר האדם מתחזק בינו לבין עצמו עם קונו – ע"י כן זוכה לעשות מסילות בלבם של עם ישראל, אדם יחזק אצלו את הידיעה שהוא חי לא רק בשביל עצמו אלא הוא חלק מעם ישראל, האדם משפיע על כלל ישראל ועל כלל העולם כולו. ואין האדם יכול לדעת כמה אנשים קשורים איתו ברמה ישירה וברמה עקיפה.

ועל דבר זה כותב הזוהר הקדוש (ח"ג פרשת נשא קכב): כולנו בעולם הזה כמו בספינה בלב ים ואם אדם עושה חור בחדר שלו, אינו יכול לומר שהוא עושה חור רק בחדר שלו כי אותו חדר נמצא בספינה הכללית של כולם. כל ישראל ערבים זה לזה, אין מציאות כמו שאומרים העם: 'חיה ותן לחיות, כל אדם יעשה מה שהוא רוצה בביתו', דברים כמעין אלו צורמים לכל מי שיש לו השקפה מינימלית של יהדות אמיתית. אותה שבועה שהתחייבנו בהר סיני לשמור את התורה והמצוות היא בין בנגלה (בפרהסיא) ובין בנסתר (בביתו של כל אדם).

פירוש נוסף, אומר הגאון מווילנא: אדם יכול לטעון לפני הקב"ה שהוא 'נגרר' כי היה בסביבה לא טובה – אין זה אמת, אלא יוכל לטעון שהניסיון שלו היה גדול יותר. עם זאת, טענה זו לא תוכל לפתור אותו מאחריות לחלוטין, משום שה' יתברך בהשגחה פרטית הוריד כל נשמה למקומה המדויק ונותן לה את כוחותיה ותעצומותיה לעמוד בתפקידים שלה ובהתחייבויותיה בכל מקום בחייה בעולם הזה. וזה מה שכתוב: **רָאָה אֶנְכִי נָתַן לַפְּנִיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וְקִלְלָה** – התחיל בלשון יחיד וסיים בלש' רבים להודיע לנו שגם ליחיד הנמצא בתוך הרבים יש בחירה חופשית של ברכה וקללה, והוא הבוחר. ('דברי קדש' גיליון 82)

וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמָךְ (יג,יח)

ואמרו חז"ל: שלשה סימנים יש באומה ישראלית, רחמנים, ביישנים וגומלי חסדים. רחמנים דכתיב: "ונתן לך רחמים ורחמך" (יבמות עט.). כיצא בזה אמרו: כל המרחם על הבריות בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו. וכל מי שאינו מרחם על הבריות בידוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו (ביצה לב). עוד למדו חז"ל מהפסוק: "ונתן לך רחמים"... כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים (שבת קנא). והיינו מדה כנגד מדה, כמו שאמרו חז"ל: במדה שאדם מודד מודדים לו (סוטה ט).

מעשה בשוחט שהיה מתאכזר על הבריות, מעלים עיניו מהצדקה ואינו מכניס אורחים בצל קורתו. כששמע זאת כ"ק האדמו"ר רבי מאיר מפרימישלאן זצ"ל סירב לאכול משחיטתו. שכן הקפידו צדיקי הדורות שכדי למנוע ממדת האכזריות לבל תחקק בנפשם של השוחטים עליהם לעסוק בעניני צדקה וחסד עם הבריות. לפיכך סבר הרבי כי שוחט אשר לא רק שאינו עוסק בצדקה וחסד אלא עוד מקשיח לבו לעניים ונצרכים, הרי מוכיח שאינו אלא 'שופך דמים' ומה ליהודי כשר לאכול משחיטתו?!

והוסיף רבי מאיר במליצתו: הוא שאמר הכתוב (במדבר כ,כא): "וַיִּמָּאן אֲדָוָם נָתַן אֶת יִשְׂרָאֵל עֶבֶד בְּגִבְלוֹ וַיֵּט יִשְׂרָאֵל מֵעֲלָיו. "אָדָם" רָמָז לְשׁוֹחֵט, הַנּוֹלָד בְּמִזְל מַאֲדִים (עיין שבת קנו). -כאשר שוחט ממאן להניח ליהודי להכנסת בצל קורתו, שומה להתרחק ממנו, ולא לאכול משחיטתו!". ('אספקלריה המאירה')

פעם אחת נתקבל שוחט מומחה בקהילה שהיתה תחת השפעת כ"ק האדמו"ר שר שלום מבעלז זצ"ל. מנהג הקהילות היה שהשוחטים בקהילה הם אלו שהיו מכניסים האורחים שנזדמנו למקום. והנה נודע לרבי מבעלז כי אותו שוחט לא נותן לאורחים לעבור את מפתן ביתו.

החליט הרב לפטרו ממשרתו. הלך הלה להתאונן לפני הגאון רבי יוסף שאול נתנזון זצ"ל (בעל השואל ומשיב). בחן אותו וראה כי השוחט בקי בכל ההלכות. הלך הרב נתנזון ושאל את הרבי מבעלז מדוע פיטר את השוחט ממשרתו?

השיב לו הרבי: בפרשת עיר הנידחת כתוב "ונתן לך רחמים". איזה רחמים דרוש לקיים מצוה זו? אלא כך ביאור הענין: ישנם אנשים שנולדו במזל מאדים וטבעם לשפוך דם. וכששומעים על מצות הריגת אנשי עיר הנידחת משתדלים לקיים המצוה למלאות תאוותם בהיתר. אמנם לא כך רצון השי"ת. לפיכך נאמר "ונתן לך רחמים..."

שיקיים מצוה זו רק מתוך רחמים למען רצון השי"ת. כך גם בענין השוחט. במה אפשר לבדוק אם מקיים המצוה למען רצון ה' או חלילה כדי לספק טבעו? בזאת יבחן, האם מרחם על הבריות או לא. ומכיון שאינו מכניס אורחים, אף שכך נהגו כאן, חוששני עליו ולכן הודח ממשרתו. ('איש לרעהו')

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

ה' ישמור את כל עם ישראל, וכל חייל ישראל וכוחות הבטחון.

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, אלינה בת אירנה, מאי בת מאירה, מילנה בת סבינה, ספיר שמחה בת חנה, שירה דניאל בת ציונה.

לזרע בר קיימא: מורן בת רותי, לירז בת מרים. עדן שירה בת גילה.

לפרנסה בשפע: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, שמואל בן דבורה, לרפואת כל הפצועים.

לעילוי נשמות: ציפורה בת מורדוך ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתי בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורדוך ז"ל, מיכאל בן מורדוך ז"ל, רחמים בן מורדוך ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, יוסף מיכאלשולי בן רפאל ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, לעילוי נשמות חיילנו והנרצחים ב 7 לאוקטובר.

קוראים וקוראות נכבדים, נפתח אצלנו בשכונה כולל אברכים, על מנת לסייע להחזיק אותם מי שרוצה לקנות ברכה בעלון, ולהחזיק תורה על הדרך, כל שם לברכה 250 ₪ למשך שנה. ניתן להעביר בביט למספר 054-6868199. מי שרוצה לתרום לכולל גם בלי קשר לברכה, מצורף לינק: <https://paypage.takbull.co.il/212sH>

דבר העורך

שמע הילד את ההסבר בהכנעה, וקיבל על עצמו מעתה ואילך להקפיד יותר על שעות השינה בלילות. אך למחרת, שוב קמה הסבתא באמצע הלילה, וכשפנתה למיטת נכדה הבחינה פעם נוספת כי היא ריקה. הפעם היא שמה את פעמיה מיד אל חדר לימודו של בעלה הגדול, שם שוב מצאה את הנכד באותה תנוחה כמו אתמול, שקוע במחשבת התורה, עמל ויגע בלימודו. "לייבלה מה מעשיך כאן? שאלה בנימה מוכיחה. "הלא אתמול הבטחת לנו מפורשות שתקפיד לישון בלילות כראוי". "אמת שכך הבטחתי אמש", השיב הנכד בקול מצטדק, "אבל מה אעשה? כיצד שייד להיפרד מתורה כה מתוקה וערבה"... למשמע משפט כה טהור וזך לא הצליחה הסבתא להישאר אדישה. היא ניגשה אל הנכד, נרגשת, חיבקה אותו בכל ליבה ונשקה בחום על ראשו. היא הבינה, כי למרות שנכדה אמנם רק נער צעיר, הינו בעל השגות גבוהות שחש את עוצם התענוג המופלא ומחיה הנפש שבתורה, ומשיג בשכלו כי אין הנאה גדולה וטובה יותר מזיו החכמה העליונה, ואין דרך להפסיקו מרדיפה אחר התענוג הבלתי נגמר הזה.

זהו כח התורה - תענוג נפלא שִׁמְחָה את הנפש.

פותחת הפרשה: "את הברכה אשר תשמעו". ה'אור החיים' הקדוש כותב: "להעיר, כי מלבד הברכה המושגת מדרך השם, עוד לו עימה יעוד הטוב, והוא 'אשר תשמעו'. כי השמיעה בתורה הוא תענוג מופלא ומחיה הנפש, כאמרו 'שמעו ותחי נפשכם'. והמרגיש בטעם התורה תשיחנו נפשו - כי עליו לשלם גמול טוב לנותן מתנה טובה מופלאה, ואין צריך לומר שאין לתבוע שכר עליה". כלומר, במילים 'אשר תשמעו' - מרמזת התורה כי עצם הזכות לשמוע אל דבר השם ולהטות אוזניים לתורתו היא היא גוף הברכה. "השמיעה בתורה הוא תענוג מופלא ומחיה הנפש". כאשר אדם מכיר בערך התורה, יודע מה הוא משיג על ידה, ומבין אל איזו פסגת אושר מובילות אותו מצוות השם בקיומן - הוא כבר מרגיש כי עצם השמיעה היא הברכה הגדולה שבכל הברכות היכולות להימצא, ושוב אינו דורש שכר בעד לימודו וצייתנותו לדבר השם. עצם לימוד התורה וקיום המצוות - מהווים מבחינתו שכר טוב מאין כמותו. כדי להמחיש את גודל התענוג שחשים אלו שזכו לכתרה של תורה, נספר סיפור נפלא שהיה חביב על מן הרב מפוניבז', הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, והזכיר אותו בדרשתו הקבועה בהיכל הישיבה קודם תפילת הנעילה.

כידוע, הרבי הגאון הקדוש רבי יהודה אריה מגור זצ"ל, בעל ה'שפת אמת', התייחס בילדותו מאביו רבי אברהם מרדכי אלתר זצ"ל, ובשל כך גדל בביתו של סבו הגאון הקדוש בעל ה'חידושי הר"ם' זצ"ל - מייסד שושלת הקודש גור - וסבתו הרבנית הצדקנית מרת פייגא ע"ה, והתחנך על ברכם. הרבי החכים את נכדו האהוב בתורה, הדריכו ככל יכולתו בעבודת השם והאציל עליו מהודו מלוא חופניים. הרבנית שימשה לו כַּאֵם מסורה, גידלה וטיפחה אותו במיטב יכולתה. מתמיד ושקדן עצום היה הנער יהודה אריה, אהבתו לתורה היתה לשם דבר, ולילות כימים שם בעמלה של תורה. בלילה חורפי אחד, קר וגשום, התעוררה הרבנית משנתה באמצע הלילה למשמע רוחות עזות שהשתוללו בחוץ. בדאגה אוהבת קמה ממשכבה וניגשה למיטת נכדה בכדי להיטיב את תנוחתו, לוודא שהוא מכוסה היטב בשמיכה עבה וכי התנור בחדר מחמם דיו. אך לתדהמתה, המיטה היתה ריקה. הילד איננו.

היא נבהלה מאוד והחלה לחפש אותו בחדרי הבית, אך לשווא. לבסוף, נכנסה לחדר לימודו של בעלה הגדול ה'חידושי הר"ם' - שמיטע לעלות על יצועו - כדי להשיח בפניו את דאגתה. לפליאתה, מצאה שם את נכדה הרך בשנים שקוע עמוקות בתלמודו. "לייבלה מדוע אינך ישן"? שאלה בתוכחה, והילד השיב בתחינה: "סבתא, אני רוצה ללמוד חשקה נפשי בתורה". היא הבינה מיד כי בסיטואציה כזו לא תצליח להשפיע עליו לשוב למיטתו, וביקשה מה'חידושי הר"ם' לצוות על נכדו ללכת לישון. נענה ה'חידושי הר"ם' לבקשה ופנה אל הילד: "לייבלה, תפנה מיד למיטתך לישון כדי שיהיה לך כח ועירנות ללמוד, מוכרח אתה לשמור על בריאותך ולהקפיד על שעות שינה מספקות". חשב הילד לרגע, ואז השיב לסבו ביראת כבוד: "במה אני שונה ממך, סבא? הלא גם אתה הוגה בתורה בלילות, ומדוע שגם אני לא אעשה כמותך"?...

חיך ה'חידושי הר"ם' והסביר לנכדו בנועם את החילוק: "אתה, בשונה ממני, עדיין ילד צעיר, וזקוק לשעות שינה בריאות ויציבות כדי לאגור כוחות לחיים. אני כבר יהודי מבוגר, ובגילי איני זקוק לישון כל כך הרבה".

ראה - תוכן ענייני הפרשה

- א. מצות אמירת הברכות - בהר גריזים, והקללות - בהר עיבל בכניסת עם ישראל לארץ ישראל (יא, כו-לב).
- ב. "אלה החקים... אשר תשמרון לעשות..." (יב, א-לא):
  - א. המצוה לאבד עבודה זרה מארץ ישראל.
  - ב. איסור לקלקל ולהחריב את בית המקדש, ובתי הכנסת (מקדש מעט) ולהיזהר, מחטאים הגורמים לסילוק שכינה.
  - ג. מצוה לבנות את בית הבחירה ורק שם להקריב את הקרבנות.
  - ד. היתר אכילת בשר קדשים שנפל בהם מום קבוע, לאחר הפדיון.
  - ה. מצות שחיטת בהמות חולין, ואיסור אכילת דם.
  - ו. איסור אכילת קדשים ומעשר שני חוץ למקומם.
- ג. אזהרה על איסור התנהגות בדרכי העמים.
- ד. דיני נביא שקר, מסית לעבודה זרה ועיר הנדחת (יג, א-ט).
- ה. בנים אתם לה' אלוקיכם, ולא להצטער על מת כדרך הגויים, בשריטה על הגוף, ובקרחת השיער.
- ו. מצוות כשרות המאכלים (יד, א-כא):
  - א. בהמות חיות, ודגים - הכשרים, האסורים, וסימניהם.
  - ב. העופות האסורים, והמותרים.
  - ג. איסור אכילת בשר נבילה, ובשר בחלב.
- ז. מצות מעשר שני: הפרשתו, אכילתו בירושלים, פדיותו, ומצות מעשר עני וביעור מעשרות (יד, כב-כט).
- ח. מצות שמיטת כספים מקץ שנת השמיטה, מצות צדקה ועזרה לעניים ומצות הלוואה (טו, א-יא).
- ט. הענקה בשחרור עבד ואמה עבריים ודין הנרצע (טו, יב-יח).
- י. קדושת בכור בהמה טהורה ודיניו (טו, יט-כג).
- יא. מצוות פסח, שבועות וסוכות, מצות עליה לרגל, שלמי שמחה ועולת ראיה (טז, א-ז).

“רִאֵה אֲנֹכִי נָתַן לַפְּנִיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה” -

‘כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא’ - סיפור

במדבר (מדבר רבה ד', א) מבואר ששתי דרכים הן: ברכה וקללה - גן עדן וגיהנום. במאמר זה יבואר מיהו **בן עולם הבא**, למי יש **חלק לעולם הבא** ומי **מזומן לחיי עולם הבא** - שיזכה להיכנס לעולם הבא ללא דין וללא ייסורים.

במשנה (סנהדרין דף צ'). נאמר: 'כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא', מלבד כמה כופרים המנויים שם במשנה. ויש להבין: מהו **חלק לעולם הבא**, ומדוע רק **חלק**? ה'באר שבע' (לרבי יששכר בר איילנבורג זצ"ל) הוסיף והקשה: מובא בגמרא (עבודה זרה י"ח.): באותה שעה ששרפו את רבי חנינא בן תרדיון, אחד מעשרה הרוגי מלכות, יצאה בת קול ואמרה: 'רבי חנינא בן תרדיון **מזומן** לחיי העולם הבא'. והנה, הקלצטונירי (התליין), שהיה שליחו של המלך להרוג את רבי חנינא, נצטווה מאת המלך אף לקחת ספוגין של צמר שריון במים, ולהניחם על ליבו של רבי חנינא למען תתעכב מיתתו. שאל הממונה את רבי חנינא: אם אסיר את הצמר הרטוב מליבך וארבה את האש, האם תביאני לעולם הבא? אמר לו: כן.

אמר לו: הישבע לי. ונשבע לו. הסיר את הצמר והרבה האש, ומיד קפץ לאש עם רבי חנינא. וגם עליו יצאה בת קול, שמזומן הוא לחיי העולם הבא.

בכה רבי יהודה הנשיא ואמר: 'יש קונה עולמו בשעה אחת'. וקשה: הרי לכל ישראל יש **חלק לעולם הבא**, ומהו פשר הלשון '**מזומן**' לחיי העולם הבא? ובפעם השניה נקטו בלשון זו בגמרא (ברכות דף ס"א) על רבי עקיבא, שכידוע - נפטר במיתה משונה כשסרקו בשרו במסרקות של ברזל, ובאותה שעה אמר 'שמע ישראל' ויצאה נשמתו ב'אחד'. ואז יצאה בת קול ואמרה: 'אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך באחד, ואתה **מזומן** לחיי העולם הבא'. נמצא, שהלשון **מזומן** לחיי העולם הבא נאמרה על שניים מעשרה הרוגי מלכות: רבי עקיבא ורבי חנינא בן תרדיון. ובשלישית, מופיעה לשון זו בגמרא (כתובות ק"ג): באותו יום שישי שנפטר רבי יהודה הנשיא, השתתפו קהל רב בהלווייתו, וההספדים התארכו מאוד כראוי לגדול הדור. כך הילכו רבבות אחר המיטה, דומעים וכואבים את השריפה אשר שרף ה', ומסע הלוויה היה מעמד של קידוש ה' עצום ונורא. ולמרות שמסע הלוויה התארך מאוד, בדרך נס הספיקו כולם להגיע לביתם ולהכין את ההכנות הנדרשות לקבלת שבת המלכה. ואז שקעה החמה - ומיד קרא התרנגול והאיר היום הבינו כולם שבעצם ההלוויה נמשכה לאורכו של כל ליל שבת, ובדרך נס עמדה החמה מלכת. וכיוון ששקעה, תמו "ב השעות של ליל שבת, ושוב זרחה החמה. אלא שאז החלו לחשוש פן ייחשב דבר זה כעוון לכל הדור - שחיללו שבת יצאה בת קול ואמרה: שכל מי שהשתתף בהלווייתו של רבי, **מזומן לחיי העולם הבא**.

ויש להבין: מה היה המיוחד בדורו של רבי, ברבי עקיבא ורבי חנינא בן תרדיון, הלא לכל עם ישראל יש חלק לעולם הבא? ומה ההבדל בין '**מזומן**' לבין '**חלק**'? והנה התוספות (כתובות ק"ג): תירצו: מזומן לחיי העולם הבא - הכוונה בלי דין ובלי ייסורים. וזוהי שאיפת כל יהודי - לקבל הזמנת כניסה מיידית לגן עדן אולם לזה זכו רק תנאים קדושים או מי שהשתתף בהלוויית רבי. ולעומת זאת, 'כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא', אך תחילה עליהם לעבור מירוק קשה, ייסורי גהינם. אלא יש להוסיף בזה, שה'באר שבע' הקשה: בגמרא (עבודה זרה י"ח). שאל רבי חנינא בן תרדיון את רבי יוסי בן קסמא: 'מה אני לחיי העולם הבא?' א"ל רבי יוסי בן קסמא: 'מחלקך יהיה חלקי'.

וזאת משום ששמע על מעשה חסד נפלא שעשה רבי חנינא בן תרדיון במעוץ פורים.

ומעתה הפליאה זועקת: מדוע שאל רבי חנינא בן תרדיון בלשון: 'מה אני לחיי העולם הבא?' היה לו לשאול: 'האם אני מזומן לחיי העולם הבא', שרק לשון כזו מורה על הזמנה לגן עדן ללא דין וללא ייסורים יתר על כן, יש להבין, הלא בגמרא הובאו שני המעשים בסמיכות - תחילה שמע מרבי יוסי בן קסמא שיזכה 'לחיי העולם הבא', ולבסוף בשעה שנשרף יצאה בת קול ואמרה שהוא 'מזומן לחיי העולם הבא', אם כן, מה הוסיפה הבת קול על מה שכבר שמע מרבי יוסי בן קסמא?...

מבאר ה'באר שבע': המתבונן יראה שקיימים שני הבדלים בין הלשון 'כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא' - לבין הלשון: '**מזומן לחיי העולם הבא**'. כי בלשון 'כל ישראל יש להם חלק' לא נאמר לחיי עולם הבא וגם לא כתוב **מזומן**.

מזומן: הכוונה, כדברי התוספות, ללא דין וללא ייסורים. **לחיי העולם הבא**: הכוונה, לעולם הבא בדרגה הגבוהה ביותר. שכן העולם הבא הנזכר ב"ס כולל מדרגות רבות השונות זו מזו. הן אמת שאמרו 'כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא' והכוונה היא לדרגה הנמוכה של גן עדן, אותה יכול לקבל כל אדם מישראל, ועל זה נאמר: '**חלק לעולם הבא**', חלק קטן ביותר אבל לא נאמר '**חלק לחיי העולם הבא**' - כיון שבוודאי אי אפשר לומר שכולם יזכו לגן עדן בדרגה הגבוהה ביותר. וכששאל רבי חנינא בן תרדיון: 'מה אני לחיי העולם הבא' - כוונתו הייתה לדרגה הגבוהה ביותר, שאין למעלה הימנה. משום שלא חפץ לדעת האם יבואו עליו ייסורים, אלא שאלתו ובקשתו הייתה אחת - לזכות לדרגה הגבוהה בגן עדן. כי לא די היה לו רק ב'**חלק** לעולם הבא', אלא הוא ייחל לזכות '**לחיי** העולם הבא'.

ואכן לאחר שנפטר, זכה רבי חנינא בן תרדיון כרבי עקיבא ובני דורו של רבי, גם לחיי העולם הבא' - לדרגה גבוהה בגן עדן, ולהגיע לכך ללא ייסורים כלל, שכן הוא היה '**מזומן לחיי העולם הבא**'. וזה הוסיפה הבת קול. שידע רבי חנינא שהבקשה שייחל וציפה לה - לזכות '**לחיי העולם הבא**' בדרגה גבוהה תתממש, אלא שהבת קול הוסיפה שיזכה להיות '**מזומן לחיי העולם הבא**' - ללא ייסורים, לאחר שהתייסר דיו.

'חלק' לעולם הבא מלשון חלקת אדמה שטעונה טיפוח - ומעתה יאירו דברי המהרש"א (סנהדרין צ'): וספר העיקרים (מאמר ד' פל"א) שהוסיפו עומק בלשון חז"ל: '**חלק לעולם הבא**' אכן יש לכל ישראל, אבל אין החלקים שווים.

כפי שאמרו בגמרא (בבא בתרא ע"ה). 'שכל אחד ואחד נכווה מחופתו של חברו, כי לכל אחד יש חלק בגודל אחר.

וה'חפץ חיים' (הקדמה למס' אבות) הוסיף, שלכן נקטו חז"ל בלשון '**חלק**', מלשון חלקת אדמה. כביכול, לאדם יש חלקת שדה ריקה למעלה, ומתפקידו להשביח אותה ע"י מעשיו ולבנות על גביה טרקלין ראוי לשמו. וכפי מעשיו כאן, כך יזכה לחלק גדול יותר בגן עדן.

ומדוע הודיע התנא - 'יש' להם חלק? היה לו לומר ש'יהיה' להם חלק לעולם הבא?

מבאר ב'תורת מהר"ץ' - מארי יחיא בן יוסף צאלח זצ"ל (שלח) שדרך העולם שאין אדם מוכן להפסיד דבר השייך לו. אדם מסכים לטרוח ולהשתדל שלא ייטלו ממנו את מה שכבר קנה, הרבה יותר מאשר להתאמץ כדי לנסות להרוויח משהו חדש. ולכן אמרו חז"ל: דע לך, כבר יש לך חלק לעולם הבא תתאמץ ותשתדל שלא להפסיד אותו, ובעיקר תעמול לבנות לך את העולם הבא הראוי לשמו.

”וְזָכַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֵּאֲנֶךָ אֲשֶׁר נָתַן ה' לְךָ בְּאֶשֶׁר

צוֹיֹתְךָ...” (י"ב, כ"א) - סיפור

הסיפור הבא מובא בספר 'אחרי במדבר': סבו של רבי יששכר מאיר זצ"ל, היה רבי יששכר זליגמן מייער זצ"ל, רבה של העיר רגנסבורג שבגרמניה. בכל שנות הנהגתו לחם כארי ברפורמים, אשר איימו להרוס את היהדות הצרופה באותן שנים. אחד מתושבי העיר, 'ראביי' אשר השתייך לבני החוג הרפורמי, החליט ליטול לעצמו את האחריות על מערכת השחיטה בעיר. היתה זו פירצה נוראה בחומת הכשרות, ורב העיר נתמלא חרדה גדולה. באחד הלילות, בעיצומו של המאבק על הכשרות, נראתה לו בחלומו דמות הדורה שציוותה עליו ללכת וללמד את המיניסטר הגוי, הבורר במאבק על השחיטה, את הלכות השחיטה הסבוכות. רבי יששכר הבין כי יש דברים בגו, ומיהר להיפגש עם המיניסטר הגוי. בנחישות מהולה בחשש, הציע למיניסטר ללמוד את דיני השחיטה היהודית. למרבה הפלא הסכים המיניסטר להצעה, והחל הרב ללמדו את ההלכות. להפתעתו, גילה המיניסטר התעניינות רבה בלימוד, וכך שינן הרב באוזני 'תלמידו' הגוי שוב ושוב, את דברי הגמרא בחולין (ט:): 'כל טבח (שוחט) שאינו יודע הלכות שחיטה, אסור לאכול משחיטתו. ואלו הן הלכות שחיטה: שהייה, דריסה, חלדה, הגרמה ועיקור'. בסיום לימוד מוזר זה, ניצל רבי יששכר את ההזדמנות וביקש מהממונה: 'עתה, כאשר הבנת את דרישות ההלכה על בוריין, בדוק בבקשה האם אותו יהודי, הטוען עצמו למשרה חשובה זו, יודע אף הוא את אשר אתה יודע'.

בקשתו של רב העיר התקבלה והיהודי הרפורמי הוזמן אחר כבוד אל המיניסטר, שכאמור, שימש כבורר. כשהגיע, מצא עצמו להפתעתו בעצומה של בחינה על הלכות שחיטה. 'אולי תאמר לי בבקשה', פונה הגוי ליהודי הרפורמי, 'מהם חמשת הדברים הפוסלים את השחיטה'? הנבחן החל לגמגם, והפגין בורות מוחלטת בנושא. המיניסטר הבוחן הופתע לראות בעיניו כי האיש המתיימר להציג עצמו כבקי בהלכות ומועמד לקבל על עצמו את התפקיד המכריע, אינו שולט כלל ועיקר בהלכות... למותר לציין, כי המעמד הנדיר הסתיים בקלונו של היהודי הרפורמי שהתגלה במערומיו. האמת יצאה לאור והמיניסטר הדיחו על אתר, כאשר האחריות הכבדה על מערכת השחיטה בעיר חזרה לידי האמונות של רבי יששכר זליגמן מייער זצ"ל... וכעת יש לשאול: הרי הלכה בידינו, שאין ללמד תורה לנוכרי, כמובא בגמרא (חגיגה י"ג). אין מוסרין דברי תורה לעובד כוכבים, שנאמר (תהלים קמ"ז, י"ט-כ) "מִגִּיד דְּבָרָיו לְעֶקֶב חֲקָיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל. לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בָּל יָדְעוּם הַלְלוּהָ".

וכן למדנו בגמרא (סנהדרין נ"ט): נכרי שעוסק בתורה חייב מיתה, שנאמר (דברים ל"ג, ד'): "תוֹרַת צֶהָה לְנוּ מִשֶּׁה מוֹרְשָׁה קְהֵלֶת יַעֲקֹב" - לנו מורשה ולא להם. וממילא המלמד את הנכרי תורה, עובר אף באיסור "לִפְנֵי עֵינֶיךָ לֹא תִתֵּן מִכְשָׁל". ואם כן, מהו ההיתר ללמוד עם המיניסטר הנכרי את דיני השחיטה...?

והשיב רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, שהדבר פשוט שבענייננו אין בלימוד הלכות השחיטה שום סרך איסור לימוד תורה לנוכרי, כי כל האיסור נאמר דווקא על אחד שסתם מוסר דברי תורה לנוכרי, כדי להודיעו וללמדו את חוקי תורתנו הקדושה, אבל כאן כל כוונה למסור לו דברי תורה, ותועלת הלימוד היא רק לישראל, משום שהצלת הקהילה תתאפשר רק ע"י העברת ה'מידע' למיניסטר, שיבחן ויכשיל על ידו את הרפורמי שזומם לקעקע את יסודות הקהילה, וכך יעמיד רב העיר את הדת על תילה. ולכן אין כאן כלל חשש איסור, אלא אדרבה מצוות הצלת הרבים ממכשול.

”לֹא תוּכַל...” (י"ב, י"ז)

ובתרגום אונקלוס: לית לך רשו.

בפסוק זה מחדדת לנו התורה תובנה עמוקה שבשמיעה לקול ה' ואת השליטה העצמית הנדרשת מהאדם.

היה אחד שנודע ברבים בעיסוקו התמידי בתורת המוסר, תלמיד חכם מופלג שינק תורתו מגדולי דורות הקודמים, מהם שאב כוחותיו להתבונן בכל מעשה, לעיין בכל דבר ולא להניח אף לפעולה אחת להיעשות מאליה עד שהפך לאדון על יצרו ומושל בגופו ורוחו.

לימים הפך אב רוחני להמון תלמידים, אילפם וחינכם וכיום הם מזכירים שמו ברטט ובסילודין. הוא זכה לתשעים שנות עבודת ה'. בערוב ימיו נתון היה בתשישות עזה עד שלעיתים התכנס בתוך עצמו, וסובביו לא הצליחו לשכנעו כי עתה עת לעשות פעולה פלונית או אלמונית. בהגיע עת נטילת סמי מרפא אשר בכוחם להיטיב עמו סירב בתוקף, ניסו בני הבית למצוא מסילות ללבו הגדול של האיש הגדול אשר אזלו כוחותיו ועצה אין. הסבירו הרופאים שהמחלה בה לקה פוגעת בזיכרון, ביכולת החשיבה, ביכולת השיפוט, שינויים בתפיסה והתנהגות, התדרדרות היכולת השכלית והרגשית ועוד, לא עלינו.

עד שנמצא הפתרון הפשוט והגאוני, אחד ממקורביו ביקש מבני המשפחה כי יינתן לו ללחוש דבר מה באוזניו, הם ביטלו את בקשתו מכל וכל, הרבה שוחחו עמו, רבים ניסו להשפיע עליו ומאום לא הועיל. ביקש שוב ושוב עד שנענה, לא לפני שהבטיח כי ילחש מספר משפטים ותו לא. ניגש המקורב ולחש באוזנו כי האח המטפל בו והאחראי על שמירת בריאותו אינו מוכן ללכת לביתו עד שיסכים הרב ליטול את התרופות הנדרשות, והנה השעה מתאחרת, חפץ האח לשוב אל ביתו ואל חיק משפחתו, אך נמנע הוא עד שייטול הרב את תרופותיו.

והנה מה שלא עשו ימי שכנוע ואנרגיה רבים עשו משפטים בודדים האלו, בו ברגע לבשו פניו של הרב ארשת רחומה, הזדקף בכיסאו כבריא וצלול ויודע את אשר לפניו והביע הסכמתו לנטילת התרופות. ישיש חולה שאיבד את יכולותיו כולן, אבל לא את כבוד הזולת עליו עמל כל חייו, וגם כשהוא לכאורה נשלט לגמרי, הוא שולט על קנייניו.

הרחק משם בעיר אחרת נפל אחד מצדיקי הדור לחוליו האחרון שממנו לא קם. מחלתו ותשישותו ריתקוהו למיטתו ושעות רבות היה נם ולא נם באפיסת כוחות.

הרופאים המליצו לעוררו פעם בפעם, ניסו ולא הצליחו. עד שלחש אחד מבני המשפחה באוזנו 'סבא סוף זמן קריאת שמע', כהרף עין זינק הלה ממיטתו כארי, נעמד כנתין לפני מלכו וקרא קריאת שמע בכוונה עמוקה. [מן המים משיתיהו]

”וְנָתַן אֵלֶיךָ אוֹת אוֹ מוֹפֵת” (יג, ב)

אצל הרב בעל 'הנודע ביהודה' - רבי יחזקאל לנדא זצ"ל לא היה עניין הקמיעות נחשב בעיניו.

יום אחד באו אליו בזעקה, שייכמרו רחמיו על חולה מסוכן, שלא נמצאה לו עוד תרופה, ואין דבר שיכול להצילו אלא קמיע. משראה הרב את ייאושם הרב, נתיישב בדעתו, נכנס לחדר סמוך, נטל פיסת קלף חלק, עטפו בנייר, חתמו בחותם, ואמר להם: קמע זה יישא החולה על צווארו שלושים יום, ולאחר 30 יום יפתחו את הקלף, והיה אם נמחקו בו כל אותיות הכתב, ולא נותר כל זכר להן - סימן הוא, שהחולה יקום מחוליו.

כך עשו, ומשפתחו כעבור שלושים יום את הקמיע, וראו שהקלף חלק, הייתה השמחה גדולה מאוד, ומרוב שמחה החלים החולה.

עוד מסופר מעשה אחר, שלאחר שעמדו והפצירו בו, נתן הנודע ביהודה קמיע, ורשם בו את האותיות "פיל"ד". משהבריא החולה, ושאלו לאחר מכן לפשרן של האותיות הסתומות, השיב הנודע ביהודה 'פתי יאמין לְכָל דְּבָר' (משלי יד, טו).

לעומת סיפור זה, התרחש סיפור שונה בתכלית בראשית מלחמת העולם השנייה... בתקופה זו כבר התברר הגורל הטרגי המצפה ליהודים באירופה, אך עדיין היו דרכים מעטות להצלה. בימים אלו רכשו כמה מאות יהודים אמידים ספינה, במטרה לנוס עם משפחותיהם לאמריקה, אך לשם כך היו זקוקים לאשרות כניסה. הם פנו לשגריר ארה"ב בבריטניה, אך הוא סירב לנפק את האשרות המיוחלות. היהודים הנואשים היו נחושים להציל את משפחותיהם, ולכן הפליגו לאמריקה ללא האשרות. כשנודע הדבר לשגריר ארה"ב בבריטניה, מיהר להודיע לרשויות וושינגטון שלחופי אמריקה מתקרבת ספינה עם מהגרים בלתי חוקיים. היהודים הצליחו, אמנם, להתגבר על סכנות המלחמה וסכנות הדרך ולהגיע בשלום לחופי אמריקה, אולם לא הורשו להיכנס בשעריה... היהודים האומללים נאלצו לשוב לאירופה הבוערת, שם נשרפו במשרפות מחנות הריכוז... כשנודעה הטרגדיה לרבה של לונדון, הגיע אל שגריר ארה"ב בבריטניה ואמר לו: "כבוד השגריר, מעשיך אינם ראויים לא רק בהשוואה למשרתך הנעלה, אלא גם בהשוואה לתואר 'אדם'. הרי באשמתך הישירה נספו מאות אנשים חפים מכל פשע. מעתה, קללה תלווה אותך ואת בני משפחתך לדורותיהם". שמו של השגריר היה - ג'וזף קנדי...

[שני הסיפורים הובאו ע"י הרב מרדכי ארנון]

"ובַעֲרַת הָרֶע מִקֶּרְבָּךְ" (י"ג, ו)

משכיל אחד התרברב לפני ה'חתם סופר' שהוא הספיק בחייו לעבור על כל העבירות שבתורה מלבד האיסור של 'מאבד עצמו לדעת'. השיב הגאון כסיל כאיוולתו: עבירה זו אין בידך לעבור, שהרי אם תאבד את עצמך לדעת, בסך הכל תקיים בכך את מצות התורה 'ובַעֲרַת הָרֶע מִקֶּרְבָּךְ'...

[ליקוטי אלחנן]

ברכת התורה

"לְאָדָם מַעֲרָכִי לֵב וְחָה' מַעֲנֶה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת

מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אמי: שרה-סרח בת שמחה יוסף: הרב מאיר נסים בן כמסאנה מרכוס מרדכי בן רבקה יוסף: דינה בת שרה: הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל נפתלי בן רחל: אברהם בן שמחה: גורג'י בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעמה: רחל בת שמשון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמסיה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן שושנה נוואל בת שדרה.

להצלתה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומבר (יוצר תמונות AI). אלעזר בן שמחה

זיווג הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זרבה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואה:

אהרון בן זרבה: משה בן זרבה מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עודד בן הר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוריס בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת חות: מרים קין בת רבקה אילה לאה בת ציפורה רחל בת נאורה: חות בת לינה: נורית בת רחל לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה: תהילה בת סיון

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס ויקטוריה תקוה בת רינה: דינאלה בת עופרה מאיר יעקב בן רחל: חילה בת ישראלה אשור בת אורנה: מיר בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

"רִאָה אֲנֹכִי נִתֵּן לַפְּנִיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה" -

שגרירים של ברכה וקללה - סיפור

רבינו בחיי מבאר את הפסוק 'ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה': אמר 'ראה' בלשון יחיד ו-'לפניכם' בלשון רבים, כי משה ידבר עם הכל, עם היחידים וההמון, ולפי שהברכה והקללה נאצלין משתי מידות שבהן נברא העולם, מידת הדין ומידת רחמים.

וה'ספורנו' מוסיף שהם שני קצוות: 'ברכה' היא הצלחה יותר מהמספיק, על צד היותר טוב. ו'קללה' היא מארה מחסרת שלא יושג המספיק, ושניהם לפניכם, להשיג כפי מה שתבחרו.

להלן נביא שני מעשים אשר התרחשו במציאות באותה תקופה, עם שני שגרירים אשר שהו בארצות שונות, ותוצאות הדברים הן: באחד מהם השפיע 'ברכה', ואילו במקרה השני היה הסתר פנים גדול... בימי מלחמת העולם השנייה, שהה בליטא צ'יאונה סוגיהארה, שגריר יפן, אשר לא הסכים עם פשעי הנאציזם.

היה זה אדם רחמן ואציל נפש, אשר דאג לגורל יהודי אירופה. הוא הבין כי ויזה יפנית תוכל להציל את חייהם של יהודים רבים מן הגורל המצפה להם. שלוש פעמים ביקש סוגיהארה אישור מהממונים עליו במשרד החוץ היפני להנפיק ויזות, אך נענה בשלילה, כיוון שהנפקת ויזה דרשה תהליך הרשמה מסודר והוכחה מצד המבקש שברשותו דמי קיום מספיקים.

כשראה הקונסול כי המצב הביטחוני מחמיר, המרה את פי הממונים עליו, והחל להנפיק ויזות ככל שיכל. על פי האומדן, עד מועד סגירת הקונסוליה היפנית, הספיק סוגיהארה להנפיק יותר מ-2,150 ויזות, בכתובה ידנית מרתונית ביחד עם אשתו ועוזרו, כאשר בחלק מהזמן סייע להם משה זופניק, תלמיד ישיבת מיר, כאשר בפועל אשרות אלו הציילו אף מספר רב יותר של יהודים, מאחר שהויזות של המבוגרים כללו גם את ילדיהם.

כשנודע הדבר לגרמנים, הם דרשו מיפן לסלק את השגריר מארצם. היפנים, עושי דברם של הנאצים, מיהרו לבצע את דרישת גרמניה והשגריר נקרא לעזוב את ליטא לאלתר.

עד ליום עזיבת השגריר נותרו שבועיים ימים. במשך כל הימים והלילות הללו, עבד השגריר מסביב לשעון, ואף תיגבר את המאמץ, וגייס צוותים נוספים להנפקת אשרות כניסה ליפן עבור היהודים. כך ניצלו חייהם של יהודים רבים נוספים.

היה זה מעשה נועז ומסוכן אשר נכתב באותיות של כבוד בספרי ההיסטוריה.

בעזרת אשרות הכניסה ליפן ניצלו יהודים רבים, ומשם היגרו היהודים לאמריקה ולמדינות נוספות. כך, במעשהו זה, הציל אלפי יהודים וביניהם את 300 תלמידי ישיבת 'מיר'.

לפני עזיבתו, באה משלחת יהודים מבית הכנסת בוויילנה כדי להודות לשגריר, חסיד אומות העולם, ואמרו לו: 'אשר עשית למען העם היהודי, לא ישכח לעד. אנו נתפלל לאלוקים שיברך אותך ואת צאצאך'.

מעשיו חשפו אותו ואת משפחתו לפגיעתם של הגרמנים ולעונשם של היפנים שזעמו על התנהלותו, אך למרות שכל הנראה ידעו על מעשיו - לא פגעו בו.

סוגיהארה המשיך למלא תפקידים דיפלומטיים ברחבי אירופה, ובסוף תקופת המלחמה נעצר ביחד עם אשתו וילדיו בידי הסובייטים, ושהה במשך למעלה משנה במחנה מעצר, שם התייחסו אליו הסובייטים בצורה טובה יותר משאר הדיפלומטים היפנים שנעצרו...

זוהר נמלן

לכבוד הקב"ה

פרשת ראה

הנשמר מאכילת איסור נשמר משמים שלא יכשל

בפרשת קדושים כתוב: "והתקדשתם והייתם קדושים" יש לשאול אם אדם מתקדש בוודאי שיהיה קדוש כמו כל פעולה שאדם עושה בהכרח שיקבל את התוצאה של פעולתו. האור החיים הקדוש מתאריך: הפרשה מדברת על מאכלות אסורות ואומרת התורה: אם אתם מקדשים את עצמכם ושומרים עצמכם ממאכלות אסורות אני אקדש אתכם ואשמור אתכם לכל יכנס לגופכם דבר שיקוץ אפילו בשוגג ובאונס כפי שאמרה הגמרא במסכת חולין דף ה: אין הקדוש ב"ה מביא תקלה אפילו לבהמתם של צדיקים וכל שכן צדיקים עצמן, התוספות הסבירו שדברי הגמרא אלו מדברים במאכל איסור הנכנס לגופו של אדם כי הקב"ה ישמרוהו בזה. עכ"ד.

הרמב"ן במסכת חולין דף ז: כותב שהקב"ה שומר את הצדיקים מכל דבר איסור, לאו דווקא מאכילת איסור דלא כתוספות לעיל שאמר שהקב"ה שומרו רק מאכילת איסור.

מובא בשם האר"י ז"ל שאם אדם מקפיד ושומר את עצמו מאד מלחטא בדבר מסוים הקב"ה שולח לו מלאך לשומרו מאיסור או אפילו הלכה שנוהר בה מאד או מצווה שנוהר בה מאד יעזרו לו משמים לקיימה.

מסופר על הרב מרדכי אליהו שהיה אצל רב בחו"ל והביאו לו אוכל ולא רצה לאכול. אמר לו הרב: "הכול כשר" הרב בכל זאת לא רצה לאכול. אמר הרב המארח את הרבנית: "תסבירי לרב כיצד בישלת". אמרה לרב: "העזרת שמה את הסיר על הגז ואני השגחתי עליה". אמר לו הרב: "הנך רואה, האוכל אסור משום בישולי עכו"ם".

בספר שער המים כתוב: הנהר תמיד במאכלו לפשפש בו שלא יהיה בו שום איסור, מסייעים אותו מן השמים שלא תבוא תקלה לידו – **כפי שמסופר על האדמו"ר** בעל צמח צדק, שפעם אחת בעת שישבו הרב וחסידיו ושוחחו בדברי תורה, ביקש האדמו"ר מבעל הבית ספל חלב. בעל הבית מיהר, כמובן, למלא את בקשתו של רבו והניח את הספל על השולחן סמוך לרב. כשראה שהרבי לא שולח ידו ליטול את הספל, העיר לו כי ספל החלב מונח על השולחן והוא מוזמן לשתות. אולם האדמו"ר המשיך בשיחתו עם הנוכחים והתעלם מן הספל שהיה מונח לנגד עיניו. כעבור כמה רגעים שב האדמו"ר להזכיר אודות ספל החלב שביקש. פליאתם של כל של כל הנוכחים היתה רבה, שכן הספל היה מונח לנוכח הרבי, ובעל הבית אף העיר לו על כך קודם לכן וזירזו לשתות. בלית ברירה נטל בעל הבית את ידו של האדמו"ר והוליכה אל הספל. נדעזע האדמו"ר וקרא בקול: ספל החלב נעלם מנגד עיני, ואף שעמד סמוך אלי, לא ראיתי. אין זאת אלא כי אות וסימן יש בדבר, כי חלב זה אסור בשתייה. יש לבדוק אחריו שמה פסול יש בו, בהיותו חלב גוי. חקרו ודרשו אודות מקורו של החלב ואכן התברר כי החליבה נעשתה ללא השגחת ישראל. ויהי לפלא. **הקרא האדמו"ר ואמר:** כמה גדולים דברי חכמים שאמרו "חלב שחלבו גוי ואין ישראל רואה" דהיינו אם אין ישראל רואה את מעשה החליבה אסור. אך נתקיים גם המאמר אין ישראל רואה – כפשוטו ממש. (טללי אורות)

שמירת כשרות מצילה מאכילת רעל

הרב נחמן ספר "קדושת החיים" ועוד סיפר שבהיותו בבית הוריו בחיפה בחג הפסח, נכנס ילד לבית הכנסת והצביע על "סוכריה" שקיבל בזה הרגע מאדם שהסתובב מחוץ לבית הכנסת, ושאל את אביו האם הסוכריה כשרה האבא מביט בסוכריה ליבו מחסיר פעימה. סוכריה זו לא היתה אלא ... כדור רעל (נפטלין) בו משתמשים נגד תולעת הספרים, שול העטמפה היה מצוין במפורש שמדובר ברעל של ממש. ועל בנפשכם מה היה קורה אילו הילד לא היה מקפיד לברר אצל אביו על כשרות המוצר שקיבל זה עתה... (טובך יביעו)

הבא להיטור מסייעין אותו

לשם דבר היתה הזהירות המיוחדת של הגאון המקובל רבי אפרים הכהן בכשרות המאכלים, והיה נוהר ביותר שלא להיכשל במאכלות אסורות. כל זה היה פועל יוצא מדקדוקו המיוחד במצוות אשר קיימם בקדושה ובטהרה מתוך פרישות וחסידיה, והיות שכן, סייעו לו משמים שלא יכשל באיסור. פעם ראה בחלומו בליל שבת קודש שאומרים לו לא לטעם מהחמין אשר הוכן לשבת. תמה על כך מאוד, שכן הוא בעצמו קנה הבהר מן הקצב ההגון ונהר מאוד בכל תהליך הכשרתו. אם כן, מה יכולה להיות הסיבה כי החמין אינו ראוי להאכל? מיד עם שחר החל מברר וחוקר אצל בני ביתו בעניין החמין אשר ותהליך הכנתו, עד אשר התברר מדברי עוזרת הבית, כי היה חסר מעט שומן עבור החמין, ומשלה הכינה שומן כשר, הביאה את זה אשר אינו כשר. כעת נהיר היה לו מדוע הזהירוהו לא לאכול מן החמין, שכן מן השמים שמרו עליו!

בספרא מובא (שמיני יב, ג) "אם אתם מטמאים בס, סופכם לטמא בס". ע"ש. וביאר בספר מסילת ישרים (פרק יא פרטי הנקיות בד"ה והמדרגה השלישית) כי המאכלות האסורות מכניסים טומאה ממש בליבו ובנפשו של אדם עד שקדושתו של המקום ברוך הוא מסתלקת ומתרחקת ממנו, והוא מה שאמרו בש"ס (יומא לט). ונטמאתם בס, אל תקרי ונטמאתם, אלא ונטמאתם, שהעברה מטמטמת לבו של אדם, שמסלקת ממנו הדעה האמתית ורוח השכל והנה הוא נשאר בהמי וחומרי, משקע בגסות העולם הזה, והמאכלות האסורות יתרות בזה על כל האיסורים, כיון שהם נכנסים בגופו של האדם ממש ונעשים בשר מבשרו. ע"ש. חכמינו אסרו בישולי גויים מכיון שראו שאלו הדברים יוכלו להביאנו ליד חותנות עם הגויים, (או שמה יאכילנו דבר טמא) לכן אסרו, כדאיתא בגמרא ע"ז (לה:): כעני"ש. ולכן הרב אויירבך זצ"ל במוחלד לאנשי חו"ל הזהיר אותם מאד לשמור ולא להקל בבישולי עכו"ם שזוהי שמירה על בניהם שלא ירעו בשדות זרים.

ומצאנו שעם ישראל מחמיר במאכלות אסורות יותר שאר איסורים שגם הספרדים הנוהגים כמון בהלכות שחיטה שהיה, דרשה וכ' ועוד וכן בבשר בחלב והרבה מאכלות אסורות אנו נוהגים הרבה פעמים כהרמ"א שהחמיר לרוב חומר איסור מאכלות אסורות.

ומסופר על האדמו"ר בעל חידושי הרי"ם שאמר, כי מתחילה התפלא מדוע דבריו אינם נקלטים כראוי בליבות שומעיהם. אולם הוא הוסיף, שמאוחר יותר כשנודע לו שהציבור אינם נוהגים כל כך בעניין אכילת בשר, ואוכלים גם בשר שאינו "חלק", שוב אינו תמה על כך כלל ועיקר.

ובספר שם משמאל (ויקרא עמוד קעד) כתב, שכל אדם הבא להיטור, בראשית דרכו ישגיח על אכילתו שתהיה בקדושה ובטהרה, ובשביל זה בא לטהרת מחשבה, וכל עבודתו ותורתו יהיו באופן אחר לגמרי. ובוהר הקדוש כתב: "כל עמל אדם לפיהו", שכל העמל והטורח שיש לאדם בעולם הזה, הוא בגלל שלא שמר את פיו ממאכלות אסורות. ומובן ממילא להיפך, שהמתקדש במאכלו, נסתלק ממנו כל עמל וטורח. ע"כ.

כתב בעל "דגל מחנה אפרים" (פרשת עקב) על הפסוק "ומלתם את ערלת לבבכם", בשמו של סבו הבעל שם טוב זי"ע, שהעיד על בני מדינה מסוימת, שהרצו מכתב לרמב"ם, ובו שאלה שריח של אפיקורסות נדף ממנה. לא רצה הרמב"ם בעצמו להשיבם, אבל ציוה על תלמידו רבי שמואל אבן תיבון לכתוב להם מכתב, ותוכן דבריו היה, כי ממאכלו וממשקחו של האדם, ניוון ליבו ומוחו. ומי שנשמר ממאכלות אסורות, נעשה דמו טהור, ויש לו לב טהור, ומוחו מסוגל להשיג את אמת האלוהות.

לא כן מי שמטמא עצמו במאכלות אסורות, כל רמ"ח איבריו נטמאים, ואין כל פלא אם ייגרר לשיבושים באמונות ובדעות. ולכן אותם אנשים יש להם נטייה למינות ואפיקורסות, ולא יוכלו לקבל מתיקות נופת צוף דברי מאמריו הבנויים על פי שכר אלוקי עולם. ולא עברו ימים רבים, עד שעלה עליהם מלך גדול, והכרית מעוונות את כל הקהילה רח"ל. עכ"ד. (ואין לנו מכשול הכף החיים (סימן תריז ס"ק ג), הזהיר את הנשים המעוברות שיקפידו לא לאכול מאכל שיש בו נדנוד וספק של איסור, כדי שלא לפגום בעובר. ע"ש. וראה בשו"ת חתם סופר (או"ח סימן פג), שאשה שנאלצת לאכול מאכלות אסורות מחמת חוליה וכדומה, אם הרבה אפשרי עדיף שלא תניק את בנה כדי שלא תשפיע עליו לרעה. ע"ש.

האשה ניצלה בשכר ההקפדה על ההכשר

מסופר על קבוצת אברכים שישבה בבית הרב. הדיון היה על חיזוק שיעורי התורה לאור אסונות שאירעו באותה תקופה בבני ברק. לפתע צלצל הטלפון ועל הקו היתה רופאה פלוגית, שביקשה לאתר באופן דחוף את אחד האברכים שהורתה לה לרעייתו לקחת תרופה מסוימת, ועכשו התברר שנתנה לה תרופה אחרת, ואם האשה תבלע את התרופה היא תהיה בסכנה גדולה. רגעים של חרדה עברו על קהל הנאספים, עד שהצליחו להיזכר בשמו של האברך, ואחד המשתתפים רץ לביתו במטרה למנוע את לקחת התרופה. והנה, אך יצא השליח מפתח ביתו של הרב, פגש באברך הלז שטייל הלך ושוב ברחוב הרב זוננפלד בהמתניו לתשובת סוכן התרופות המתגורר בקריה אצלו ביקש לברר אם התרופה כשרה. האברך סיפר שרעייתו סירבה לקחת את התרופה ועמדה בתוקף על דעתה שלא תבלע אותה עד שיבררו את ההכשר. אמונה בחוש. (טובך יביעו)

ומובא בוהר הקדוש פרשת וישב דף קצ"ו. באם אדם נוהר ממאכלות אסורות אז שורה עליו צלם אלוקים ודיוקן האדם, ומפחדים ממנו כל החיות ועוף השמים ולא ישתנה זיו פניו לעולמים ואם חס וחלילה להפך, אז סרים ממנו הקדושה ודיוקן אדם, כי המטמא עצמו ממאכלות אסורות אז טמא טמא יקרא, והוא גופא תחיכה דאיסורא, **אשרי השומר עצמו ממאכלות אסורות כל גופו מתקדש וזוכה להיות כלי קיבול לקדושה**

כתוב בפרשה "פתוח תפתח" האור החיים כותב שהמילה 'תפתח' מיותרת וזה לומר שאם כיסך יהיה פתוח לצדקה תפתח את צינורך בשמים לקבל שפע ופרנסה וכן "נתון תיתן" אם נתן צדקה אזי הקב"ה גם יצוה למלאכו לתת לך. "נתון תתן" שזוכה גם לעולם הזה וגם לעולם הבא ובפרט המקפיד על מעשר כספים שבכך הוא מכניס את הקב"ה שותף ברווחיו 10% מרווחיו הולך לצדקה ובכך הוא זוכה לברכה גדולה לרווחה כלכלית ולשמירה ממחלות נאמר במשלי צדקה תציל ממות שצדקה אפילו נגזר על האדם ה"י מיתה צדקה מבטלת זאת.

זכות שתורם לצדקה חזר ממות קליני בקורונה

מספר הרה"ג שמואל גנוט שליט"א: "ישנו מעשה מיוחד שביצירתו את פרטיו בעצמי לפני כ-5 שנים אחד מגדולי עשירי ארצות הברית חלה בנגיף הקורונה ומצבו הורע. הוא הונשם ועמד בין חיים למוות במשך זמן ממושך, עד שהוגדר כמת 'מוות קליני'. בני משפחתו היו המומים, הם לא חשבו שהדבר הזה יקרה להם. אלא, שברחמי שמים היה נס גדול, הוא הבריא ועמד מסיבת הודיה בביתו. ידידים ובני משפחתו רבים השתתפו במסיבת הודיה מפוארת לבורא עולם, ואז במהלך השמחה, סיפר העשיר את הדברים הבאים: "דעו לכם, כי בשעה שהייתי מורדם ומונשם, יצאה נשתי מהגוף ועליתי לבית דין של מעלה. נערך משפט בשמים על כל מעשיו בעולם הזה, עד שיצא הכרזו ואמר: "הוא תורם סכומים גדולים לצדקה ולמוסדות תורה וחסד, ולכן צריך הוא לדרת לעולם ולהמשיך לחיות, שהרי יצאה ממוות", ומיד שאמר זאת, התעוררתי במיטת בית החולים מהתרדמה שהייתי", סיפר. בעקבות כך, הכריז העשיר קבל עם ועדה, "אני מקבל על עצמי להכפיל ולשלש מכאן את כל תרומותי לצדקה, לתורה ולמוסדות חסד, בלי נדר. "כידוע, רבינו החזון איש" זצוק"ל הזהיר ביותר לתת 'מעשר כספים. "החזון איש" אמר כי ניתנת מעשר כספים גורמת להרבה פחות אסונות, מחלות ופגעים בבית". אנשים לא יודעים כמה צרות, מחלות ילדים וביקורי רופאים הם מונעים מעצמם בזכות הפרשת מעשרות כספים וניתנת צדקה הגונה", אמר מרן החזון איש זיע"א. דברים אלו מופיעים כבר במדרש רבה, שאומר: "פתח הפתח לצדקה – לא ייפתח לרופא"

כל זמן שתורם מבטח לך חיים סיפר הרה"ג רבי אלחנן ויסבורד ראש כוללי 'יששכר באהליך': "פעם הייתי אצל מרן הרב שטיינמן זצ"ל ולמדנו איתו את המעשה בתלמוד (ב"ב י"א) על בנימין הצדיק, אשר היה גבאי צדקה, ופעם אחת, באה אליו אשה בוכה ומתחננת שיתן לה מזון להאכיל אותה ואת שבעת בניה. אמר לה בנימין כי כל הכסף בקופת הצדקה נגמר, ולכן אינו יכול לעזור לה. אמרה לו: 'אם אינך מפרנסני, הרי שאשה ושבעת בניה מתים ברעב'. שמע זאת בנימין הצדיק ונתן לה סכום כסף מכסף האישי, ובכך ניצלו חייה וחי משפחתה. מספרת הגמרא, כי לימים חלה ונטה למות, ובאותו רגע החל דיון בשמים: 'אמרו מלאכי השתר לפני הקב"ה: "ירבנו של עולם, אתה אמרת כל המקיים נפש אחת משראל כ-אילו קיים עולם מלא, ובנימין שהחיה אשה ושבעה בניה לא כל שכן? ומיד הוסיפו לו 22 שנה. היה גביר שחלה מאד ועמד בשערי מוות, ושאל הגביר אם יתרום לצדקה יציל ממוות העברנו את השאלה מיידית אל מרן הרב שטיינמן שהשיב דבר מפעים": תגידו לו, שלכמה שנים שהוא ייקח – כך הוא יחיה, אם ייקח לחמש שנים הוא יחיה חמש שנים, אם הוא ייקח לעשר שנים הוא יחיה עשר שנים, אם עשרים שנה הוא יחיה עשרים שנה" ואז הוסיף רבינו ושאל: "רגע, בן כמה הוא?" אמרנו לו שהוא בן 44 שנה. "אם כך זה בסדר גמור. ההבטחה - הבטחה", סיים הרב. נדהמו מההוראה הגורפת של מרן הרב שטיינמן זצ"ל, שלא היה מרבה לדבר בצורה כזו בורה, ואז הוסיף הרב וסיפר: "כידוע, היה גוי שעזר לשחרר את הגאון מוילנא מבית הסוהר, וככה נתן הטוב, הגאון מוילנא בירך אותו שזכה לאריכות ימים ושנים, ואכן אותו גוי האריך ימים. "ואז, שתק הרב קמעה ואמר: "דעו לכם, כי את הגוי אפשר לברך בברכת אריכות ימים, כדי שיקבל את כל שכרו בעולם הזה. אך ביהודי, לא כל פעם אפשר לברכו באריכות ימים, כי יכול להיות שאותה אריכות ימים תיקח לו, ע"י שיחטא, ואז לא שווה אותה אריכות ימים. לכן, לברך כעת את אותו גביר באריכות ימים זו קצת בעיה...", שתק הרב וחשב, ואז חיזק את דעתו ואמר: "אך כאן כדאי לברך אותו באריכות ימים, כי אם הוא יתמוך בתורה - הוא גם יקבל עולם הבא. זה כדאי ושווה לו. "פלא פלאים! אריכות ימים אינה תמיד ברכה, מפני שאם יעשה האדם חטאים, הרי שהארכת הזמן היתה לרעתו, אך אם יתמוך באברכים ועולי תורה – שווה האריכות ימים, וגדול שכרו בעולם הבא. וטוב לחסות בשם"

אין לך שנים למלאך המוות אלא מידת צדקה בלבד

כתוב בתנ"ך דבי אליהו רבה (פרשה יא)... אין לך שנים למלאך המוות אלא מדת צדקה בלבד, שנאמר כי יגרתיו וגו' (דברים ט. יט). ושנו חכמים במשנה, שכל המקיים נפש אחת מעולין עליו כאילו קיים עולם מלא (סנהדרין פרק ד משנה ה), ואומר מתן בסתר יכפה אף [וגו'] (משלי כ. יד).

מעשה בשתי משפחות של כהנים שבאו לפני רבן יוחנן בן זכאי, אמרו לו, רבי בנינו מתים בני שמונה עשרה ובני חמש עשרה ובני שנים עשרה, אמר להן, לא הייתם אלא ממשפחת בני עלי דכתיב ביה, וכל מרבית ביתך ימותו אנשים (שמואל א' ב. לב). אמרו לו, רבי ומה עלינו לעשות, אמר להן, כיון שמגיע בן לפירוקו ראו כמה דמיו ותנו צדקה, ויבא מה שכתוב בו, וצדקה תציל ממות (משלי י. ב). ויציל את מי שכתוב בו, וכל מרבית ביתך ימותו אנשים, הלכו ועשו כן, והצילו את עצמם מן המיתה. וכו' עיין שם.

מוביא באבות דרבי נתן (פרק ג משנה ט) **מעשה בחסיד אחד** שהיה רגיל בצדקה. פעם אחת הלך וישב בספינה. בא הרוח וטבע ספינתו ביים. ראהו רבי עקיבא, ואז לפני בית דין להעיד על אשתו להנשא. עד שלא הגיע עת לעמוד, בא אותו הרוח ועמד לפניו. אמר לו: אתה הוא שטבעת ביים? אמר לו: הן. ומי העלך מן היים? אמר לו: צדקה שעשיתי היא העליתי מן היים. אמר לו: מאין אתה יודע? אמר לו: כשירדתי למעמקי מצולה שמעתי קול רעש גדול מגלי היים שזו אומר לזו וזו אומר לזו רוצו ונעלה את האיש הזה מן היים שעשה צדקה כל ימיו. באותה שעה פתח רבי עקיבא ואמר: ברוך אלקים אלקי ישראל שבחר בדברי תורה ובדברי חכמים, שדברי תורה ובדברי חכמים קיימין הם לעולם ולעולמי עולמים. שנאמר: "שלח לחמד על פני המים כי ברוב המים תמצאנו" (קהלת יא. א). ונאמר "וצדקה תציל ממות" (משלי י. ב).

בגמרא (שבת קנ"ו): מסופר על האמורא שמואל שפעם ישב עם גוי בשם אבלט, שהיה חוזה בכוכבים. ראו אנשים הולכים לאגם. אמר אבלט לשמואל על אדם מסויים מהם שהוא לא יחזור לכאן, מפני שיכישו נחש וימות. אמר לו שמואל: אם הוא יהודי יחזור. בעוד שהיו יושבים וממתנינים חזר היהודי. קם אבלט הוריד את העצים מעליו ובדקו, ומצאו נחש חתוך בין העצים. שאלו שמואל:

איזה מעשה טוב עשית? ענה לו: כל יום נוהגים אהנו שכל אחד מאתנו במיא אוכל, ואחד גובה מכל אחד ומערבבים את האוכל בקופה ואוכלים ביחד. והיום ראיתי שאחד לא הביא, וכדי שלא יתבייש, אמרתי: היום אני אגובה, ועשיתי עצמי כגובה ממנו, ונתתי את המנה שלי בעדו. אמר לו שמואל: מצוה גדולה עשית. יצא שמואל ודרש, "וצדקה תציל ממות" (משלי י. ב). ולא ממיתה משונה אלא ממיתה עצמה. ועוד מספרת הגמרא (שם), שהחוזים בכוכבים אמרו לו לרבי עקיבא: ביום חתונתך בתך, עתיד נחש להכישך. דאג מזה רבי עקיבא מאד. בליל חתונתו, הוציאה מראשה תכשיט שהיה בראשו סיכה ותחבה את התכשיט בקיר, בדיוק בעינו של נחש שהזדמן לקיר באותה שעה. בבוקר יצאה לקחת את התכשיט ממקומו, אך כשהוציאה זאת, נגרר יחד עם התכשיט נחש ארסי מת, ראו הכל שניצלה ממיתה. שאלה אביה: איזה מעשה טוב עשית, שבזכות זה ניצלת ממיתה? סיפרה לו: אתמול, בא עני לביתנו וביקש צדקה. אך מאחר והכל היו טרודים בצורכי החתונה לא שמעו את בקשתו, וכשראיתי כן לקחתי את המנה שנתנו לי, ונתתיה לעני. אמר לה רבי עקיבא: מצוה גדולה עשית ובזכות זה ניצלת. יצא רבי עקיבא ודרש, "וצדקה תציל ממות" (משלי י. ב). ולא ממיתה משונה אלא ממיתה עצמה.

מוביא במדרש (ויקרא רבה ד. א) כל מי שנותן פרוטה לעני, הקב"ה, נותן לו פרוטה. וכי פרוטה נותן לו? והלא לא נותן לו אלא נפשו. הא כיצד, היתה כבר בעשרה פרוטות, ועני עומד בשוק ואין בידו אלא ט. ובא אחד ונתן לו פרוטה, ונטל כבר ואכלה ושבה נפשו אליו. אמר הקדוש ברוך הוא, אף אתה, בשעה שנפשך מצפצפת לצאת מתוך גופה אני משיבה לך. [רבי יוסף כהן]

הצדקה שהקימה חולה מתדרמת

הלך סיפור מופלא שהרב אשר קובלסקי סיפר ומעובד מתוך העלון 'פניני פרשת השבוע'. שבו כי ללמד אותנו עד כמה מעשה הצדקה עשוי לעזור לנו ואפילו להחיות חולה שמצבו קשה ביותר כפי שהתרחש במקרה הזה: הסיפור התרחש בחודש אדר ה'תשע"ט. יהודי צעיר, אב למשפחה בת חמישה ילדים קטנים הובהל לבית הרפואה בעקבות בעיה פתאומית בליבו. כשהגיע לשם, הוא הוכנס לסדרת בדיקות מקיפות. בכל אחת ואחת מהן הרופאים הפכו ליותר רציניים. מפניהם נראה שהם דואגים בקשר למצב הרפואי שלו. בשלב מסוים היהודי הוכנס לחדר ניתוח לניתוח לב מורכב ומסובך שנערך בהרדמה מלאה. הניתוח ארך שעות ארוכות. הרופאים אמרו כי לאחר הניתוח הוא אמור להתעורר בתוך 48 שעות לכל היותר. ככל שהזמן חלף ניכרו אותות דאגה על פניהם. סמי ההרדמה כבר מזמן איבדו את השפעתם אבל החולה לא התעורר. חולפות עוד כמה שעות מתוחות מאוד. הרופאים נכנסים ויוצאים ולא מבינים מדוע האיש לא מתעורר. הרופאים הפעילו זריקות וזריקות המסייעים במצבים כאלה, אולם החולה מסרב להגיב. בחוץ, רעייתו עומדת, עיניה לחות מדמעות, כוססת ציפורניים במתח, ממלמלת פרקי תהילים מתוך אימה ופחד. כשהרופאים דיברו איתה על האפשרות ההולכת והופכת לסבירה שבעלה נכנס לתרדמת ויש להעבירו למוסד מתאים – היא לא מצליחה להבין מה הם אומרים. היא רואה בעיני רוחה את חמשת האוטוטים הצעירים שבעלת שזקוקים לאב תומך ועיניה מתמלאות דמעות... אחד מגיסיו של החולה שלח את שם החולה לאחד מגדולי ישראל כדי לבקש עצה וברכה. התשובה שקיבל היתה: לברר אם יש משהו מהמשפחה שרעב לחם, שקיים אצלו מחסור במזון בסיסי. לחפש ולאתר אדם כזה. למחר לצרכניה הקרובה, למלא את הבית הנזקק בכל טוב, להעמיס את המקרר והארונות, המזווה והשולחן בלחם לשובע ומוצרי מזון בשפע רב, להשביע רעבים פשוטו כמשמעו! הגיס התחיל להרהר: מי יכול להיות מועמד מתאים שבביתו שורר רעב כזה? לפתע התקשר אליו אחד מהאחיינים לדרוש בשלום הדוד שבבית הרפואה. הגיס היה טרוד עד שלא הצליח להשיב תשובה. במקום זאת שאל: "האם משהו במשפחה רעב ממש? האם במשפחה המורחבת יש בית שחסר בו מזון בסיסי? האם משהו? מהאחיינים או מבני הדודים, נמצא במצב כה דל, עד שילדיו הולכים לישון בלי ארוחת ערב מסודרת.?" האחייני נשבר ופרץ בבכי. הוא סיפר כי זה המצב בביתו. אתמול ילדיו הלכו לישון ללא ארוחת ערב, והבוקר יצאו למוסדות הלימוד ללא לחם בתיק! הגיס זעק לתוך השפופרת: "אל תדאג, אני מטפל בזה עכשיו!". הגיס בכל היום רץ לסופרמרקט הקרוב, מילא שתי עגלות עמוסות בכל טוב, לחמים שונים, מוצרי חלב, ממרחים, פירות וירקות, קופסאות שימורים, מוצרי מזון קפואים והוסיף גם ממתקים, שילם בקופה, והוביל את הכל אל ביתו של האחייני, להשביע נפש עוללים רעבים לחם! משם, הגיס שב במרובה לבית הרפואה מתוך דאגה ומתח לגורלו של החולה.

שוב הוא ניצב מחוץ לחדר, ממלמל פרקי תהילים ומצפה לנס, שהרופאים כבר לא האמינו שיקרה. אבל הוא קרה. לא חלפו כמה שעות והלא יאומן התחולל. לפתע החולה התעורר, פקח את עיניו והתיישב על המיטה! הרופאים רצו אליו, הדבר הפך לשיחת היום במחלקה: חולה שנראה כי הורדם הרדמה מלאה אשר מננה כבר לא יקום, לפתע פתאום שב לחיים! כעבור מספר ימים החולה השתחרר מבית הרפואה ומודה לקדוש ברוך הוא על הסגולה הפלאית ולצוות המסור על המאמצים המרובים, כשהוא לא שוכח להודות לגיס היקר - שנקט יוזמה, פתח שערי שמים והעניק לו חיים במתנה! כעבור תקופה המשפחה ערכה את שמחת בר-המצווה לבנו הגדול של החולה בה השתתף הפרופסור שניתח אותו. בעיצומה של השמחה, הפרופסור הנרגש לא הצליח לעצור את דמעותיו ונשא דברים קצרים שהרטיטו את כל המשתתפים וכך הוא אמר: "האמת היא, שאני לא האמנתי שהוא עוד ישוב לחיות. כשניתחתי אותו מצבנו היה מורכב מאוד, כשלא התעורר מההרדמה חשבתי שאולי הוא עוד יחיה, אבל בטוח הוא לא ילך על שתי רגליו. והנה עיניי הוראות כי הוא חי, מהלך ומדבר, צוחק ומחייך. מי היה מאמין! זוהר צדקות- מצמיח ישועות, בורא רפואות.!" אין ספק כי האמירה המופיעה בגמרא (מסכת שבת דף קנ"ו): "צדקה מציל ממות", ולא רק ממיתה משונה אלא אפילו ממיתה עצמה היא לא אמירה בעלמא, יהודי שסיכוייו לחיות אפסו ממש, והנה בעינינו ראינו כי הוא מסתובב, מהלך, חי ובריא ועל שתי רגליו, מאושר ומודה לבורא עולם.

[א] קודם שיברך ויתעטף יכוין לקיים מצוות עשה ללבוש ציצית מצויצת כהלכתו שנאמר ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם והיא מצוות עשה שהזמן גרמא, ועל ידי כונת הכונה זו אז יהיה כח בהכנתו בברכה להעלות מים נוקבין ולהמשיך המוחין, ולכן טוב לומר בפי קודם הברכה לשם יחוד קודשא בריך ושכינתיה וכו' הריני מוכן ללבוש ציצית מצויצת כהלכה כמו שצונו ה' א-להינו ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם עדי לעשות נחת רוח ליוצרינו וכו', וגם צריך לכוין בעת שמתעטף בו שצונו ה' להתעטף בו כדי שנוכר כל מצותיו לעשותם, ומי שאינו עושה כך עליו נאמר ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה:

[ב] יברך להתעטף בציצית בשבא תחת האות ב' ולא בפתח, וצריך לכוין בברכת הטלית גדול לפטור טלית קטן שעליו שלא פשטו בלילה, משום שיש סוברים שצריך לברך על טלית קטן בבוקר, ומשום ספק בברכות להקל אין מברכים, ואין צריך למשמש בטלית קטן בשעת ברכה, וכיון שאדם שוכח לפעמים לכוין לפטור הטלית קטן, לכך נכון שירגיל עצמו להוסיף בנוסח ליקהיו הנזכר לעיל עוד דברים אלו והריני מוכן לברך על עטיפת הטלית כתיקון חז"ל, והריני מכוין לפטור בברכה זו גם הטלית קטן שעלי:

[ג] קודם שיברך יעיין ויבדוק בחוטי הציצית שלא יהיה בהם חסרון הפוסל, וגם יפריד הציציות בידיו שלא יהיו החוטים מסובכין זה בזה, ורק בשבת לא יפריד אלא יבדקם בלבד וגם עוד יזהר בכל יום לבדוק ולעיין החוטים למעלה בקרן במקום הנקב, שאם נפסק שם אפילו חוט אחד פסול, ובשעת הדחק שאחר לבא או שהציבור ממתנין עליו לעשות פתיחת ההיכל או לקרא בתורה יוכל לסמוך אחזקה ולא יבדוק באותה הפעם, וכן מי שהולך בדרך ואין בידו לתקן, יסמוך על החזקה ולא יבדוק: [ה"ע בשבת מותר להפרידם בנחת ואם הם חדשים ונסתבכו אחר קשייתם זה בזה אסור להפרידם משום מתקן מנא ובוים חול צריך להפרידם זה מזה לפני העיסוף בין חדש בין ישן, מעיקר הדיו אין צריך לבדוק הציציות אלא רק ממידת חסידות לבדוקם לפני ברכה אם יש לו פנאי ואם חושש שאם יבדוק יפסיד תפילה בציבור או ידלג מהתפילה אפילו מידת חסידות אין בזה]

[ד] גם טלית קטן יזהר לבדוק קודם, וגם אשתו מסייעת במצוה שתהיה זהירה לבדוק טלית קטן בעת שמזמנת הבגדים לבעלה להחליפם, ותזהר גם כן להפריד החוטים כי מחמת כבוס ודאי יהיו מסובכים זה בזה, ואז תטול שכר בזה המצוה להציל בעלה מן האיסור, שלפעמים האיש בהול ללבוש בגדיו ואינו בודק, ואז עם כל זה הוא לא יסמוך על אשתו אלא יבדוק ואז יברך:

[ה] סודר עטיפת הטלית גדול הוא כך, אחר סיום הברכה תעטוף בו ראשך בלבד [ה"ע והנהגים כך נכון להחמיר שיאמרו מה יקר חסדך וכו' רק לאחר שיוירד הטלית על גופו], ולא הגוף תחלה, [ה"ע הנהגים להתעטף הגוף תחילה ולאחר מכן מרים הטלית על הכתפיים ומעבירי הכנפות שבצד ימין על הכתף השמאלית וכו' אינם צריכים לשנות מנהגם ויש להם על מי לסמוך] ואחר שעטפת בו ראשך יהיו הד' כנפות יורדין על הכתפיים לצד פנים, שנים על צד ימין, ושנים על צד שמאל, אז תאחז תחלה בשנים שלצד ימין ותשליכם לאחוריק לצד שמאל, שיהיו כרוכים סביב צוואריך על כתף השמאלית לאחור ושתיהם השמאליות ישארו תלויים נגד פניך, ותמתין מעט שעור מהלך ד' אומות או פחות מעט, ותחזור ותשליך אותם השנים השמאליות גם כן לאחוריק לצד שמאל, באופן שעתה נעשו כל הד' כנפות תלויים לאחוריק ביחד בצד שמאל, ותמתין שיעור מהלך ד' אומות ואז תוריד הטלית הכרוך בצווארך על כל גופך, ועתה תהיה מעוטף בו ראשך וגופך ביחד:

[ו] בין בטלית גדול ובין בטלית קטן יברך מעומד, ומנהג רבינו האר"י ז"ל שגם טלית קטן היה תחלה מעטף בו ראשו, ואחר כך מוריד אותו על גופו, ולפיכך היה מברך על טלית קטן להתעטף, וכל אדם אם יעשה כן הנה מה טוב, אך מי שאינו מעטף בו ראשו אלא תכף מורידו על גופו ולבושו, יברך על מצות ציצית ולא יברך להתעטף:

[ז] הלוש טלית חדש יברך שהחיינו אחר ברכת להתעטף, וטלית קטן אין מברכין שהחיינו דאין דרך לעשותו מדבר חשוב שיהיה שמח בו, ואם עשאו מדבר חשוב שהוא שמח בו יברך שהחיינו:

[ח] אין להקפיד להניח סימן בטלית לשים תמיד צד אחד של הטלית על הראש ולא יחפך, כמו שיש הנהגים להקפיד בכך ולעשות סימן:

[ט] יזהר שלא יסיר הטלית קטן מעליו בשום זמן, הן בעת שינה. הן בעת תשמיש המטה, ורק כשיכנס למרחץ יסירו ואם נכנס לבית הכסא ואין עליו בגד עליון המכסה את טלית קטן, אז יכסה ויצניע הציציות שבו שלא יהיו תלויים להדיא בגילוי:

[י] אם פשט טלית גדול כדי ליכנס לבית הכסא, או בשביל עסק אחר על דעת לחזור וללבשו מיד, כן הוא הדין בטלית קטן אם פושטו להכנס לטבילה לא יברך כשלושו בעת שיצא, אין צריך לברך עליו שנית ואף על גב דמרן ז"ל סבירא ליה לברך, קיימא לן ספק ברכות להקל ואפילו נגד סברת מרן ז"ל [ה"ע בתפילין במקרה זה צריך לברך] מיהו אם פושטו כדי ליכנס למרחץ דשוהה שם הרבה יש לברך על פי מנהג האר"י ז"ל, ואם לובש טלית קטן אחר וכל שכן טלית גדול אחר, אפי' שהוא לובשו ויתכף ומיד אחר שפשט הראשון יברך על זה החדש, מי הלוש ציצית ותפילין מביתו לבית הכנסת ועובר דרך רחובות של גוים ולכן לובש טלית גדול תחת גלימתו בשיעור המינימלי ובבית הכנסת לובש עוד טלית גדול רגיל יכול לברך גם עליו, כיון שיש הפסק מביתו לבית הכנסת, וגם יש הסח הדעת שהוא אומר פסוקים על המוזהר, ועוד שוהה הרבה בדרך הילוכו, ושם בבית הכנסת לובש טלית אחר גדול כראוי בעטיפת הראש והגוף, והטלית שעליו הוא מונח על כתפיו תחת רגליו, ועוד טעמים אחרים בדבר זה לברך, ואין לחוש בזה משום ספק ברכות:

פרשת נח[א] טלית העשויה מצמר רחלים ואלים, וגם הציציות מצמר רחלים חייב מהתורה לכולי עלמא, ובטלית מצמר גפן ושאר מינים יש פלוגתא שיש אומרים חייב מן התורה, ויש אומרים חייב מדרבנן, וגם לסוברים שחובו מדרבנן יוכל לברך עליו כמו דמברכין על מצוה דרבנן, ובענין הציציות טוב שישים אותו מין שאם הטלית מצמר גפן ישים פתילות מצמר גפן אף על גב דלדעת מרן ז"ל יוכל להניח ציציות של צמר רחלים גם בבגדים של שאר מינים, עם כל זה אם הטלית הוא מצמר גפן טוב שיניח בו ציציות ממין שלו שהוא צמר גפן, שיש אומרים שאין פוטרים ציצית של צמר בבגדים של שאר מינים, לכך לצאת ידי חובה פלוגתא הנזכר, ניח הציציות ממין הבגד עצמו, [ה"ע בטלית מצמר גפן טוב שיניח ציציות מצמר רחלים כיון שיש סוברים שצריך למשוך את הצמר גפן מן הגרעינים לשמה ויש לחוש שלא נעשה כך] ובשאר מינים יש חסרון שבעל העטור והב"ח ז"ל הסוברים שאין לברך אלא על טלית צמר רחלים וחוטני צמר, אבל על טלית של שאר מינים אין לברך אך לא קיימא לן להלכה כחובתייה בזה: ולכן ראוי לכל ירא שמים להזהר בין בטלית גדול בין בטלית קטן ללבוש של צמר רחלים, ויהיו החוטים גם כן מצמר רחלים, ובזה נמצא מקיים מצוות עשה מן התורה ויוצא ידי חובה בציציות אליבא דכולי עלמא בלי שום פקפוק: ובטלית משי יש הסוברים שצריך למשוך אותם לשמה ואם לא מצא ציציות משוכים לשמה יניח ציציות מצמר רחלים [ה"ע נכון להחמיר שהציציות יהיו מעבודת יד והמיקל לצאת ידי חובה בציציות פלטו לשמה במכונה חשמלית יש לו על מי לסמוך]

[ד] חוטים של פשתים אף על גב דפוטריין בבגד של שאר מינים, אסור לתלותן בבגד צמר משום כלאים, דלא התירה תורה כלאים בציצית אלא היכא שיש תכלת, ובזמן הזה לית לן תכלת, מיהו יש אומרים דאין לתלות חוטי פשתים אפילו בבגד של שאר מינים שאינם צמר, מפני שיש צמר שרואה כעין משי ויבואו להטיל ציצית פשתים בבגד של צמר, שיסברו שהוא משי, והכי נהוג שלא להטיל חוטים של פשתים בשאר מינים שאינם צמר:

[ה] אין ללבוש טלית פשתן אף על פי שהוא מטיל בו חוטים של פשתן משום גזרה, ורק בשעת הדחק דאין לו בגד אחר כי אם של פשתן יטיל בו חוטים של פשתן דוקא, ואין למין אחר:

[ו] טלית שאין לה ארבעה כנפות פטורה מן הציצית, ואם היא בעלת חמש כנפות או יותר חייבת, אך לא יטיל ציצית לכל כנפותיה כי אם יטיל לארבעה כנפות בלבד, ויזהר להניח החוטים בארבעת הכנפות המרוחקות זו מזו, כי המרוחקים נופל עליהם שם כנפות טפי, ואם עבר והטיל יותר מן ארבעה כנפות עבר על כל תוסף שיכלשם, ומכל מקום יזהר להתרחק מטלית כזו ולא ילבש טלית שיש לה יותר מארבע כנפות, אף על פי שמטיל חוטים בארבע בלבד מפני שיש חולקין ופוטריין טלית כזו מן הציצית:

[ז] כנפות הטלית שהם הקרנות שמטילין בהם ציצית, צריך להיות מרובעים דוקא ולא עגולים, שאין עיגול נקרא כנף:

[ח] אם נקרע טליתו יזהר לתפור תכף שיהא בת ששה כנפות, שיש מאן דאמר פטורה מן הציצית כמו שכתבנו לעיל, ואם נקרע רובה ובא לתפורה, צריך לכתחילה להתיר הציציות ויחזור ויתלם אחר התפירה, והטעם משום תעשה ולא מן העשוי אליבא דמאן דאמר דפטורה, ואף על גב דלא קיימא לן כסברה זו כי מרן ז"ל פסק דחייבת, עם כל זה יש לזהר בזה לכתחילה:

[ט] סודר שנותנין על הצוואר אף על פי שיש לו ד' כנפות ויש בו שיעור ציצית פטור, וכן הוא הדין המלבושים כגון גלימא וכיוצא שיש להם ב' כנפות למעלה סמוך לצוואר, וב' כנפות למטה פוטרים ומכל מקום ירא שמים יזהר לעשות קרן אחת מהם עגולה דאז בזה יהיה פטור לכולי עלמא, ואף על פי שלא נהגו העולם לחוש על זה המחמיר תבוא עליו ברכה:

מאמר זוהר הקדוש מתורגם "התעוררות לתשובה לחודש אלול
שנינו, אין דבר בעולם שעומד לפני התשובה, ואת הכל הקדוש ברוך הוא מקבל ודאי. ואם שבת התשובה, הרי מזמן כנגדו ארח חיים. ואף על גב שפגם מה שפגם - הכל נתקן והכל חוזר על תקונו, שפגם אפילו במה שנינו בו שבושה, (כאשר הקדוש ברוך הוא נשבע שבועה, לא נשבע אלא אם לא יעשה תשובה, שהרי אין דבר שעומד בפני התשובה, ועל הכל מכפר הקדוש ברוך הוא כאשר עושים תשובה שלמה) הקדוש ברוך הוא מקבל, שפגם מי אני נאם ה' כי אם יהיה כנגדו וגו'. וכתוב פתבו את האיש הזה עירי וגו'. ואחר ששבת התשובה ויבני יבנה אסר בנו וגו'. מכאן שתשובה משפירת כמה גזרת ודינים וכןמה שלשלאות בבל, ואין מי שעומד לפני התשובה. ונעל זה כתוב, (ישעיה סו) ויצאו וראו בפני האנשים הפשעים בי. אשר פשעו בי לא כתוב, אלא הפשעים בי. שלא רוצים לשוב ולהתנחם על מה שעשו. אבל כיון שהתנחמו, הקדוש ברוך הוא מקבל אותם. לכן האדם הזה, אף על גב שפשע בו ופגם במקום שלא צריך ושב לפניו - מקבל אותו וחס עליו, שפגם הקדוש ברוך הוא הוא מלא רחמים, ומתמלא רחמים על כל מעשיו, כמו שצאמר (תהלים קמה) ורחמי על כל מעשיו. אפילו על בהמות ועופות מגיעים רחמי. ואם עליהם מגיעים רחמי, כל שכן על בני אדם שיוצאים ומפירים לשבח רבונם שרחמי מגיעים עליהם ושורים עליהם. ועל זה אמר דוד, (שם קיט) רחמיך רבים ה' כמשפטך חניני. אם על רשעים מגיעים רחמי, כל שכן על צדיקים. אלא מי צריך לפגוע? אותם בעלי כאבים. ומי הם בעלי כאבים? אלה אותם רשעים, הם צריכים לפגוע ורחמים, שהקדוש ברוך הוא (מרחם) עליהם שלא יהיו עזובים ממנו, והוא - שלא מסתלק מהם, וישובו כנגדו. כשהקדוש ברוך הוא מקרב, הוא מקרב בדין. וכשהוא דוחה, דוחה בשמאל. ובשעה שדוחה, הדין מקרב. מצד הזה דוחה ומתקרב הזה מקרב, והקדוש ברוך הוא לא עזב את רחמי מהם. [פרשת משפטים דף ק"ו ע"ב]

אמירת תיקוני זוהר בחודש אלול: ישנה מעלה גדולה לקרוא את השבעים תיקונים שמובים בזוהר גם בגירסה בעלמא ללא הבנה בחודש אלול

אמרי חז"ל: אומר הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זצוק"ל יכל פסיעה שאדם פוסע עבור פסיעות עבור עצמו ומוקבא חספא "סדר חיים" לרבי משה בן מכיר זצ"ל: "המברך אשר יצר בכנהג פראי - לא יחלה ק"ל ימיו ולא יצטרך לא לרופא ולא לרפואתו" כל הצרות, העוני והייסורים של כלל ישראל, פוקדים אותם בשל לימוד התורה הנעשה בנמנום ובעצלתיים. ערב אני לך, שאם היו לומדים בחיות ובהתלהבות, לא היתה פרנסתו של אחד מישראל דחוקה. (ס' אביר הרועים, מרן רבינו ה"אבני נזר" זע"א.)

ה' ילחם לכם ואתם תחרישון (יד, יד) ואתם תחרישון - חסר יו"ד - תחרישון, כשתהיו שאתם שומעים חרפתכם ואתם שותקים - הקב"ה ילחם לכם (פי' רבי חיים פלטיאל עה"ת)

אלה!!! מדוע נשאת בתיקך כדורי רובה מסוכנים? וכי אינך יודע שזו עבירה פלילית חמורה, שלא נעבור עליה בשתיקה '!!!!!!' צחק נבעת. הוא הכיר את הכדורים הללו היטב, אלו כדורים משומשים אשר קיבל פעם ממכה חיילים בגבול הצפון, כשהה בכפר סמוך בשבת. לתמונת סכר כי יביא את הכדורים לארצות הברית להראות לאחיו ואחיותיו מוכזרות... נעימה, ולא העלה בדעתו כי יסתבך עד כדי כך הוא ניסה להסביר את עצמו, אולם החוקר סגר אוזניו ואטם את לבו. הוא הושלך למעצר בתנאים מחפירים, לצד עבריינים רוסיים אלימים ומגודלים, שיכורים ורוצחים מכל המינים והסוגים. שבועות ארוכים שהה במעצר, כשהוריו עושים הכל כדי לנסות לסייע לבנם, הכלוא בתא מצחין בעם תחתית המין האנושי... לבסוף, נקבע מועד למשפטו, בעוד כשלוחה חודשים. נשכר עבורו עורך דין ממולח, שהסביר כי אמנם לפי החוק הבינלאומי מצבו אינו חמור, אולם ברוסיה אין לדעת...

התביעה דרשה להטיל עליו 10 שנות מאסר בגין ניסיון רצח ויזחוק המבוהל, עלם צעיר שנזרק באחת מספסלי הישיבה לתוך קלחת משפטית מסובכת, לא ידע את נפשו... בעודו בתא, בצר ללו, נזכר בדברי מגיד השיעור שלו, הרה"ג ר' זאב דינר שליט"א, ששהיה מפליא לספר על כח ההודאה לה' כמושיעה מכל צרה וגואלת מכל בעיה. עתה, ביושבו בתא ימים ארוכים ללא כל תעסוקה – היו לו דברים אלה למשיבי נפש, ומתוך התנאים הקשים – נטל פנקס קטן והחל רושם בו סיבות להודות לה' על חסדו וטובו עמו מאז ומעולם, כולל גם חסדים גדולים וקטנים שהוא זוכה בהם תוך כדי המעצר הנורא שהוא שרוי בו... מאז אימץ את 'שיטת ההודאה', הפכו ימי הכלא למרוממים עבורו. לעדיין הוא נתון בין שיכורים ורוצחים, אולם בתוככי לבו מזדמרת שירת דבקות ותודה לבורא עולמים, ובכל רגע ורגע חש כי הוא מתחבר לאביו הטוב, ומודה לו על כל חסדו – כולל גם על המעצר המפחיד הזה... ההודאה מילאה את לבו בכוחות לעמוד באתגר, הוא חש כי הקשר הקרוב עם בורא עולם מתהדק ממאי פעם, הוא ממש מרגיש את ידו של הבורא נתונה אתו, במבחינת 'עמו אנוכי בצרה... כן', לראשונה בהיסטוריה, הפך תא מעצר רוסי קפוא ומתחיל, לאלמות אור של תודה לה'. 'את מיטב שעותיו הקדיש יזחוק להודות לה'

פשוט לומר תודה לאבא על חסדו. פעמים נפשו יצאה בריקוד, לפעמים עיניו זלגו דמעות התרגשות, כך או כך – פעמים כה רבות הוא כמעט שכח היכן הוא נמצא, כל העת חש נרגש מעוצמת ההודאה והקשר לה... 'ויהי ביום המשפט, היה זה יום ששי, שעות ספורות לפני כניסת השבת. שופט רוסי זקן ועב כרס נכנס לאולם הדיונים, קרא את כתב האישום בחפז, שאל את עורך הדין לפשר העניין, משונענה בסיפור במלואו – קרע את כתב האישום מול עיני התביעה, וזכית את הנאשם מכל אשמה, חד וחלק! יתוך זמן קצר נעל הדיון, הראשון והאחרון בתיק. שליח חב"ד מקומי יעץ לו להימלט מרוסיה עוד לפני שהתביעה תגיש בקשה לערעור, והוא הצליח למצוא מטוס שהמריא מיד – כך שאת השבת כבר עשה מחוץ לגבולות רוסיה, אליה לא ישוב לעולם! אולם, יותר מהנס המופלא שקרה לו, מספר יצחק על נס גדול בהרה: הוא גילה את כח ההודאה, הוא הבין עד היכן היא מגיעה. ראשית הקושי עצמו, כשהיודי מתרצה בזהירות לה 'על הדברים הטובים ועל מה שיראה כפחות טוב, על רגעים שראים קשים כמו על חוויות חיוביות – הוא מקבל עוצמות וגבורות רוח לעמוד בכל אתגר, להתמודד בכל מערכה. ושנית, בסופו של דבר, הרי מדובר בנס מופלא, אשר כל מי שמכיר את המערכת המשפטית הרוסית – תמיה איך הוא יתכן אבל הוא יתכן גם יתכן, כי להודאה יש דרך משלה לפתור בעיות, יש לה כח לגאול יהודי מצרתו ומצוקתו, היא פותחת שערי כלא מכל סוג, מובילה יהודי לגאולה אישית מצרותיו מתוך ההודאה ושבח [טיב יסודי-הסחה]

כתוב בפרק יב סעיף ז: "וּשְׂמֹחֲתֶם בְּכֹל מַשְׁלַח יְדֵיכֶם אֲנִי וּבְתִיכֶם אֲשֶׁר בִּרְצֹן ה' אֱלֹהֵיךְ". אומר רש"י: לפי הברכה שהקב"ה ברח אותך תביא קרבתו שהם רשות ובכך אתה מראה שאתה מודה להשם יתברך כיון שאדם מחובתו תמיד להודות להשם ולכן כיון שזכות לברכת ה' תודה לקב"ה. אדם צריך תמיד להודות על כל הטוב.

כתוב בתהילים פרק כ פסוק ו: "נִרְנָנָה בִישׁוּעָיָה וּבְנֶשֶׁם אֱלֹהֵינוּ
נִדְגַל יִמְלָא ה' כָּל מַשְׁאֲלוֹתֵינוּ" משמעות הפסוק לרמוז שאם
נרנן נשיר ונשבח את הקב"ה על ישועותיו שהקב"ה עושה עמנו
יובשא א-לוקינו נדגול! היינו שובק"ה אנחנו גאים ומשבחים
את הקב"ה על הכל ובו אנן גאים ושבחים כי כמו הדגל שהוא
גבוה, נזכה להמשך הפסוק "ימלא ה' כל משאלותיך".

מסופר על זקנו של החיד"א ו"ה הגה"ק רבי אברהם אזולאי זי"ע בעל היחס לאברהם אשר נסע מארץ הקודש למעבר לים בכדי לקבץ מעות לעניי ארץ ישראל, ובהיותו בלב ים פרצה רוח סערה ותורוםם לליו, ותחשולו מים רבים אדירים איימו להציף את הספינה ולהטביעה רח"ל, קם רבי אברהם וקיבל על עצמו, שאם הוא ה' בעזרו ותשקוט הסערה אזי בכל ימיו יודה לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם ויפרסם את הנס, ומיד נרגעו הגלים והרוחות. ולזכר הנס שינה חתימת יד קדשו כמין ספינה להודות ולהלל בפרסומי ניסא .

ה'כ"פ החיים' (סי' רפ "א ס"ק ח) מביא מה שכתב הגה"ק היחיד לאברהם זי"ע שקבלה יש בידו משמיה דרבי יהודה החסיד ששבח נשמת כל חי מסוגל על כל צרה שלא תבוא - לקבל האדם על עצמו שסכיחיה ניצול מצרותו יאמר נשמת כל חי בתודה וקול זמרה בפני עשרה, ובו ניצולו רבים.

ההודאה להשם יתברך שהצילה
כשגוף המטוס רעד והחל לנוע על מסלול ההמראה, חש גם יצחק רעד של התרגשות. המטוס האץ, ויחד עמו – הואצו פעימות תור של יצחק, בחור ישיבה מארצות הברית שגלה ללמוד תורה בארץ ישראל, ועתה עושה את דרכו בחזרה לביתו. ציפור המתכת המעופפת פרשה לה כנפיים והמריאה אל בין העננים בדרכה למוסקבה, תחנת הביניים במסע לנוו יורק. בטסן המטוס, שכנו להן שתי מזוודות עמוסות בחפציו האישיים. ספרים.

מתנות לאחים ואחיות, וגם מזכרות שונות משנת לימודו בארץ. הוא דמיין את רגע המפגש המרגש עם הוריו, סופר את השעות והדקות לנחיתה. כשחת המטוס במוסקבה, מיהר יצחק לקחת את המזוודות ולהמשיך לאולם הנוסעים הממשיכים, אלו הממריאים ליעד הבא. בצעדי ריצה קלים עשה את דרכו במלך התעופה המוסקבאי הענקי, מבטי בעשרות המטוסים החונים מסביב ותוהה באיזה מהם יזכה לטוס לניו יורק עיר מכורתו. הוא מגיע לעמדת הבידוק, כצעיר ורגיל הוא מעביר את המזוודות בעמדות השיקוף וכבר ממחר להמשיך לאולם היוצאים, אלא שלפתע פתאום - - - צפצוף מחריש אוזניים נשמע ברמה, ותוך כדי - כמה מאבטחים חסונים הסתערו בנשקים שלופים,

והורו לו ברוסית מתובלת באנגלית רצועה להשתטח על הרצפה ולהרים ידיים. יצחק הנבון והמבולבל החל רועד בחוסר שליטה, ומיד הבין שכדי להישאר בחיים – עליו להשתטח ארצה כפי שהורו לו ... בשניות בהן שכב על הרצפה הקרה בשדה התעופה, מנסה להבין מה מתחולל סביבו, הרגיע את עצמו כי כנראה מדובר בטעות בזיהוי. הרי אין שום דבר בעייתי במזוודותיו, הוא ארו אותן בעצמו והוא יודע בדיוק. שיש בהן כמה פריטי לבוש, ספרים, מזכרות ועצצועים. 'כנראה זו טעות בזיהוי – הרהר כשהובל אזור באזיקים לחדר צדדי בשדה התעופה, שם הצטווה להמתין עד שיבוא חוקר משטרה בכיר... כשהחוקר הגיע, נשאל יצחק לגבי תכולת מזוודותיו, והשיב כי אינו יודע על שום פריט בעיית. ואז החוקר עטה ארשת פנים מגונזת, ולפתע שלף מהמזוודה של יצחק שלושה כדורי רובה, הניף אותם תוך הסחת אצבע מאשימה, ושאל: 'שאלת ארובה, יומה'

למה אומרים כשם שנכנס לבית כך יכנס לחופה לתורה ולמעשים טובים? כי מתכוונים לומר: כשם שניכנס לבית מילה שהוא דבר קבוע ממנה לעולם כך יכנס לתורה לחופה ולמעשים טובים באופן קבוע ולעולמים. יהי צפון שברכה זו תאמר בכל בית בישראל **** בחור איחור לשעור ביישיבה הרב שואל מדוע אתה מאחר הבחור הצטדק ואמר: "אני מצטער על האיחורים, אבל זה בעקבות הברכה של הציבור שאיחר לבית שלי וברכו אותי: "כשם שנכנס לבית, כך יכנס לתורה..."

העלון מוקדש להצלחת יהונתן ושילת חדד
ובני ביתם: שה' יתברך יצלח במאד
ויתקיים בהם הפסוקים ימלא ה' כל
משאלותך בניך ששתלי זיתים סביב
לשולחנך ויזכו לראות בנים ובני בנים ת"ח.

[illegible]

הורינו

פרשת ראה תשפ"ה | שנה ב' 88

הורים נאם ה'כ

הורינו דברות קדשך

הרב זאב יוספי שליט"א, 'הורינו' ב"ב

לבנו הוא כ"רעך", מה שיוצא מכך הוא השלב הבא בפסוק - נלכה ונעבדה אלוהים אחרים אשר לא ידעת אתה ואבותיך. **שום תשים עליך מלך** (י"ז, ט"ו) הגמרא אומרת¹ שמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול. ולומדים את זה מכפל הלשון בפסוק, שגם אם המלך מחל וכביכול "הסיר עצמו" מלהיות בדרגה של מלך, עדיין יש לנו חוב מיוחד לשים אותו למלך עלינו וע"כ המחילה שלו לא מחילה.

והיינו שחלוקה מצוות כיבוד אב ואם ממצוות כבוד המלך. כיון שהאבא והאימא נשארים בכל מצב במעמד אבא ואימא גם אם הילד לא יכבדם, ולכן יכולים למחול, והוא לעולם יהיה חייב בכבודם גם אם עבדו ובעיניו לא ייחשבו ויגיד שלא רוצה להתייחס אליהם כאבא ואימא. אבל המלך כל מהות מלוכתו זה הכבוד שנותנים לו נתינו, ואם אין כבוד אין מלוכה.

א' כי יסיתך אחיך... או רעך אשר כנפִשְׁך (י"ג, ז') ברש"י פירש בשם הספרי, ש"רעך אשר כנפִשְׁך" זה אביו. ובשפתי חכמים כאן כתב שהלשון "רעך" הוא מלשון "רועה" שדואג לך לכל מחסורך ומכלכל וזן אותך. אמנם יש שכתבו להוכיח מכאן כיצד ראוי להיות היחס בין אב לבניו. בדומה למה שמצינו בפרשת ויצא יחס יעקב אבינו לבניו, שכתוב בפסוק "ויאמר יעקב לאחיו" ופירש שם רש"י ש"הם בניו, שהיו לו אחים ניגשים אליו לצרה ולמלחמה".

אמנם כתבו בספרים להיפך, שהתוצאה של יחס אב לבנו בצורה של "רעך אשר כנפִשְׁך", זה כפירה במעמד העליון של ההורים כלפי הילד, שמובילה לכפירה בקב"ה. שהרי שנינו בגמ' שהשווה הקב"ה כבודו לכבודם של אביו ואימו. ולגבי הילד צריך שיהיה מורא אב כמורא שמים, וכאשר מזלזלים במורא אב ואם, והם הופכים להיות "חברים" של הילד, והיחס בין האב

1. כתובות י"ז.

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצוות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

ובחיי אדם ובשו"ת חתם סופר³ פסקו שאם להוריו חסר כדי פרנסתם (ובמיוחד בימינו שההורים שקועים בחובות גדולים ומתקשים לחיות כהרגלם) חייבים הילדים לתת להם את כספי המעשרות שברשותם, עד שיהיה להם כדי כל מחסורם ברווח. ומרן הגר"ש וואזנר זצוק"ל פסק⁴ שאביו קודם בכל מה שצריך אפילו לעני הזקוק ללחם ומים.

"יש מצוות שהם בר מזלא ויש מצוות שאין להם מזל, שהרי כמה מעות מפזר לעשות מצוות פתיחת ההיכל, או להיות סנדק וכדומה, אף שאינה לא מצווה דאורייתא ולא מצווה דרבנן אלא חיוב מצווה בעלמא, ועל כל פעם ששומע בקול אביו ובקול אימו מקיים מצווה רבה דאורייתא, ואעפ"כ מתרשלים בזה" (פלא יועץ ערך כיבוד אב ואם).

עדיפות לתת מעשר כספים להורים

מצוה להפריש מעשר מממונו לצדקה. הלכה זו נלמדת מהפסוק בפרשת השבוע: "עשר תעשר את כל תבואת זרעך" ודרשו חז"ל¹ עשר בשביל שתתעשר, והביאו בתוס' את דברי חז"ל בספרי שלומדים מלשון הפסוק "את כל" לרבות גם שאר רווחים שיש לעשר מהם מעשר כספים.

לגבי נתינת צדקה להורים כדי לזון אותם, כבר נפסק בהלכה² שאסור כיון שזה ביזוי של ההורים. וזה לשון החיי אדם "ואם ידו משגת ומפרנס אביו ממעות צדקה שלו תבוא מאירה עליו שמבזה אביו". אבל אם אין לו מספיק כדי לזון את הוריו חוץ מכספי הצדקה שהוא מחויב בהם בכל מקרה, אז עדיף שייתן את כספי הצדקה להוריו ולא לאחרים.

ולגבי מעשרות, בן שיכול לפרנס את הוריו מממונו ורוצה לפרנסם מכספי מעשרות שלו, מובא בשו"ת מהרי"ל שבזה אין גנאי להוריו. ומה שאמרו בחז"ל תבוא מארה זה דווקא בחיוב צדקה דאורייתא, אבל מעשר כספים דרבנן.

1. תענית ט, ושם בתוס' ד"ה עשר תעשר 2. חיי אדם כלל ס"ז סעיף י"ד 3. חיי אדם כלל ס"ז סעיף י"ב, שו"ת חתם סופר יו"ד סי' רכ"ט 4. שבט הלוי ח"ה סימן קל"ה אות ד'

מעשה אבות

סיפור מהחיים

כאשר הוצרך הגאון הגדול הרב מפוניבז' זצ"ל לברוח מביתו מאימת המלחמה, יכול היה ליטול אך מעט חפצים כדי שיוכל לשאתם בטלטולי הדרך. הוא ארז מעט חפצים נחוצים, וכן רצה לקחת את גיליונות חידושי התורה שכתב, פירות עמלו בתורה. אולם אז הסתפק - אלו כתבים עדיף לו לקחת ולהצילם מכיליון, האם את הכתבים שלו עצמו, שעמל ויגע עליהם כל ימיו, או את כתבי תורתו של חמיו הגאון הנודע ר' לייב וילקומירר זצ"ל.

ההחלטה הייתה קשה ביותר, מכיוון שעל פי השכל, ועוד יותר מכך על פי הרגש, נראה כי "חייך קודמים" גם בדברי תורת חיים, ועליו להציל את חידושיו שלו. אבל הרב מפוניבז' החליט להציל את כתביו של חמיו ולוותר על הצלת כתביו שלו, באומרו: הן חמיו כבר הלך לעולמו ואינו יכול לחדש חידושים יותר ואילו אני בעז"ה אוכל עוד לחדש חידושים לאחר שאנצל מהמלחמה.

ירוחם פיטר גדל בדנור שבמדינת קולורדו שבארצות הברית, במשפחה חמה ואוהבת. הוריו היו חברים בקהילה היהודית המקומית. באותה תקופה לא היה בית ספר יהודי באזור לכן שלחוהו הוריו לבית הספר הכללי, וללימודי יהדות הלך אחרי שעות הלימודים פעמים אחדות בשבוע.

לאחד המלמדים של לימודי היהדות הייתה השפעה מרוממת במיוחד על ירוחם, ושיעוריו היו מעוררי השראה וגרמו לו הנאה רוחנית. כאשר היה ירוחם בן 11, מסר בשולחן השבת דבר תורה נפלא ששמע מהמלמד. אביו ציין בבדיחות: "אולי יום אחד עוד תעבור לשיבה רחוקה ללמוד יהדות ברצינות, ובסוף תהיה גם אתה מלמדו!" ואכן בגיל 12 החליט בנו ירוחם לעשות בדיוק את הדבר הזה.

הוא נרשם לשיבה בשיקגו הרחוקה, אף שלא הכיר שם איש. הוריו תמכו בהחלטתו ועודדוהו להגשים את חלומו, הגם שלא יכלו לדעת עד כמה ישתנו חייו. היה זה מעשה של מסירות נפש ממש מצד ההורים לשלוח את בנם הצעיר למרחקים, אך הם עשו זאת באהבה למרות הדאגה. הם בקשו ממנו דבר אחד בלבד: "האם תוכל לכתוב לנו מכתב מידי יום ביומו?" ירוחם הצעיר הסכים בשמחה, הוא נפרד מהוריו האהובים וטס לבדו ללמוד תורה בשיקגו הרחוקה.

כעבור שנים רבות שב ירוחם, שהיום הוא הרה"ג ירוחם פיטר שליט"א, לדנור לשבת שבעה על אביו שנפטר. בשעה שחבריו הוותיקים ישבו סביבו, העלה הרב ירוחם זיכרונות על שנותיו המוקדמות. שבהם גדל בדנור. הוא דיבר על מסירות הנפש של הוריו ששלחו אותו למרחקים בגיל כה צעיר כדי ללמוד תורה, ושיחזר את הפרידה מהוריו בנמל התעופה, ואת הבטחתו לכתוב להם מידי יום.

"בוודאי לא הצלחת לעמוד בהבטחה זו" אמר חברו של הרב ירוחם. "למעשה, כל כמה זמן כן כתבת להורים שלך?" בלי שמץ של היסוס, ענה הרב ירוחם: "כתבתי להורי כל יום, במשך 43 השנים האחרונות!" הוא הכניס את ידו לכיס מעילו, שלף גלוית דואר ואמר: "עמדתי לשלוח אותה לאבי ז"ל ביום שבו הוא נפטר"

לאחר השבעה חזר הרב פיטר לשיקגו, והוא עדיין שולח לאימו מכתב מידי יום ביומו! הרב ירוחם פיטר, המקיים בשלומות ובאהבה את מצוות כיבוד הורים, הוא המשגיח במתיבתא של לונג ביץ' והוא זוכה להוות דוגמא אישית ואמיתית לאלפי תלמידיו במשך שנים.

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לפרשת עקב

לא חציף איניש לשווייה לאבואה שליח", אדם לא חצוף לעשות את אביו שליח. אבל אם הוריו מציעים עצמם להיות שליחים, מותר שיהיו שליחים (קידושין נ"ט)

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

השבוע שמעתי לראשונה על פעילות הורינו, מידידה המשתתפת בקורס שלכם, לומדת להנחות קבוצות וסדנאות הורינו בסמינרים. הבנתי שאתם פועלים כדי לחזק את מצוות כיבוד אב ואם, ולמנוע ניתוק בין הורים וילדים. אבל יש לי שאלה אליכם, אצלי המקרה הוא הפוך. מה קורה כאשר האבא והאמא הם מנתקים מצידם, ולא רוצים קשר עם הילדים?

לפני כעשר שנים ההורים שלי החליטו לא להשתתף בחתונת בתי וגם הודיעו כי כל מי שישתתף מהמשפחה הם ינתקו קשר גם אתו. מה הייתי אמורה להגיב? מאז במשך 8 שנים הייתי פגועה ברמה שלא הייתי מסוגלת לנסות לשדל אותם להחזיר את הקשר איתנו, השלמתי עם הניתוק שלהם, שהגיע מיוזמתם.

ביני ובין עצמי הרגשתי רע מאוד, החלל הזה היה לי לכאב וקושי גדול. אין לי הסבר לזה, כי מבחינת השכל, לכאורה זו לא הייתה החלטה שלי ולמה שארגיש רע כשהם מתנהגים כך לבת שלהם? ועדיין, זה מה שהרגשתי.

לאחר 8 שנים הלכתי אני וחידשתי את הקשר איתם. היום יש לנו קשר "על אש נמוכה", אבל נפשית אני לא מסוגלת לכבד אותם. אני יודעת שאני חייבת לעשות עם המצב הזה שינוי, אבל לא יודעת איך. אולי תוכלו אתם לעזור לי, כיצד להתקרב להורי ולזכות לקשר טוב ומכבד איתם.

אם היו מוגבלים פיזית.
עצה אחת ידועה בדוקה ומנוסה, זה עניין של מיקום. נסי לבוא לאמא "מלמטה" כשאת מראה לה שאת זקוקה לה. תמצאי משהו להתייעץ, לבקש את חכמתה וניסיונה. היחס הזה מחולל פלאים. גם אצל אמא, אבל בעיקר אצלך. פתאום את מגלה כמה טבעי ונכון המקום של ילד מתחת להוריו, **הורים מעל הכל**. לכולנו יש ניסיונות, לפעמים הניסיונות הם עם כיבוד הורים. אבל זה בדיוק מה שהתורה דורשת מאיתנו, לכבד ללא תנאי. איך? למצוא את הנקודה הפנימית של הטוב שיש בהם, להוקיר ולהעריך את מה שקיבלת מהם, הם העניקו לך את עצם החיים ואת כל מי שאת בתכונותיך. להעריך את זה, לכבד אותם בגלל זה, לדלג על כל הסיבות המפריעות. והשכר? כגודל הקושי, עוצמת השכר לאין שיעור.

שלוש לך. אחרי כל כך הרבה שנים של כאב לב, ואם נתמקד רגע בסוף דברייך שאת רוצה לעשות שינוי ולכבד אותם וזאת המטרה וכל השאלה היא כיצד, אנחנו חייבים לומר לך - לא אנחנו ולא את, אמורים לעסוק בצורה בה הם התנהלו. יכול להיות שהם התנהלו מתוך רגשות כאב, זה לא תפקידך או תפקידנו לשפוט אותם ולדון אותם. אין שוויון בין ילד והורים, אין שאיפה לראות התנהגות דומה מצד ילד ומצד הורים. מהסיבה הפשוטה, ילד לא אמור לצפות מהוריו להתנהג בצורה מסוימת, הוא אמור לכבד אותם, נקודה. זאת המצווה וזה הניסיון שלו. עכשיו השאלה היא איך. ולשם כך, את חייבת לעשות שינוי יסודי בהסתכלות שלך כלפיהם. לא משנה מה הם עשו ואיך הם נהגו, זה מצער שנהגו כך, הרי זה נוגד את הטבע האנושי, הורה אוהב את הילד עד כלות, ורוצה כל חייו בטובתו. ולכן לעולם תשאפי לכבד אותם, לדאוג להם, ולשם הדוגמה - אולי כמו שהיית נוהגת

תורת אמן

עיון והתבוננות

הברכה והקללה תלויים בהסתכלות שלך על הדברים

הרה"ג חנניה צ'ולק

הסתכל עליו הרב ואמר לו: 'תודה רבה', שאלו הערבי בתמיהה: 'מה אמרת?' אמר לו רבי יוסף חיים שוב: 'תודה'. 'מה שייך פה 'תודה'? שאל הערבי כאינו מבין. במנוחת הנפש הסביר לו הרב: 'הבן, אם היה בידך דבר אחר קשיח יותר, כמקל, אבן או ברזל - כלום היית מהסס מלזרוק זאת?!... ע"כ אמרתי תודה, על שהיה זה בסך הכל קליפות תפוז, וקצת התלכלכתי'. זו הייתה גדלותו של הרב, שראה בביזיון זה הצלה וברכה. 'ראה' אנכי נותן לפניכם היום 'ברכה וקללה', ע"י הסתכלות נכונה אפשר לראות הכל כברכה, אפילו דבר שנראה כקללה, ומאידך אפשר לראות כקללה אפילו דבר שנראה בחיצוניותו כברכה, הכל תלוי בראייתך!

ודבר דומה אנו רואים גם בניסיונות של אדם עם הוריו, ילדיו, משפחתו. מאוד קל לברוח למקום של "הם אשמים", העניין הוא שהם מי שהם, אין לך השפעה על מי שהם, אבל יש לך השפעה על עצמך, איך אתה רואה את זה, איך אתה מסתכל על ההתמודדות הזאת. וזה כבר תלוי בך, אם תראה את זה כברכה, או כקללה עבורך. זה בידיים שלך, זה בעיניים שלך.

הפרשה מתחילה במילים "וְרָאָה אֶנְכִי נִתֵּן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה" ("א כ"ו) במחשבה ראשונה, יש כאן לשון תמוהה, כי הפסוק מתחיל בלשון יחיד, ראה, וממשיך בלשון רבים, לפניכם. לכאורה היה מתאים שיהיה כתוב ראו אנכי נותן לפניכם. אבל לא, כתוב רָאָה. האבן עזרא על הפסוק אומר שלוש מילים, זה הכל, וזה באמת אומר הכל. ראה: לכל אחד ידבר. התורה בכוונה מדברת איתנו כאן בלשון ישירה, אישית, פרטית, כי זו התמודדות של כל אדם בעיניו, בבחירה שלו ובכלים שלו.

מובא בספרים כי לפי הסתכלות האדם על המקרים הקורים אותו במהלך החיים, הוא יכול לעשותם עבור עצמו ברכה או קללה, והדבר תלוי בהסתכלות האדם. זה שאמר הקב"ה 'ראה' הראייה 'אנכי נותן לפניכם ברכה וקללה', אם תסתכל על מקרה העולם בהשגחת ה' בראייה חיובית, אז יהיה לך בזה ברכה. ואם תראה את זה כהיפך הברכה, כך זה יהיה עבורך, אותו מקרה יהיה עבורך, בראייה שלך, קללה.

מסופר על רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, שפעם כשהלך באחת מסמטאות ירושלים זרק עליו ערבי קליפות תפוז שאכל.

הברכה הגורלית של עם ישראל - בזכות כיבוד אב שהכריע הרה"ג זאב רוט שליט"א, ב"ב. הקדמה לספר כיבוד הורים בהלכה ואגדה

והחובה לשמוע בקולה..."

הגילוי הזה מסעיר את הלב: אכן, לעשיו לא הגיעו הברכות, ממש לא. אבל לקחתן ממנו לא היה ניתן, בגלל שהיה לו את הכח העוצמתי של כיבוד אב, רק בגלל שהיה מכבד את אביו באופן נעלה כל כך, רק לכן היה עלול לזכות בברכות שלא מגיעות לו בכלל! ובכדי שיעקב יקבל את הברכות, הוא נדרש להשיב באותה מטבע של כיבוד אב, אך במדרגה שאינה פחותה ממסירות נפש למען אביו, כי רק כך יצליח להפוך את הקערה על פיה ולזכות בברכות המגיעות לו ביושר!

מדהים להבין ולהיווכח, כי אילו לא הייתה ליעקב זכות של כיבוד הורים במסירות נפש - הוא לא היה יכול ליטול את הברכות מידי עשיו. כלומר, כל ברכות השמים והארץ אותן קיבלנו במתנה, הכל בזכות אותו כיבוד אב במסירות נפש של יעקב אבינו. וממסירות נפשו של יעקב לכיבוד הורים, נותר לנו - צאצאיו, הכח הזה להתמסר באופן מוחלט, לכבד באופן כה עמוק ומסור את הורינו. אנו נושאים עמנו במטען הגנטי היהודי את ההתמסרות להורים, את החשק והרצון לכבדם, את העמדתם בראש סולם העדיפויות בכל מחיר. אנו הולכים בדרכי אבות ופועלים במסירות למען הורינו, כי זכינו בכוח הסגולי הזה לכבד הורים במסירות נפש, אותה הנחיל לנו יעקב אבינו כמורשת מתנה. וכיעקב שזכה בברכות בזכות כיבוד ההורים, כך גם אנו, בזמננו, זוכים בשפע ברכת שמים בכל שאיפותינו ובקשותינו בזכות כיבוד הורינו.

הרגע בו הפך עם ישראל לעם מבורך, הוא הרגע בו כח הברכות וההשפעות שהקב"ה העניק לאברהם אבינו, מועבר על ידי יצחק אבינו ליעקב בנו 'ויתן לך את ברכת אברהם', ואנו כולנו צאצאיו נהנים מברכתו. 'ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ...' - אומר יצחק, ובכך הוא מעניק את ההשפעות והברכות ליעקב.

לרגע ההכרעה הזה, בו יעקב אבינו נוטל את הברכות בתחבולה מעשיו, קדמה מלחמה של ממש. יצחק התכוון להעניק את כח הברכות לעשיו ולזרעו אחריו, אך כשרבקה שומעת זאת היא נחרדת, היא מבינה את המשמעות ההרסנית לעם ישראל אם עשיו יקבל את הברכות. לכן היא מתכננת מהלך, תוך מסירות נפשה ונפש בנה יעקב, כדי להקדים את עשיו ולזכות בברכות. ולכאורה תמוה, הרי עשיו היה רשע מרושע, ואילו יעקב איש צדיק. לכולם ברור כי רצון ה' הוא שיעקב יקבל את הברכות, כפי שראוי וכפי שאכן קרה. אם כן, מדוע כדי לעשות זאת נדרש מהלך כה מורכב ומסוכן, וכי היה חשש שהברכות לא יגיעו ליעדם הנכון? ומדוע נדרש יעקב 'איש תם' לשנות את טבעו ולסכן את חייו כדי לזכות בברכות?!

מובא ב'שפת אמת' זי"ע שאמר בשם זקנו ה'חידושי הרי"ם' זי"ע: לעשיו היה כח אדיר שאין חזק ממנו, בכך שכיבד את אביו. מכח זה היה יכול עשיו לזכות בברכות שאינן מגיעות לו, לקבל את הברכות למרות שאינו ראוי להן - רק בגלל שהוא כיבד הורים!

מול הנשק העוצמתי הזה של עשיו, שלפה רבקה את אותו נשק. היא ביקשה מיעקב להסתכן ממש, לשים את נפשו בכפו בהגישו לאביו את המזון שהכינה. רק כאשר יעקב מוסר את נפשו למען כבוד אביו - הוא מסוגל להעניק תשובה הולמת לכוח העוצמתי של עשיו, ולזכות בברכות כפי שראוי וצריך להיות!

וכן מצאנו בדברי הרש"ר הירש (כ"ז, א'): "התנהגותו של יעקב ברורה ושקופה בתכלית, מתחילתה גוזרת עליו האם לשמוע בקולה ללא הרהור... היא יודעת שכל אופיו כאיש תם יתמרד בדבר והרי היא מפסיקה כל התנגדות על ידי מצות האם

היו שותפים עמנו בהוצאות המרובות של הוצאת גיליון זה

וזכו בכל הברכות האמורות בתורה במצווה יקרה זו.
אפשרויות הנצחה לע"נ ולרפו"ש
ולכל ענייני ברכה והצלחה.

פנו עכשיו >

כתבו לנו בכתובת: horeinuorg@gmail.com
או בנדרים פלוס, ולציון להוצאות הגיליון השבועי.

לעילוי נשמת
זאב דוד בן פנחס

לרפואה שלמה
שרה בת מיכל

לזרע של קיימא
מנחם מרדכי בן סימה
חנה מזל בת בלה ברטה

לזיווג
אברהם דב בן שושנה

להצלחה וס"ד
שמואל בן בתיה

הורינו
הורים מן הלב

יו"ל ע"י ארגון הורינו לחיזוק מצוות כיבוד אב ואם
בנשיאות מרן הגה"צ רבי אורי וייסבלום שליט"א ובהכוונת גדולי ישראל
ע"ר 580780617 | רח' יוסלה רוזנבלט 2 ירושלים.

תרומות יתקבלו בברכה. אפשרויות הנצחה בעלון ובכלל פעולות הארגון לע"נ הוריהם או יקיריהם ולזכות פרנסה והצלחה, זש"ק וזיווג - למען ייטב לך!

לקבלת גיליון הורינו השבועי במייל כתבו לנו **"צורפו אותי"** לכתובת המייל, וכן לפניות בנושאי תוכן, פתרון חידת 'רב הנסתר' ולפרסום סיפורים אישיים בנושאי כיבוד הורים: horeinuorg@gmail.com או בפקס: 077-6021640 | [Zelle: dedications@horeinu.org](mailto:dedications@horeinu.org)

השמרו לכם – פן!

"השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחיתם להם. וחרה אף ד' בכם וגו' ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה אשר ה' נתן לכם. ושמרתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וגו'" יא טז-יח

דרך הנהגת קדשו בזה באישון לילה מפורשת גם היא להדיא בזהר הקדוש (ח"ג דף קעח.) וזלה"ט: הא אוקמוה דבבל ליליא וליליא עד לא ישכב ועד לא נאים בעי בר נש למעבד חושבנא מעובדו דעבד כל ההוא יומא ויחוב מנייה ויבעי עליהו רחמי. – מאי טעמא בההיא שעתא בגין דההיא שעתא אילנא דמותא שארי בעלמא וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא. ובעי בההיא שעתא למעבד חושבנא מעובדו ויודי עליהו, בגין דאיהי שעתא דמותא ואלין אקרון מארי דחושבנא ע"כ.

[בכל לילה ולילה, עד שלא ישכב ועד שלא יישן, צריך בן אדם לעשות חשבון ממעשיו שעשה כל אותו היום וישוב מהם ויבקש עליהם רחמים. – מה טעם באותה שעה משום שאותה השעה אילן המוות שורה בעולם וכל בני העולם טועמים טעם של מיתה. וצריך באותה שעה לעשות חשבון ממעשיו וידה עליהם משום שהיא שעה של מיתה, ואלו נקראו בעלי החשבון].

- > < -

סיפר מוהר"ר אורי שיינברגר זצ"ל, על אחד מיקירי קרית דשופריא ה"ה מוהר"ר ר' יהושע אלכסנדר יצחק הלוי הורביץ זצ"ל, שהיה בן של קדושים נצר לצדיקים הקדושים אדמו"ר בית לעלוב זצוק"ל.

באחת השנים ערך 'נסיעה' לשבת קודש בציון התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי ז"ע באתרא קדישא 'מירון', תחת צילא דמהימנותא של דודו ורבו הגדול, בעל ההילולא מרן הרה"ק רבי דוד צבי שלמה מלעלוב ז"ע.

באותה שבת שרר חום כבד בארץ הקודש, ובהר מירון הגבוה וקרוב יותר אל חום החמה שרר 'שרב כבד', בהעדר מאווררים ומוזגים ובתנאים הקשים שבמירון של אותם שנים...

במהלך השבת ככתה האש מתחת הבלעך [טס מתכת או פח] שעליו עמדה בנאון קדירת החמין הגדולה של שבת קודש, סיר ה'טשולנט' שהתקרר והצטנן בעקבות כיבוי האש שמתחתיו החל להתקלקל מחמת החום המעיק, מצטטק ורע לו... ובהגיע עת סעודתא דעתיקא קדישא כבר החמין לגמרי אותו טשולנט גדול שטרחו והכינו בעמל ויגיעה עבור כל קהל החסדים והאורחים הרבים, עד שלא היה ניתן להכניס לפה גם לא גרגר של 'ארבעס' אחד מרוב חמיצות...

הרב הורוביץ הג'ל סבל מאוד באותה תקופה מחולי המעיין בטנו צבא, ופעמים רבות התפתל מייסורי מעיים קשים רחמנא ליצלן, ואף על פי כן ועם כל זאת לא היה מסוגל לוותר על אותה 'נסיעה קודש' עם רבו הגדול בסתר צל כנפי שכינה הקדושה השוכנת עם התנא האלקי.

הוא ישב בסעודת צפרא דשבתא ביחד עם ציבור החסידים כשהרבי בעצמו מיסב עמהם בהדרו דבוק בשרעפי קודש של אותה שבת עילאית. והנה החלו החסידים להתלחש ביניהם אודות קדירת החמין שהחמיצה פניה ונתקלקלה, וגדברו אם ניתן אולי לכל הפחות לטעום איזה 'טעימה' כל שהיא ממנו, שכן 'טועמיה חיים זכאי' – הרב הורוביץ שידע היטב את מצב מעיו החולוניות לא העלה בדעתו כלל לטעום ממנו מאומה, כדי שלא יסתכן בנפשו.

והנה פתאום נעמד הצדיק רבי דודל על רגליו הק', לאחר שממקום שבתו בראש השולחן קלט את לחשושיהם וחששותיהם של החסידים ובסערת קודש קם ותבע את עלבונם של ה'טשולנט' של שבתו, הוא הכריז בקול רם ובלהב אש קודש: כל מי שיאכל מקדירת 'טשולנט' זה שלפנינו מובטחת לו הבריאות בהן צדק, ולא יהיה זקוק לשום רופאים כלל! כאשר מקובל בידינו מפי אבותינו ורבותינו הקדושים נ"ע שמאכלי השבת אינם מזיקים בשום אופן, אדרבה הם מביאים חיים ורפואה ושלוה בעולם.

[על דרך שכתב בספה"ק "תפארת שלמה" (פרשת משפטים) וזלה"ק בפסוק (שמות כא יט) רַק שְׁבֹתוּ יְתֵן וְרָפָא יִרְפָּא. – על פי מ"ש בפיפיוש המושג במסכת שבת (יד א, ג) 'כל האוכלין אוכל אדם לרפואה בשבת'. פירוש: מכל המאכלים שהאדם אוכל בשבת יכול להשיג רפואה. כי שורש הרפואה נעשה בשבת קודש על ידי ייחודי העולמות העליונים בכונת האכילה כידוע ליודעי ח"ן, לכן 'שבת הוא מלועוק ורפואה קרובה לבא' (שבת יב). – וזה גם כן הרמז, ד'ק שבתו ית' – על ידי קדושת אכילת השבת – 'ירפא ירפא' עכלה"ט].

משאך סיים הרבי את הכרות קדשו הנחרצת, תיכף קמו כל החסידים והחלו 'לחטוף' מאותה תרופת פלא של טשולנט מקולקל... כל אחד נטל לו 'מנה יפה' של בריאות לטופו לנפשו ולנשמתו, אכלו והתענוגו בתענוג רוחני עילאי של שבת מלכתא.

ואמר לי מוהר"ר אורי הג'ל, שלבסוף לאחר

הרה"ק רבי דוד צבי שלמה מלעלוב זצוק"ל לרגל יומא דהילולא רבא של הרה"ק רבי דוד צבי שלמה בן הרה"ק רבי אלעזר מנחם מנדל מלעלוב ז"ע, הנקרא בפי זקני ירושלים 'הרבי ר' דודל', מגדולי הצדיקים שנהגו נשיאותם ברמה בתוככי ירושלים קרתא דשופריא אשר יחול השבוע ביום השישי עש"ה ה' אלול (עלה בסעדה השמימה ביום ה' אלול תרע"ח). – נבואה נא

בדחילו ורחימו להתאבק בעפר רגלי קדשו, ולהתחמם כנגד אורו הגדול אשר זרח והזרח בעולם והשפיע הרבה על בני ירושלים ברוחניות ובגשמיות כידוע ומפורסם. – ננסה נא לנגוע בקצה גלילת קדשו, ונלקט בפניכם מעט מהרבה סיפורי קודש ומעשיות נפלאים אשר סיפר מורנו ורבינו הרה"צ שליט"א על פי המקובל בידו מזקני ירושלים אודות בעל ההילולא דגן.

ויחא רעווא מן קדם אבהון די בשמיא שזכותו הגדולה תגן בעדנו, ורוב צדקותיו אשר עשה ואשר פעל בעולם יאירו עלינו להחיות לב ונפש ונשמה. וכענין שאנו מתפללים בתפילת 'ברוך שמה' בעת הרצון של פתיחת הארון: "וְלִהְיוּ אֲנָּה פְּקִידָא בְּגוּ צִדִּיקָא לְמַרְחָם עָלֵי, וְלִמְנַטְר יְתִי וְיֵת כָּל דִּי לֵי וְדִי לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל כּו'. וְתִשְׁלִים מִשְׁאֲלֵינוּ דְּלִבָּא וְלִבָּא דְּכָל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. לְטֹב וְלַחֲיִין וְלִשְׁלָם – אֲמֵן

- > < -

העיד הרה"ק רבי דוד צבי שלמה מלעלוב ז"ע, שהאזין לתפילות אביו הרה"ק רבי אלעזר מנחם מנדל [בן הרה"ק רבי משה מלעלוב] זצוק"ל בימים הנוראים ובכל פעם שהגיע בסדרי יודי הנאמרים לעת ערב בקריאת שמע שעל המיטה, או בתפילה של ימי הסליחות וכן בחמשת הווידוים של יום הכיפורים לנוסח התפילה: "יְיָ רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שְׁלָא אֲחֻטָּא עוֹד, וְמָה שְׁחָטָתִי לְפָנֶיךָ מַחֵךְ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יִסּוּרִים וְחִלּוּיִם רָעִים" – היה הוא אומר: אפילו על ידי יסורים וכו'.

כיוצא בדבר חזר והעיד באותה עת עצמה בנו של בעל ההילולא הרה"ק רבי שמעון נתן נטע זצוק"ל מלעלוב על אביו רבינו הרבי ר' דודל ז"ע, שאף הוא היה מתפלל בתפילות הימים הנוראים באותה נוסחא שראה וקיבל מפי אביו הקדוש: "מָה שְׁחָטָתִי לְפָנֶיךָ מַחֵךְ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים אפילו על ידי יסורים וְחִלּוּיִם רָעִים".

הצדיקים הנוראים הללו חשו והרגישו בנפשם, שהדבר הקשה והנורא ביותר עבורם הוא עצם החטא גופא, שניתק אותם לפי רום מעלתם ודרגתם מדיוק שכונתא קדישא וזו העבירה [חוט השערה שבצדיקים (ב"ק ג.)] יותר כואבת להם מכל ייסורים שבעולם – לפיכך שפיר לפי דרכם ולפי טבעם ואופיים המזוכך, ביקשו והתחננו לפני קונם שייסיר מעליהם עול העבירות שדקרו בהם כמדקרות חרב בכל האמצעים ששייך, אפילו על ידי יסורים וְחִלּוּיִם רָעִים, רחמנא ליצלן.

- > < -

מעין טיב זה המעשה, סיפר איש נאמן אשר באחד מדרכי נסיעותיו, התאכסן פעם באכסניה בחדר הסמוך לחדרו של הרבי הקדוש רבי דודל לעלובער ז"ע בעל ההילולא. היה זה ביום רגיל מימות השנה לא בימים הנוראים, ולא בחודש אלול כימים הללו שבפנינו, ואף לא בערב ראש חודש שהוא יום כיפור קטן, כי אם יום חול רגיל כשאר ימי החול. – והנה לפתע התעורר האיש באישון לילה לקול גניחות ואנחות המשרבות את הלב שבקעו מחדרו של הרב, נבהל היהודי ונדעזעזע בנפשו, הוא קם ממיתתו מהרה ברוב פחד ובהלה, ואין רץ חיש להציץ מבעד לחרכי דלת חדרו של הרב, שמא אירע שם דבר והרבי זקוק לעזרה.

אך כשפתח מעט את הדלת התגלה לפניו מחזה נורא, הוא ראה את הרבי הקדוש בכבודו ובעצמו שוכב בפישוט ידיים ורגליים על הארץ, ומכה על ליבו הק' בחזקה, ובוכה ומילל וצועק מרה על עצמו: דוד צבי שלמה בן מאטיל וואס וועט זיין מיט דיר? [מה יהיה איתך?].

כך חי לו הצדיק הקדוש בתשובה וחשבון הנפש תמידין כסדרן, מה אענה ליום דין ומה אשיב ליום תוכחה! – הוא ושאר הצדיקים שכיוצא בו הם הנקראים בזהר הקדוש בכמה מקומות: 'מארי דחושבנא' – בעלי החשבון, כדגריסין בתלמוד ערוך לפנינו בפרק המוכר את הספינה (בבא בתרא עח:): "אמר רבי שמואל בר נחמן א"ר יוחנן, מאי דכתיב (במדבר כא כז) 'על כן יאמרו המושלים באו חֲשׁוֹבוּ וגו', 'המושלים' – אלו המושלים ביצרם. 'בואו חשבון' – בואו ונחשב חשבוננו של עולם הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר עבירה כנגד

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו למערכת ע"י הקוראים

'תשובות בסוף'

נכנסתי למכולת וראיתי ממתק חדש, יש לי חולשה לממתקים וכל ממתק חדש אני חייב לקנות, (אגב אני בדרך כלל לא אוכל אותם), אז לקחתי ממתק חדש ובקופה נאמר לי שזה במבצע 'שלוש בעשר', אז כמוכן שטיפת המוח של המבצעים עבד עלי ולקחתי 'שלוש בעשר'. אחרי שיצאתי מהחנות שאלתי את עצמי: "אתה גם ככה לא אוכל ממתקים, אבל יש לך חולשה לא מובנת לקנות, אז תקנה לאישה או לילד, אבל מה תעשה עם שלושה אחדים?" בעודי טרוד במחשבות, נכנסתי לבקר חבר שעובד בחנות סמוך לכולל שלי, תיכף שלפתי מכיסי את הממתק המיותר ונתתי לו. הוא שאל בתמיהה, מה החגיגה? הסברתי לו שקניתי במבצע ואני שמח לתת לו...

למחרת פגש בי החבר ואמר בהתלהבות: "אין לך מושג איזה השגחה פרטית היה לי עם הממתק שנתת לי!!! בשעות הערב כאשר הגעתי הביתה, קבלתי שיחה משליח ושאל: משפחת וייס מרחוב פלוני מספר אלמוני?" השבתי כי מדובר אמנם במשפחת וייס מרחוב פלוני, אבל במרחק של שני בניינים משם...

השליח אמר שיש לו חבילה עבורי, ושלתתי ילד לאסוף את החבילה. היתה זו חבילה מעוצבת עם שוקולדים סוכריות וחמצוצים מכל הצורות והצבעים. כולם התלהבו, אבל חיכינו לאמא שתראה ותפתח את המארז היפה שקבלנו. סוף סוף אימא הגיעה והפלאפון מצלצל, עניתי והשליח מתנשף ואומר שחל טעות והוא צריך למסור את החבילה למשפחת וייס מבנין אחר, ושאל אם כבר אכלנו מזה. הרגעתי אותו שהכל עומד על תילו כבתחילה והוא חזר לאסוף את החבילה. כל בני הבית התאכזבו מי יותר ומי פחות, אבל הבינו שהיה כאן טעות.

כולם הבינו חוץ מהילד בן החמש שנשכב על הארץ, רקע ברגליו ותופף בידי ויילל בבכי תמורוים עד שלא מצאנו דרך להרגיע את בכיו עקב אכזבתו הקשה מנשוא... ואז הכנסתי יד לכיס כדי למצוא מפתח שהייתי צריך, ובמקום המפתח מצאתי את החממוץ שהבאת לי היום. הראיתי לו את הממתק שארזו בחבילה חדשה ונוצצת. בבת אחת הוא זינק ולקח בהתלהבות ובחיוך את הממתק החדש, ותשקוט הארץ.

"עכשיו אתה מבין למה קניתי את הממתק הנוסף? לא בגלל שיש לך חולשה ולא כי אתה כנוע למבצעים, אלא הכל היה עם השגחה מיוחדת להרגיע את בני הקטן שלא היו לו כלים להתמודד עם האכזבה!!!

מרת ספיר: 052-1552651

הפענוח לדבות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזנן שלוחה א' שנהא סמואלס
בפוסט: 15526517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

היום תקבל ברחמים וברצון את תפילתנו

לקראת ימי הרחמים והרצון, ניתן יהיה להשיג

ספר תהלים

טיב התהילות

ביאור משולב קל ונוח להבנה
מיוסד על רבותינו הראשונים ז"ל
ושאר מפרשים נכתב בשפה ברורה ובנושמה
למען ירוץ הקורא בו

טיב הפנינים

אוצרות ופנינים דרך דרוש ודמיון
המחברים את האותיות לעבודות הבורא ויב"ש
למידות טובות ולאמונת אומן בצור עולמים
מתובל בפסיק מוסר והוראה בעבודת ה'
לאדם של רבותינו המפרשים

מאת הגה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב': 0733-22-76-09

חלקים • מזמנים • מקבלים ללא עלות דמי משלוח

בקודש הצדקנית אלמנה צעירה, ואת בנו היתום הינוקא הקדוש 'אור ישראל', כשהוא בן ד' שנים בלבד. [אשר נודע והתפרסם אחר כך כאחד מגדולי צדיקי הדור, ה"ה הרה"ק רבי ישראל מקארלין זצוק"ל, הנקרא הפראנקפורטער ז"ע].

באותה שמועה קשה שהגיעה הובן היטב למפרע סיבת החרדה הגדולה שנחרד הרבי ר' דודל בנפילת הקורה, ברוח קדשו הבין היטב מה רומזים לפניו מן השמים באותה קורה שנפלה, שניטל ונעקר מהם הגג המגין והשומר מעל ראשם בהסתלקות עטרת תפארת ישראל. ולפי עומק דעתו הרחבה הבין בזה בודאי הרבה יותר משאר החסידים כמה גדולה היא אותה מכה אשר לא כתובה בתורה, הלא היא מיתת הצדיקים ז"ע.

כענין שמצינו שנדברו הפוסקים (אורח חיים סימן רפ"ח) אפילו אם רק חולם אדם בחלום הלילה על משכבו שקורות ביתו נפלו, אם חלה בו חובת 'תענית חלום' כדון ע"ש. כל שכן וקל וחומר כשראה לנגד עיניו בנפילת קורת הבית ובפרט בהיותם באמצע חגיגת חנוכה ביה"כ, חזש, ולא של בית ישן שרגילים בו שברים וסדקים שונים. ומכל זאת הבין הצדיק הרמז הגדול שהשי"ת רומז לו בנפילת הקורה את מה שמקונן הנביא ירמיהו במגילת איכה (ה טז) "נפלה עטרת ראשנו, אי נא לנו כי חטאנו".

מקרה זה השפיע מאוד על הרה"ק רבי דודל, כשראה החשכות הגדולה שירדה לעולם בהסתלקות רבותיו הצדיקים אדמו"ר הזקן ובנו הצעיר ז"ע בסילוק שכינה הק' לגוני מרומים הוא נחלש מאוד מכך, ואף הוסיף על עצמו כמה סיגופים קשים תקופה ארוכה לא עלה לשיון על יצועו, רק התנמנם בישיבה על כיסא עד שהוכרח אביו הקדוש הרבי ר' אלעזר מנדל ז"ע להניאו מן הסיגופים הללו לשמירת גופו ונפשו.

ללמדנו לקח מוסר נוקב על אותם פעמים ששולחים לנו רמזים גדולים ברוזים כמש"כ מן השמים רמזים הצוחים ככרכים לבדוק ולפשפש במעשים לפתוח עיניים ולהבין שדברים גדולים מתרחשים לנגד עינינו, ואי אפשר בשום אופן להקשות עורף, ולהתעלם מן הקריאה הגדולה שהשם יתברך אב הרחמים קורא לנו בניו אהוביו. - הדברים אמורים הן בפרטיות במאורעות משלטות וזעזועים שונים העוברים על האדם בפרטות רח"ל. ובבואי במאורעות כלליות או גזרות של כלל ישראל, ה' ישמרנו ויציילנו מהם ומהומם.

כדרך שהבין מרדכי הצדיק בשעתו, בטיב המקרה הנורא שהתרחש עימו כשנלקח ממנו אסתר לבית המלך, שאף שהיתה צרה קשה עבורם הבין היטב שלא בכדי נפלה עליהם גזירה זו, כאשר 'מתוך צרה המציא פדות וְנִוְחָה, כי אֵתָה רַב סִלְיוֹת וּבְעֵל הַרְחָמִים'. כמבואר להדיא במדרש (אסתר ג, ו) וברש"י (אסתר ב, יא) שמהם הבין שצריך להתהלך תמיד בחצר המלכות לדעת את שולם אסתר ומה ייעשה בה.

על שכינצא בזה מעיד בנו הכתוב לאמר (ירמיה ל, ז): "הוי כי גדול היום הוא מאין כמה, ועת צרה היא ליצקב וממנה יושע" - במהרה ברחמים גדולים אמן.

- > + < -

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל - אמן!

כל החטיפות שחטפו החסידים מן הטשולנט לא נשאר בקדירה אפילו 'בעבאלע' אחד! מרוב אהבה וחיבה והשתוקקות נפש החסידים להתקשר באמונה בברכת רבם.

הרב הרובין שישב כל אותה עת מן הצד, מלא כדרכו באמונת צדיקים שלמה ותמימה קם בבית אחת ממקומו בהתרגשות גדולה, וחרף אותה סכנה גדולה של קלקול המעיין נטל לעצמו בעוז ובביטחון איתן מנה טשולנט מכובדת ואכלה ליעונג שבת עד תום!

למותר לציין שהבטחתו המפורשת של הרבי התקיימה במלואה, שיערה אחת מדברי קדשו לא נפלה, והמהפכה הגדולה התחוללה בקרבו ובמעיו עוד במהלך אותה השבת, והוא חזר לביתו בירושלים לאחר השבת כבירה חדשה, כשהוא בריא ושלם.

והעיד על עצמו, שמאז אותה שבת מירון התגדפה לה כל מחלתו לגמרי, כל מחשיו פסק, והוא לא נזקק עוד לדרוש ברופאים בענין זה כל ימי חייו!

- > + < -

מעשה נורא התרחש עם הרה"ק רבי דוד צבי שלמה בידרמן זצוק"ל מלעילוב שהיה דבוק בכל ליבו ונפשו ברבותיו הקדושים מקארלין ז"ע. מתחילה בצעירותו התקשר באדמו"ר הזקן הרה"ק בעל 'בית אהרן' מקרלין ז"ע, וזכה לנסוע אליו עוד בחיי אביו הק' ב' נסיעות מירושלים עיר הקודש אל חצר קדשו שבפינסק.

ולאחר הסתלקותו התקשר עצמו בחבלי עבודתו עם בנו הרבי הצעיר, ה"ה הרה"ק רבי אשר [השני] מקרלין זצוק"ל. ועל אף היותו בירושלים איש מורם מעם נצר קדוש וטהור של צדיקי עליון, ואביו הקדוש יושב בשבת תחכמוני וממשיך בירושלים את שושליתא דדהבא קדישתא של תפארת בית לעילוב, ואף בנו רבי דודל עצמו נדע כאחד ממנהיגי העדה, מכל מקום היה מבטל עצמו לצדיקים הקדושים לבית קארלין. [ולאחר הסתלקות אביו הק' קיבל הוא את כתר ההנהגה, והיה אחד מגדולי האדמו"רים בדורו].

ויהי ביום חמשה עשר באב תרל"ג לפ"ק, נקרא הרה"ק רבי דודל לנסיעה גדולה אל עיה"ק צפת ת"ל, שם היה 'אורח הכבוד' למאורע גדול ומפואר שחגג חסידי קרלין בצפת, בחנוכה הבית לבית המדרש הגדול דחסידי קרלין שם. - המאורע נחגג אז ברוב עם הדרת מלך, בהשתתפות מאות חסידי קרלין יראים ושלמים שעלו ואתכנסו מכל עריהם בארץ הקודש, הן מעיה"ק טבריא ת"ו הסמוכה והן מירושלים, תל אביב, חיפה, ראש פינה ושאר עריהם, כולם נקבצו והתכנסו לכבוד המעמד הגדול בצפת כשרבי דודל הצדיק יושב בראש עדת החסידים לתפארת.

והנה באמצע אותה חגיגה גדולה קרה לפתע דבר נורא קורה שלמה נפלה פתאומית מן התקרה החדשה של גג בית הכנסת, שזה עתה נשלם בניינו בתכלית ההדר והשלמות עם כל חיזוקי הבנין הנדרשים ולא היתה שום סיבה מובנת נראית לעין שתפול פתאום אותה קורה מן הגג. ומה גם שכל הגג עצמו לא נפגם מאומה, ולא נראו בו כל סימני שבירה או סדק וכיוצא, רק קורה אחת נפלה והתנפצה על הארץ בקול רעש גדול. בניסים גדולים ורחמי שמים מרובים בדיוק באותם רגעים לא עמד שום אדם תחת הקורה שנשברה, ורק קול רעש החבטה והשבירה נשמע היטב בכל עבר.

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'

מוהגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

0733-22-76-09 חלקים • מזמנים • מקבלים ללא עלות דמי משלוח

shivti11@gmail.com

יר"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109

יהודי יקרו! אל תחזיק טובה לעצמך, הק' מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגוריק ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7173

מאוצרות הפרשה

קול הקורא קדוש אלול!!!

מעשה בשיכור שהתהלך ברוסיה כשהוא מיטלטל אנה ואנה מצד לצד של הרחוב ומסכן את עוברי הדרכים. לפתע עצר אותו שוטר, ביקש ממנו להזדהות והשיכור כמובן סרב. ביקש ממנו השוטר שוב להזדהות והלה כצפוי לא שת, בפעם השלישית ביקש השוטר "בשם המלך ניקולאי אני מבקש ממך להזדהות!! השיכור לא התרגש באופן מיוחד ושוב לא הזדהה. שלף השוטר את אקדחו וירה לעבר גופו של השיכור. השיכור הובהל לבית החולים וכשהשתקם הלך ותבע את השוטר, על מה ולמה בכזו קלילות הוציא אקדח וירה בו. השופט שאל את השוטר למה ירה בו, והשוטר תיאר את דבר המעשה. השופט המשיך לשאול: והרי ראית עליו שהוא שיכור ומדוע ירית בו? והשוטר השיב: אמנם בפעם הראשונה והשניה שבקשתי ממנו להזדהות והוא לא עשה כך, ראיתי שהוא שיכור ולכן לא עשיתי לו כלום. אבל בפעם השלישית שהזכרתי את שמו של המלך ניקולאי, כשמזכירים את שמו של המלך ניקולאי אפילו שיכור אמור להתפכח מיינו!! אומר ר' ישראל סלנטר: "מלפנים, כאשר ידעתי, כל איש אחוז פלצות בקול הקורא קדוש 'אלול!!!' כל השנה אנו מתהלכים כשיכורים מהרוח שטות האוחזת בנו וגורמת לנו לחטוא, אבל כששומעים את המילה "א-ל-ו-ל", גם שיכור מתפכח מיינו וחוזר למוטב. (הגאון ר' חיים ברוך נבנצל שליט"א, אישיבישער חומש)

והיה כי יביאך ונתתה את הברכה על גרזים ואת הקללה על הר עיבל. הלא המה בעבר הירדן אחרי דרך מבוא השמש בארץ הכנעני הישב בערבה מול הגלגל אצל אלוני מרה (יא, כט-ל) הקשה הרב ברוך מרדכי אזורי זצ"ל: מדוע כאן האריכה התורה, פרוט אחר פרוט, להקל על המחפשים, למצוא את הדרך אל הברית בהר גרזים ובהר עיבל?

לעומת זאת באותה פרשה (יב, ה), כאשר הקב"ה מצוה על בנין בית הבחירה בהר הבית שבירושלים, שם נאמר רק "כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלקיכם מכל שבטים וגו' לשכנו תדרשו ובאת שמה". אין פירוט, אין גילוי, הכל נעלם. מדוע?

אלא בא ללמד כי את מקום השכינה יש לחפש ולחפש מתוך עמל, משום שהחיפוש והעמל הם חלק בלתי נפרד מעצם המצוה. (ברכת מרדכי)

והניח לכם מכל איבכם מסביב וישבתם בטח (יב, י)

מאחר שכבר אמר הכתוב: "והניח לכם מכל איבכם מסביב", ושוב אין אויבים – מדוע יש צורך להוסיף ולומר "וישבתם בטח"?

בשם רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל מובא: בדרך כלל, כאשר בא אויב חיצוני למלחמה על העם, עושים בני העם שלום ביניהם ומתחזקות האחדות הפנימית. אין לבנים ואין שחורים, כולנו עם אחד, האופוזיציה מצטרפת לקואליציה ועושים "ממשלת חרום לאומית", כי הפצצות והטילים לא מבחינים בין עשיר לעני, בין אדם עם עקרונות כאלה לאדם עם עקרונות אחרים. לעומת זאת, בתקופה של שקט, כאשר אין איום מוחשי מצד אויב חיצוני, פתאום מתגלעים סדקים בחומת האחדות, ונשמעות "חריקות". אנשים רבים ומתוכחים זה עם זה, "אני טוען ככה, והוא טוען אחרת, חוצפה!" "הוא קודח בקיר בין שתיים לארבע!" ולמה הוא פותח

מרפסת בדיוק מול החלון שלי?!". מתחילים להלשין בעיריה ובמס הכנסה, מזמינים משטרה כי הילד של השכן עושה חור בראש עם הכינור, והמריבות הולכות ומתגברות.

על כך נאמר: "והניח לכם מכל איבכם", לא יבוא אויב חיצוני למלחמה עליכם. ושמא תאמר, עכשיו יתחילו מריבות בינינו? לא, אלא "וישבתם בטח", ללא מחלוקות פנימיות. (רבי בן ציון מוצפי שליט"א, דורש ציון)

כי יסיתך אחיך בן אמך (יג, ז) כומר מלומד אחד שאל פעם את רבי יהונתן איבשיץ: "אתם היהודים מתפארים שאין דבר בעולם שאין לו רמז בתורה. אם כן אשאלך, היכן מרומז שאסור להאמין בנוצרי הראשון מיסד הנצרות ובדתו?" השיב רבי יהונתן מיד: "בפרשת ראה כתוב כי יסיתך אחיך בן אמך... לא תאבה לו ולא תשמע אליו. ולכאורה תמוה, מדוע הזכירה התורה שהוא אחיך בן אמך ולא בן אביך? אלא באה התורה לרמז לנו, שאם יבוא אדם שהוא יהודי מאחיק ויספרו עליו בדיות שיש לו אם ואין לו אב, לאיש כזה לא תאבה לו ולא תשמע אליו" ... (שבת טיש)

כי יהיה בן אביון מאחד אחיך באחד שעריך בארץ (טו, ז) שואל רש"י: וכי נוהגת מצות צדקה רק בארץ ישראל. ובחול כלום אין צורך לסייע לעני ולדל?

אלא מסביר רש"י, שמדובר בדיני קדימה בצדקה – הקרוב קודם. קרובי משפחה קודמים לעניים אחרים, עניי העיר קודמים לעניי עיר אחרת – "באחד שעריך", ועניי הארץ קודמים לעניי ארצות אחרות – "בארץ". אך הגה"ק בעל ה"בן איש חי" זי"ע מבאר את הפסוק בדרך הדרוש, על פי מעשה: היה פעם גביר גדול שבנה לעצמו בית מפואר כטירת אצילים, עם רהיטים יקרים. יום אחד, חרפי וגשום, נכנס לבית הפאר אדם עני, ונעליו מלאות בוז ורפש... "החוצה!" צעק הגביר בבהלה. "רוץ מהר וצא! אינך רואה מה מעולל הבוץ שעל נעליך לריצפת העץ היקרה?!"

"בסדר", אמר העני, "מיד אני יוצא החוצה, רק 'זורט' אחד, קצר מאוד, אומר לך קודם לכן: ב"ברוך שאמר" מפסקי דזמרה אומרים אנו כך: "ברוך מרחם על הארץ, ברוך מרחם על הבריות". אף אתה, אם הנך מרחם כל כך "על הארץ" – על ריצפת ביתך, אולי תרחם גם "על הבריות" היינו עלי, שהרי בריה אני..."

דבר זה – אומר ה"בן איש חי" – רומזת כאן התורה לאיש היהודי: "באחד שעריך בארץ" – כמה אתה משקיע בעיצוב כלי ביתך? כמה השקעת בריצוף? בברזים? בריהוט? אם כן, לפחות "לא תאמץ את לבבך ולא תקפון את ירך מאחיק האביון" – לפחות כמו שאתה נותן לכותל ולריצפה, תן גם לו! ... (גליון פנינים)

כי פתח תפתח את ירך לו (טו, ח)

בגמרא מסופר על רב פפא, שפעם נשמטו מדרגות תחת רגליו והיה נתון בסכנה. אמר לו רב חייא בר רב: "שמא עני בא לידך ולא פרנסתו?" רבים תמהו, מנין לו לרב חייא שעונש הנפילה בא על המנעות מצדקה? והגר"א מוילנא מצא כאן רמז נאה בטעמי המקרא, כי תבות פתח תפתח מוטעמות בטעמי דרגא תביר, לרמז על המדרגה – דרגא שנשברת – תביר, כאשר נמנעים מצדקה.

שיר עממי מפורסם-מלותיו לקוחות מהפרשה?

חידה בפר"ש

חומה של איסור!

לא תוכל לֵאמֹר בְּשִׁעְרֶיךָ מַעֲשֶׂה דָגָג וְתִירְשָׁךְ וְיִצְהָרְךָ וּבְכֹלֶת בְּקֶרֶךְ וְצִנְיָךְ וְכָל דְּרִיךְ אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ וְנִדְבְּתֶיךָ וְתִרְוַמְתָּ יְדֶיךָ. (י"ב, י"ז)
ופרש"י: "לא תוכל – רבי יהושע בן קרחא אומר, יכול אתה אבל אינך רשאי".

לכאורה עלינו להבין, מדוע השתמש הפסוק במילים 'לא תוכל' ביחס לאיסור אכילת קדשים מחוץ לירושלים? הלא, כמו שאמר ר' יהושע בן קרחא, בודאי אין מניעה מציאותית מהאדם לאכול בכל מקום שירצה את הקדשים, אלא שהתורה אסרתו, ואם כן יותר היה ראוי לומר: 'לא תאכל'! את התשובה נבין על פי המעשה הבא: ר' אברהם, מזכיר ישיבת 'תפארת ירושלים' שבאמריקה, הרים את שפופרת הטלפון במשרד הישיבה. מן העבר השני של הקו נשמע קול בלתי מוכר: "שמעתי שהישיבה נמצאת בקשיים כלכליים, והייתי מעוניין לתרום סכום כסף הגון", אמר הדובר. ר' אברהם לא האמין למשמע אזניו. אכן, בחודשים האחרונים נקלעה הישיבה למצב כספי קשה, והיה קיים חשש ממשי לעיכוב בתשלומי המשכורות לרבני הישיבה, ולפגיעה משמעותית בתנאיהם הגשמיים של הבחורים. הדובר שהזדהה בשמו היה מפורסם כאחד מגדולי הנדבנים באמריקה, ותרומה הגונה מצדו, ביכולתה לחלץ את הישיבה מהמיצר בו היא נתונה. "את פרטי הסכום ואופן העברתו אשמח למסור לראש הישיבה, הגאון רבי משה פיינשטיין. האם אוכל לשוחח עמו?" שאל הנדיב. המזכיר לא היסס: "כן, בודאי! מיד אקרא לו שיגש לטלפון". הוא כמעט השליך את השפופרת, ופתח בדהרה לעבר בית המדרש. השעה היתה שעת צהריים, ובבית המדרש התפללו אותה עת תפילת שמונה עשרה של מנחה. ר' אברהם התבונן בראש הישיבה, העומד בפינתו ושופך את לבו לאביו שבשמים. דקות אחדות המתין בחוסר סבלנות, עד שסיים רבי משה את תפילתו. מיד ניגש אליו ולחש על אזנו: "נדיב חשוב רוצה לשוחח עם ראש הישיבה, בענין תרומה הגונה לישיבה. אנא, יגש במהירות למשרד". להפתעתו, לא התרגש רבי משה מהדברים. הוא נותר על עומדו בלי לזוז אפילו פסיעה אחת, כשהוא רומז באצבעו לאות שלילה. "אבל, רבי" הגביר ר' אברהם את קולו, מתוך מחשבה שאולי רבי משה לא שמע את דבריו. אך רבי משה שוב רמז בידו, וסימן לו על הבחור הניצב מאחוריו בתפילה. הלה מתפלל שמונה עשרה, והוא, רבי משה, אינו יכול לפסוע לפניו. כעת ר' אברהם נותר אף הוא על עמדו... רק לאחר דקות ארוכות סיים הבחור את תפילתו ופסע לאחור. או אז, פרץ ר' אברהם מבית המדרש ואץ רץ למשרד. הוא הרים את הטלפון, מתוך תקווה קלושה שהנדיב עדיין ממתיין, אך לשווא. הדובר כבר לא היה על הקו... "מדוע לא מיהר רבי משה?" הרהר לעצמו המזכיר, 'הלא בודאי מודע הוא למצבה הכלכלי הקשה של הישיבה. אמנם מאחוריו עמד בחור והארץ בתפילתו, אבל צרכי הישיבה וקיומה בודאי נמצאים בעדיפות עליונה, וקודמים לכל'. את חוט מחשבותיו קטעה כניסתו של ראש הישיבה למשרד. צערו של ר' אברהם שנשקף מפניו, לא נעלם מעיניו הטהורות של רבי משה. "ר' אברהם", פנה אליו ראש הישיבה בנועם שפתי, "הן הלכה מפורשת היא בשולחן ערוך סימן ק"ב, שאין לעבור בפני אדם המתפלל שמונה עשרה!" "אבל רבי, הפסדנו ממון רב" טען המזכיר, "בכסף הזה יכולנו להחזיק את הישיבה זמן ארוך..." השיב לו רבי משה: "דע לך, כשההלכה אומרת שאין לעבור בפני המתפלל, הרי שהיא מציבה בפני קיר! איני יכול לשבור את הקיר, ועל כן לא יכולתי לזוז ממקומי ולצאת מבית המדרש". עוד באותו יום טלפן ר' אברהם לנדיב, סיפר לו את אשר ארע והתנצל על העיכוב. הנדיב הבין את הדברים, ואף התפעל מעמידתו הנחרצת של רבי משה על כל תג ותג בהלכה, גם אם הדבר עשוי להיות כרוך בהפסדים גדולים! למדנו שעל האדם לאמן ולחנך את עצמו, להשליט את התורה על עצמו ועל טבעו, כך שעשיה נגד התורה תהיה אצלו בבחינת שאינו יכול לעשותה. ומכאן, תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של הגאון רבי אליהו מאיר בלוך זצ"ל: שכן, לא די שהאכילה אסורה, אלא מכיון שהיא נגד רצונו של הקדוש ברוך הוא, חייב האדם לחוש כי נעדרת ממנו היכולת לעבור על רצונו יתברך. על דרך משל, כאשר אומרים לאדם לקפוץ מראש הגג, תגובתו היא: 'איני יכול', והלא בודאי יכול הוא אלא שאינו רוצה! מדוע משתמש הוא בלשון 'איני יכול'? אלא, כיון ששכלו מורה לו שלא לקפוץ, זה נחשב אצלו כהיעדר אפשרות וחוסר יכולת. כן הדבר ביחס למעשה שנוגד את רצונו של ה' – על האדם לחוש שאין לו יכולת כלל לעשותו! דבר זה מרמזת לנו התורה, באומרה: 'לא תוכל לֵאמֹר בְּשִׁעְרֶיךָ' – האכילה, לא רק שהיא אסורה על האדם, אלא צריכה להיות מושרשת בטבעו כדבר שאינו בר ביצוע. ('ללמדך' מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

נטילת ידים ממים שקיררו צידנית

שאלה: בקבוק מים קפואים שנתנו בתוך צידנית על מנת לקרר את תכולתה או שישמרו על טריות המוצרים הנמצאים בה, האם אפשר ליטול ידים במים אלו אחרי שהופשרו? **תשובה:** בשו"ע סי' ק"ס סעי' ב' עשה במים מלאכה או ששרה בהם פתו, אפי' נתכוון לשרות בכלי זה ונפל לשני פסולים, ואם צינן יין במים פסולים. ובמשנ"ב סק"ט כ' שצינן היין במים חשיב מלאכה משום שעל ידי המים נצטננו, אבל אם היה היין צונן ונתן לתוך המים רק שלא יתחממו מחום היום כשרים, וה"ה אם נתן לתוכם דגים חיים שלא ימותו אין זה נחשב לעשיית מלאכה, ולהלן שם בס"ק י"א הביא המשנ"ב ממג"א ועוד אחרונים שאם שרה ירקות במים כדי שלא יכמושו מיקרי מלאכה ופסולים ויש חולקים ע"ז, ובשעה"צ ס"ק י"ז ביאר החילוק לדעת המג"א שהמים מוסיפים לחלוות לירקות ומשום זה אינם נכמשים והיו עשיית מלאכה במים.

ולכאורה לפי זה, יהיה חילוק בין אם המים משמשים לקרר את המוצרים הנמצאים עמם, דכיון שהם פועלים לקרר הוי מלאכה כמו לצנן יין, לבין אם נתנו את הקרח כדי לשמור עליהם שלא יתקררו דלא נחשב עשיית מלאכה בקרח.

אלא שבגמ' דגיטין נ"ג: מצינו שיש חילוק בין אם שוקל בשר בתוך מים, והיינו שיש מים בכלי עם שנתנו ונותן בתוכו חתיכת בשר כדי לדעת משקלה לפי מה שיגיעו המים לשנתות, דזה הוי מלאכה במים משום שנתן את הבשר בתוך המים, לבין אם נותן כלי עם מים במשקל ושוקל נגדו דלא חשיב מלאכה במים.

וזו נראית כוונת הפרי מגדים בא"א סו"ס תנ"ה שהסתפק במי שנתן כלי עם מים חמים כדי להחם את רגליו (כעין בקבוק חם) ונתקררו, אם מותר ליטול בהם ידים ומסיק בצ"ע, ולכאור' הלא לקרר הוי מלאכה ולמה לחמם לא ייחשב למלאכה, וכנראה כוונתו משום שלא מחמם רגליו בתוך המים ממש אלא על ידי כלי, ובזה הסתפק הפמ"ג אם דומה לשקילה על ידי כלי או לא, ולפי"ז, הכא נמי הרי אין המצרכים נמצאים בתוך המים ומתקררים על ידם, אלא מחוץ לבקבוק וכה"ג אף שמקררים ממש את המוצרים ונעשית מלאכה על ידם לא חשיב מלאכה במים כמו משקל כנגד המים.

ויש לדון בזה בעוד סברא, דפסק המחבר ביו"ד סי' ר"א סעי' ל' שהשלג והברד והכפור אין שאיבה פוסלת בהם, ואפשר לעשות מקוה משלג ולא נחשב שאוב, משום שפנים חדשות באו לכאן ותו אין בהם פסול של מים שאובים. וכמו כן יש לומר לענין מלאכה, דאפי' נחשב שנעשית מלאכה בקרח זה, מכל מקום כיון שאח"כ הופשר והפך למים, פנים חדשות באו לכאן והיא אפשר ליטול בו ידים, ועיי' בזה עוד בקה"י ברכות סי' ל'. (הגאון רבי צבי רותן שליט"א, רב קהילת פסטורל והמושולש)

תשובה לחידה פרי"ש: "ואכלת את כל העמים" (ז, טז)

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות מלכא-אמיתי להולדת הבת הנכדה
משפחות זרחי-עוזרי להולדת הבת הנכדה
משפחות בלומר לאירוסיה הבת משפחת פלד לאירוסיה הבן משפחות גמניר – ניכטבורג לנשואי הבן הנכד משפחת הדס לנשואי הבת
גני הדר: משפחות מליק להולדת הבת הנכדה משפחות בן דב – בא גד לאירוסיה הבן הנכד משפחת וכסלובים לנשואי הבן

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 602

המאמר שבת אורה

ראה

אזהרה המורה: העלון מיועד אך
ורק לרציניים שיודעים את
השיבות התפילה, ובשעת התפילה
לא מעיינים בעלון ובשאר דברים.
לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

סיפר רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל: על מעשה חסד מופלא של "הרב מטשיבין" רבי דב בריש ויינדנפלד זצ"ל: ברחביה היה יהודי עני ומסכן בשם מגדל, ששכנע את עצמו שהוא יודע לשיר יפה. הוא התחיל להתחזק בכל מקום. הילדים ראו דבר כזה, והיתה להם "פרנסה" ברווח... התחילו לצחוק עליו ולחקות אותו... הרב מטשיבין שמע על המקרה והחליט לעזור לאותו יהודי מסכן. מה עשה? קרא לו לביתו וביקש שישיר לו, כי זה ממש מחיה אותו. כשגמר לשיר, נתן לו הרב מטבע ואמר שיבוא גם למחרת. וכך מידי יום היה היהודי מגיע לבית הרב, שר ומקבל מטבע. עד שיום אחד אמרו לו בני הבית: "ר' מגדל תשמע, מהיום תקבל מאיתנו מטבע בלי לשיר". עברו כמה ימים והרב ראה שהוא לא בא. שאל הרב למה הוא לא בא, ובני הבית סיפרו שהציעו לו לבוא ולקבל מטבע בלי לשיר. אמר הרב: "וכי את המטבע הוא צריך? הוא צריך לשיר, זה מה שמחיה אותו! תקראו לו מיד!" הביאו אותו, הכניסו אותו הביתה והוא שר לפני הרב. סיפר לי בחור שפגש את ר' מגדל הזה בבית הכנסת "זכרון משה" והלה אמר כי אין לו זמן, כי הוא צריך לרוץ לרב מטשיבין, השאלה היא כיצד לרב מטשיבין היה זמן לכך הרי סדר יומו היה כל כך עמוס! אבל לעשות חסד עם יהודי יש זמן! (יחי ראובן)

מסופר על רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל שהיה ידוע כגאון במידות ובחסד. שעלה פעם לאוטובוס והיה שם רק מקום אחד ריק, ליד יהודי שאינו בריא בנפשו שתפס מקום וחצי, והודיע לרבי אברהם שיש כאן רק חצי מקום, ואמר לו רבי אברהם מיד, זה בסדר לי מספיק רבע מקום. ואותו אדם התחיל לפטפט כל מיני פטפוטי סרק, ורבי אברהם שומע ומחמיא לדבריו. אח"כ נגשו כמה אנשים ואמרו לרבי אברהם שאין זה כבוד התורה, וחפצים שיחליף עמם מקום, ולא הסכים רבי אברהם בשום אופן. וכאשר ראה רבי אברהם שהלה מגזים בפטפוטי אמר לו שהוא מאד עייף והוא הולך לישון ואם יש לו משהו מאד מאד חשוב שיעירנו. ובסיום הנסיעה חבקו רבי אברהם, ואמר לו בנעימות "כל כך נהנית לשבת לידך!" (אנן הסהר)

רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל היה מספר על נדיב שהיה שונה מהרבה נדיבים, שרבים מהנדיבים באים לשלב מסוים שהם מתעייפים מלחץ, מרוב הבקשות לתרומות. אולם, אמר שהכיר נדיב אחד, הרב בנימין ביניש דניס מחרקוב זצ"ל, שהיה ניכר עליו שככל שהוסיף לתת היה חש יותר שמחה במצות הצדקה. בכל נתינה גברה ועלתה התלהבות נפשו עם הזכות הנפלאה של המצוה. (בדרך עץ החיים)

רבי יהודה צדקה זצ"ל (ראש ישיבת פורת יוסף): לחוש שמחה כל כך גדולה עד שהעני מרגיש שהוא עושה חסד לבעל הבית רעבוננו של רבי יהודה צדקה זצ"ל לאורחים, תפס מקום נכבד במסכת ההטבה והחסד שלו. בכל הזמנים השתדל שיעדו אורחים על שולחננו, הן בימות החול והן בשבתות וחגים. בכל אורח שנודמן לביתו ראה כעין מתנה טובה ששדרו לו מן השמים, כדורון מבית המלך. כשלא נודמן לו אורחים מעצמם, היה משתדל לתור ולחפש אחריהם, כמי שאינו יכול להסב בסעודה בלעדיהם. היה שש וצוהל למראה האורחים ומקדיש להם תשומת-לב מרובה לשרח בכל צורה אפשרית כדי להנעים להם את שהותם במחיצתו. הוא היה מתעניין מה חסר להם ואיזה מאכל יעריב להם - כולו אומר "ותפק לרעב נפשך". האורחים שבאו בצל-קורותיו היו גורמים לו עונג ושמחה גלויים כה רב עד שהם הרגישו שהם גומלים לו חסד באירוחם הרבה יותר ממה שהוא גומל להם. (וזאת ליהודה)

במה שנוגע לעצמו, יש לאדם לבכר את הנשמה על הגוף. ואילו במה שנוגע לזולת - אין לוותר על הגוף, באשר צרכי הגוף של חבריו הם ענייני הנשמה של עצמו. (חזון איש)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

ראה אנכי נתן לַפְּנִיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וְקִלְלָה: אֶת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹת ה' אֱלֹהֵיכֶם צִרִיךְ בִּיאור מה שפתח בלשון יחיד 'ראה', ומסיים בלשון רבים 'אנכי נתן' לַפְּנִיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וְקִלְלָה, את הברכה אשר תשמעו וגו', וכבר עמדו בזה המפרשים. ויש לומר, שבאמת היתה ראויה כל הפרשה ליכתב בלשון רבים, כיון שנאמרה לכל ישראל, אלא פתח בלשון יחיד בתחילה, להורות שיש בכלל זה אמירה לכל אחד ואחד באופן פרטי, אשר הרגשה זו מקבלת משנה תוקף, כאשר האדם יודע שיש התיחסות פרטית אליו. ומעשה היה בימי מלחמת העולם, בשעת ההפצצות, והיו הימים ימי ערב חג הסוכות, היה הרב מבריסק רבי יצחק זאב סולוביצ'יק זצ"ל טרוד כולו בחיפוש אחר 'הדסים מהודרים', כפי שהיה מהדר בכל שנה, והיה שם עמו אחד מגדולי התורה, ושאלו האם במצב כזה שהדעת נתונה לטרדות הקיום וההצלה, אין מקום לחקל מעט, ולהסתפק בהדסים הכשרים מעיקר הדין. והשיבו הרב מבריסק, הרי אם הבורא עולם היה אומר ליהודי שהוא דורש ממנו עכשיו באופן פרטי, רק דבר אחד, שיקח הדסים מהודרים, הרי ודאי כל אחד, אפי' כשהוא מצוי בעת מלחמה, היה מחפש הדסים הכי מהודרים, רק לנו אין הרגשה זו בשביל כמה מניעות. א. לא מרגשים שהקב"ה הוא בעצמו מצוה אותנו ב. שאמר זאת לכל כלל ישראל ג. זה לא המצוה היחידה ד. שצויה כן לפני אלפי שנים ה. שזה לא הפעם הראשונה והיחידה שאנו מצוים במצוה זו. אך התורה לימדתנו סיים הרב, שבכל מצוה ומצוה, צריך להרגיש כמו שהיה ציווי פרטי אליו היום. ודבר זה למדנו ממה שכתוב בפרשת קריאת שמע "והיו הדברים האלה [רק מצוה זאת] אשר אנכי [הקב"ה בכבודו ובעצמו] מצוך [רק אותך] היום" [ולא לפני אלפי שנים], ולכן כל יום יהיו בעיניך כחדשים, ואין שום הבדל בזה שנגזרה כבר בשנה שעברה. ואם היינו מרגישים כך בכל מצוה, לא היה לנו כל בעיה לקיים כל מצוה, אפילו במצב הכי קשה. (משלח רבי אליהו ברוך)

עֲשֹׂר תַעֲשֶׂה. "עשר בשביל שתחשש". (תענית ט, א). בטעם סגולת הצדקה להעשיר את בעליה, אמר רבי שמעון שקופ זצ"ל: כל שפע חומרי או רוחני הנידון לעולם, ניתן בעצם לכלל האומה הישראלית, ואילו האדם היחיד אינו אלא גזר הממונה על חלקו לנצלו לטובת הכלל. דרכו של עולם הוא, שהממונה על אוצר הממשלה, אם ממלא תפקידו בגאמנות על אוצר קטן, מעלים אותו למשרה בכירה, לשמור על אוצר גדול, אף אם לא יצטיין במעלות אחרות אלא בזו בלבד. כמו כן להיפך, אם מועל בתפקידו, לא יועילו לו כל מעלותיו האחרות, והוא יוסר ממשורתו. כך באוצרות שמים הניתנים לאדם, אשר אם ממלא תפקיד הגוברות שלו נאמנה, ומעשר כספו כראוי, מעלים אותו בדרגה, על ידי שיתעשר ויתמנה על אוצר גדול יותר. זאת למען ימשיך לעשות רצון הבורא ולהטיב עם הכלל. ואף בקנייני החכמה והדעת קיים כלל זה, שכל אדם אינו אלא גזר על כשרונותיו וכוחותיו המיוחדים לו. לפיכך, אם יקדיש אדם מזמנו, ויזיל לתרום מסגולתו ומחכמתו לכלל, ללמד תורה למי שראוי ללמד, או אז יזכה להתעלות למשרה רמה עוד יותר. לפי זה, מה שאמר "מתלמידי יותר מכולם", הרי מלבד הסגולה הטבעית שבדבר, יש בזה משום כח הצדקה והמעשר הרוחני. וכשם שמעשר כספים מעשיר את האדם, והעני הוא הגורם לכך, כך המעשר הרוחני מעשיר ברוחניות, ומתקיים בו "מתלמידי יותר מכולם". (פנינים משולחן נדב)

נָתַן תָּתֵן לוֹ וְלֹא יֵרֶד לִבְךָ בְּתַתָּהּ לוֹ כִּי בִגְלַל הַדָּבָר הַזֶּה יִבְרַךְ ה' הַצְדָּקָה נמשלה לזריעה, כדכתיב (הושע י, יב): "זרעו לכם לצדקה" וגו'. ויש להבין מדוע נמשלה דוקא לזריעה, ולא לאופן אחר של הרווחת ממון? אלא שאדם שהפסיד או איבד ממון, ולאחר מכן הרויח ממון אחר הרי מצטער הוא על מה שהפסיד אבל אם יזרע איש זרעים באדמה, ולאחר מכן יצמחו לא ייצר לו על מה שזרע והלך לאיבוד, כי אם לא היה זורע לא היה קוצר. וכן הדבר בענין הצדקה. ועל כן אמר "ואל ירע לבבך בתתך לו, כי בגלל הדבר הזה" - בגלל הצדקה, היא הגורמת "כי יברכה ה'". (סדורו של שבת)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

באחד הימים עמד רבי משולם דוד סולוביצ'יק זצ"ל ראש ישיבת בריסק, ליד לוח מודעות והבחין במודעה בה הוכתר פלוני בתארים רבים המפריזים על המידה. נענה ואמר: 'מעניין למה לא כתבו אודותיו שהוא גם "אור מוצל מאש"... תהיה מלווהו ושאל: 'הרי האיש כלל לא היה בשואה, ומה שייד לכתוב עליו מה שאין לו אחיזה במציאות?!'. הגיב רבי דוד ותמה: 'זכי כל שאר התארים הכתובים כאן, הם כן נכונים?' ... ("אחרון לדור דעה")

"ענין של עעם"

טעם למנהג שמכסים פני הכלה קודם החופה דכמו בעת אמירת שמע ישראל מכסין הפנים להורות על אמונתנו הפשוטה ביחודו ואנו מתייחדים אליו ולא לשום עבודה וזה ח"ו כמו בן האשה מקבלת על עצמה להיות מיוחדת ונמסרת רק לבעלה ולהיות אסורה לכל העולם. (מסעמים)

"מפ' כתבם"

נצייר לעצמנו יהודי זקן לפני מאה וחמשים שנה, מתאר לנכדו מהו "גן עדן". יש שם מקום מגורים מסודר, במקום אחד מהקיר יוצאים מים קרים, במקום שני יוצאים מים חמים... אין צורך לטרוח ולשאוב מים מהבאר. אם רוצים לבשל אין צורך לטרוח בהבערת האש, מניחים את הסיר במקום המיועד - והוא מתבשל... וכשהנגדים מתלככים, מניחים אותם בארגו מיוחד והם יוצאים משם נקיים... הרגלי החיים שלנו כיום, הם בעצם "גן עדן על אדמות", ומכל מקום אין אנו מתפעלים מקיומם. אין זאת אלא מפני ההרגל. התפיסה שלנו לגבי העין, כמו לגבי רמת החיים בה אנחנו מורגלים, וכמו לגבי מציאות השמש והירח, לכל מציאות העולם הזה - היא תפיסה של ילד בן חמש! הנביא ישעיה מתלונן על כך ואומר: "ותהי יראתם אותי, מצות אנשים מלומדה" (ישעיה כט, ג). הנביא לא מתלונן רק על קיום מצוות מעשיות הנעשות כמצות אנשים מלומדה, אלא על "יראתם אותי" - על יראת שמים, אפילו יראת שמים, גם היא יכול להיות "מלומדה" - להיעשות מתוך הרגל, בלי מחשבה: התפיסה שלנו בקב"ה, בסידור ובחומש, גם היא תפיסה של ילד בן חמש. זהו "רחוקים" ממש - עובדים את הקב"ה ממרחק של שלושים שנה - מאז שהכירו אותו לראשונה. רק מי "שנתקרב" אלי מחדש" - מי שהתחדש עכשיו - הוא "קרוב"! בכל שבת אנו אומרים "נשמת", אילו היינו שמים לב לכל מילה ומילה, היינו מלאי התפעלות. החפץ-חיים שאל פעם: האם שמנו לב שבברכת הטוב והמטיב הנאמרת בברכת המזון ישנן חמש-עשרה בקשות? "הוא יגמלנו לעד: לחן, ולחסד ולרחמים, ולרווחה, הצלה והצלחה, ברכה ומלשון בריכה, שפע של חסד וישועה, נחמה, פרנסה וכלכלה [גם אם יש פרנסה, לא תמיד יש לו לאדם כלכלה, במה לכלכל את עצמו]. ורחמים וחיים ושלוה, וכל טוב ומכל טוב לעולם אל יחסרנו" - האם שמנו לב לכל הבקשות הללו? לא. ומדוע - מפני שהתרגלנו לברך ברכת המזון כבר בגן הילדים. וזהו עבודת האלול - לעקור את ה"מלומדה". להיות בבחינת "בתולה", בבחינת "בעלי תשובה שנתקרב" אלי מחדש". לעורר את החיבה בעבודת ה' כמו חיבה של תנון לבלתו. הרגשה של חידוש, לגשת לעבודת ה' כאילו זו הפעם הראשונה שניגשים לסידור, להתפעל מכל הלכה, מכל ברכה ומכל הרגשה ורוחנית. כי ההתחדשות היא כח התשובה, זהו אדם חדש לגמרי וזהו עבודת האלול. (רבי שמשון פינקוס זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן מים שאובים, שיהיו לכתחילה כשרים לטבילה, בלי כל השקוה, ובלי שום המשכה, ותוספת מים כשרים כלל, רק כמו שהם שאובים ממש?

תשובה: מים שאובים שנעשו קרה והפשירו, כשרים לטבילה. (אבן בחוש עשרי שלום)

הטו אֲזַנְכֶם וְלִכְוּ אֵלַי שְׁמִעוּ וְחַתִּי נִפְשְׁכֶם וְאֶכְרַתָּה לָכֶם בְּרִית עוֹלָם חֲסִדִּי דָוִד הַנְּאֻמָּנִים: סיפר רבי עודא ברזל זצ"ל ששמע אישית מראש ישיבת פוניבז' רבי יוסף כהנמן זצ"ל כיצד התחיל אצלו העסקנות של משולח, היה זה כשהרב מפוניבז' היה חתן צעיר אברך כולל כשנפגש בתחנה המרכזית עם חמיו שהיה ראש ישיבה בפטרבורג, מתוך נימוס שאל הרב את חמיו, לאן פניו מועדות, השיבו, כי מאחר וכבר נמצא כאן בעיר, זו הודמנות לקפוץ לכמה גבירים, חתנו הצעיר הרב כהנמן, חש באי נוחות שאינו עוזר לו, והביע לפניו את רצונו העז לסייע בעדו, וכך אמר לו מוכן אני לסייע לשיבתך, תן לי מספר כתובות וגם אני אלוץ לאסוף, השיב חותנו באירוניה קלה, והרי ספק הוא אם הנך מסוגל לשמור כסף בארנקך, והנך רוצה ללכת לגיבוי עם הקשוחים להוציא מהם כסף, זה עדין לא לגילך, אך האברך החתן, הפציר בו שיאות להרשות לו ללכת לכל הפחות לגביר אחד, חותנו, נכנע והעביר לו פנקס קבלות וכתובות של אחד העשירים הגדולים, הם קבעו ביניהם להפגש כאן שנית בעוד כשעתיים, מיד חתנו אץ לדרך ישידות למבצרו של הגביר, טידה ענקית מוקפת בחומת ענק, שער ענק שהיה סגור ע"י בריח ומנעול, ורק חלון קטן היה פתוח לחצר, ומתוכו בצבץ ראשו של השומר, שלום עליך מר! האם אפשר להכנס פנימה ולהפגש עם אדונך? שאל האברך, לא ולא, אין לו זמן לפגישות, אך הוא השאיר עיבור ועבור כל מי שכמותך, סך 5 רובל תהיה בריא ולהתראות! לא, אמר האברך, אינני רוצה כסף כלל, אז מדוע באת לכאן שאלו, השומר, לפגוש את אדונך! השיב, המתן מעט, אמר השומר, לקח את שפופרת הטלפון וצלצל לאדונו, ואמר לו: "כבוד האדון, נמצא פה אברך צעיר שמתעקש לפגושך, האברך שמע את כל הדו שיח ביניהם, והחל להתערב, "תגיד לו שלא באתי בשביל כסף ואינני רוצה את העשרה רובל, באתי אך ורק לפגוש את אדונך", שמע האדון את מוצא פיו של האברך, והחליט להעניק לו 50 רובל סכום מכובד, העיקר שיניחו לנפשו וילך, אך האברך נשאר בעקשנותו, "אינני רוצה ואינני מעוניין לקחת את הסכום הנ"ל כי המטרה שלי היא ברורה לחלוטין להפגש עם האדון" אמר בטון בוטח, האדון שכל הענין נראה לו מוזר מאד גברה סקרנותו ורצה לדעת מה רוצה האברך ממנו, "טוב הכנס אותו פנימה והעלהו לדרי"!" "כן ידידי הצעיר מה רצונך פתח פיה ויאירו דברך!" כאן החל האברך לפתוח פיו ובהתרגשות עצומה יצאו מילים אלו מפיו: "כבוד אדוני היקר האם שמעת את קולות הבכי והנהי של התורה הצורחת בראש חוצות, והוועקת מי יגאלני ויוציאני מאפיליה לאורה, שרויה אני בשאול תחתיה כרצפה הגרמסת, ולכן באתי אליכם, כי שמעתי שחכם אדירים הינך, ויש לך נסיון רב בתורת ישראל, ובהחזקתה, ולכן באתי להתייעץ עם כבודו, מה ניתן לעשות ברגעים קריטיים אלה, שבכל רגע ורגע התורה עומדת על סף סכנה" וכך המשיך ביתר התרגשות להסביר לגביר את הסכנה הצפויה לישיבה של חותנו שעלולים אנו לאבד חלילה את התורה עצמה, עיני הגביר לא משו מקלסתר פניו הבערות כלפיד אש, עד שדבריו הלוהטים עשו רושם עז ונכנסו עמוק עמוק אל נבכי ליבו, עד שחש שהוא כאילו השותף העיקרי בתורת ישראל, מיד קם מכסאו הלך לחדר הסמוך ושלף מהכספת סכום עתק ומסרו לאברך הצעיר, רבי יוסף כהנמן, לאחר הבעת תודה, יצא את ביתו, לכיוון התחנה המרכזית, חותנו כבר המתין לו בקוצר רוח, לדעת מה וכמה הצליח להוציא מהגביר הקשוח, שיותר מחמשה רובל אף אחד לא הצליח להוציא, אך הפעם נכונה לו הפתעה גדולה, כששמע את הסכום הגדול שקיבל, איך עשית? נפלטו המילים הראשונות, לאחר שקיבל הסבר מפורט, תפס אותו הרב בשתי ידי וואמר לו: "שמעני חתני היקר יש לך עתיד מזהיר בחיים, אתה עוד תהיה השגור הטוב ביותר שידעו מאודם עסקני הצבור, התנבא ולא ידע מה, אך חלק גדול מהברכה התקיימה. (נאות דשא)

מפתחמי אורייתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

ראוי לו לאדם שיחמול על דיבורו, יותר מחמלתו על ממונו. (הרמב"ם)
אם אין גחלי יראת השמים - הם שהסיקו את תנור הלב, הכל קר וצונן. (הסבא מנובהרדוק)
כל השנה צריך אדם להתנהג כמו בחודש אלול, ואלול עצמו הרי 'אלול' הוא. (רבי ישראל סלנט)

מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי דוד צבי שלמה בידרמן מלעלוב זצוק"ל בנו של הרבי הקדוש רבי אלעזר מנדל מלעלוב זצוק"ל נסתכל ה' אלול (תרע"ח)

הגה"צ רבי נחמן יוסף וילהלם זצ"ל היה אחד מגבאי הצדקה המפורסמים של ירושלים, והיה מגדולי חסידיו ומקורביו של רבינו. פעם ישב רבי נחמן יוסף בעצמו לפני רבינו בליל שישי, ולפתע נכנס אברך אחד אל רבינו והשיח לבו לפניו בדאגה, שהוא אירס זה עתה את בתו, ואין בידו אפילו פרוטה אחת לפורטה. האברך פירט בלב מר, שעד כדי כך אין בידו מאומה, עד שאפילו מעות השדכנות אין לו לשלם, ומי כבר מדבר על הוצאות הנישואין ועל הדירה ויתר ההוצאות.

גבאי הצדקה רבי נחמן יוסף שכאמור היה נוכח במקום, נענה מיד ואמר לרבינו, שהוא מוכן מתוקף תפקידו כגבאי צדקה, לצאת מיד ביום ראשון לקבץ מעות עבורו. אולם רבינו מנעו מלעשות כן ואמר לו, 'עזוב אותו, הריבנו של עולם יעזור לו'. כחסידי נאמן לרבו לא ביקש רבי נחמן יוסף הסברים וטעמים לדבר, וציית לדברי רבינו ולא הלך לקבץ מעות עבור האברך.

ביום ראשון יצא האברך אל הכותל המערבי להתפלל על מצבו המר, שאין בידו פרוטה להוצאות נישואי בתו. בדרכו עבר על פני השוק הערבי, ועבר בסמוך למקום שהעריבים היו מוכרים שם פחם. באותה שעה הגיע 'קאד' (כומר) אחד רכוב על סוס, וביקש לרכוש בשמים בשוק הערבי.

לפתע התקדרו השמים בעבים, וגשם עז ניתן ארצה. גשמים רבים ירדו אז בעז ושטפו את הארץ, כל העריבים נסו לנפשם, וניסו לתפוס לעצמם מחסה תחת הגגות והרעפים. גם האברך נס משם לרחוב היהודים. בעוד העריבים חוסים שם תחת הגגות, הרים לפתע גמל אחד את רגלו ובעט ב'קאד', וכתוצאה מכך נפל ממנו הארנק שלו שהיה גדוש בכסף רב. הארנק נסחף לתוך הזרם האדיר של המים, וצף יחד עם המים במהירות, עד שהגיע לרחוב היהודים, אשר כאמור האברך עמד שמה, והבחין מיד בארנק הצף על פני המים.

חיש מהר התכופך האברך והרים את הארנק והכניסו לכיסו. אמנם עדיין הסתפק אם מותר לו ליטול את הארנק לעצמו, כי שמה שייך הארנק להודי, והוא מחוייב להחזירו ולקיים בזה מצוות השבת אבהה. עודו מהרהר בלבו, הבחין בקבוצת ערבים העוברים על פניו ומבררים אצל כל העוברים דרכים, אם מצאו את ארנקו של ה'קאד'. עתה הבין ברורות, שבחודאי הוא יכול ליטול לעצמו את ארנקו של ה'קאד'. כמו שנפסק בשולחן ערוך (ח"מ ס' רסו ס"א), 'אבידת העובד כוכבים מותרת, והמחזירה, הרי זה עובר עבירה, מפני שהוא מחזיק ידי עוברי עבירה'.

בבואו לביתו פתח את הארנק והחל לספור את הכסף, וראה זה פלא, כשסיים לספור את הכסף נוכח למצוא בו את הסכום המדויק, לו היה זקוק לכל הוצאות הנישואין והדירה של בתו, שזה עתה התאסרה ועומדת טרם נישואיה.

האברך סיפר כל זאת בהתפעלות גדולה לגבאי הצדקה רבי נחמן יוסף, ובזה הובן לו למפרע מה שרבינו מנע אותו לקבץ צדקה עבורו, באומרו 'עזוב אותו, הריבנו של עולם יעזור לו', כי אכן כבר היה מיועד עבורו מן השמים כל הסכום המדויק לו היה נצרך.

המליצה הישרה של מרן הבעש"ט הקדוש שניצחה את מידת הדין

כל המצב מן הקצה אל הקצה. מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זצוק"ל, שעמד בבית מדרשו במעבז ביום הכיפורים, ראה ברוח קדשו הקטרוג הנורא שנתעורר בשמים על כלל ישראל. והשיב כנגד טענת השטן במליצה ישרה וכך אמר בקדשו:

אין הכי נמי, לפני קיום המצוה נמצא לדאבונינו אפילו אנשים יראים ושלמים, שמסכימים לוותר על המצוה מפני סך קטן של כסף שהם יכולים להרוויח. אמנם אחרי שיהדי זכה לקיים מצוה, יהיה זה איזה יהודי שרק יהיה, אפילו יהודי ריק וקל דעת, יכולים להציע לו הון עתק של כסף חזה עצום, אבנים טובות ומרגליות, אך בשום פנים ואופן לא יסכים למכור את המצוה, בכל מחיר שרק יושת עליו. וזה הוכחה גלויה שאין עליה שום פירא, שבאמת כל מצוה חשובה בעיני כל ישראל, הרבה יותר מכל כסף חזה שבעולם.

כשנשמע מליצה ישרה זו במרום על כלל ישראל, נמתקו מיד כל הדינים, השטן נשתתק, ומידת הרחמים ניצחה את הדין, דין נצח, וכלל ישראל זכו באותה שנה לשנה טובה ומתוקה.

הגמרא בדף היומי שלנו (ע"ז סז:–סח:) דנה באריכות על סוגיית 'נותן טעם לפגם', שלאחר שעובר מעת לעת מבישול המאכל בקדירה, טעם המאכל כבר איננו משובח את הקדירה, ואדרבה, זה פגם, 'נותן טעם לפגם'.

ורואים מזה דבר מעניין מאד, הנה להנאות ותאוות גשמיות האדם נמשך ומתפתה עד מאד, ולגדול תשוקתו וחפצו להם, הוא מזדרז ומתגבר על כל הקשיים, כדי להשיג את חפצו והנאותו. אמנם לאחר ההנאה והתענוג הגשמי שנמשך רק רגע כמימרה, נפתאם אין לבן אדם שום תענוג והנאה מכל העסק, ואדרבה זה נמאס בעיניו, והטעם המשובח שמשך אותו כל כך, נהפך עד מהרה לפגם.

לעומת זה להבדיל לגבי קיום המצוות, הכל עובד להיפך ממש, לפני קיום המצוה יש לאדם נסיונות וקשיים שגורמים לו להתעצל ולא להזדרז לקיים המצוה, כל נסיון קל להרוויח כמה פרוטות, גורם לו להתעכב בשוק, ולהגיע לתפילה רק ברגע האחרון. אמנם לאחר שזכה לקיים את המצוה, להתפלל וללמוד תורה, הוא קנה בזה קנין נצחי, התענוג הרוחני שהיה לו מקיים המצוה לא יהיה נפגם אף פעם, ואדרבה, במשך כל ימי חייו לא יסכים בעד כל הון דעלמא למכור את המצווה שקיים. ואין לך מליצה ישרה על כלל ישראל יותר מזה.

ההנאה הגשמית הוא רגע כמימרה ולאחר מכן הטעם נהפך לפגם

נספר סיפור מרטיט שמובא בספר בעל שם טוב על התורה (פרשת נח אות לו): שני ימי הדין של ראש השנה כבר עברו, אף עשרת ימי תשובה חלפו כבר, ועתה התקדש ובא יום הקדוש, יום הדין הגדול והנורא. ביום צום כיפור יחתמו, היום הוא גמר הדין והחתימה על כל מה שיהיה בשנה הבאה.

בבית דין של מעלה, מידת הרחמים עומדת מצד ימין, ביחד עם המלאכים מליצי הישור, והסגורים, אשר כולם עומדים מוכנים להמליץ טוב על ישראל. ולעומתם בצד שמאל, עומדים מידת הדין והשטן, המקטרגים והמסטינים, לקטרג חלילה על כלל ישראל. ממש פחד ואימת הדין, מי יצליח להכריע את הכף, הזכות או חלילה החובה, הסגורים או חלילה להיפך.

צדיקי הדור החיים בעולם הזה, עורכים עבודת היום באימה ובריאה, ומנסים בכל יכולתם וכוחם להכריע את הכף לטובה, להמליץ טוב על ישראל במליצות ישרות. אמנם בשנה זו היה נראה, שחלילה וחלילה, מידת הדין עומד לנצח. קטרוג גדול נתעורר על כלל ישראל, קטרוג שלא בקלות מוצאים עליה תשובה.

השטן עמד וקטרג כך: אני כבר לא מדבר על הרשעים שבכלל ישראל, אני רוצה לדבר דווקא על האנשים היראים ושלמים שבכלל ישראל, ההולכים כל יום להתפלל במניין בבית הכנסת. אולם וכי לזה תפילה יחשב, וכי התפילה נחשבת כלל בעיניהם.

הלוא עינינו רואות, שאם באמצע ההליכה לבית הכנסת, הם נפגשים בעגלה של עצים, הם ניגשים אל המוכר לשמוע את מחיר העצים, וברגע שהם שומעים שהמוכר מוכן לעשות להם הנחה קטנה על המחיר הרגיל, הם לא יכולים לוותר על המציאה, מיד הם רוכשים את העצים, ובינתיים השעה הולכת ומתאחרת, ועד שהם באים לבית הכנסת לתפילה, כבר אוחזים בקריאת שמע... לא די שהם הפסידו ברכות וקרבנות, פסוקי דמורה ושירת הים, רק גם ברכו והקדושה שאומרים בברכת יוצר אור הפסידו.

נו – קטרג השטן, וכי יש איזה חשיבות לתפילה כזאת, כשהמתפלל בעצמו אינו מחשיב את תפילתו. אם בגלל הנחה קטנה על פרוטות בחדות הם מוכנים להפסיד את רוב התפילה, הוי אומר, שאותם פרוטות בחדות חשובות בעיניהם יותר מכל התפילה. אוי לאותה בושה ואוי לאותה חרפה. לאור קטרוג נורא זה, נשתתקו כל הסגורים, וכל המלאכים מליצי הישור. זה היה נראה כקטרוג שאין עליה תשובה, חס ושלום מידת הדין עומד לנצח.

פתאום הופיע מליצה ישרה על כלל ישראל ששינתה את

יותר מכל
כסף זהב
שבעולם

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן אדמו"ר מסטרופקוב שליט"א

במדרש (פסיקתא זוטרתא בראשית ו, ח) מובא לשון, 'צדיק זוכה לו ולכל הנדבקים בו'. רש"י הקדוש בפרשת עקב (דברים יא, כב) ד"ה ולדבקה בו כותב, 'הידבק בתלמידים ובחכמים, ומעלה אני עליך כאילו נדבקת בו'.

בורא עולם זיכה אותי במתנה טובה בחודשים האחרונים, להידבק בצדיק שלשלת הקדושה מדורי דורות, הוד כ"ק מרן הרבי מסטרופקוב שליט"א, שממקום מושבו הוא זוכה להשפיע על כל העולם. הרבי שליט"א מעיין המתגבר בתורה, סיני ועוקר הרים, חשבתי בדרש בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא שהרבי שליט"א הוא בבחינת 'ואתה מחיה את כולם', הרבי שליט"א מעניק חיות ואור לכל יהודי באשר הוא, אנשים שאין להם שום זיק לחסידות, כששומעים את הרבי שליט"א שופע בדברי תורה כמעין המתגבר, הם נהפכים לבריה חדשה.

חוט המשולש לא במהרה ינתק, זכיתי לאור בקשת הרבי שליט"א, לארגן ולהתלוות עמו לביקור אצל מרן הרבי מויזניץ שליט"א לרפואה בשלימות, ביום חמישי האחרון. קשה לתאר במילים את הביקור נורא הוד, כמה שמחה היה לרבי מויזניץ שליט"א מהדברי תורה, מהסיפורים שסיפר מרן הרבי מסטרופקוב שליט"א. אתמול בלילה זכיתי להתקבל לשיחה ממושכת אצל צדיק מדורות שעברו, הרבי ביקש לי בסוף השיחה שאני לא דיבר עליו בקול הלשון, ולא להזכיר אותו בגליון 'מתיקות הדף היומי'. אותו רבי סיפר לי על צדיק נוסף ישיש, שחי איתנו בעולם לאורך ימים, שאביו הקדוש שיבח מאד את בנו - הרבי שליט"א, על זה שהוא זכה לינוק ולהסתופף בצילו של קדוש ה', מרן הרבי רבי אהרן מבעלזא זצוק"ל.

גם הרבי מסטרופקוב שליט"א זכה לשבת על ברכי אביו הקדוש זצוק"ל, בשבת האחרונה לחיי הרבי מבעלזא זצוק"ל, שכיבד אותו בברכת המזון, וזה היה לכאורה המילים האחרונות של קדוש ה' מבעלזא זצוק"ל לפני עלותו בסערה השמימה - 'הרבי מסטרופקוב יברך'.

ביום ישישי זכיתי להתלוות לרבי שליט"א, לגאון ישראל הבקי בכל התורה כולה, ויודע בעל פה כל רש"י, הרב יהושע כהן שליט"א, שעשה סעודת הילולא לכבוד רש"י הקדוש ביומא דהילולא קדישא של רש"י בכ"ט תמוז. כשהרבי מסטרופקוב שליט"א דיבר שם דברי תורה, היה חשמל באוויר, הרבי בדרשה מצא מסילות ללב של כל יהודי שהיה שם, הציבור מרוב התרגשות לא יכלו להתאפק, ומחאו כפיים כמה פעמים על החיזוקים, ועל האור שהרבי השפיע עליהם בדיבורי הקדושים.

כל זה היה הכנה ליום שכולו שבת, שבת קודש מבוא ועד צאתו במחיצת רבינו שליט"א בשערי ירושלים, המקום נהפך לתל תלפיות, תל שהכל פונים בו, בלי עין הרע המקום צר מלהכיל את הציבור הקדוש, הצמאים לשמוע לשמוע דבר ה'. באיזה פָּרֶעַן וְחֵיּוֹת הרבי שליט"א התפלל מנחה בערב שבת קודש. הרבי שליט"א מתפלל לבוורא עולם כבן המתחטא לאביו. הרבי שליט"א בוער בדברי תורה, בוער בתפילה, בוער בהודיה להש"י, בוער בזמירות שירות ותשבחות לבוורא עולם.

הרבי שליט"א מראה לי במעון קדשו, חוברת נפלאה על הרבי הקדוש מרופשיץ זצוק"ל שהולך לצאת לאור מזה בקרוב ספר שלם. ומסופר שם, שבזמן ששהה הרבי הקדוש מרופשיץ בזידיטשוב, במחיצתו של שר בית הזוהר מרן בעל העטרת צבי מזידיטשוב זצוק"ל, הם הסבו יחד לשולחן אשר לפני ה'.

לאחר שסיימו לאכול את הדגים, הכניסו מים אמצעים לרחוץ בהם את הידיים. מנהגו של הרבי מרופשיץ היה, שלא לרחוץ ידיו במים אמצעים, ואילו מרן העטרת צבי כן הקפיד על נטילה זו. הרבי הקדוש רבי אייזיק'ל מזידיטשוב זצוק"ל עמד מאחורי שני הצדיקים, ורחץ את ידו האחת שהיה בסמוך לדודו בעל העטרת צבי מזידיטשוב, אך את ידו השנייה שהיתה ליד רבינו מרופשיץ, לא רחץ, מפני שרבינו מרופשיץ אחז את ידו ולא הניח לו לרחוץ, כשיטתו הקדושה שאין לרחוץ הידיים במים אמצעים. ומאז נקבע המנהג אצל הרבי רבי אייזיק'ל מזידיטשוב, לרחוץ רק יד אחת למים אמצעים.

הרבי שליט"א מסטרופקוב שהוא כאמור סיני ועוקר הרים, מצא ברוב גאונותו מקור נפלא למנהג זה לרחוץ רק יד אחת, בגמרא ובתוספות במסכת ברכות (מג), וכך לשון הגמרא, 'הביאו להם מים, כל אחד ואחד נוטל ידו אחת', וכתבו על זה התוספות, 'כל אחד נוטל ידו אחת - מפני כבוד הברכה'.

הרבי הראה לי סיפור נפלא שכתוב בהקדמה לספר אפיקי ים (עמוד כג), מזקינו כ"ק רבי יחיאל מיכל שלאגער זצוק"ל, הרבי שליט"א גם סיפר סיפור זה ביום חמישי, בביקור אצל מרן הרבי מויזניץ שליט"א. שהסבא הרה"ק רבי יחיאל מיכל, היה מאד מקושר למרן הרבי הקדוש בעל האהבת ישראל מויזניץ זצוק"ל. בפעם האחרונה שזכה לקבל שלום וברכת פרידה משאר בשרו, קודש הקדשים אור ישראל מויזניץ זצוק"ל, היה קשה עליו מאד הפרידה.

האהבת ישראל הבחין שיש לו עדיין עוד מילים בפיו שרוצה לומר, ושאל אותו, מה עוד אתם רוצים לומר, ענה זקני, שיש לו עוד דבר אחד שהוא רוצה לבקש מהרבי. שאל אותו הרבי, מה, ענה זקני, 'התקשרות הנפש'. זקני חשש שהרבי ישאל אותו ברוב ענווה, 'התקשרות הנפש למי', כדרכו בקודש של האהבת ישראל שעשה עצמו ללא כלום, כידוע לכל.

פניו הקדושים של מרן האהבת ישראל השתנו לכמה גוונין, מצד אחד ראו על פניו בכיה ורעדה, ומצד שני ראו על פניו שמחה וצהלה. ובסוף ענה 'יָא, וקיימא לן, שתי פעמים 'הן הן' הוי שבועה. זה היה בבוקר לפני התפילה בשעת הנחת הטלית, וכשהרבי אמר 'יָא, לקח הרבי הקדוש האהבת ישראל את הסבא הגה"צ רבי יחיאל מיכל, והכניסו תחת טליתו, ופרש כנפיו עליו ונשקו על ראשו. סיפור נורא.

נסיים בווארט נפלא מהרבי שליט"א, שאמר ביום חמישי לרבי מויזניץ שליט"א, וחזר על זה גם בדרשה ביום ישישי, וגם בשבת קודש. כתוב בתהלים (מה, ב) 'רחש לבי דבר טוב אומר אני מעשי למלך', בשבת קודש פרשת מטות מסעי, שבת חזק, היה שבת ראש חודש, 'רחש' ראשי תיבות ראש ח'ודש ש'בת, עלינו לקבל כל מצוות ה' במחשבה דיבור ומעשה. וזהו הרמז בפסוק הזה בתהלים, 'רחש לבי' זה מחשבה, 'דבר טוב אומר אני' זה דיבור, 'מעשי למלך' זה מעשה, וכל זה הכנה למה שאנחנו מתכוננים 'להמלכה' של הקב"ה, בראש השנה הבא עלינו לטובה, כשנצטק יחד בקול רם 'המלך'.

נברך את מרן הרבי שליט"א, יאריך ימים על ממלכתו, ממלכת התורה, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, ושנזכה כבר בקרוב ממש, ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים, שהרבי שליט"א ילווה אותנו לקבל פני משיח צדקנו, אמן. (מתוך הפתיחה לשיעור באדישי - ע"ד דף מא, ג' אב תשפ"ה)

מאוצרות הפרשה

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה (יא, כו). לכאורה תיבת ה'יום' אינו מובן. אך דידוע שהקב"ה מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה

בראשית (נוסח ברכת 'יוצר אור'), דהוא יתברך נותן בכל יום בהירות חדש, ומשפיע חסדים חדשים, ואדם העובד שמו יתברך מקבל עליו בכל יום בהירות ושכל חדש מה שלא היה יודע אתמול. וזה שכתוב **'ראה אנכי נותן לפניכם היום'**, על דרך שאמר חכמינו ז"ל (עי' רש"י דברים כו, טז) **'היום'** בכל יום יהיו בעיניך כחדשים, רצה לומר בכל יום תקבל ברכה וחסד חדש. (קדושת לוי, ראה)

כי פתח תפתח את ידך לו והעבט תעביטנו די מחסורו אשר

יחסר לו (טו, ח). בשם הבעל שם טוב זי"ע, הראשי תיבות של ד' מ'חסורו אשר יחסר לו', עולה בגימטריא **'פה'**, והסופי תיבות של ד' מ'חסורו אשר יחסר לו', עולה בגימטריא **'כתב'**. לרמז, שאם אין יכול להושיע את חבירו ב'פה', להתרים בפיו אנשים שיתנו לו צדקה, יתן לו לכל הפחות **'כתב'** המלצה. (בעש"ט ראה אות טו)

נקודה למחשבה:

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

גליון מס' 201

שבת פרשת ראה תשפ"ה

אומ שניח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

עורך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

עניין של חינוך

סח הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: מעשה באשה שבאה לפני הרב, יסדר נא רבינו עבורי 'גט' מבעלי שנישאתי לו אך לפני שבועיים ימים... שאל אותה הרב, מה אירע ביניכם, ענתה האשה, היום מיד אחר אכילתו סעודת בשר ביקש ממני שאגיש לו קפה עם חלב, הזדעזעתי לגמרי, שאלתיו שמא שח בעלי הצדיק שזה עתה אכל בשר, וענה: לא שכחתי. שוב שאלתי: אולי כוונתך ל'חלב סויה'? וענה: לא, כוונתי לחלב 'אמיתי', שמוצאו מפרה, ולא ממשקה הדומה לחלב... ובזה נוכחתי לדעת שאין בו יראת שמים ל"ע, כיצד אדור עימו בכפיפה אחת, הנני מתחננת ומבקשת מהרב שיעשה כל מה שבידו לפרק את החבילה ויפה שעה אחת קודם. אמר לה הרב, אי אפשר לו לעשות דבר וחצי דבר מבלי לשמוע תחילה את הצד השני, ומיד הלך אל הכולל בו למד האברך, קרא לו והחל לשוחח עימו, ואכן הבעל הודה בכל פרטי המעשה, כי אכן ביקש ממנה כוס קפה עם חלב לאחר אכילת בשר נדהם הרב ושאל - וכי ירדת מדעתך, מה לאברך חשוב כמותך לעבור על איסור אכילת בשר בחלב? השיב לו הבעל, כי בימים הספורים והבודדים שהספיק לחיות עימה למד להכיר בטיבעה, כי כל מה שהוא מבקש ממנה נעשה רק כעבור שש שעות... וממילא אין כאן שום חשש של עבירה, כי עד שהיא תכין את הקפה כבר יעברו שש שעות, ומותר לי לכתחילה לשתות את החלב... אומר ר' מייזל: ולענייננו ייאמר, טבעו של אדם משעה שהוא נזכר להתעורר ועד שיעבור הדבר למעשה נמשך הדבר זמן הרבה, על כן הבה נתחיל מעתה להתעורר ולהתחמם לקראת ראש השנה, ובזה נקווה שבסיעתא דשמיא ניכנס כבר בעובי הקורה ונשלים את העבודה בהגיע הימים הנוראים, כי אילו נמתין ח"ו עד אז, הרי אנו מסתכנים שנזכר להתעורר רק לקראת חנוכה... (מה למעשה)

בברכת שבת שלום - מערכת לב ארי

פנינים משלחן מלכים

"ושמחתם לפני ה' אלוהיכם אתם ובניכם ובנותיכם ועבדיכם ואמהתיכם והלוי אשר בשעריכם כי אין לו חלק ונחלה אתכם" [יב, יב].

ישמח כל אדם בחלקו. מדוע לא הסתפקה התורה באמירת "ושמחתם" באופן כללי, אלא פרטה "אתם ובניכם ובנותיכם ועבדיכם...?"

באר רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל: כאשר תביט בעולם תראה, שכמעט שום אדם לא מרוצה ממה שיש לו. אם אדם השתוקק לקנות רכב מפואר, ולאחר זמן מה הצליח למלא את משאלתו וקנה את הרכב - האם הוא מאושר? להרף עין הוא אולי מאושר, אבל אחר כך הוא מרגיש ריקנות ואכזבה, ובפרט שהשכן ממול בדיוק קנה רכב עוד יותר חדיש ועוד יותר משוכלל, ישירות מהארצות. הוא מביט ברכב שלו, ומרגיש מפח נפש. אומרת לו התורה: אם אתה רוצה לשמוח, תסתכל על העבד שלך, שאין לו רכב חדש וגם לא רכב ישן, ואפילו לא אופניים, ולמרות הכול הוא שמח... בענייני העולם הזה צריך אדם להסתכל על מי שיש לו פחות ממנו, ולדעת להעריך את מה שיש לו. כך ישיג להודות על הטובה שניתנה לו, ולשמוח במה שיש לו. עוד ניתן לשאול על הפסוק: מה הקשר של שמחת הלוי לכך ש"אין לו חלק ונחלה איתכם"? אומר המגיד מדובנא: כל אחד צריך לשמוח במה שיש לו. יש לך בית לגור בו? - תשמח. אל תקנא במי שיש לו ברכה בחצר. תראה את הלוי, שאין לו חלק ונחלה, ובכל זאת הוא שמח. יתרה מזו, כאשר יש לאדם בית מפואר, הוא צריך להזמין פועלים שיקצרו את הדשא, יטפלו בגינה, ינקו את החצר הגדולה ואת הברכה. הוא צריך ללכת להתווכח עם מס הכנסה ועם פקיד שומה. הוא צריך שערים ודלתות, שומרים וחיישנים ומעגל סגור, ועם כל זה הוא חי בפחד מתמיד מפני פורצים וגנבים. בענייני העולם הזה, הכלל הוא שכל דבר טוב - יש בו חסרונות, כרוכים בו דברים לא כל כך טובים. כל עניין טוב מענייני העולם הזה הוא בגדר "אליה וקוץ בה". אליה היא הזנב השמן והרך של הכבשה, אלא שלעיתים רבות נתקעים בזנב הזה קוצים מכאיבים. הגמרא אומרת: "ליכא כתובה דלא רמו בה תיגרא" - אין כתובה ללא מחלקת. עד שברוך ה' מצא החתן את הכלה, והוא הסכים והיא הסכימה, והסתדרו המחותנים ביניהם, פתאום מתחילה קטטה או על האולם או על התזמורת, או על שבת חתן או על הפרחים, או על השאלה איפה יגורו. כלל הוא בדינו, שאין כתובה ללא מחלוקת. בענייני העולם הזה, אין שמחה שאין עימה קצת עצב. הלוי אינו טרוד בענייני בתים וחצרות, שהרי אינו מקבל נחלה אלא גר בערי הלויים. הוא לא שואף לבנות לעצמו בית גדול ומפואר, ולא הולך לריב עם העירייה על הארנונה המופקעת. אם בא פקיד השומה, והרשויות רוצות להפיל עליו תיקים וקנסות, הוא אומר בשמחה: "אני לוי, אין לי נחלה, איזה שיג ושיח יש לי איתכם?!... אתה שמח על שזכית לקבל נחלה, והלוי שמח דווקא משום שלא קיבל נחלה... (דורש ציון).

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי - שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

צדיק גוזר! \ ספור על רבנו מרן הגאון הצדיק המקובל
רבי יהודה משה פתיה זצ"ל זיע"א

הילולא דצדיקייא

הילולת מרן הגאון

הצדיק המקובל

הרב יהודה

משה פתיה

זצ"ל זיע"א

(כז' אב תש"ב)

הגאון הצדיק המקובל רבי יהודה משה פתיה זצ"ל: נולד בבגדד, ב' שבט ה'תר"ט לאביו: המקובל יהושע משה זצ"ל. ולאמו: מרת חנה ע"ה. בילדותו למד ב'מדרש תלמוד תורה' ולאחר שעבר ל'מדרש בית זילכה' נודע כבקי עצום בש"ס. מצעירותו ניכר כי לגדולות נועד. נטה לפרישות וכל ימיו התרחק משררה והסתפק במועט. מחכמי בבל וארץ ישראל ומקובל נודע. שימש כראש ישיבה ב'מדרש בית זילכה'. בשנת ה'תרמ"ב החל להתעמק בחוכמת הקבלה. גאון בנגלה ובנסתר. התנהג בחסידות ובקדושה. ענוותן מופלא. במשך השנים הרבה לעזור לזולת. בקי בפתרון חלומות, כתב קמעות וריפא חולים וערך תיקונים עבור נפטרים. גאון בנגלה ובנסתר. המונים השכימו לפתחו ונושעו. הקים מספר ישיבות ללימוד "חוכמת האמת". בשנת ה'תרצ"ד עלה לארץ ישראל והתיישב בירושלים, בה התפרסם כאיש קדוש. על שמו הוקמו מספר ישיבות, בתי-כנסת ומספר רחובות נקראו בשמו. נפטר בירושלים ב-כז' אב ה'תש"ב. רבנו חי ופעל כ- 87 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים. ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו

תגן עלינו אמן!

מעשה היה בדורנו, עת אשר חפצו לבנות בשכונת מחנה יהודה הממוקמת בירושלים את בית הכנסת הגדול "מנחת יהודה" על שמו של המקובל רבי יהודה פתיה זצ"ל, העסקנים חתמו חוזה עם קבלן על סדר הבניה והמחיר הסופי. כשהחל הקבלן בעבודתו נוכח במהרה לראות לאכזבתו, שהאדמה המיועדת לבנות עליה את הבניין, הינה מלאה סלעים ואבנים המקשים מאוד על הצבת יסודות הבניין, הלה חכך בדעתו, אם להימנע מהבניה עקב ההוצאות הגדולות והעבודה הקשה הכרוכה בכך היות שהעלות לבניית בית-הכנסת תהיה גדולה עד מאוד מהמחיר שסוכם. והנה בלילה, עת אשר נס הקבלן את שנתו, ראה בחלום את ר' יהודה פתיה בכבודו ובעצמו, הרב פנה אליו ושאלו: "מדוע מתעכב הנך מבניית בית הכנסת על שמי?" "מפני שגיליתי שהקרקע היא סלעית לחלוטין", השיב הקבלן. הרב פנה לעברו ואמר: "אל דאגה, אני כבר איישר לך את הקרקע מכל הסלעים והאבנים". הקבלן ראה את הרב פתיה בחלומו מפנה בזריזות את הסלעים, התעורר והנה חלום. למחרת בבוקר הזדרז הקבלן להגיע לאתר המיועד לבניה, ונדהם למראה עיניו, הקרקע הייתה ללא סלעים ואבנים כלל ועיקר. הלה מיהר לספר את החלום לתלמידי חכמים גדולים בירושלים, וכשהללו הגיעו לאתר הבניה לראות את הנס בעיניהם אישרו שבודאי חלום אמת הוא והרב פתיה בכח קדושתו יישר את הקרקע מהעולם העליון. (מלוקט בשינוי לשון

קלים מתוך 'פניני הצדיקים')

כוחה של מילה טובה!

"לא תאמץ את לבבך" [טו, ז].

מלדבר על ליבו דברי תנחומין כדי לפייסו, ואמרו חז"ל (ב"ב ט':) המפייסו בדברים גדול מכולם (רבינו בחיי).

סח הגאון הצדיק רבי אהרן טויסיג שליט"א: פנה אלי יהודי חרדי מהעיר לונדון, ובפיו סיפור מדהים ומרגש, שכדאי מאוד שנפנים את המסר החשוב שניתן להפיק ממנו: בשעת לילה מאוחרת - מספר היהודי - חזרתי מבית המדרש לכיוון ביתי. בעודי צועד באחת הסמטאות החשוכות, התקרב אלי גוי צעיר, כשסכין מושחזת בידו, ולחש לעברי בקול מאיים ומקפיא-דם: "או כסף, או חיים..." (כלומר, האיש איים שאם לא אתן לו את כספי, יהרוג אותי). למרות שהסכין החדה כבר הייתה קרובה לצווארי, לא איבדתי עשתונות. תוך כדי שהוצאתי את הארנק, התבוננתי בעיניו של הגנב הגוי, ואמרתי לו בלבביות: "תראה, אני רואה בך תכונות חיוביות מאוד, אתה נראה לי אדם טוב ונימוסי, ואפילו אינטליגנטי מאוד; אני כבר נותן לך את הכסף, רק אולי תאמר לי בבקשה, לשם מה אדם מקסים שכמוך צריך את הכסף שלי?"... הגנב נראה מופתע. פניו כבר איבדו מעט את קשיחותו, והוא השיב באי-נעימות מסויימת: "אני צריך לשתות עם החברים בבית מרזח..." הגשתי לו את השטר היחיד שהיה אצלי - שטר של מאה ליש"ט. הגנב נטלו והלך לדרכו, ואני הודיתי ושיבחתי לבוראי שפדה אותי ממוות לחיים... למחרת בבוקר, הגעתי לבית הכנסת לתפילת שחרית, וכבר מבחוץ הבחנתי בהתרחשות מוזרה בבית הכנסת; אדם לא מוכר עובר בין הספסלים, וסוקר היטב את כל המתפללים, נראה היה שהוא מחפש אחר מישהו. נכנסתי לבית הכנסת, והוא מיד קרא לעברי: "הו, אותך חיפשתי!"... הברנש התקרב וכשזיהיתי אותו, ליבי החסיר פעימה; המדובר היה בלא אחר מאשר - - - השודד 'היקר' מאמש! נתקפתי בחרדה. חשבתי בליבי, הנה עכשיו יבוא וינסה לאיים עלי שוב ולגנוב את כספי... הוא התקרב אלי, ונראה היה שהנה הוא עומד לשלוף את הסכין... הגנב הוציא את היד מהכיס, אך למרבה התדהמה, לא החזיק בידו סכין, אלא שטר של חמישים ליש"ט... הוא מנופף בידו בשטר, ומגיש אותו לעברי... "מה זה?" שאלתי, והוא השיב: "זה העודף... שתינו רק בחמישים ליש"ט, והחלטתי להחזיר לך את העודף". עמדתי מסומר למקומי. רק אתמול בלילה הוא איים על חיי ושדד את כספי, ועכשיו הוא בא להחזיר לי עודף... הצעיר הבחין בתמיהה הפרושה על פניי, והמשיך: "אתה בוודאי מתפלל, ממתני גנב מחזיר עודף... ובכן, ברצוני להסביר לך את פשר התעלומה" (וכדאי להחדיר היטב אל נככי-לבנו את דבריו הבאים של אותו גוי): "כיום אני בן עשרים-ושמונה, ומהיום שנולדתי, לא קרה לי מה שקרה לי אתמול בלילה..." ניתן היה להבחין בניצוצות של דמעות בעיניו של הגנב, והוא המשיך: "מעולם, אבל מעולם, לא היה אדם שאמר לי מילה טובה, לא אבא, לא אמא, לא המורים בבית הספר היסודי ולא בתיכון, ולא אף אדם בעולם, אפילו לא מילה אחת של מחמאה או קומפלימנט. כל חיי ספגתי רק גערות וביזיונות... האדם הראשון עלי אדמות שאמר לי מילה טובה, היית אתה! ממש חיממת לי את הלב, עד כדי כך שלא הצלחתי להירדם כל הלילה... המילים החמות שלך, שהרגשתי שנאמרו בכנות רבה, צפו ועלו במוחי ללא הרף, והביאו אותי להתרגשות מרובה עד כדי דמעות... משום כך, אמרתי לעצמי שאני חייב לחפש אותך, ולהשיב לך את העודף..."

עד כאן הסיפור המופלא, ומוסר ההשכל עבורנו הוא עצום - כוחה של מילה טובה עד היכן הוא מגיע! אם זה מה שמחמאה אחת יכולה לפעול על ליבו של גוי, ועוד גוי כזה שהוא שודד מסוכן ואלים, איזה ערך יש למחמאה אחת שלנו שנעניק לילדים, לחניכים, לעקרת הבית, לשכנים, ולכל היהודים הסובבים אותנו? באמצעות מילה טובה אפשר להשפיע, לפתוח את הלבבות, לחנך את ילדינו, לרומם, להעצים, וגם לקרב יהודים תועים לאביהם שבשמים. עלינו לזכור ולהפנים - עניין המחמאות הוא אחד מיסודות החינוך הגדולים ביותר, והדבר חשוב במיוחד בדור כשלנו, כאשר הילדים (וגם המבוגרים) כל כך זקוקים למילה טובה, לעידוד, למחמאה, לטפיחה על השכם. יאירו לנו בזה דברות קודשו המאלפים של השלי"ה הקדוש (בפר' דברים), בביאור הפסוק (משלי ט', ח') אֵל תּוֹכַח לֵץ פֶּן יִשְׁנָאָךְ, הוֹכֵחַ לְחָכָם וְיִאָהֶבְךָ: ביאור העניין הוא, שכאשר אתה רוצה להוכיח אדם (בפרט ילד או חניך), אל תאמר לו 'אתה רע גרוע' ('אתה אפס, כשלון מוחלט'...), כי אז ישנאך, ולא ישמע לדבריך. וזהו שאמר שלמה בחוכמתו - 'אל תוכח לץ' - אל תוכיח אותו בדרך זלזול ותאמר לו: לץ אתה! אלא אדרבה, תרומם אותו, תאמר לו: 'חכם אתה, ואם כן, חרפה היא לאיש חשוב ופיקח שכמוך לעשות כה וכה'. זהו 'הוכח לחכם', כלומר, תעשהו לך לחכם, ואז יאהבך, ישמע לקול דבריך ויקבל ממך מוסר! הבה ונזכור עוד, שרבינו הקדוש הצליח לרומם נער מאשפתות, ולהעלותו עד לדרגה של "תנא", על ידי מילים טובות של הערכה וכבוד שהקנו לו תחושת רוממות (כפי שמסופר בבבא מציעא פ"ה). (ופריו מתוק)

מגזין הבטאון ומשפחה

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

שבת פרשת ראה תשפ"ה

נבהיר כי הסגולות נלקטו ממקורות שונים והדברים מוגשים למעיינים הנכבדים ואין המערכת אחראית על תוכנם ו/או אמיתותם כלל (טל"ח)

סגולות חודש אב

2 סגולות מופלאות לזיווג הגון בשם המקובל הרב דניאל פריש זצ"ל,
בעל מתוק מדבש

דרשו חז"ל: "לא היה יום שמח לפני הקב"ה בעולמו כיום שאמר שלמה המלך את שיר השירים, שכל השירים קודש, ושיר השירים קודש קודשים". בזהר הקדוש נאמר ששלמה המלך אמרו ביום שחנך את בית המקדש ברוח הקודש, בתלמוד נאמר שכל הרואה שיר השירים בחלום – יצפה לחסידות, והרמב"ם כתב ששיר השירים כולל משל לאהבה תמידיה ונצחית עם השם יתברך. רבי עקיבא היה אומר בבכיה גדולה, באשר ידע עד היכן הדברים מגיעים. ועוד כתב הזהר הקדוש: "ושבחו גדול מכל השבחים שבעולם".

לכן סגולה עצומה ונפלאה לומר את שיר השירים במשך 40 יום רצוף, ולהתאמץ לא לדבר ולהפסיק בין שמונת הפרקים כלל, ולהוציא את הפסוקים תיבה בתיבה, כמונה מרגליות. לאחר כל יום של אמירת שיר השירים יש לומר מיד אחר הקריאה "יהי רצון מלפניך שמאוצר מתנת חינם תזכני לזיווג הגון במהרה", ולומר זאת בהתפעלות. יש להשתדל שלפחות פעם אחת תהיה

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד ושרה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי – שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

הקריאה בזמן עלות השחר, לדוגמא: אם עלות השחר בשעה 5:15 בבוקר – להתחיל את קריאת שיר השירים בשעה 5:10, כך שבזמן קריאת הפסוקים לחצות את עמוד השחר, ועל ידי כך לזכות לחוט של חסד שנמשך במשך כל היום לזוכה לכך. וכל המרבה בקריאת שיר השירים בזמן זה הרי זה משובח.

לאחר 40 יום של קריאת שיר השירים, כדאי להתחיל במשך 13 ימים בסגולה נוספת: לומר בכל יום מזמור י"ג, ובכל יום י"ג פעמים, למשך י"ג ימים. כלומר בכל יום לחזור על המזמור בזה אחר זה 13 פעמים (לוקח כ-4 דקות), וכך במשך 13 ימים ברצף, ולאחר קריאת מזמור זה י"ג פעמים – לומר את הבקשה של ה"יהי רצון" שמוזכרת אחר שיר השירים, בהתפעלות ומעומק הלב.

בשורות טובות במהרה.

אמן ואמן

בגודל מעלת עניית "אמן" ו"אמן. יהא שמיה רבא" וקדושת בית המדרש | חודש אלול תשפ"ה | גליון רי"ח

לרגל הילולא קדישא של כ"ק הגה"ק מטאהש זי"ע ביום ז"ך מנ"א

לפעול רפואה ולהמשיך חיים לבר ישראל יותר ניקל מלפעול שאר ישועות

השי"ת יעזור שהברכות שאנו מברכים זה לזה "א גוטע וואך, א געזונטע וואך" יתקיימו במילואן, שבני ישראל בכל מקומות מושבותיהם יהיו בריאים וחזקים, והחולים יתרפאו במהרה ברפואה שלימה.

והנה, יש סתירה ידועה בדברי הזוה"ק, בענין מסירת הפתקין שכתבו וחתמו לשנה החדשה. בפרשת צו (ח"ג ל"ב ע"א) איתא, כי הזמן הוא בהושענא רבא. ובפרשת ויחי (ח"א ר"כ ע"א) איתא, דהוא בשמיני עצרת.

ובספרים הק' נלאו ליישב סתירה זו כל אחד לפי דרכו. והרה"ק רבינו מהרי"א מקאמארנא זי"ע כותב על זה בפירושו זוהר חי (ח"ב דף שע"ח), כי כל הגזירות הקב"ה מוסר ליד בית דין של מעלה לדון ולפסוק עליהן, ודבריהם נגמרים והפתקין שלהם נמסרים בהושענא רבא, מלבד ענין "חיי", זאת לא מסר הקב"ה ליד הבית דין לגמור, כי חיי הוא בידא דמלכא קדישא בלבד, ואפילו אחר פסק בית דין הוא בידא דמלכא להפכו לטובה, וזאת נגמר בשמיני עצרת, כי חיים מושך הקב"ה עצמו ביום שמיני עצרת, עכדה"ק.

נמצא כי לפעול רפואה ולהמשיך חיים לבר ישראל, יותר ניקל מלפעול שאר ישועות, כי זה אינו תלוי ביד בית דין של מעלה, אלא בידא דמלכא קדישה לחוד, ושום מקטרג ומונע אינו יכול לגמור את זאת.

וכדי לפעול רפואה שלימה לחולי בית ישראל, אציעה נא עצתי, שנקבל עלינו כולנו יחד, לתקן את ההזנחה בענין עניית "אמן" ו"אמן יהא שמיה רבא" כי אמרו חז"ל (שבת קי"ט ע"ב) כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה, פרש"י שם, בכל כחו "בכל כוונתו".

לכן נקבל עלינו לכוון על כל פנים הכוונה הפשוטה, דהיינו "אמת הדבר שברכו והודו עתה לה", ויהי רצון שיקוים במהרה, ולכן טרם שהאדם מוציא מפיו מלת "אמן" צריך לכוין ולידע על איזו ברכה והודאה יענה עתה אמן, כדי שיוכל לכוין הכוונה הראויה.

(מתוך ספה"ק עבודת עבודה שיח"ק פרשת יתרו)

אפשר להשיג הגליונות היו"ל מדי חודש בחודשו
718-305-6886 | Umein.Vumein@gmail.com | www.UmeinVumein.org

לעילי משנת הרה"ק רבי ישראל מאיר בן הרב רבי אריה זאב זצ"ל בעל החפץ חיים
ולע"נ הרה"ק רבי משולם פייש בן רבי מרדכי ד"ע, אבר"ק טאהש - ולע"נ הרה"ק רבי חיים זאנוויל בן הר"ד משה זצ"ל, האדמו"ר מריבניץ

העלון נכתב על ידי: מנחם ריביץ

עצלון!

"אבל תחליט שאתה משחק חצי שעה... קח איתך שעון ואחרי חצי שעה בדיוק תפסיק ותלך ללמוד".

בפרק ד' בקהלת כתוב: "הַכָּסִיל חָבֵק אֶת-יָדָיו וְאֵכֹל אֶת-בָּשָׂרוֹ" ור' תנחום הירושלמי מפרש: המילה "כסיל" כאן משמשת במשמעות "עצל", שהעצלות שלו גורמת לו לנהוג כמנהג הכסילים, כאומר: אם ענייני העולם הזה אינם מטרה כשלעצמה והם מביאים רעות ומגרעות, הרי שמוטב לי לשלב את ידי ולנוח מן היסורים והמאמץ שבהשגת פרנסה או מסחר, ואם יש ברשותו דבר מאכל הוא אוכל אתו ומכלה אותו בהדרגה כאילו הוא מכרסם את בשרו ואוכל אותו ובסופו של דבר יאבד גופו ברעב, ואם לא יהיה ברשותו מה שיאכל הוא ימות ברעב באותו היום.

ובהרחבת משמעות העצלות וסוגיה מביא הרבינו בחיי בהקדמתו לפרשתנו את הפסוק "מחרף עצל לא יחרוש ושאל בקציר ואין" (משלי כ, ד) ומסביר ששלמה המלך ע"ה דרש בספר משלי לבאר את כל המדות הטובות כדי שיתרחק האדם מן המדות המגונות ויתקרב אל הטובות ובין המידות הביא את מדת הזריזות ומדת העצלות. ומסביר הרבינו בחיי שישנם ארבעה סוגים של עצל: יש עצל בביתו ויש עצל בגופו ויש עצל בנפשו ויש עצל בתורה ובמצות ובמעשים טובים, ומסביר:

יש עצל בביתו, כי מי שיצטרך לתקן תקרה בביתו אם יתקנה מיד יוכל לתקנה בהוצאה מועטת ואם יתעצל בדבר ויתרשל בו, סופו שיצטרך להוציא כל ממנו.

יש עצל בגופו, אם ישתדל האדם בעניני גופו וצרכי מזונותיו

כאשר היה האדמו"ר מטאלנא שליט"א בחור צעיר, נפש עם משפחתו בכפר סיטריין, ליד חיפה. באותו הזמן שהה כ"ק האדמו"ר בעל ה'בית ישראל' מגור זצ"ל בחיפה.

"יום אחד" – סיפר האדמו"ר מטאלנא – "התפללתי מנחה בשטיבל של גור בחיפה, ולאחר התפילה הזמין אותי ה'בית ישראל' לחדרו" ושם התנהל הדו שיח הבא:

"מה מעשיך כאן?" שאל אותי ה'בית ישראל'

"משפחתנו נופשת קרוב, בכפר סיטריין!" עניתי, "מה עשית היום?" הוסיף הבית ישראל להתעניין.

"שיחקתי"

"במה שיחקת?"

"בכדורגל"

"כמה זמן שיחקת?"

"אינני יודע..."

"שמעתי פעם" אמר ה'בית ישראל' "שמה שכתוב: 'אם בחוקותי תלכו... ופנית אליכם...' בברכות שבירך הקב"ה את עם ישראל, זה גם חלק מן הברכות, אתן לכם זמן ופנאי! ותמהתי" – המשיך ה'בית ישראל' את דבריו – "הרי בפסוקי הקללות גם נאמר 'ונתתי פני בכם...', אם כן, פניות זמן, זוהי ברכה או קללה?

"אך תירצתי, אמר ה'בית ישראל', שאכן זמן ופנאי יכולים להיות ברכה, אך ח"ו יכולים גם להיות קללה. אם אדם מנצל את הזמן שנתן לו הקב"ה לקיום תורה ומצוות, הרי זו ברכה גדולה אם יהיה לו הרבה זמן.

אבל אם חלילה הוא מבלה את זמנו להבלים, אין זאת ברכה כלל, וחובה עליו להפוך את זמנו לברכה. "אתה יכול לשחק..." סיים ה'בית ישראל' את דבריו לנער מטאלנא

אלא שראינו ברבינו בחיי שהגדרת העצל היא שאינו משתדל במה שצריך להשתדל באותו זמן שהוא ראוי להשתדל בו, כלומר עושה את הדבר הלא נכון בזמן הלא נכון.

והסיבה שאמר שלמה המלך "מחורף עצל לא יחרוש ושאל בקציר ואין" ולא בחורף כשם שאמר בקציר, עניינו מפני פחד החורף, כי כן דרכו של עצל שיטעון טענה למניעתו על הדבר, ומה שנמנע מהחרישה מפני עצלותו יתלה אותו לפחד הקור. כלומר שהעצל לא יאמר שהוא מתעצל מלעשות את מה שצריך, אלא שתמיד יהיו לו תירוצים למה הוא לא עושה את זה, רק בגלל החורף הוא לא זורע, בגלל שקר...

שלמה המלך מגנה תמיד את מדת העצללות כדי להמאיסה בעיני הבריות ושיתרחקו ממנה ושיתקרב אל מדת הזריזות, והוא שמוכיח ומזהיר בנמלה (שם ו) "לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם", שאף על פי שהנמלה היא הפחותה שברמשים, ממנה צריך האדם ללמוד דבר חכמה בענין הזריזות שבה שהיא אוספת בזמן אחד מה שתאכל בזמן אחר שלא תוכל לאסוף בו, ועוד כי התבואה שירד עליה המטר היא מוציאה אותה אל הרוח כדי שתתגב ואחר כך תאסוף אותה ותהיה ראויה להשתמר.

עם מדת הזריזות יוכל האדם לקנות חיי העוה"ז ועם העצללות יכול להפסידם, עם הזריזות יוכל לקנות חיי העוה"ב ועם העצללות יפסידם, עם מדת הזריזות יקיים המצות ויגיע לו מהם החיים והטוב והברכה, ועם העצללות יביא עליו המות והרע והקללה, שהרי הרשות נתונה לו לאדם. עצלנים כמו ביערות דרום אמריקה קשה למצוא, ב"ה אנחנו זזים, אנחנו עושים, השאלה היא מה אנחנו עושים ומתי? האם אנחנו עושים את המעשה הנכון בזמן הנכון, או שאולי את המעשה הלא נכון בזמן הלא נכון? וזה כל ההבדל בין הזריז לעצל, לדעת מה עושים בכל זמן, וכמו שאמר ה"בית ישראל", לפעמים אותו הדבר יכול להיות לטוב ויכול להיות לרע, הזמן הפנוי יכול להיות ברכה, והזמן הפנוי יכול להפך לקללה, כל השאלה זה איך מנצלים אותו.

וישמח בחלקו ויספיק לו הבינוני ולא יבקש המותרות, אז יוכל להשיגם, ואם יתעצל בהן ולא יחשוב בהן כלל ויסמוך על הנס ימות ברעב. **יש עצל בנפשו**, כלומר שיתעצל בתקון מדותיה לפי שהנפש במדותיה כדמיון האדמה, כשם שיש אדמה טובה נוחה להעבד ויש שעבודתה קשה ואף ע"פ כן אין העובד צריך להניחה להפסד ושיתרפה בה אלא שיעמול בה כפי כחו, ועל זה אמר שלמה ע"ה (שם יח) גם מתרפה במלאכתו אח הוא לבעל משחית, כן בנפשות יש נפש טובה שתקבל המוסר במעט תוכחות ומעט עמל, ויש נפש קשה להנהיגה להמשך אחר השכל, ואם הוא משתדל ועמל בתקון מדות נפשו כעמל העובד באדמתו אין ספק שימשיכנה מעט מעט אל המדות הטובות, ואם לא ינהיגו כראוי ויניח התאוה על דרכה הנה הוא משחית גופו ונפשו. **ויש עצל בתורה ובמצות ובמעשים טובים** אם הוא מתעצל בחכמת התורה ואיננו טורח במצות ובמעשים טובים בעולם הזה במה יזכה נפשו לעולם הבא, וזהו שאמר בכאן "מחורף עצל לא יחרוש ושאל בקציר ואין".

והכלל שאומר הרבינו בחיי הוא שהעצל לא משתדל במה שצריך להשתדל, בזמן שראוי להשתדל בו, והמשיל זאת לעובד אדמה שהוא יושב בטל בחורף שהוא זמן החרישה ולא חורש. וכבר דרשו רז"ל שהעולם הזה דומה לערב שבת והעולם הבא דומה לשבת, מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת ומי שלא טרח מהיכן אוכל? בארו לנו כי כשם שיום השבת הוא יום מנוחה, ולא יום המעשה והטורח, כן העולם הבא עולם המנוחה והגמול ולא עולם המעשה. בעולם העשייה אנחנו צריכים לעשות, כדי שבעולם המנוחה יהיה לנו מה לאכול.

ביערות דרום אמריקה יש חיה שנקראת "עצלן", החיה הזאת מעבירה את כל ימיה על עץ אחד, בד"כ היא נמצאת על אותו העץ מרגע היוולדה ועד מותה, כשהיא יורדת ממנו רק כדי להתפנות. החיה הזאת בקושי זזה, התזוזה שלה כ"כ איטית שבימי החורף על הפרווה שלה צומחים עשבים. אבל אדם עצלן, לא דומה לחיה הזאת, הוא יכול להיות פעיל ונמרץ, לרוץ ולעשות דברים כל היום. ודאי שאחד שלא זז בכלל הוא עצלן כי הוא לא עושה כלום,

אצלול בא

ומגוון שיחות חדשות מחכות לכם. לקבלת הקטלוג המלא:

4663MR@GMAIL.COM

בא גם אתה להיות שותף בהפצת העלון

ותזכה את יקירך:

4663MR@GMAIL.COM

לעילוי נשמת: בנימין בן שמעון ז"ל, שרה בת אנשל ז"ל,

שולמית בת מנחם מענדל ז"ל, אברהם בן אפרים פישל ז"ל

ולרפואת: אברהם צבי בן בנימין

העלון השבוע

נתרם:

בית זכריה פרשת ראה

תורה וחסד – עלון מספר 536

סבא רבא כמו"ר סאלם כמו"ר מתנא זכריה זצוק"ל זיע"א ראב"ד ביד"א נפ' ח' סיון
סבי כמו"ר צאלח כמו"ר סאלם זכריה זצוק"ל זיע"א אב"ד ביד"א נפ' כ' אדר
 כבוד אבי ועט"ר מו"ר עובדיה בכמו"ר צאלח זכריה זצ"ל נפ' ו' אייר
 כבוד אמי מורתי מרים בת צאלח זכריה ע"ה נפטרה ה' ניסן

עורך העלון: בנם מאיר זכריה

שבת שלום ומבורך   אב תשפ"ה   שנה עשירית   שעון קיץ

עיר	כניסה	יציאה	ר"ת	ס"ז קר"ש א'	ס"ז קר"ש ב'	חצות	שקיעה
ירושלים	18:39	19:52	20:39	8:37	9:16	12:46	19:44
תל אביב	18:57	19:54	20:36	8:38	9:17	12:48	19:42
חיפה	19:00	19:55	20:39	8:36	9:16	12:47	19:46
באר שבע	18:58	19:53	20:37	8:39	9:18	12:48	19:43

שבת מברכין: המולד ליל ראשון 23:26 ו-6 חלקים   ראש חודש אלול ביום ראשון ושני

נתון נתן לו... כי בגלל הדבר הזה יברך ה' א-לוקיך בכל מעשר ובכל משלח ידך (טו י')

כתב **מרת מאור ישראל רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל זיע"א**: נאמר (משלי כב טז) "טוב עין הוא יבורך כי נתן מלחמו לדל". ורמזו בזה מה שאמרו (ב"ב ט:): כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות, והמפייסו בדברים באחת עשרה ברכות, ולמי שנותן וגם מפייס לעני שבע עשרה ברכות, כמין **טוב**. וזהו שנאמר: "טוב עין הוא יבורך", כשמקבל את העני בסבר פנים יפות ומפייסו, וגם נותן מלחמו לדל.

והברכות שמתברך בזכות הצדקה. הם: א. 'אז יבקע כשחר אורך'. ב. 'וארוכתך מהרה תצמח'. ג. 'והלך לפניך צדקך'. ד, 'וכבוד ה' יאספך'. ה. 'אז תקרא וה' יענה'. ו. 'תשווע ויאמר הנני'. אלו הם שש ברכות שיחולו על ראש הפורס לחם לעני.

ועל המפייסו אומר הכתוב שם: "ותפק לרעב נפשך ונפש נענה תשביע". והברכות שמתברך בזכות שמפייס את העני, הם: א. 'וזרח בחושך אורך'. ב. 'ואפלתך כצהרים'. ג. 'ונחך ה' תמיד'. ד. 'והשביע בצחצחות נפשך'. ה. 'ועצמותיך יחליף'. ו. 'והיית כגן רוח'. ז. 'וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו'. ח. 'ובנו ממך חרבות עולם'. ט. 'מוסדי דור ודור תקומם'. י. 'וקורא לך גודר פרץ'. יא. 'משובב נתיבות לשבת'.

וכן רמזו בזה מה שאומרים בהגדה: הא לחמא עניא, הא בגימטריא 6, הא לחמא – הנותן לחם לעני, מתברך בשש ברכות, עני-א, העונה אותו בדברי פיוס, מתברך בי"א ברכות.

וכן: טוב עין גימטריא קמ"ז (147), אלו ימי שנות חיי יעקב, שנהג טובת עין עם כל בניו. (ענף עץ אבות פ"ב משנה יג)

הצדיק המקובל חכם אברהם חי זצוק"ל – כט אב

"אמר רבי יצחק, כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות, והמפייסו מתברך באחד עשר ברכות" (ב"ב ט).

חכם אברהם חי זצוק"ל, לא הסתפק בגמילות חסד בממונו, אלא השתדל במתק שפתים לשמח את לב העניים. בפגישותיו עם הנזקקים כאב את כאבם, והצטער בצרתם, והיה מעודדם ומרגיעם בדברים המתיישבים על הלב, ונותן להם תחושה טובה ונעימה, כך מתוך הבנה עמוקה לנפש האדם, היה משתדל להרנין ליבם. ולפייסם בדברי ברכה לבביים.

סיפור

מספר מקורבו רבי שלמה ברמי הי"ו. מעשה באברך תלמיד חכם, בעל משפחה ברוכת ילדים שנקלע למצב כלכלי קשה, פרנסתו הייתה בצמצום, ואין בביתו לחם לפי הטף. לילה אחד, ישב האברך בביתו, ובכה בכי תמרורים על מצבו העגום, בראותו כי משפחתו עומדת על סף התמוטטות. והנה למחרת בבוקר, הופיע בביתו של האברך שליח מטעם חכם אברהם חי, עם מעטפה בו סכום כסף נכבד, וגם ברכה מיוחדת. אותו אברך התחזק ביתר שאת, ולשמחתו הרבה לא היה גבול... אך בד בבד עובדה זו הייתה לחידה בעיניו, מי גילה לרבנו על מצבו באותו הלילה?... וכיצד השכיל לפעול למענו כבר למחרת בבוקרו של יום? – אין זה כי איש א-לוקים קדוש הוא וכל רז לא אניס ליה! זהו כוחו של חכם אברהם חי, סייעתא דשמיא מיוחדת לה זכה ע"י התקדשותו וטהרתו היתרה, וראה את כל הנעשה בעולם כמתוך אספקלריא המאירה.

סיפור

סיפור הרב עמוס שרעבי הי"ו. תחילת הכרותי עם הצדיק חכם אברהם חי, היתה בשנת תשמ"ז בהיותי אברך בכולל 'אוצר החיים', שם למד גם חכם אברהם חי. אחרי שנתיים וחצי, נפרדתי מהצדיק ואמרתי לו שאני עובר ללמוד בכולל 'ישא ברכה'. באחד הערבים, הגיע חכם אברהם חי לבית המדרש 'אוהלי אברהם', אמר שלום ונכנס, התרגשות רבה מלאה את לבם של האברכים בראותם את הצדיק הקדוש. והחכם פנה אליהם ושאלם 'איפה עמוס שרעבי'. כששמעתי שהרב קורא בשמי, לא הבנתי למה הרב מחפש אותי?... ועוד מהיכן הוא יודע שעזבתי את כולל 'ישא ברכה', ועברתי ללמוד בכולל זה? הרי לא עדכנתי אותו שעברתי מקום. אך ביושבי במקומי פחד אחזני, מה הצדיק רוצה ממני?... כשגמר החכם לברך את האברכים, נגשתי אליו, וביקש ממני להתלוות אליו אל מחוץ לבית המדרש. בעומדנו בחוץ פנה אלי הצדיק ושאל: "מה שלום הילדה שלך?" בתי היתה אז תינוקת בת חצי שנה (היום היא בת עשרים ושלוש) וסבלה מקוצר נשימה, מהיכן הוא יודע שיש לי בת, והוא שואל אותי ישירות, מה שלום הילדה שלך? תוך שאני תמהה השבתי: "יש לה קוצר נשימה".

אמר לי החכם: "אני כבר שעה מתפלל על הילדה שלך, תגיד לאשתך שהתרופה שקבלה (אני חושב שהוא רשם לי את השם של התרופה) שלא תתן לה כי זה מזיק לילדה". שנגמר הסדר בכולל חזרתי הביתה, אמרתי לאשתי שלום! אמרה האישה בהתרגשות: 'בשעה חמש הילדה איבדה את הכרתה, רצתי לרחוב מבוהלת וצעקתי הצילו! הצילו! בדיוק מן השמים עברה קרובת משפחתנו שהיא גננת ולמדה 'עזרה ראשונה' ומיד עשתה בה כמה פעולות החיאה, וברוך השם חזרה הילדה לחיים...'. אז הבנתי למה התכוון דברי הרב שאמר אני כבר שעה מתפלל על הילדה שלך. הרב אמר לי את זה בשעה שש, ובשעה חמש קרה הדבר.

חכם אברהם חי ברוח הקדוש ידע את הנעשה, ובאותם דקות גורליות, כאשר גורל הבת היה נתון על כף המאזניים להכריע בין חיים למות, נשא החכם קולו בבכי ותחנונים לאבינו שבשמים, שיקרע מעליה את גזר הדין הנורא ויחון אותה לאריכות ימים ושנים. ואכן תפילותיו של **חכם אברהם חי** עשו פרי! הוא בתחינותיו פעל ישועות, דמעותיו הזכות בקעו רקיעים ושברו מחיצות, עד הגיעם לפני כסא הכבוד, והשם יתברך אמר למלאך המשחית הרף ידך כי חנותי אותה לרחמים (מדור לדור)

אור החיים

בנים אתם לה' א-לוקים לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת (יד א) שאלו המפרשים. מהו הקשר בין תחילת הפסוק: "בנים אתם לה' א-לוקים", לציווי שלא להתאבל בצורה קיצונית? **והרמב"ן זצ"ל** ביאר וכתב דברים שביארם **"אור החיים"** **הקדוש זצ"ל**: "בנים אתם לה' א-לוקים", ונשמתכם היא חלק אלוק' ממעל והיא נצחית, ואם כן, בפטירת האדם אין נשמתו אובדת חלילה, אלא עולה למקור מחצבתה, ועליה אמרו חז"ל: מרגלית, כל מקום שהיא, מרגלית שמה. (נזר יוסף)

הלכות "חודש אלול" משו"ע ומפסקי מרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל

א. בר"ח אלול אמר הקב"ה למשה "עלה אלי ההרה ואתנה לך את לוחות האבן" (פרקי דרבי אליעזר פרק מה) ובא לרמוז שצריך האדם להתעלות בזמן הזה. ועוד יש לומר שחודש אלול מסוגל לקבלת התורה כמו שרמז בפסוק "ואתנה לך את לוחות" ר"ת אלול.

ב. חובה ללמוד מוסר בכל יום ובפרט בחודש אלול (חיד"א. משנ"ב) טוב לבדוק בכל נכסיו אם יש חפץ שאינו שלו ויחזרנו לבעליו. (הנהגות האדר"ת). לעשות סדר יום ולהיות בחברה של אנשים יראי שמים.
ג. הקמים באשמורות הבוקר לאמירת סליחות בחודש אלול וחלש לבם ורוצים לאכול עוגה ופירות, יש להיזהר שאם עלה עמוד השחר אסור להם לאכול, מלבד כוס תה או קפה (ומותר עם סוכר). ועל פי הזהר הקדוש כל שישן בלילה, וניעור, אפילו קודם עמוד השחר לא יטעום כלום, ורק מים או קפה ותה מותר. (ילקו"י מועדים יז).

מושגי יהדות

מפי הרב הראל זכריה שליט"א רב שכונה בראש העין ומ"ץ בבית ההוראה 'אפיקי מים'.

ברכת המזון חלק ב

ברכת המזון מורכבת מארבעה חלקים שנקבעו במהלך הדורות. בתורה לא נקבע נוסח מדויק לברכה, אלא הוזכר באופן כללי שתוכן הברכה יהיה הודיה לה' על האוכל ועל נתינת ארץ ישראל לעם ישראל. המקור למקורן של הברכות מצוי בתלמוד בבלי במסכת ברכות (דף מ"ח עמוד ב'): אמר רב נחמן: משה תקן לישראל ברכת הזן בשעה שירד להם מן; יהושע תקן להם ברכת הארץ כיון שנכנסו לארץ; דוד ושלמה תקנו בונה ירושלים: דוד תקן "על ישראל עמך ועל ירושלים עירך", ושלמה תיקן "על הבית הגדול והקדוש". הטוב והמיטיב ביבנה תקנוה, כנגד הרוגי ביתר. דאמר רב מתנא: אותו היום שנתנו הרוגי ביתר לקבורה, תקנו ביבנה הטוב והמיטיב.

ברכת הזן: תוכנה הוא הודאה לה' שמזין את העולם, ונותן לחם לכל חי, וכל השפע שאנו מקבלים הוא רק מה', ולא ממעשה האדם. ועם ישראל התנסה בזה, בניסיון המן, שהיה צריך להאמין שגם מחר ירד לו מן מהשמיים.

ברכת הארץ: תוכנה הוא הודאה על הארץ, על מצוות ברית המילה ועל התורה ומצוותיה, שנתפסות גם הן כמתנת הבורא.

ברכת בונה ירושלים: תוכנה של הברכה הוא תפילה על מלכות בית דוד ועל בנין ירושלים ובית המקדש. בזמן קיום הבית התפילה הייתה למען המשך קיומו וקיום שושלת בית דוד, ומעת החורבן התפילה היא למען השבתם של המלכות, ירושלים ובית המקדש.

ברכת הטוב והמיטיב: בה מודים לא-ל על הטבתו עם ישראל. על פי המסורת, ברכת הטוב והמיטיב הותקנה על ידי חכמי המשנה לאחר מרד בר כוכבא. הברכה נתקנה כתפילת הודיה ושבח על כך שגופותיהם של הרוגי ביתר, שקבורתם הושהתה, לא העלו סירחון, לא נרקבו ולא נאכלו על ידי בעלי חיים.

הרחמן: הוא הוספה המופיעה בסידור רב סעדיה גאון, לבקשות שנהוג לומר לאחר ברכת הטוב והמיטיב, בסיום ברכת המזון. בקשות אלה, שלהן מספר נוסחים, פותחות במילה "הרחמן", ככינוי לה' ובהם בקשות לריבוי כבוד הבורא בעולם, וכן לפרנסה להצלחה ולשמירה.

סגולות לחודש אלול

לומר מראש חודש עד שמיני עצרת מזמור כ"ז "לדוד ה' אורי וישעי" וגו' ובפרט אם יאמרנו בוקר וערב אחרי התפילה, יזכה שיוציא שנתו בטוב, ואפילו ח"ו נגזרה עליו גזירה יכול לבטלה (סגול"י בשם שם טוב)

כתוב בכתבי האריז"ל: בתפילות חודש אלול ועשי"ת ישאל האדם חיים וכפרה. ויעמוד בעת הוצאת ספר תורה, ויקרא ג"פ י"ג מידות, ואח"כ יאמר: רבש"ע מלא כל משאלותי לטובה והפק רצוני ותן שאלתי לי ולבני ביתי חיים טובים וארוכים בכבוד ובמנוחה ביראתך ובתורתך בשלום ובהשקט ובבטחה ופדני מכל צרה ויגון וממות ומכל שעות רעות המתרגשות ויוצאות לעולם וכפר עוונותינו ואשמותינו אכי"ר ויזכור שאלתו ג' פעמים. וכן במוסף ובמנחה כדי שישלים שאלתו ג"פ, ותנתן שאלתו. ויקרא ג"פ ואני תפילתי.

ענייני רפואה - לואיזה

מרגיע את הגוף והנפש ומערכת העצבים. בד בבד מונע גזים וכאבי בטן הנובעים מהפרעות בעיכול. יעיל נגד דלקות ושיעולים. לעשות חליטה ולשתות 2 כוסות ביום.

פתגמי חסידים

אמר רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל: מה טוב הוא העולם, הסובל אדם שפל כמותי.

מילי דבדיחותא

שאלה: איך צדים ארנב? תשובה: מתחבאים מאחורי שיח ועושים קולות של חסה!

חכמת חיים

אם אפילו מה שבידו אינו שלו כי מחר בא ואיננו, מה יועיל על מה שאינו שלו. (אורחות צדיקים ש. הקנאה)

תשובות מפרשת דברים

שאלה: מיטתו של עוג מה היה גודלה ? **תשובה:** 9+4 אמות.

חידה: לא קרח ולא בשמש ובכל זאת נמס. הכיצד? **תשובה:** אחינו המסו

ענו 31 **הזוכה:** האברך ה"ה אביאל צדוק נ"י בני ברק

שאלות מפרשת ראה

שאלה: מתי יש לחוג את חג הסוכות?

חידה: היכן בפרשה מופיעים תשעה אנשים ברצף?

השתתפות בהגרלה צריכים לענות על השאלה והחידה. בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה.

מבוגרים וילדים הזוכים – הגרלה על בוקסה, מיקרופון בלוטוס, או סוללת גיבוי.

או ספר מדור לדור מהמקובל חכם אברהם חי צדוק"ל שמסוגל לשמירה להצלחה ולרפואה.

תשובות מלאות בלבד, יתקבלו תוך שבוע **מס' הפלאפון 050-9400202 050-7322202**

לרפואה שלימה: שולמית בת חיים. הרב יפת שליט"א בן חנה. ציון בן חנה. שלום בן זיהרה. אביבה ר. בת חיים. נחמה עליזה בת חיים. סגולה בת שרה זהרה. מנשה בן ברכה. משה בן חיים. אהרון בן חיים. הרב שלמה יוסף בן חממה יונה. הרב אהרון ב"ר יוסף. נתן בן מארי. ינון ב"ר עובדיה. יונה בן אסתר איטה. פרידה לאה בת צילה. לולו לאה בת אדל. יהודה בן עפיה. אירן בת גוהר. מאיר בן עיישה. יפת בן גמילה. אבנר בן חנה פרוין. הרב נתנאל זכריהו שליט"א בן חנה ע"ה. **לזיווג הגון:** מרגלית בת מרים. נתנאל צבי בן יהודה. דוד בן פלורה. יאיר ב"ר יהודה. יוסף חי בן גאולה חיה. תמיר בן מרים. יוסף חיים בן בהיה. לירון שירה בת עופרה. ליספ יוסף בן עופרה. רפאל יוסף בן יפה. יצחק משיח בן יפה. טליה בת יניב. יהושע מאיר בן נחמה ביילא. נועה מרים בת רבקה. עופר בן חגית שרה בת הדסה. **להצלחה בכל:** הרב אריה מכלוף בן אסתר. יפה איווט בת שמחה. אברהם בן שרה. סימי רחל בת טובה. ציפורה בת שרה. אורן דוד בן סימי רחל. מאי בת שרון. אלה שרה בת מאי. תמר רבקה בת מאי. שיר אביגיל בת מאי. הרב יאיר בן שרה. יהודה ב"ר עובדיה. נסים בן לולו לאה. יניב בן אביחי. אסתר ב"ר עובדיה. הרב הראל בן דורית. מאיר בן לולו לאה. אביחי ב"ר עובדיה. דורית בת תמר. שלום חי ב"ר זכריה. סעדיה בן שושנה. מרגלית בת שמעה. אסף בן צביה. עינבל בת ינון. שמעון בן סאלם. אורלי בת סעדה ברכה. **לזרע של קיימא:** שילה בן ברכיה וחני ב"ר בנימין. יונה יוסף בן לאה ויעל בת רבקה. אברהם בן ויקי ויהודית בת אסתר. יהונתן בן בת שבע. ושילת לילך בת חיה.

לעילוי נשמת ולמנוחת נפש

מז"ר מתנא במז"ר סאלם זכריה צדוק"ל מרן מז"ר הגאון עובדיה יוסף בן גורגיה צדוק"ל זיע"א. הצדיק משה יעקב ב"ר יוסף הכהן רביקוב צד"ל. מרן מז"ר הגאון רבי שמעון ב"ר דוד בעדני צדוק"ל. הסבא צאלח במז"ר מתנא ז"ל. הר"ר זכריה במז"ר צאלח זכריה צד"ל. ה"ה חיים בן יחיא והב ז"ל. ר' בנימין בן מנצור דעוס ז"ל. אליהו בן צדוק אהרון ז"ל. רבי זכריה בן סאלם ונה צד"ל. הרה"ג רבי יהודה דרעי צד"ל בן אליהו ואסתר ז"ל. אליהו מגורי ז"ל ב"ר מרדכי נ"י. אליהו בן חיים והב ז"ל. **כל חיילי ישראל הי"ד** הרה"ג רבי יחיאל ב"ר אהרון תם צד"ל. יהודה בן יעיש ז"ל. סבתא רבא סעדי ב"ר יוסף זכריה ע"ה. סבתא שמש בת צאלח זכריה ע"ה. שמש במז"ר סאלם זכריה צד"ל. הדסה ב"ר יצחק מצנבר ע"ה. סבתא ברכה בת סעד מרחום ע"ה. הדודה יונה חממה בת יוסף והב ע"ה. הדודה עליה כודרה בת יחיא זכריה ע"ה. אחותי מירב ב"ר עובדיה ז"ל. ובתה מוריה ז"ל בת שלמה אנקונינה נ"י. גיסי רחל בת חיים בן שמואל ע"ה. הרב ישראל בן הרה"צ שלום מנצור צד"ל. יפת ב"ר צאלח מעודה ז"ל. הרה"ג רבי אשר הכהן ב"ר בנימין זאב דויטש צד"ל. רבי אהרון עמיאל ב"ר יצחק ז"ל. דוד בן יחיא ז"ל הרב אפרים ב"ר יוסף חממי צד"ל. הבחור נועם יחיאל ז"ל בן ארז נ"י. גיסי ה"ה זכריה בן חיים והב צד"ל. סעדיה בן עובדיה בצלאל ז"ל. הרה"ג אריה ב"ר יחיא חלא צד"ל. רבי יאיר ב"ר סאלם חגירה ז"ל, הרבנית מרגלית נאווה יפת ע"ה בת מרן רבי שמעון צד"ל ה"ה בנימין יהונתן ז"ל בן חנה שושנה משולם תחי' הרב אביעד ב"ר שמעון צדוק ז"ל הרב אפרים ב"ר יוסף חממי צד"ל. יצחק חי בן צאלח מצנבר ז"ל. **הבח' מיכאל כהן ז"ל ב"ר אליאסף נ"י הרב יפת ב"ר עובדיה עדני צד"ל**

הילולת המקובלים האדמו"רים והרבנים הצדיקים צד"ל ל' תמוז עד ו' אלול תשפ"ה

ל. רבי דוד נחמ"אס. א. רבי שמואל אבוהב. רבי שלום אלשיך. רבי שלום מזרחי. רבי יצחק גאגו צרור. רבי ראובן ביתאן. רבי יוסף בר שלום. ב. רבי יצחק בר ששת. רבי חיים יצחק אלגאזי. רבי שלום מעאמר. ג. רבי אברהם יצחק הכהן קוק. רבי שלום קורח. ד. רבי מאיר שמחה הכהן. רבי יצחק הדאיה. ה. רבי אליהו לניאדו. רבי דוד שלמה צבי בידרמן. רבי אהרן רפאל חיים משה פירירא. רבי מסעוד מהדאר. רבי משה אהרן פינטו. רבי משה עידאן. ו. רבי ראובן מרגליות. רבי יו"ט ליפמן. רבי אברהם ברוך ב"ר אליהו מאני. רבי יקוטיאל יהודה טייטלבוים. רבי יחזקל סרנא. רבי נעים בן אליהו. רבי יום טוב ליפמן הלר.

סגולות לכל הישועות

ספר "מדור לדור" בכל בית אשר ימצא הספר בביתו יהיה קמיע לשמירה להצלחה ולרפואה. כאשר הבטיח הצדיק המקובל חכם אברהם חי צדוק"ל.

לתושבי ירושלים והסביבה ניתן לרכוש את הספר בפלאפון: 054-8583184

ניתן להשיג את הספר בפלאפון: 053-3133949 במחיר סמלי

שבת שלום ומבורך

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמוהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחווה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לשוב להם כל הימים

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להנה"ק מקודיגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הנה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זצ"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

זרע שמשון היים

רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מירכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמדו בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בני
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

חזון יחזקאל

רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלוי הכרוז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמדו בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רביבות אפרים ארח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפו פרק מ"ב).

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזיגער זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורבמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה לירש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

אתוון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענטער זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

שערי זבול

רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

צדקת הצדיק

רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמנטיח כמו נבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

מלליצי יושר

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך וגו' לא תבשל גדי בחלב אמו, עשר תעשר את כל תבואת זרעך היוצא השדה שנה שנה. ברש"י: מה ענין זה אצל זה, אמר להם
הקב"ה לישראל אל תגרמו לי לבשל גדיים של תבואה עד שהן במעי אמותיהן, שאם אין אתם מעשרים מעשרות כראוי כשהוא סמוך להתבשל, אני מוציא רוח קדים
ומשד פתן. וצ"ע למה דוקא זה העונש שיהיו גוללים הפירות ואח"כ משדף אותם, ודוקא כשהם סמוכים להתבשל, ולמה אינו מונע יציאתם מתחילה, וכמו שמצינו שאמר
הקב"ה והאדמה לא תתן את יכולה.
יש לתרץ דהנה ידוע שהשכר על קיום המעשר הוא הברכה ששולח הקב"ה בתבואות, וכמו שאמרו 'עשר בשביל שתתעשר'. ומבואר בזה"ק (ח"א פת). שאין הברכה
שורה על דבר ריק, וכמו שמצינו שאמר אלישע לאשה השונמית 'הגיד לי מה יש לך בבית', כי אם לא היה לה אסוך שמן, לא היתה שורה עליה הברכה. וא"כ כשהאדם
אינו מעשר כראוי, בדין הוא שיחול עליו הקללה היפך הברכה, ואם הארץ לא היתה מצמיחה כלום, לא היתה ניכרת הקללה הבאה מחמת עון המעשרות, שהלא כשאין
כלום בודאי לא שורה הברכה, ולכן כדי לעשות היכר שבא להם עונש מחמת עון המעשרות, עושה הקב"ה שהארץ תצמיח ותוציא פירותיה, ונמצא שהם במצב שראוי
הברכה לחול, ואזי שורה עליהם הקללה והולכים הפירות לאיבוד, ובכך מתברר שיש עליהם קללה גדולה. והטעם שהקב"ה עושה כן דוקא כשהם קרובים להתבשל ולא
לאחר שגדלו לגמרי, לפי שפירש עפ"י מה שכתבו המקובלים שכל פרי ועשב יש לו מלאך שאומר לו גדל, ובגמר בישולו נכנס בו ניצוץ של אותו מלאך, והאוכלו נשמתו
נהנית אותו מלאך ניזון. ולפי דברי המקובלים הנ"ל מתבאר יפה, דכדי שניצוץ המלאך לא ילך לאיבוד, אין ממתין הש"ת להשחית את הפירות עד אחר שיגמר בישול
הפירות, אלא משחיתם כבר מקודם שיתבשלו, והיינו לפני שנכנס בהם הניצוץ של המלאך. (זרע שמשון מסעי אות ז).

הגדרות אבני נזר - על ענייני מילה

ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonmy@gmail.com 732.510.0560

רואה שה' רועי, ול' ה' הצדקה, מזה נעשה עני ונכה רוח מכל מה שעבר עליו ומלא בושח לפני ה', וכמו שנאמר 'ולו בושח הפנים, וממילא עיד' בנקל לו לתקן מעשיו, וכמו שנאמר 'טוב להודות לה', ונדרש בפרקי דר"א (פי"ט) כמה דאת אמר ומודה ועוזב ירוחם. ולכן אומרים מזמור זה בשבת.

לע"נ הג"ר ר' צבי ב"ר אברהם זצ"ל מפרעשבורג יא"צ כ"ח אב

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה. איתא במדרש (פד"א): אמר הקב"ה לא לרעתכם נתתי לכם ברכה וקללה, אלא להודיעך דרך טובה שיבחרו אותה כדי שיטלו שכר, מנין ממה שקרינן בענין ראה אנכי. ונראה לומר דאמרו בבראשית רבה 'ויקרא אלהים לאור יום', אמר ר"א לעולם אין הקב"ה מייחד שמו על הרעה אלא על הטובה, 'ויקרא אלהים לאור יום', ולחשך קרא אלהים לילה' אין כתיב כאן, אלא 'ולחשך קרא לילה'. ולפ"ז צ"ב איך הקב"ה מייחד כאן שמו על הקללה, באמרו 'ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה'.

אבל יובן לפי מה שפירש היערות דבש (סוף ח"ב) כוונת הפייטן במוסף ליום א' של ר"ה 'זכר החיים עד כמה הם חיים, הן למות והן לחיים, חי חי יזכור'. והכוונה כי מאתו יתברך לא תצא הרעות, והקב"ה אינו גוזר על האדם כי ימות ביום פלוני, כי אם גוזר בדרך טובה זה יחיה ארבעים, זה ששים, וזה שמונים שנה, וממילא בעבור הזמן ימות, כי בהעדר ממנו השפעת חיותו מאת אלהים, ימות החי, אבל לשון 'מיתה' לא נזכר. וזה שאמר 'זכר החיים', אך בזה שאומר 'עד כמה הם חיים', ולא בלשון מיתה, ועל כן 'הן למות והן לחיים', אינו מזכיר מות, ואינו אומר הנכתבים למיתה בלשון מיתה, רק 'חי חי יזכור' בלשון 'חיים', עכ"ד.

ועל דרך זה כתב בספר אהל יעקב, משל לנדיב שהיה מכניס אורחים בביתו ונותן להם כל מיני מטעמים, פעם בא לביתו איש חולה ואכל גם הוא מן המאכלים השמנים, ונסתכן עד לאין מרפא, ואמר על הבעל הבית כי הוא פועל רע, ויען הבע"ב: שאל את כל המסובים אם ארוחת שולחני הוא לטוב או לרעה, ואם אתה איש חולה מה לי ולך, אנכי לא הכינתי המטעמים בעבור חולים. כך אמר הכתוב 'כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בהם ופושעים יכשלו בהם', כי צדיקים יוסיפו אומץ מחיל אל חיל ויוסיפו עוז ואומץ, 'ופושעים יכשלו בהם', כי הם חולים וחטאו על נפשיותם.

ולפ"ז יתבאר כי אין השי"ת נותן רעה בפועל, רק נותן טובה לפי פעולתו והכנתו של מקיימי המצוות, ועיקר רצונו בצמיחת הפעולה לטובה, אבל רק מי שאינו מקבל הטובה מקבל הרעה, אבל הקב"ה חפץ בטובת האדם להרבות שכרו. וזה כונת המדרש 'לא לרעתכם נתתי לכם הברכה והקללה, מנין ממה שקרינן ראה אנכי, והרי הקב"ה אינו

ובאופן אחר תירץ האבני נזר (יו"ד סימן שכ"ט אות ו') מדוע הוצרך רש"י לומר דאין לך דבר שעומד בפני פיקוח נפש, ולא כתב דיש כאן איסור של לא תרצח. וז"ל: י"ל דמילה בזמנה כמו שדוחה את השבת דזה חיוב סקילה, הו"א דכמו כן ידחה לאו דלא תרצח דזה חיוב מיתת ב"ד. וכ"ש הוא, דמצות מילה מתקיימת עכשיו, ואילו הלאו של לא תרצח, [הוא עובר] אח"כ כשימות. ואם כי לא תרצח רע גם לבריות, [ואילו חילול שבת אינו רע לבריות, וא"כ מדוע הו"א דכמו דמילה דוחה שבת, כך דוחה האיסור של לא תרצח. מ"מ יש לומר דלא ידך גיסא מצות מילה עדיף משבת], דהלא המצוה תיקון התינוק, והוא טוב לבריות, [ואילו במצות שבת ליכא הטבה לבריות], לכן הוצרך רש"י לומר דהטעם הוא משום שאין לך דבר העומד בפני פיקוח נפש.

לע"נ הג"ר ברוך שפירא ב"ר יעקב יהושע זצ"ל אדמו"ר מטשיב יא"צ כ"ט אב

גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי. במדרש (תנחומא פרשה זו ט"ז) 'לך ה' הצדקה ולנו בושח הפנים', וחשב שם דאחר מתן תורה כשעשו אותה מעשה, עדיין ירד להם המן, 'ומנך לא מונעת מפיהם', וכן בפסל מיכה, ע"ש. המדרש מורה לנו דהישראל המאמין בה' ורואה שאף בשעת החטא ח"ו, אעפ"כ אפילו אז השי"ת באותה שעה עמו, וכמו שנאמר 'לך ה' הצדקה', אז מזה יש לו

'בושת פנים' לפני השי"ת, וכמו שנאמר 'אלהי בושתי ונכלמתי להרים אלהי פני אליך'. ועיד"ז ממילא השי"ת מרחם עליו ומושיעו. וזה שאמרו (נדרים כ.) שמי שאין לו בושח פנים בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני, שזה נשאר לנו ממעמד הר סיני, שהישראל אף בשעת החטא אינו שוכח לגמרי בהשי"ת, וממילא כשרואה ומבין כי 'לך ה' הצדקה', שאף בשעת החטא אעפ"כ השי"ת עמו ומשגיח עליו ומטיב עמו, וממילא מזה יש לנו 'בושת הפנים' ליבוש לעמוד לפני השי"ת על מה שעשו נגד רצונו, וממילא עיד"ז נושע. וזה שנאמר 'גם כי אלך וגו' לא אירא רע כי אתה עמדי', היינו מזה שאני רואה ומבין שאפילו בשעת החטא אתה עמדי ועושה לי כל צרכי, וכמו שנאמר 'לך ה' הצדקה', מזה יש לי בושח גדולה לעמוד לפניך, ובושתי ונכלמתי להרים אלהי פני אליך, עיד"ז בטוח אני שתעזרני.

וכן בשבת כל אחד מישראל רואה ומרגיש שהשי"ת הוא הרועה אותו איך שהוא, ובפרט בסעודה שלישית שכנגד יעקב אבינו, שאמר 'האלהים הרועה אותי', ועל זה נאמר 'ה' רועי לא אחסר', שעיד"ז שראוין שאף בשעת החטא 'ה' רועה אותי, ול' ה' הצדקה', וזה 'גם כי אלך וגו' כי אתה עמדי', ומזה בא הבושח פנים ואז ממילא בא הישועה. וכן נדרש בתנא דבי אליהו רבה (פ"א) הפסוקים אלו על שבת, דכתיב 'אל זה אביט אל עני ונכה רוח', שבשבת שאז האדם

"הופיע ויצא לאור"

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה ומועדים עם ביאורים האורות והערות

מלכות מותקן גליונות
"מליצי יושר"
שיצא לאור עולם מדי שבוע
בשבוע

הג' שלום איוון זצ"ל
בעת הספרו בשעת הלילה
של מין בעל החזון
יחזקאל הכריז:
'בצויותי מות רבנו
לפרסם שהבית שימליץ
טוב למי שילמדו בספריו,
וכן למי שיפיק את חידושי
תורתו'
(רבינו אפרים א"ח ח"כ עמ'
רמ"ח)

אפשר להשיג הספר בחנויות
הספרים המובחרות
המנה ראשית גרינפלד
718.683.8103

ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonmy@gmail.com 732.510.0560

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יוסף מרימנוב זי"ע אמר:
בעודי בחיים אני מנענע עם כל העולמות, ולאחר פטירתי אחזיק טובה למי שידליק נר לטובת נשמותי (ספר מנחם ציון).
נתפרסם ע"י הרה"ח המפורסם ר' מרדכי יצחק סאמעט שליט"א

מייחד שמו על הרעה, אלא להודיען איזה דרך טובה שיבחרו כדי לקבל שכר.

ליכות והצלחה שב.ש.ה.

נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלהיך בכל מעשיך ובכל משלח ידך. צ"ב האי 'בתתך לו', מאי הכוונה של 'לו', הרי כתיב מקודם 'נתן תתן לו'. ועוד צ"ב שכפל 'בכל מעשיך ובכל משלח ידך'. ונראה לי, כי לפעמים רוצה ליתן צדקה, אמנם חושש שנתון לאינו הגון, על כן נאמר 'נתון תתן לו' דייק, וזה 'ולא ירע לבבך בתתך לו' דייק, אע"פ כי על הנתינה עצמה אינה מתחרט וחפץ ליתן, אבל הוא רוצה ליתן לוולתו ולא 'לו', וע"ד שאמרו 'מפרנסין עניי עכו"ם עם עניי ישראל', כי בגלל הדבר הזה יברכך, מדה כנגד מדה, שהקב"ה משלם מדה במדה, אם הוא אין מדקדק, הקב"ה ג"כ אינו מדקדק עליו. וזה 'בכל מעשיך', פי' בכל מעשים אשר לך אע"פ שאינם טובים כל כך, וגורם עליך מקטרגים, אעפ"כ וברכתך 'בכל משלח ידך', מדה במדה, וכפול הברכה, וכמדומה ששמעתי מאאמ"ו.

ונראה זה רמז מה דאיתא בירושלמי (פאה פ"ח ה"ו): ר' אלעזר הוה פרנס, חד זמן נחית לבייתיה, א"ל מאי עבדיתון, א"ל אתא חד סיעא ואכלון ושתון וצלו עלך, אמר לון ליכא אגר טב, נחת זמן תנינן אמר לון מאי עבדיתון, א"ל אתא חד סיעא חורי ואכלון ושתון ואקלונך אמר לון כדון איכא אגר טב. (תרגום: ר' אלעזר הוה פרנס, פעם אחת הלך לבייתו, ושאל לבני ביתו, מה היה המעשה בשעה שלא הייתי בבית. אמרו לו עברו כאן חבורה של עניים ואכלו ושתו והתפללו עליך, אמר לון אין כאן שכר טוב. הלך לבייתו פעם אחרת ושאל מה היה בשעה שלא הייתי בבית, אמרו לו עברו כאן חבורה של עניים ואכלו ושתו וקללו אותך, אמר עכשיו יש לי שכר טוב). והיינו דע"י שנתן גם לאינם הגונים בטוח לו שכרו, כי במדה שמועד מודדין לו.

והיית אך שמח. לרבות לילי יו"ט אחרון של חג לשמחה. וצ"ב דהא אכין ורקין מיעוטיין, ואין בא 'אך' לרבות. ונראה לי, כי למדה תורה דרך ארץ, דאין אדם מת וחצי תאותו בידו, לכן הבעל דבר

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובזה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצוות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל י"ח

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל

'מבטיח אני להעושים לטובת נשמתו' אלחנן יוסף בן שמואל וצפוריה, להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דידן'

מלך שיש לו ארמון בעיר בירתו, שם הוא דר בקביעות, ועוד יש לו ארמון במעון הקיץ שלו, שהוא נוסע לשם פעם בשנה, ואפשר גם פעם בשבעים שנה, ובכל זאת הוא נקרא בשם 'ארמון המלך'. בדומה לכן ברא הקב"ה את האדם לשבעים שנות חיים, שגם אם יאנוח רק פעם על מצבו הרוחני ויעמוד במדריגה של 'שמה הררה בתשובה', גם אז יקרא שמו עליו, ועל עת עם ה' ימנה.

דבר זה קבוע גם בהלכה שמי שמקדש אשה 'על מנת שאני צדיק גמור', הרי זו מקודשת, דשמה הררה תשובה בלבד, והדברים אמורים בענין כה חמור של איסור אשת איש שהוא מהענינים החמורים ביותר שבתורה, ובכל זאת אנו רואים שחוששין לקידושין, על כן יש להזהר ולהישמר ביותר מלדון אדם מישאל לכף חובה ח"ו.

תולדות הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע

לאחר הסתלקות האדמו"ר מאיזביצא בשנת תרי"ד, התפלגה עדת החסידים, חלק נטו אחרי בנו של האיזביצא 'הבית יעקב' ומינוהו ראש עליהם. אולם רבי צדוק וזקני החסידים נטו אחרי בעל ה'תורת אמת' ר' יהודא לייבל איגר זצוק"ל נכדו של הגאון רבי עקיבא איגר. שנות נשיאותו של רבי יהודא לייבל איגר התמשכו כשלושים וארבע שנה, משנת תרי"ד ועד תרמ"ה, היתה זאת תקופה של כינוס והתעצמות פנימית עצומה בשביל רבי צדוק בהזדככות ובהתעלות יתירה, תקופה זו ידועה בשם תקופת השתיקה של רבי צדוק, רבי צדוק הסתגר עם עצמו בעבודה פנימית להטות, אורות של תקופה עצומה זו פרנסו את רבי צדוק כמורה וכמנהיג לאחר שיתמנה לאדמו"ר, מהם טווה רבי צדוק את דפי האורה, את אלפי דפי הזוהר בתורה בהלכה במחשבה ובחסידות, את ספריו הרבים אותם הנחיל מורשה לדורות.

בשנת תרמ"ח לאחר הסתלקותו של בעל התורת אמת, אולץ רבי צדוק לקבל עליו את נזר הנשיאות, לא בנקל נאות לכך, אולם כשגבר עליו לחצם של זקני החסידים, נכנע לרצונם. מסופר שרבי צדוק לאחר שגברו עליו הלחצים, אמר: אם נמצא שמי ברשימה של 'דור דור ודורשיו', אז אין מנוס, אנוס אני לקבל, אולם אם לאו, הרי מתפלל אני שישכחוני ומהר ככל האפשר.

רבי צדוק נהג נשיאותו ברמה, אולם בצניעות ובהסתפקות, לא רצה ליהנות מאחרים וגם לא מתמיכתם של חסידיו, איש מופת ובעל מופת היה רבי צדוק, מן המיוחדים בדורו, אולם מופת המופתים הם ספריו המופלאים, אלפי דפי זוהר בתורה בהלכה במחשבה ובחסידות שהנחיל אחריו לדורות.

צאצאים לא השאיר אחריו, ספריו תולדות צדיק הם נחלתו, נחלת כל בית ישראל, אשר כשמשות אורה יאירו את שמי היהדות ויטיפו טללי תחיה אל כרם בית ישראל. שלוש עשרה שנה נהג את עדתו, אלפי חסידים שדבקו בו בלהט, בט' באלול תר"ס עלה עמוד האש השמימה בלובלין, זכותו יגן עלינו.

תולדות בעל החזון יחזקאל זי"ע

תמיד התלונן על שאין מרגישים חסדי ה' גם בשלילה, כלומר העדרם של מפריעים ומצירים, הרי כל עשרה הנסים שהיו במקדש היו נסים שבשלילה: אשה לא הפילה, זבוב לא עף וכדומה. לדבריו בכל רגע ורגע חיים אנו בסכנה מוחשית כאותה כבשה בין שבעים זאבים המבקשים לבלעה עד בלי מתום, ורק חסדי ה' מחזיקים אותנו בנס ממש. ופעם כשישיבה בביתו חבורת ראשי ישיבות ועסקו בדברי תורה, הפסיקם מרן זצ"ל לרגע קט ואמר 'וכי יודעים אתם מהו הכוח שמאפשר לנו לשבת בנחת פה ליד השולחן ולשוחח, אין זה אלא נס ממש וחסד שחונן אותנו הקב"ה'.

טען, כי ראיית הנס גם בדברים המתגלים בדרך השלילה היא מגדר החיוב של כל אחד ואחד, ומרגלא בפומיה שבנוגע המדות, כל אדם מבין שככל שהוא מתבגר, ודעתו מתרחבת והבנתו והשגתו מעמיקים, כך צריך הוא לתקן את מדותיו באופן היותר מושלם והיותר מתאים לעלייתו. אבל באמונה לא מרגישים משום מה את הצורך להתעלות, ומסתפקים בדרגת האמונה שקנו בגיל צעיר.

מבלבלו במרה שחורה לדחות מדחי אל דחי לעצבות ר"ל שהוא מגונה מאוד, מתחילה מחשב שיהיה בשמחה כשישא אשה, דכל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שמחה, ואם כבר נתן לו השי"ת אשה, אז אומר שיהיה בשמחה אם יהיו לי בנים, נתן לו הקב"ה בנים, אומר אם יהיו לי בני בנים, אם יהיו לי עושר כך וכך, ובניי לבניי מבלה ימים בעצבות ר"ל, על כן לעומת זה וכזה אמרה תורה 'והיית אך', רצה לומר גם במיעוט שלך 'תשמח', להיות שמח בחלקך, כי בלי ספק אל ימנע טוב [להודות לה' ולשמוח] באשר יכול להיות, (כי היה יכול להיות גרוע פי כמה). ועל כן דייק ביום אחרון אשר לפי דרך הטבע נעצב על 'ופנית בבוקר' לעזוב בית המקדש וכו' ולשוב אל אדמתו, בכל זאת נרמז כי בזה תשמח ג"כ, כי לוחות ושברי לוחות מונחות בארון, וזה נרמז במיעוט של 'אך' לרבות יו"ט אחרון לשמחה.

לע"נ הג"ר שמשון ב"ר חיים בראדסקי זצ"ל יא"צ כ"ג אב

למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך. אמרו בברכות (דף יב): אמר ראב"ע הריני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות, עד שדרשה בן זומא שנאמר 'למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך', 'ימי חיך' הימים, 'כל ימי חיך' הלילות, וחכמים אומרים 'ימי חיך' העוה"ז, 'כל' להביא לימות המשיח. והאברבנאל (בפירושו על אגדת פסח בד"ה ימי חיך העוה"ז) כתב, וז"ל: לפי שהלילה נמשכת אחר היום, שנאמר 'ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד', והלילה בכלל היום, וכל כ"ד שעות נקרא 'יום', ולכן לא איצטרך 'כל' לרבות הלילות, אלא 'כל' בא לרבות לימות המשיח וכו', וא"כ גם לדעת חכמים דבן זומא חייבים להזכיר יצי"מ בכל לילות השנה, וכל שכן בליל פסח, ולכן הביא המגיד גם דברי חכמים, עכ"ל. וכתב הגר"י ענגלי (לקח טוב כלל ז'), וז"ל: הנה הוא ז"ל פי' דבן זומא וחכמים פליגי בזה, דבן זומא ס"ל דתיבת 'יום' אין הלילה בכללו, ולכן איצטרך 'כל' לרבות הלילות, וחכמים ס"ל דגם הלילה בכלל היום, ולכן איצטרך להו' 'כל' רק לרבות לימות המשיח. ומה שאמרו חכמים 'ימי חיך' העוה"ז, כוונתם על כל הזמן שהזכיר בן זומא, דהיינו בין ימים ובין לילות, והוסיפו עוד ימות המשיח. ואולם מדברי שאר המפרשים שם לא משמע הכי, רק

רבינו בחיי' לרבינו בחיי ב"ר אשר זי"ע

הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זי"ע היה אומר:

סגולה גדולה לפרנסה ללמוד הספר 'רבינו בחיי'. וסימנך: מאן דיהיב

'חיי', יהיב מזוני.

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה. אמר "ראה" בלשון יחיד, "ולפניכם" בלשון רבים, כי משה ידבר עם הכל, עם היחידים ועם ההמונים, ולפי שהברכה והקללה נאצלין משתי מדות שבהן נברא העולם, והן מדת הדין, ומדת רחמים, שאין ענינם נגלה רק ליחידים המשכילים, לכך אמר "ראה" בלשון יחיד, והוא ראה בעין השכל, כענין: "ולבי ראה הרבה חכמה ודעת". ולפי שהברכה והקללה הם זרז להמון בקיום המצוות והפחדם בעברם לעיתים, לכך דבר עם ההמון ואמר "לפניכם". וכן אמר: "ראה למדתי אתכם חקים ומשפטים", הזכיר "ראה" בלשון יחיד כנגד החקים שאין טעמן נודע רק ליחידים, והזכיר "אתכם" בלשון רבים, כי התורה בחוקותיה ומשפטיה לרבים נתנה.

הנה נתבאר בפסוק זה שהרשות והבחירה בידו של אדם, רצה להדריך עצמו בדרך ישרה, או להתיצב על דרך לא טוב, הכל מסור ברצונו, והכל תלוי בבחירתו, ומזה אמר הכתוב: "מי יתן והיה לבבם זה ליראה אותי", למד שאין הקב"ה גוזר על האדם להיות צדיק או רשע עד שיעשה טובה או רעה, אלא הכל מסור בידו, כי אילו היה הקב"ה גוזר על האדם להיות צדיק או רשע, או יהיה שום דבר מושכו בעיקר תולדתו לאחד מהדרכים טוב או רע, איך יצוה הקב"ה אותנו ע"י נביאיו לעשות כך, כיון שהוא מתחילת בריאתו כבר נגזר עליו, או תולדתו תמשכו לדבר שאי אפשר לזוז ממנו, ומה מקום היה לכל התורה כולה להפרע מן הרשע, או לשלם לצדיק שכר טוב, וזה עיקר גדול ועצום והוא יסוד האמונה.

ומפני זה נזכר העיקר הגדול הזה בפתיחת התורה ובחתימתה, הוא שתמצא באדם הראשון כתוב: "הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע", ביאורו: הן מין האדם היה יחיד בעולם, ואין לו מין שני שידמה לו בעליונים ולא בתחתונים, שהיה העליונים שכליים עובדים ומקלסים ה' בשכל ולא בטבע, והאמצעים ג"כ מקלסים אותו יתברך בטבע ולא בשכל כלל, וכל אחד ואחד הכרחי בקלוס, זה הכרחי בשכל וזה הכרחי בטבע, אין לאחד מהם מונע. אבל האדם הוא משותף מהם ומורכב משניהם: מן השכליים מצד הנפש, ומן האמצעים מצד הטבע, ואינו הכרחי כי אם רצוני, שהרשות נתונה בידו להביא עליו עונש ושכר הברכה והקללה בחתימתה, הוא שתמצא בסוף דברי משה: "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המוות ואת הרע", כלומר שהרשות בידיהם לעשות טוב או רע, וכן אמר: "ראה אנכי נותן לפניכם היום".

וכתב הרמב"ם (תשובה פ"ה ה"ד): אל תתמה היאך אומר: "כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ", בודאי שהכל בחפצו יעשה אע"פ שמעשינו מסורים לנו. כיצד, כשם שחפץ השי"ת להיות האש והרוח עולין למעלה, והמים והעפר יורדין למטה, והגלגל סובב בעגול, וכן שאר בריות העולם להיות כמנהגם שחפץ בו, כך חפץ ה' להיות האדם רשותו בידו, וכל מעשיו מסורין לו בלא כופה ומושך אלא הוא מעצמו ודעתו שנתן לו השי"ת עושה כל יכלתו, לפיכך דנין את האדם לפי מעשיו, אם עשה טובה מטיבים לו, ואם עשה רעה מרעין לו, הוא שאמר הנביא: "מידי היתה זאת לכם", "גם המה בחרו בדרכיהם". ועל זה אמר שלמה: "שמח בחור בילדותו וגו' ודע כי על כל אלה יביאך האלהים במשפט".

פנים יפות' לבעל הפלא"ה

בעל הפלא"ה בהקדמה לספרו כתב, וז"ל:

'כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מקל עילאה, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה'

אם לא תשמעו וגו' וסרתם מן הדרך וגו' אשר לא ידעתם. צריך להבין מאי 'אשר לא ידעתם'. ונראה דהא דכתיב 'וסרתם מן הדרך', היינו שסרו מלימוד התורה, כענין שנאמר 'ופן יסורו מלבבך', ותורה נקרא 'דרך' (קידושין ב:), והנה אחז"ל (שם מט:): סימן לגסות הרוח עניות התורה, שע"י עניות בתורה בא לידי גסות הרוח וכו', כי המתמיד בתורה ה', נתעלה בכל יום, ומכיר בכל יום גדולת הבורא ומעלת התורה כי רב הוא להשיגה, וקוצר דעת האדם המשיג, ולכך כתב במשה רבינו שהיה 'עניו מכל האדם אשר על פני האדמה', מפני גודל השגתו בתורה 'אשר לא קם כמוהו'. ובהיפוכו המבטל מן התורה וכו', כל מה שנחשך אור השכל ועיניו השע מלהבין, עוד יהיה כאשר ימשש העיוור באפילה, דהיינו שהוא עיוור ואינו רואה האפילה, כדכתיב 'שמים חושך לאור', וזה שאמר 'והיית ממשש בצהרים', שדומה לו שהוא צהרים מפני שהוא עיוור ואינו רואה האפילה וכו', ובעבור זה עניות התורה היא סימן לגסות רוח. וכבר כתבנו לעיל בפסוק 'ורם לבבך ושכחת', כי רוממות הלב נענש על המחשבה, מפני שנעשה לו כהיתר, שהוא טועה בעצמו ומגדיל נפשו בעיניו להגדיל כבודו למעט כבוד שמים, לכך אמרו כל המתנאה כאילו עובד עבודה זרה. וזה שאמר, כיון שסרו מן דרך התורה, יתגאה לבו שהוא כעובד ע"ז, וכיון שהוא טועה בעצמו ואינו יודע באותו, לכך אמר 'אשר לא ידעתם'.

דחכמים ס"ל ג"כ כבן זומא בהא דתיבת 'ימי' אין הלילה בכלל, אלא דבן זומא מרבי ללילות מתיבת 'כל', וחכמים דדרשו 'כל' לרבות ימות המשיח, אה"נ דס"ל דאין מזכירין יציאת מצרים בלילות, ופליגי בזה אבן זומא. ולפ"ז מה שאמרו חכמים 'ימי חיך' העוה"ז, לא קאי על כל הזמן הקדום בדברי בן זומא דהיינו בין ימים בין לילות, כי אם קאי אימים לחוד שהזכירו בדברי בן זומא ולא אלילות, וכוננת 'ימי חיך' העוה"ז היינו שבימים של עוה"ז צריך להזכיר יצי"מ.

ויש לי להביא כדמות ראה לפירושו של האברבנאל, מש"ס זבחים (ק"ח), דמייני התם ברייתא דדריש קרא ד'חופף עליו כל היום ובין כתפיו שכן', 'חופף עליו' זה מקדש ראשון, 'כל היום' זה מקדש שני, 'ובין כתפיו' אלו ימות המשיח, רבי אומר 'חופף עליו' זה העוה"ז, 'כל היום' אלו ימות המשיח, 'ובין כתפיו שכן' זה העוה"ב. וע"ש בסוגיא דהאי 'חופף עליו' זה העוה"ז, קאי אכל דברי הת"ק בין אמקדש ראשון בין אמקדש שני, ונשאר 'כל היום' לדרוש להביא לימות המשיח. וא"כ יש לדון קצת דגם לישנא דמתני' דברכות הנ"ל הכי פירושו, ד'ימי חיך' העוה"ז כולל כל דברי הת"ק, היינו בין יום ובין לילה, ונשאר תיבת 'כל' לרבות לימות המשיח.

לזכות אלעזר חיים בן הינדא להצלחה בכ"ע

ראה אנכי נתן. 'אנכי' גימטריא 'כוונה', 'נתן' עם הכולל גימטריא 'ראש', והכוונה שראשית כל דבר צריך לכוון שיהא מעשיו לשם שמים, ועל כן 'אנכי' גימטריא ג"כ 'אחד מיוחד', שצריך בכל דבר כוונה לה' אחד.

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו וגו' והקללה אם לא תשמעו. יש לדקדק על הכפל שהיה לו לומר 'נותן לפניכם את הברכה אשר תשמעו' והקללה אם לא תשמעו, גם תיבת 'היום' אינו מובן, דהלא רש"י כתב 'האמורות בהר גריזים ובהר עיבל', ואין זה 'היום'. אך הנה בספה"ק נועם אלימלך כתב (ומצאתי בפירוש בזוהר חדש איכה צב), דכמו שזה לעומת זה עשה אלקים בכל הבריאה, כן הזמן היא בריאה, ויש בהזמן ג"כ זה לעומת זה, והיינו הכ"ח עתים שחשב שלמה המלך (קהלת ג') לטוב ולמוטב, ובריאית הזמן נכלל בה שנים חדשים ימים טובים, וכן להיפך, וכשהדור היו זוכין היה בט' באב ביאת המשיח, כדאיתא במדרש (איכה רבה פא:נא).

דישראל היה חורש ועבר עליו טייעא וגעתה הפרה, אמר לו הטייעא שיתיר פרתו משום שעתה חרב ביהמ"ק, געתה פעם ב', אמר לו אסור פרתך שנולד משיח. הרי שהיה אז זמן מעותד לשניהם, והיינו שאם היו בני ישראל זכאין היה יורד יו"ט, יום של ביאת משיח קודם, וממילא לא היה מקום ליום הרע של חורבן לירד, אך לפי שלא היו זכאין, ירד יום הרע דחורבן, כמו שכתוב (ישעיה כב:יב) 'ויקרא אדני אלקים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד'.

והנה במגיד מישרים מהב"י מביא ביאור הכתוב 'וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא ובני ישראל פרו וישרצו', דאמרו חז"ל 'על כרחך אתה נולד', דנשמה הקדושה אינה רוצה לקבל על עצמה אחריות הגדול מחיי עוה"ז, אך בפטירת יוסף וכל הדור שהיו עולים מעוה"ז ברכוש גדול של מעשים טובים, אז נעשה רעש גדול בין הנשמות של אוצר הנשמות, וכל אחד ביקשה לרדת לעוה"ז, ולכן 'ובני ישראל פרו וישרצו'. כמו כן הוא בהזמן שיש שנים וימים רעים ורח"ל, שכל חיותן מזה שהם רצועה בישא לאלקאה חייביא, שעוה"ז רובורע והרשעים גוברים בו, כמו שכתב בתניא (פ"ו ופ"ג), אז רוצה יום הרע לירד ולנקום מעוברי רצונו יתברך רח"ל, משא"כ הטוב אינו רוצה לירד, כי יראים שלא יתפגמו ע"י רשעי הדור, ואז לא יוכלו לעלות לשרשם.

ובזה תבין מה שכתוב 'ואברהם זקן בא בימים', ד'זקן' היינו קנה חכמה, שהיא שורש התיקון, דכולהו בחכמה איתברירו, ועל כן היה להימים עלייה. וזהו שאמר הכתוב 'אנכי נותן לפניכם היום ברכה', אתה יכול במעשים טובים להמשיך בעולם, כי כשהיום רואה יום של אתמול עלה לשרשו ממולא במעשים טובים, אז חושק יום הטוב לירד, כמו שכתבתי לעיל שגילה המגיד להבית יוסף מירידת הנשמות, וכן להיפך בקללה. ואח"כ התחיל לפרש ענין ברכות וקללות דהר גריזים והר עיבל, ואמר 'את הברכה אשר תשמעו', יהיה לך ברכה, משא"כ פסוק ראשון מיירי בהודעה שיום ברכה וקללה ישנם ברשותך כנ"ל.

לזכות ולדפ"ש י.ע.ב.י.

פסילי אלהיהם תגדעו. אמרו בעבודה זרה (דף מב:): עכו"ם שהביא אבנים מן המרקולים (-אליל ושמו 'מרקוליס', והוא גל של אבנים, וכל הבא לעובדו, זורק לו אבן), וחיפה בהן דרכים וטרטאות - מותרות [האבנים בהנאה, מפני שהגוי ביטלה, בכך שסתר את הגל].

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפסא זי"ע אמר: כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה.

'שמן רוקח' להרה"ק רבי אלעזר לעוו זי"ע

כתב בצוואתו, וז"ל:

"כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם ירצה אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבואת ויבורך בברכת השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה."

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה. יש לדקדק דבברה אמר 'אשר תשמעון אל מצות ה' אלהיכם', וכלל כל המצות. ובקללה אמר 'אם לא תשמעו וגו' ללכת אחרי אלהים אחרים, ופרט כאן עבודה זרה, ואח"כ אמר 'והיה כי יביאך וגו' כי אתם עוברים את הירדן לבוא לרשת את הארץ אשר ה' אלהיכם נותן לכם וגו' ושמרתם לעשות את כל החקים ואת משפטיהם, הרי חזר וכלל כל המצות, והא מילתא טעמא בעי. וגם מה שאמר 'כי אתם את הירדן לבוא לרשת את הארץ', לכאורה כמיותר, דכיון שאמר 'הלא בעבר הירדן', ממילא יובן שיעברו את הירדן. ואם עיקר כוונתו לומר 'לבוא לרשת את הארץ', הלא זה כבר נאמרה ונשנית לעיל.

ונראה לפי מה שאמר חז"ל עה"פ 'ויתיצבו בתחתית ההר', מלמד שכפה עליהם הר כגיגית, אמר רבינא מכאן מודעה רבה לאורייתא. והקשו התוס' והרי הדר קבלוה בערבות מואב. ותיצבו דגם בזה היו אנוסים כדי שיבואו לא". והקשה המהר"ק (שורש קס"ז) דהא אינו רק מניעת טובה, ומניעת טובה לא חשיבה אונס. ותיצבו דרבינא ס"ל דא"י מוחזקת היא מאבותינו, וא"כ אינו בגדר מניעת טובה. היוצא מדבריו, דאי נימא דא"י מוחזקת מאבותינו, א"כ גם אחר הקבלה בערבות מואב היו יכולין לטעון אנוסים היינו עד שהדר קבלוה בימי אחשורוש. אבל למ"ד א"י אינה מוחזקת מאבותינו, א"כ תיכף אחר הקבלה בערבות מואב בטלה טענת אונס, דהא אינו רק מניעת טובה וכקושי מוהר"ק.

והנה הפרשת דרכים כתב דבעבודה זרה לא שייך טענת אנוסים היינו, דהא על זה נצטוו גם קודם מעמד הר סיני, וא"כ קודם הקבלה בערבות מואב, אם יקיימו את התורה יקבלו שכר על כל המצות, ואם לא יקיימו לא יענשו רק על עבודה זרה. אבל אחר הקבלה בערבות מואב, אי נימא דא"י מוחזקת מאבותינו, אזי גם אחר הקבלה בערבות מואב אין להם עונש רק על העבודה זרה, אבל אי א"י אינה מוחזקת, אז יקבלו עונש על כל המצות.

וזה שאמר משה 'ראה אנכי נותן לפניכם היום', כלומר קודם הקבלה בערבות מואב, וזה 'היום', 'את הברכה אשר תשמעון אל מצות ה' אלקיכם', בדרך כלל על כל המצות תקבלו שכר. 'והקללה אם לא תשמעו וגו' ללכת אחרי אלהים אחרים, דדוקא על עבודה זרה תקבלו עונש. ואח"כ אמר 'והיה כי יביאך ה' וגו' ונתת את הברכה על הר גריזים', דהיינו שתהיה קבלה חדשה בערבות מואב, ואל תחשבו שא"י מוחזקת מאבותינו וא"כ גם על קבלה זו יהיה לכם טענת אונס, לזה אמר 'כי אתם עוברים את הירדן לבוא לרשת את הארץ אשר ה' אלהיכם נותן לכם', כלומר שאינה מוחזקת מאבותיכם, אלא עתה הוא נותן לכם, וא"כ שוב לא יהיה לכם טענת אונס, דהא אין זה רק מניעת טובה, ולכן 'ושמרתם ועשיתם את כל החוקים והמשפטים', כי אז תקבלו עונש על כל עבירות.

וכתב החזון יחזקאל (תוספתא) עבודה זרה פ"ז ה"ו, וז"ל: לכאורה נראה דלאו דוקא משום שסתר לגל - היינו שביטל לעצם המרקוליס, לפיכך מותר [אותם האבנים], אלא אפילו אם לא ביטל עצם המרקוליס, רק ביטל אלה האבנים שנטל מהמרקוליס כדי לחפות בהם דרכים, נמי מותר [אותם האבנים], אע"פ שעצם המרקוליס קיים ולא ביטלו. דהרי זה דומה לעובד כוכבים ששיפה (גירד) חתיכות מעבודה זרה של עץ) עבודת כוכבים לצרכה (לייפותה), היא אסורה, ושיפוייה מותרים, משום דמזיק זריק להו לאותן חתיכות, ולא פלח להו. הכא נמי לא פלח להו לאבנים שנטל מהמרקוליס לחפות בהם דרכים, לכן הם מותרים, אע"פ שעצם המרקוליס לא בטל והוא אסור. אבל זה ודאי, שבטליתו ממנו אבנים לחפות בהם דרכים מסתמא יש בזה משום ביטול כל המרקוליס, ואז כל אבני המרקוליס מותרים, דומיא ששיפה עכו"ם לצרכו (להשתמש בעצים להסקה) שהיא ושיפוייה מותרים. וכן משמע לשון הרמב"ם (פ"ח מהלכות עכו"ם הי"ב).

לזכות מ.ב.ה. להצלחה בכל מעשיו ידיו, ושמירה עליונה

תכלית בריאת העולמות. לדעת תכלית בריאת העולמות, האריכו בזה המקובלים הראשונים והאחרונים לאיזה סיבה היתה, ומסקנתם כי סיבת הדבר היתה, לפי שהנה הוא יתברך מוכרח שיהיה שלם בכל פעולותיו וכוחותיו ובכל שמותיו של גדולה ומעלה וכבוד, ואם לא היה מוציא פעולותיו וכוחותיו לידי פועל ומעשה, לא היה כביכול נקרא שלם

לא בפעולותיו ולא בשמותיו וכינויו. וזה ברור שלא היה נקרא שלם בפועל רק בכוח, ואין סוף ברוך הוא נקרא שלם בכל מיני שלימות אפילו בלי בריאת העולמות, אלא ע"י הבריאה הוכרה ונגלית שלימותו יתברך לעין כל, ומה שהיה בכוח יצא לפועל.

כי הנה השם הגדול שהוא בן ד' אותיות 'הו"ה', נקרא כן על הוראות הוויות הנצחית וקיומו לעד, היה הוה ויהיה טרם הבריאה, ובזמן קיום הבריאה, ואחרי התהפכו אל מה שהיה, ואם לא נבראו העולמות וכל אשר בהם, לא יוכל ליראות אמיתת הוראת הוויותו יתברך הנצחית בעבר והוה ועתיד, ולא יהיה נקרא בשם 'הו"ה הנ"ל'.

וכן שם 'אדנות' נקרא כן על הוראות אדנות היות לו עבדים והוא אדון עליהם, ואם לא היה לו נבראים לא יוכל ליקרא בשם 'אדון', ועד"ז בשאר שמות כולם. וכן בענין

א והנה מה שכתב החזון יחזקאל שכן משמע לשון הרמב"ם, לא מבואר כוונתו, דזה לשון הרמב"ם שם: וכיצד מבטלין אבני מרקוליס, כין שבנה מהם בנין או חיפה בהן את הדרכים וכיצא באלו, הרי הן מותרין בהנאה, עכ"ל. והרמב"ם לא הזכיר כאן ביטול כל המרקוליס על ידי זה, אלא אדרבה דקדק לכתוב כיצד מבטלין "אבני" מרקוליס, אבל מרקוליס עצמו לא בטל בכך. וכן בסוף דבריו כתב: 'כיון שבנה מהם בנין או חיפה בהן וכל הרי' "הן" מותרות'. משמע דוקא האבנים שבנה או חיפה בהן מותרות,

הכנויים כגון רחום וחונן ארך אפים, לא יקרא על שמם זולת בהיות נבראים בעולם שיקראו לו ארך אפים, וכן בשאר הכינויים.

אמנם בהיות העולמות נבראים, אז יצאו פעולותיו וכוחותיו יתברך לידי פועל ויהיה נקרא שלם בכל מיני פעולותיו וכוחותיו, וגם יהיה שלם בכל השמות וכינויים בלתי שום חסרון כלל ח"ו, וכיון שיצא מכח לפועל, אז נגלית שלימות יתברך לעיני כל, ובזה מתקיים 'מלא כל הארץ כבודו', כיון שנתגלה מעשיו לכולם.

והנה נודע כי האור העליון למעלה למעלה עד אין קץ הנקרא 'אין סוף', שמו מוכיח עליו שאין בו שום תפיסה לא במחשבה ולא בהרהור כלל, ועיקר כי תמיד הוא נמצא וקיים לעד ואין בו ראש וסוף כלל, וברא כל העולמות כדי שיצא הכל מכח לפועל כל"ל.

דגל מחנה אפרים

להרה"ק רבי משה מחנה אפרים

ב"ר יחיאל מיכל זי"ע

בעל 'אהבת ישראל' מויזניץ זי"ע היה

אומר:

ללמוד 'דגל מחנה אפרים', מסוגל

לבנים טובים

שמור ושמעת. יש לומר רמז בשני תיבות אלו על דרך 'בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבוניה של תורה' (אבות ו:ב), ומה שאמר אא"ז זללה"ה ידוע, שהוא הרהורי תשובה הבאים לאדם בכל יום. ועיין בספר הקדוש של הרב מפולנאה זללה"ה.

והנה בזה נתבאר התימא והפלא שהקשה מפני מה הכרוז יוצא כשאין שום שומע. וביאר ז"ל, מי שרוצה לשקול בפלס רגליו ולבקש דרך ה' ויהיה עומד ומצפה מתי יהיה לו התעוררות דבר ה', אז בודאי ישמע הבת קול שהם הרהורי תשובה כנ"ל, [עכ"ד].

והוא שמרמז 'שמור' לשון המתנה, היינו שתהא ממתין ומצפה לשמוע דבר ה', אז בודאי 'ושמעת' הרהורי תשובה הבאים לאדם בכל יום אתערותא דבת קול, והמשכיל יבין.

הספר שמשוגל לרפואה

מנחה חדשה

זבא לאור הספר הי"ק
שהמחבר הר"ח"ק מופת הדור
מורן רבי ברוך פינחס מסקאל'ע זי"ע,

כתב בתקדמותו
'אקוה לה' מי שיחזיק ספר זה בביתו, ובפרט מי שילמד בו, כי זכות של תיבת בראשית ברא יג' עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו'

זבא לאור עיי מוכן סל אורות.
אפשר להשיג הספר בתנודות הספרים
ליתר פרטים אפשר לתקשר ל
minchachadasha@gmail.com

אבל שאר האבנים אסורות. הרי פשוטו לשון הרמב"ם משמע דלא כדבריו, אלא אדרבה דאין כל המרקוליס בטל בזה שנטל ממנו אבנים לצרכו. ובעבודה ברורה (שם) כתב, דיש לומר דהרמב"ם כאן לא איירי כשנטל אבנים מן הגל עצמו, אלא שנטל אבנים שכבר נפלו מן הגל מעצמו, וסבר שאינם חלק מהגל, ולכן לא בטל כל הגל כשנטלם לצרכו. אבל כשנטל האבנים מן הגל עצמו, אפשר שיודה שנטל כולו, וכדברי החזון יחזקאל.

על גדות הנחל, בבין הזמנים השקטים, ישב שלמה - בחור ישיבה שמצא עצמו נתקע באמצע הדרך. "אני כבר איך שאני", אמר בעניינים עייפות. "היו לי פעם שאיפות, רצונות, אבל עכשיו? אני באמצע שנות הישיבה, יש לי מעמד מסוים בחברה. לא צדיק גדול, אבל גם לא... איך שאני זה אני".

אותה שיחה על גדות הנחל חושפת אמת כואבת: כמה אנשים מוכשרים הולכים לאיבוד, לא מחוסר יכולת, אלא מחוסר אמונה בעצמם. כמה כוחות נפלאים נקברים מתחת לציפיות החברה והנוחות של הממוצע.

"איך אף אחד כמוך" - המילים הללו אינן ברכה ריקה, אלא אמת עמוקה שכל אדם צריך לשמוע. ה'צדקת הצדיק' לימד אותנו: **"כשם שחייב אדם להאמין בהקב"ה, כך חייב להאמין בעצמו"**. זוהי לא יהירות - זוהי חובה רוחנית!

הרבינו בחיי פותח לנו חלון לעוצמה האמיתית שבתוכנו: **הבחירה. "הרשות והבחירה נתון בידי של אדם"** - לא במזל, לא בנסיבות, לא בציפיות אחרים. ביד האדם! הקב"ה לא גזר עליך להיות "בינוני". הוא לא הכליא אותך בתוך הגדרות שאחרים שמו עליך.

אם הייתה גזירה מראש, שואל הרבינו בחיי, "איך יצווה הקב"ה אותנו לעשות כך?" מדוע היה מקום לתורה, לשכר ועונש? התשובה הפשוטה והמהפכנית: **כי הכל בידך**.

השפת אמת מוסיף ממד נוסף: הבחירה מתחדשת מידי יום! "יש בכל יום בחירה חדשה". גם אם אתמול נכשלת, גם אם השנה לא הצלחת לממש את עצמך - היום זה יום חדש. היום יש לך שוב את הכוח לבחור מי אתה רוצה להיות. וזה לשון קודשו: **"הקב"ה מחדש בכל יום מעשה בראשית ונותן בחירה חדשה לאדם בכל יום שיוכל להיות טוב מחדש"**.

כמה אנשים הולכים לאיבוד לא בגלל חוסר כישרון, אלא בגלל שהם הפנימו את המגבלות שאחרים שמו עליהם. הם מתפשרים על "בינוני" כי זה נוח, בטוח, לא מאיים על איש.

אבל אתה לא נולדת להיות ממוצע. יש בך כוחות ייחודיים שרק אתה יכול לפתח. ההזדמנות ניתנת לך כל יום מחדש. השאלה היחידה: מה תבחר?

ואיזה זמן טוב יותר לבחירה הזאת מהיום? אנחנו נכנסים לחודש אלול, לזמן חדש בישיבה. זהו רגע של התחדשות, של התחלה טריה. הזמן הישן, עם כל המגבלות והתירוצים שבו, נגמרו. עכשיו מתחיל זמן חדש - וחזרה לבחירה הבסיסית: **מי אתה רוצה להיות השנה?**

זה הזמן להפסיק עם "אני כבר איך שאני" ולהתחיל עם "אני יכול להיות...". זה הזמן לא רק לחלום, אלא **לתכנן**. לשבת ולכתוב: מה הכוחות הייחודיים שלי? איך אני יכול לפתח אותם? איזה יעדים ברורים וישימים אני רוצה להשיג עד סוף השנה?

האמונה בעצמך אינה רק רגש - היא מחייבת פעולה. היא דורשת ממך להגדיר מטרות ברורות, לפרק ולשבור אותן לשלבים קטנים, ולהתחיל לעבוד עליהן כבר היום. כי כאשר אתה באמת מאמין ביכולות שלך, אתה לא מסתפק בחלומות - אתה עושה תוכניות. היום, כאן, עכשיו - בתחילת הזמן החדש הזה - תפסיק להיות על ציפיות של אחרים. תפסיק להסתפק בפחות ממה שאתה יכול.

תבחר להיות מי שאתה באמת יכול להיות, ותתחיל לעבוד על זה מחר בבוקר.

הבחירה בידך. תמיד הייתה, תמיד תהיה. השאלה היא רק: מה תעשה איתה השנה?

שבת שלום ואהבה
ברכה אלחנן ר"מ

הנפש והחינוך

ע"פ התורה

מתחילים מחדש...

אזי מה שחשוב בחודש זה לבסס את היסודות, להפוך את ההצלחה ליסודות חיים.

חודשי האמת

אלול ותשרי הם 'חודשי האמת'. כאשר כל המפריעים נעלמים מהאדם, הימים שהם ימי רחמים ורצון, ימים שיש בהם התעוררות של חודש אלול שהקב"ה יורד אל כל אחד ואחד ואנו זוכים להתחבר אליו. בימים אלו מתגלה האמת שבתוכנו, החלק יעקב שבקרבו שאין בו חטא ועוון. בחודש אלול מתגלים הרצונות של כל אחד ואחד.

קביעת רף שאיפות

בחודש אלול בונים את הרף - לאן אנו רוצים להגיע, לאן אנו מסוגלים להגיע. ואז גם אם אנחנו יורדים קצת, מ"מ יש לנו את המטרה והשאיפה שלשם אנו רוצים לעלות ולהגיע.

כפי שה"ק רבי ישראל מרוזין זי"ע פירש את הפסוק בתהילים **"אלקים אלי אתה אשחרך"**, **צמאה לך נפשי כמה לך בשרי**: "אשחרך" הוא לשון שחרית, דהיינו הראשית וההתחלה. כשאז מתקרבים לה' יתברך עם קבלות טובות ומכריזים **"אלקים אלי אתה"**, הרי **"צמאה לך נפשי כמה לך בשרי"** - ואזי אפילו אם אח"כ נקלעים למצב של **"ארץ ציה ועץ בלי מי"**, מ"מ נשאר רושם מהמצב הקודם של **"כן בקודש חזיתך"**, ונשארים מקורבים להקב"ה.

המטען החינוכי

ואל יחשוב אדם ויאמר: הרי אלול עובר ואח"כ בא החורף, ומה לי ולהצגה הזאת, ח"ו. זאת לא הצגה - זאת האמת שלך! בחודש אלול יש את העזר ממעל שעוזר לך להגיע אל האמת, אולם אח"כ האמת נעלמת. כמו שיש עבודה של חודש אלול, יש עבודה של חודש טבת - כל תקופה עם העבודה שלה ועם ההצלחות שלה. לכן אל תחשוש ואל תתרפה להוציא את כוחות האלול שבקרברך, להתחדש, להתרגש ולהתעלות, כי זה הזמן שלך שבו תבנה את היסודות לכל השנה כולה, לכל החודשים ולכל התקופות והזמנים.

זמן הפלא של אלול

'חודש אלול' הוא זמן שכל אחד נמצא בעלייה. בפרט הבחורים והאברכים שזוכים לשבת בבית ה', בימים אלו יכול כל אחד להידבק באווירה, לאחוז בגמרא ובעבודת ה', לזרום עם האווירה של אלול, עם הריחא דאורייתא של אלול, עם העוצמה של ההתחלה, ולנצל כל דקה בעת ההתחלה. כידוע שהכל תלוי ב"ראשית" - בהתחלה, וכאשר יש התחלה טובה יש המשך מוצלח.

חכמת הראשית

הרה"ק רבי ישראל מרוזין זי"ע פירש את הפסוק שאמר שלמה המלך, החכם מכל אדם, בספר קהלת **"החכם עיניו בראשו"**: חכמה וחכם נקרא מי ששם כל מעייניו וכוחותיו בראשו - בכל ראשית. מי שמשקיע את הכל בראשית: ראשית היום והחודש, ובפרט בראשית השנה וראשית הזמן.

לכן כל חכם צריך להשקיע בזמן הזה את כל כוחותיו, מרצו ומהותו, בכדי שהראשית תהיה ביתר שאת וביתר עוז.

בניית יסודות לעתיד

בעת הראשית יש כוח נוסף של בניית היסודות. כשעסוקים בבניית יסודות, מעבר לעבודה העכשווית של יומיום, יש גם עבודה של בניית הבניין. בעת שפועל בנין בונה יסודות של בניין, הוא יכול להיות עסוק וליהנות מהסיפוק של עוד מטר ועוד מטר של בנייה, ויכול גם לחשוב על העתיד - לחשוב על כך שהוא בונה יסוד שעליו יושבת בנין ענק ממדים, ואז סיפוקו הרבה יותר.

זה פן נוסף בעבודה של חודש אלול: שמעבר לעבודה העכשווית של כל שעה שבו עסוקים בתורה ועבודת ה', גם בונים את היסודות של הבנין של כל השנה הבעל"ט.

גילוי כוחות נסתרים

אם בחודש של ההתחלה אדם מצליח ללמוד שעות רצופות, להיות בהתעלות יתירה, ומצליח לחוש את האווירה של חודש אלול - אזי סימן שהנך 'כול', שיש בכוחותיך את היכולות האלו.

התבוננות

במשנת האירה

התוכנית והשינויים

כשהתוכנית קורסת

הכרתי אדם שהיה מאוד מסודר. כל יום היה מתוכנן אצלו בדקות: שעת הקימה, זמן התפילה, סדר הלימוד, מספר הדפים, זמן החזרה. הכל היה מתוזמן ומדויק כשעון שוויצרי. הוא אהב לומר: "בלי תוכנית אין הצלחה".

עד שיום אחד קרתה תקלה. בעיות במשפחה, שינוי בסדריו- והתוכנית שלו קרסה לגמרי. במקום להסתגל ולהתאים, הוא פשוט... התפרק. "אם לא הולך לי לפי התוכנית", הוא אמר בייאוש, "אני מוותר על הכל. מה טעם בעבודה חצויה ולא מושלמת?"

אותו אדם לא הבין אמת עמוקה שלימדנו חכמי ישראל.

החכמה הנסתרת

התאמת המעשים לזמן ולמציאות - חכמה בעבודת ה' המעשים שאנו עושים צריכים להיות

מותאמים לזמן ולמציאות של אותו היום.

מה שנכון וטוב לעבודה רוחנית היום, עשוי שלא להתאים ליום אחר. כל יום מביא עמו נסיבות שונות, ולכן עלינו להפעיל חכמה ולבחון את מעשינו בכל יום מחדש.

כך מבאר האגרא דכלה על הפסוק "לא תעשון כן לה' אלוקים" (דברים יב, ד):

"שמעתי הפסוק ברמז מקובל מצדיקי הדור, דהנה יש בני אדם אשר חוק קבוע להם כמה ילמדו וכמה יאמרו תהלים וכיצא, ואכלו את חוקם אשר ניתן להם, ובדעתם שכבר נתנו להבורא המגיע לו, ויתר היום הולכים בטל ומבקשים שכר כפנס. והנה המשכיל אל דבר אין לך יום דומה לחבירו, ועת לפזר ועת לכנס, לפעמים המעשה כזאת ביום זה הוא מצוה, כגון שעושה הדבר בהצנע עבור כבוד שמו, ולמחר אותו הדבר בעצמו הוא עבירה, כגון שיגיע הדבר להתפארות וכיצא".

איזה חידוש מפליא! האגרא דכלה מתאר בדיוק את האדם שלנו - מי שקובע לעצמו "חוק קבוע", משלים את המשימות ואז חושב שסיים את העבודה. אך החכמה האמיתית היא להבין: **"אין לך יום דומה לחבירו".**

הפרדוקס של העבודה הרוחנית "ואי אפשר לפרש הדבר כי המשכיל יבין מעצמו. וזה באה אזהרת תורתנו לא תעשון כן לה' אלקיכם", ר"ל כדמיון הזה ממש אותו ההנהגה, כי באפשר היום המנהג הזה טוב ולמחרתו הוא בהיפך, והבן".

הנה הפרדוקס: מה שהיה מצוה אתמול - אותו בדיוק המעשה, באותה כוונה - יכול להפוך לעבירה היום! לא בגלל שהמעשה השתנה, אלא בגלל שהנסיבות השתנו.

החכמה האמיתית האגרא דכלה מלמד אותנו שני עקרונות מהפכניים:

א. **גמישות במקום נוקשות** - החוק הקבוע הוא אויב החכמה. מי שמסתמך על "אני תמיד עושה ככה" מפסיד את

היכולת לראות מה הזמן דורש עכשיו. **ב. קשוב למציאות** - "המשכיל יבין מעצמו" - כל יום דורש התבוננות מחדש. מה הנסיבות היום? מה המצב הרוחני שלי? מה הצורך האמיתי של הרגע?

מהתפרקות להתחדשות

אותו אדם שהתפרק כשהתוכנית לא עבדה - הוא פספס את החכמה העמוקה הזאת. במקום לראות בשינוי הנסיבות הזדמנות לחכמה חדשה, הוא ראה בזה כישלון. במקום לשאול "מה ה' רוצה ממני היום, בתנאים החדשים האלה?", הוא שאל "איך אני אמשיך את התוכנית שלי?".

החכמה האמיתית בעבודת ה' היא לא בקיבוע אלא בגמישות. לא בחזרה על אותם מעשים, אלא בהתאמה מתמדת למה שהזמן והמקום דורשים.

זוהי עבודה קשה הרבה יותר מלעקוב אחר תוכנית קבועה. אבל זוהי העבודה האמיתית - לחיות עם ה' בכל רגע מחדש, ולא להסתמך על הנוסחאות של אתמול.

מאידים

תעופת מאידים וחינוך

שיטת הקריאה של הרב אבינועם קאהן

הקריאה הוא הבסיס לכל ההתקדמות וההתפתחות של כל אדם. ישנם ילדים שלא קולטים את הקריאה בקלות, וישנם בחורים שעדיין יש להם קשיי קריאה. סבל רב עבור תלמיד שלא קולט את הקריאה, וזה מקשה עליו את כל ההתפתחות והלמידה בהמשך. המערכת החינוכית חייבת לעשות הכל שכל אחד ללא יוצא מן הכלל ידע לקרוא היטב בכדי שיוכל להתקדם בחיים. הרב אבינועם קאהן מלווה תת"ם וישיבות כ-30 שנה. חיידרים העובדים עם שיטתו של הרב אבינועם קאהן מדווחים על שיעורי הצלחה גבוהים: כל הילדים מגיעים לקריאה מדויקת, וגם מבוגרים שלא רכשו קריאה בילדות מצליחים, לאחר תקופה קצרה, לקרוא

באופן שוטף. שאלנו את הרב קאהן: מה סוד השיטה?

עיקרון-העל: חוזרים ליסודות.

ליבת השיטה נשענת על שלושה יסודות:

אותיות, נקודות, והברות.

המטרה: שכל ילד ידע לזהות **אותיות לבד, נקודות לבד,**

ולבנות **הברות מעורבות** - עד

לדמת אוטומציה. סביב היסודות

הללו נבנית מיומנות בארבעה

ממדים משלימים:

היגוי - הפקת צליל נכון וברור.

דיוק - אפס בלבולים בין

אותיות/נקודות.

מהירות - רק לאחר דיוק יציב.

שילוב - חיבור שוטף של

אות-נקודה-הברה-מילה.

כשיש לילד ביטחון באותיות

ובנקודות - בדיוק ולטא -

המהירות כבר תבוא מעצמה."

רוב הילדים המתקשים בקריאה

קוראים או באיטיות רבה, או במהירות רבה.

בשיטה של הרב קאהן **ההיגוי**

משמש כבלם:

תרגול היגוי מודגש מכדי דיוק,

ומתוך דיוק יוצאת מהירות

ברירה. הכוונה היא למצוא את

האיזון הנכון בין דיוק למהירות

- ולא להקריב אחד על מזבח

השני.

ש. כיצד אתה מצליח עם

ילדים עם הפרעת קשב

ורכיוז?

הרב קאהן מבדיל בין שני

קשיים עיקריים:

מיקוד יתר - נטייה "להיתקע"

בפרט אחד (אות/נקודה),

להיסחף לדיוק יתר ולהאטה

משתתק.

חוסר מיקוד - תפיסה כללית

ללא פרטים, דילוגים וקפיצות;

לעיתים נובע מקושי קוגניטיבי,

אימפולסיביות או גורם רגשי.

התגובה הטיפולית:

במיקוד יתר - מרככים את

ההצמדות לפרט באמצעות

קצב מונחה והחזקה רגועה;

בונים מעברים חלקים בין

פרטים לכלל.

בחוסר מיקוד - מסמנים

מראש את המקומות

המועדים לבלבול

(אותיות/נקודות מסוימות),

מאיימים במבחן ויוצרים

מעקב חזותי-שמיעתי

רציף.

ש. מה קורה עם ילדים עם

קשיים רגשיים?

לצד ההוראה הטכנית ישנו

נדבך רגשי משמעותי:

דימוי עצמי שלילי, פחד

מכישלון וחרדה מפריעים

לקריאה. בשיעור נבנית

חווייה מתקנת: הילד "בונה"

את הקריאה בעצמו, חווה

הצלחה מדודה, וקולט שיש

לו קשב ושליליה.

אצל מבוגרים נעשה גם

שינוי תפיסתי: "מבחן

והלאה - בעיית הקריאה היא

האחריות שלי, לא שלך.

ש. איך מתמודדים עם

שינויות?

שואלים - לא מתקנים

החלק הקשה ביותר

לתלמידים רבים הוא

דגוש/רפה ואותיות הדומות

חזותית/שמיעתית. במקום

לתקן מיד,

שואלים שאלות מכוונות:

"איך קוראים לאות? איזו

נקודה ראית?" - וכך

התלמיד **מאתר לבדו** את

מקור השגיאה ומתקן. בתוך

היסודות בונים היררכיה של

עיקר וטפל, כדי להפחית

גושים קוגניטיבי.

ש. למה זה עובד גם עם

מבוגרים?

הסרת המתח - ברגע

שמנרמלים את התעויות זה

מוריד ומפיג את הבושה

והמתח.

פירוק יסודות עדינים

(דגוש/רפה, אותיות

קדובות) מחזיר שליטה.

שאלות במקום תיקון

בונות כשירות מטה-

קוגניטיבית: לומדים "למצוא

את הטעות".

חיבור שמיעתי תחילה

עוקף הרגלי ראייה שגויים

שהתקבעו במשך שנים.

הדרכת צוותים:

הרב קאהן **מדריך צוותי**

הוראה לבניית מומחיות

בקריאה: בדיקת יסודות

יומית, תרגילי היגוי כפתיח,

סימון מוקדי בלבול בביתא,

ועבודה עקבית על קצב מודע

ושילוב שמיעתי-חזותי.

תת"ם שעובדים עם השיטה

הזו מדווחים שאין להם

מתקשים שנתקעים בקריאה,

השיטה עובדת גם לילדים

עם דיסלקציה וקשיי קשב

ורכיוז קשים. יחידים שהיו

תקועים שנים פתרו את

הקשיים שלהם על ידי

השיטה הזו.

לפרטים:

הרב אבינועם קאהן

053-3166258

יד למנהל - היד הימין לכל צרכי המנהל והמערכת, בניית תוכניות חינוכיות, וכו' | ייעוץ ארגוני חינוכי | מערך קידום אישי
20 שנות נסיון בשבילך. לפרטים פל' - 058-3274859 053-3101081 מייל 025667066@gmail.com:

י"ל ע"י 'מפעל האירה' בראשות המחנך הרב אלחנן רייזמן - לקבלת העלון, תגובות, הארות נא לשלוח מייל: 025667066@gmail.com

טלפון: 02-566-7066 דוא"ר: info@ahira.org אתר: ahira.org פל' 058-3274859

הדלקת נרות

י-ם-----6:39

ב"ב-----6:55

צאת שבת

י-ם-----7:51

ב"ב-----7:53

ר"ת-----8:31

—פניני משה—**דברי תורה לפרשת ראה**

א} "ראה אנכי" יש לפרש על פי מה שכתוב בתהלים "שויתי ה' לנגדי תמיד" שהאדם צריך לראות תמיד עם אנוכי ה' אלוך בבחינה של "שויתי ה' לנגדי תמיד" {בפ"מ}

ב} "ראה אנכי זותן לפניכם היום ברכה וקללה" דרכו של עולם כשחוצים לקרב לבו של ילד קטן ללימוד התורה, מראים לו כסף ומקל ואומרים לו "אם תלמד תקבל כסף, ואם לא תלמד את התורה תספוג מלקות בשוט, וכל זה משום שעדיין שכלו של הילד קטן מדי להבין שעצם לימוד התורה הוא ברכה, ועצם אי לימוד התורה קללה היא ולכן אינו מבין שעליו לרצות ללמוד תורה, וזה מה שאמר משה רבנו לבני ישראל עד היכן הגעתם בעולמכם שעבשיו אחרי ארבעים שנות ניסיונות, עדיין אני צריך להציע לפניכם "אגורה" שזה ברכה, "ושוט" שזה הקללה, ולבסוף הינכם עדיין כילד קטן שצריך לעוררו על ידי "ברכה" {הרה"ק ר דוד מלעלוב זי"ע}

ג} "את הברכה אשר תשמעו וגו' והקללה אם לא תשמעו וגו' וסרתם מן הדרך" אצל הברכה נאמר רק שמיעה "אשר תשמעו" ואילו בקללה נאמר נוסף על "לא תשמעו" גם "וסרתם מן הדרך" לפי שמחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, אפילו רק בשמיעה, ואילו בקללה אין הקב"ה מצרפה למעשה רק אם היה מעשה לפיכך צריך גם "וסרתם מן הדרך". {באר מים חיים}

ד} "כי פתחו תפתחו את יריך" כי פתחו תפתח את יריך ר"ת תיכף עם הכולל, שתיכף שעני מגיע לבקש מיד צריך לתת לו מה שהוא מבקש. {אבי מורי שליט"א}

לחודש אלול

ה} "ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה", אברהם לספוד לשרה ולבכותה ר"ת "אלול" שצריך לבכות ולהתחנן להקב"ה בימי אלול שישלח על העוונות. {אבי מורי שליט"א}

גוף שבת, שבת שלום וחודש טוב

ידידכם

משה יוסף שטרן

זמן המולד ליל ראשון 12:26 ו 61 חלקים ר"ח אלול יום ראשון ויום שני

זמני השבת			
ר"ת	יציאה	כניסה	
20:31	19:52	18:39	ירושלים
20:28	19:54	18:55	תל אביב
20:31	19:55	18:47	חיפה
20:30	19:54	18:56	באר שבע

ר"ח אלול יהיה ביום ראשון וביום שני
המולד יהיה במוצש"ק בשעה 11, 26 דקות ו- 6 חלקים

העלון טעון גניזה

דמיון ריקני

גם בחשכת הגלות התורה זוהרת כמגדלור של אמת מול כל הניסיונות לעמעם את זיוה

ייווכח לראות מה גדול ההבדל: הדמיון החיצוני הקלוש מסתיר את העובדה שלפסל אין רוח חיים. התוצאה איננה משהו שקרוב להיות אדם, אלא קריקטורה מעוותת של אדם, קליפה חיצונית ותו לא.

בדומה לכך, דתות השקר אימצו חלק מהתכנים של היהדות. יש אצלם ספר המבוסס באופן כללי על התורה הקדושה, בתוספת מנה גדושה של סילופים ועיוותים. יש אצלם הוראות פעולה ואיסורים, שבמבט שטחי מצטיירים כמו, להבדיל, מצוות ועבירות. אבל, כאשר מתקרבים אליהם - כלומר, כשרואים איזו חברה הם יוצרים ואיזה סוג בני אדם הם בונים - מתגלה הפער האדיר שבין החיקוי למקור, בין תורת חיים לבין פסל דומם.

לא ינצחו - לא בכוח ולא בוויכוח

בהפסרת השבוע מבטיח הקב"ה: "כל כלי יוצר עליך לא יצלה, וכל לשון תקום איתך למשפט תרשיעי - זאת נחלת עבדי ה'" (ישעיהו נד, יז). מהו החילוף שבין "כלי" לבין "לשון"?

מסביר רבי יצחק אברבנאל: "לפי שהאומות היום... מהם יכריחו דתם לא בוויכוח אלא יאמרו שמי שישתור דתם יהרגוהו. והם אומת ישמעאל. ומהם יעשו להוכחתה ויכוחים וטענות, וזה עניין חכמי אדום שהתייטדו בחוכמת הדיבור. לכן אמר הנביא כנגד שניהם: 'כל כלי יוצר עליך לא יצלה' - בדרך מלחמה; 'וכל לשון תקום איתך למשפט תרשיעי' - בדרך הוויכוח כמשפט בני אדם".

על פסוק זה הוסיף וכתב הרמב"ם באגרתו: "בישר אותנו הבורא שכל אנס או נצחן שיתכוון לסתור תורתנו ולבטל דתנו בכלי זין, ישבור הבורא כלי מלחמתו ולא יצליחו. כמו כן, כל טוען שיתכוון לבטל מה שבידינו יצא מחויב מן הדין בטענתו". במילים אחרות, אותה הטענה שבה ניסו הגויים לתקוף את התורה תחזור כבומרנג ותשמוט את הקרקע מתחת לעמדתם.

גם בדורנו, לא חסרים 'כת האנסים', 'כת הטוענים' ו'כת המתדמים'. הם אינם נושאים טורבן ירוק ולא מאיימים בכלא אך הם לובשים תחפושות מתוחכמות יותר: תרבויות זרות, רעיונות נוצצים, אידיאולוגיות שמתחפשות לערכים. הם מנסים לשכנע את היהודי להחליף נשמה חיה בפסל דומם.

כוחה של תורת ישראל נבחן באמת שבוקעת מתוכה. זו הבחירה שמציב לנו הקב"ה בפרשת השבוע: "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה" - הבחירה בין חיים של עומק ונצח, לבין דמיון חיצוני מתעתע.

כלי יוצר לא
יצלה - לא
חרב, לא עט,
ולא חיקוי
מתוחכם

לילה ירד על הרי תימן, אך לא חשיכה רגילה הייתה זו כי אם אפלה שבלב. בצנעא, בבית בוץ שחלונותיו חסומים בקרעי בד לכל ימשוך האור תשומת לב שאינה רצויה, ישב ר' יעקב בן נתנאל פיומי, עט בידו וגיליון לפניו, דומע ואינו יודע מניין יחל.

היו אלה ימים של זעזוע. תקנה חדשה פרסם המושל: כל אדם יהודי יירשם בבתי הדין המוסלמיים כבן לאסלאם. סירוב יביא לכליאה. השלטון השיעי סגר את בתי הכנסת, הכריח זקנים לחבוש את הטורבן הירוק סמל האסלאם, ואילץ ילדים יהודים ללמוד את הקוראן. היו יהודים שנשברו והעמידו פני מתאסלמים, ולו למראית עין.

בכך לא תמה סאת הצרות. על רקע הרדיפות הופיע בתימן אדם שהכריז על עצמו כמשיח ובפיו הבטחה לגאולה, אם רק ישמעו היהודים בקולו.

מיותר לפרט את המשבר הרוחני שיתחולל כאשר יתברר כי האיש הולך את מאמיניו שולל. מה יעשו עתה יהודי תימן? כיצד יתמודדו עם האתגרים הקשים שבפניהם?

את מכתבו בחר ר' יעקב לשגר לגדול הדור ששמעו הגיע ליהודי תימן דרך נתיבי המסחר העוברים בים סוף - הלוא הוא הנשר הגדול, הרמב"ם, שמקום מושבו בפוסטאט שבמצרים. לא ידוע כמה זמן לקח לאיגרתו של ר' יעקב להגיע למצרים. גם המכתב עצמו נעלם ואיננו. אולם, איגרת התשובה שכתב רבי משה בן מימון מצויה בידינו, מסמך רב-חשיבות המכונה 'איגרת השמד'.

החיקוי והמקור

בשלושה אופנים נלחמים הצוררים בעם ישראל, כותב הרמב"ם באיגרתו.

יש את 'כת האנסים' המבקשת לעקור את עם ישראל ולכפות עליו דת אחרת בכוח הזרוע. לקבוצה זו שייכים נבוכדנצר, טיטוס ואדריינוס, שמות רשעים ירקבו. קבוצה אחרת הם 'כת הטוענים טענות' - אלה שמנסים לקעקע את אמונת ישראל בטיעונים פילוסופיים. לבסוף, יש את 'כת המתדמים' - כלומר, כאלה המבקשים לחקות את תורת ישראל ולהתדמות אליה. לקבוצה אחרונה זו שייכים דתות הכוזב של בני אדום והישמעאלים. הרמב"ם משתמש במשל מעניין כדי להגדיר את היחס בין דת האמת לבין הדתות המתדמות.

נתאר לעצמינו אמן מוכשר שיצר פסל בדמות אדם על כל פרטיו ודקדוקיו. ממרחק עשוי המתבונן לחשוב כי אדם לפניו. אולם כשיתקרב

עמוד 11
ערכים לילדים
משל ותבונה

עמוד 5
הרב יהודה דויטש
אלול!!!

עמוד 4
הרב דניאל נשיא
מבט על

עמוד 2
הרב דוד ברוורמן
ראה!

מחשבות טובות

הרב דוד ברורמן

יוסי היה מאחר כרוני לעבודה. הוא קנה את כל סוגי השעונים המעוררים, אבל שום דבר לא עבד. הוא המשיך לאחר לעבודה... עד שהבוס איבד את סבלנותו ועדכן אותו כי באיחור הבא הוא מפוטר. יוסי פנה ליעוץ רפואי והרופא נתן לו כדור שינה,

בזכותו יישן טוב ויקום בקלות בבוקר. ואכן, הוא התעורר בחמש וחצי, שעתיים מוקדם יותר מהרגלו בכל יום, רץ לעבודה בהתלהבות, ובישר לבוס שהוא נטל כדור שינה וקם בזמן.

הבוס הגיב בפנים משונות, "שמח לשמוע, אבל איפה היית אתמול כל היום...?"

טרם כניסתם של עם ישראל לארץ המובטחת, פונה הקב"ה אל העם: "ראה... נותן לפניכם... ברכה וקללה... הברכה אשר תשמעו אל מצוות ה' אלקיכם... והקללה אם לא תשמעו..." (דברים יא, כו).

הדרכה זו נוגעת לעצם קיומנו הנצחי כיהודים כאן בעולם, ועל כן יש להתבונן בתכניה כדי להפנים את המסרים. אלא, שיש להתבונן מה פשר הציווי: "ראה", וכי יש כאן משהו הנראה לעיניך? בנוסף, מדוע נאמר: "ברכה וקללה" ולא לשון: "שכר ועונש"? ושלישית, מדוע הלשון בברכה היא "אשר" תשמעו, ובקללה נאמרה הלשון "אם" תשמעו?

המהות

שאלות אלו מיישב בהרחבה בעל ה'נתיבות שלום' ז"ע, במאמרו על פרשת ראה. נאמר בספר הקדוש 'יסוד העבודה' בשם האר"י, שמאז בריאת האדם הראשון והלאה, כל אדם הוא מיוחד במינו ויש לו שליחות מיוחדת ותיקון מיוחד כאן בעולם. משום כך, אין אדם אחד יכול לתקן את שחברו לא תיקן, מפני שהקב"ה רוצה שכל אחד יעשה את המוטל עליו דווקא, היות ולשם כך נשלח לעולם.

על שליחות זו פותחת התורה בלשון: "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה". הציווי הוא על כלל השליחות המיוחדת של היהודי בעולמו, ולכן לשון התורה מוסב על "ברכה וקללה" ולא על "שכר ועונש", מפני שכאן עסקינן במהות ולא בתוצאות! השליחות של

ראה!

מה יש לראות?

היהודי בעולמו היא מהות הווייתו בעולם! כאשר היהודי זוכה לבצע את שליחותו כראוי בזה העולם, אזי חייו הם ברכה, כי יש לו יעד בחייו, הוא מתקדם צעד אחר צעד, ובכל צעד הוא מבין שהוא בשליחות בעולם הניסיונות והתלאות. יש זמנים בהם ברוך ה' הכול מסתדר, ויש זמנים בהם הוא נתקל בקשיים ובניסיונות מורכבים, אך זאת אופייה של השליחות - להתמודד ולהתקדם. וכשיש דרך ויעד, אז לכל רגע מהחיים יש משמעות. וזו הברכה - חיים עם טעם ומשמעות.

כאשר אדם נמנע מביצוע שליחותו בעולם, חייו הם סבל ושעמום אחד גדול, מכיוון שהוא

שמח לשמוע על היום, אבל איפה היית אתמול כל היום...?

עובד ועמל בכל שבועים שנותרו... בכיוון ההפוך מיעדו.

משל לאדם שהפליג בספינה לקצה העולם כדי להביא פרנסה לביתו, והנה, בהגיעו למקום, לאחר כל התלאות, מתבררת לו העובדה שאין שם פרנסה. עמלו היה לשווא, ולא רק זה, אלא שדווקא צמוד לביתו אותו עזב, נמצאת העבודה המתאימה לכישוריו... אחד כזה שלא זכה לבצע את שליחותו, גם רגעי ההנאות של חייו אינם נחשבים לאחר מעשה. חיים ללא משמעות ודרך, הינם קללה אחת גדולה!

בלי תנאים

הקב"ה, שהוא הטוב והמיטיב, ברא את העולם כדי להעניק מטובו לברואים, ומזמין לו לאדם

את התנאים המביאים אותו למלא שליחותו בעולם. נאמר: "ראה אנכי נותן לפניכם היום... את הברכה אשר תשמעו". כל מה שהקב"ה נותן לפניכם, כל ההנהגה בה ד' מנהיג את האדם וכל תנאי החיים שהאדם נתון בהם, הכול עשוי כדי שהיהודי יוכל למלא את השליחות עבודה ירד לעולם. וכיצד ידע האדם את סוד שליחותו בעולם?

התשובה נעוצה במילה "ראה" - "אנכי נותן לפניכם היום". שיראה ויתבונן האדם בכישוריו שניתן בהם ובתנאים הסביבתיים הסובבים אותו, מתוכם הוא אמור לצמוח, לגדול, ולהתמודד בביטוי כוחותיו כאן בעולם. כוחות אלו ניתנו לו לאדם במטרה שעל ידם יגשים את יעודו. זהו הביאור בלשון "אשר תשמעו" ולא "אם" תשמעו, כי האדם צריך להיזהר מלהתנות ולומר "אם". הקב"ה נותן לאדם את כל התנאים שיאפשרו את מילוי שליחותו בעולם באופן שיביא לו ברכה. אך "אם לא תשמעו", אם תציבו תנאים להצלחתכם הרוחנית, שרק "אם" יהיה לנו כך וכך, אז ננצל את כוחותינו... על זה נאמר: "והקללה אם לא תשמעו".

דרך נוספת באמצעותה יוכל האדם לדעת את תפקידו: "והנה צדיקי אמת אמרו שהאות לדעת מהו העניין שבעבורו ירד לעולם לתקנו, הוא הדבר שהיצר הרע מתגבר עליו ביותר, והוא נדרש לעיתים למסירות נפש כדי לגבור עליו. זהו סימן ואות שבעבור זה ירד לעולם!" וזו השליחות שלו.

קול שופר

מסיים ה'נתיבות שלום' את דבריו הנפלאים: פרשת ראה וראש חודש אלול שלובים זה בזה. יש כאן הכנה לקראת הימים הנשגבים העומדים לקראתנו. התורה קוראת ליהודי: ראה, בעוד ירח ימים אנכי נותן לפניכם "היום", את היום הקדוש, ראש השנה, היום הרת עולם,

יום ד' הגדול והנורא קרב ובא, וצריכים להתכונן לקראתו. הכיצד? על ידי "הברכה אשר תשמעו" - הברכה היא שתשמעו בלבבכם את הקריאה הבוקעת מיום זה, היינו הקול הדופק הקורא אל נשמת יהודי "עוררו ישנים משנתכם" שזהו הרמז במצוות שופר בראש השנה.

קול השופר נועד להרעיד את מיתרי לבבו של היהודי הישן והרדום, ששכח זה מזמן את תפקידו, שליחותו ויעודו בעולמו. התעורר נא מאותם מחשבות, תירוצים, והתחמקויות המסיטים אותך מייעודך. קח את "היום" בשתי ידיך ונצל כל רגע מימי הרחמים והסליחות, עלה על המסלול היהודי עם כישוריך, כוחותיך, מקומך ומעמדך - וכוון אותך לשליחות שהוטלה עליך בזה העולם.

תרמו וקבלו שבת חוויתית במגוון מלונות*

1-800-35-35-26

*בכפוף לתנאים

ידי זכיתם
להשיב מאות משפחות
לבראם
זכיתם
בשבת מרוממת
ומרגשת

לתגובות והערות-מערכת: 072-3303580 alon@arachim.org

© כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשיתוף מחלקת בוגרים
עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עריכה לשונית: ג. בן צבי // עיצוב גרפי: ג. קוט

לרכים

נקדת מפט

הרב משה לנדאו

התפקיד

התשובה האמיתית

מעשה גדול, שכגודל עשירותו כן גודל קמצנותו. מעולם לא הוזיל מכספו לעניים או למטרת חסד כל שהיא. וכיוון שהיה עשיר ובעל קשרים עם השלטונות, אף אחד לא העז להוכיח אותו בענין אפילו לא ברמז.

והנה, בליל יום הכפורים, אחרי שבת הכנסת התרוקן מהמתפללים, נשאר אותו עשיר כל הלילה כשהוא עומד על רגליו ואומר פרקי תהלים בהכנעה ובלב נשבר.

היה שם רב חסיד וירא שמים שביקש לנצל את ההזדמנות לקבל מידע מאותו עשיר המקורב לשלטונות. "תגיד... לך יש קשרים בשלטון. אתה ודאי מבין בענייני צבא. יש לי שאלה שאני מתחבט בה זמן רב". העשיר היה בהלם. מה לאדם ירא שמים, ביום הקדוש ביותר, בתוך בית הכנסת - ולענייני צבא?

ועוד להפסיק אותו מאמירת תהלים לשם כך?! אבל, כיון שהשואל היה מיראי השמים הנודעים בקהילה, שתק העשיר ונענה לבקשתו.

"תגיד..." המשיך הצדיק, "מה דינו של חייל אשר ברח מעבודת המלך ומהצבא?" ענה לו העשיר: "עונשו גדול ומתייחסים למעשהו בחומרה, כי מורד הוא בצבא המלך". המשיך והוסיף הרב לשאול, "ומה עונשו של חייל בחיל תותחנים, שלא ברח מהצבא לגמרי אלא ברח מתפקידו לתפקיד אחר, כמו לבשל במטבח לחיילים. הוא לא עזב את הצבא. הוא מבשל ועוזר ללוחמים. מה דינו?" "תשמע", אמר לו העשיר, "לכל חייל בצבא יש

תפקיד. חייל לא יכול לעזוב את התפקיד שלו לתפקיד קל יותר. כל התפקידים נצרכים לפעילות התקינה של הצבא. לכן גם במקרה זה עונשו של החייל גדול מאד".

"עוד שאלה אחת", אמר הרב, "מה בנוגע לחייל שבישל במטבח. כעת, הוא מבקש לברוח מתפקידו במטבח והוא רוצה להיות חייל קרבי ולסכן את חייו. הוא נוטל על עצמו תפקיד קשה וחשוב יותר. מה דינו של חייל כזה?"

הסדקים בסבלנותו של העשיר הקמץ התרחבו והוא כמעט שהתפקע. "אני מתפלל עליך", אמר. והוסיף, "כדי שצבא יהיה כשיר למלחמה, יש לאייש בו את

כל התפקידים. את כולם צריכים. אם כולם יהיו לוחמים בלי תומכי לחימה, הצבא יקרוס. רק שר הצבא מחליט מי מתאים לאיזה תפקיד. אף חייל אינו רשאי להחליף תפקיד מבלי שיאשר לו שר הצבא את ההחלפה. גם חייל שעזב תפקיד קל לטובת תפקיד קשה עונשו גדול מאד. ובכלל..." הוסיף העשיר הקמץ, "אתה, שידוע בצדקותך בקהילה, כיצד אתה מתעסק בדברים הללו ביום הקדוש הזה, מבטל אותי מאמירת תהלים, ומחטיא אותי בדברי בטלה בבית הכנסת?"

הנמלט

"אתה הוא האיש הנמלט הבורח מתפקיד המלך", ענה הרב לעשיר. "הקב"ה, מלך העולם, חילק תפקידים. אתה קיבלת ממון רב, ובהתאמה - תפקידך לחלק כסף לעניים, לעשות צדקה ולהרבות בגמילות חסדים. אלא שברחת מתפקידך זה, ואתה לוקח על עצמך תפקיד קשה יותר שלא התבקשת לעשות, לעמוד כל הלילה בקריאת תהלים. עצתי לך היא שתלך לביתך לישון, ומחר תתפלל על נפשך ותחזור לקבל על עצמך את תפקידך להרבות צדקה לעניים. תפקיד זה הוא עיקר כפרתך, לא קריאת מזמורי תהלים בלילה..."

הסיפור על העשיר הקמץ נכתב בספר 'עוגת אליהו' על פרקי אבות (דף מה, עב) והובא על ידי ראב"ד ג'רבא, הגאון הרב רחמים חי חויתה זצ"ל, בספרו 'מנחת כהן'.

תגיד... לך יש קשרים בשלטון. אתה ודאי מבין בענייני צבא. יש לי שאלה שאני מתחבט בה זמן רב

ומה עכשיו?

אני יודע, יום הכיפורים עוד יותר מחודש. אנחנו רק על סף פיתחו של אלול... אלא שזה בדיוק הזמן לחשב מסלול מחדש, ולברר לעצמנו מה התפקיד הפרטי שלנו בעולם.

בפתחו של חודש התשובה, אנשים מחפשים לקבל על עצמם קבלות שונות. השאלה הגדולה היא, האם הקבלה שאנחנו מבקשים לקבל היא אכן חלק מהתפקיד שלנו... כי אם לא, פיספסנו הכל. הביטו בכלים שקיבלתם מהקב"ה. הביטו בכשרונות וביכולות שלכם. במה תוכלו לעזור לאחרים, במה אתם הכי טובים... עכשיו קבלו על עצמכם קבלה אחת... לחזור לתפקיד שלכם.

המילה האחרונה

"יצא אדם לפעלו" - שליחות יש לה לנשמה שצריכה לעשות בעולם ולפועלה עד תומה. (הבעל שם טוב ז"ע)

3

מתוך הפרשה

הרב ישי וליס

1 "ונתתה את הברכה על הר גריזים, ואת הקללה על הר עיבל" (יא, כט).

מה טיבה של הרים אלו?

הגאון רבי שמשון בן רפאל הירש זצ"ל מבאר שקיים ניגוד ניכר לעין בין ההרים. הר גריזים, השוכן מדרום לשכם, עטוף כולו בירק. לעומתו, הר

עיבל, המצוי מצפון לעיר, צחיח ויבש. ללמדנו, כי את תוצאות הברכה והקללה ניתן לפעמים לראות כבר בעולם הזה.

2 "כי ירחיב ה' אלוךך את גבולך כאשר דיבר לך ואמר: 'אכלה בשר', כי תאוה נפשך לאכול בשר, בכל אוות נפשך תאכל בשר" (יב, כ).

מה טיבה של מצווה זו, וכי יש מצווה לפתח את התאוות?

לא מדובר במצווה כי אם בהיתר. בהיות בני ישראל במדבר, תאוותם לאכילת בשר גרמה לחטא, ואפשר היה להסיק מכך שמוטב לאדם להתנזר מבשר וכן ממאכלים אחרים. אולם, ביקשה התורה ללמדנו כי אכילת הבשר מותרת היא, ובלבד שתעשה באופן ובכוונה התואמים את רצון ה'.

אדרבא, שימוש מבוקר בהנאות העולם הזה יכול להיות כלי להתעלות רוחנית, לקידוש החומר ולהודיה לה' על חסדו וטובותיו. כפי שאומר הירושלמי (סוף מסכת קידושין): "רבי חזקיה ורבי כהן אמרו בשם רבי: עתיד אדם ליתן דין וחשבון על כל מה שראתה עינו ולא אכל. רבי אלעזר היה מקפיד לקיים את הדברים הללו והיה מקבץ פרוטות כדי שיוכל להנות מכל מעדן פעם אחת בשנה".

ברוך ה' יום יום

רבי שמעון בן יצחק ממגנצא, המכונה גם "רבי שמעון הגדול", היה מגדולי יהדות צרפת בתחילת תקופת הראשונים. ענוותנותו באה לידי ביטוי בכך שלמרות גדלותו בתורה והיותו מהמשפחות המיוחסות שבאשכנז לא הקפיד על מינויו של רבנו גרשום מאור הגולה לרבה של מגנצא, למרות שהלה היה צעיר ממנו. היה מגדולי הקבלה בדורו ומראשוני פייטני אשכנז. בפיוט זה הוא מתאר את גלויותיהם של ישראל, שהקב"ה יורד עימם בגלותם ומצטער עימם. אחד הקטעים המפורסמים ביותר שלו (שאף הפך לשיר נפרד) הוא: "ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות", והוא מיוסד על דברי המדרש: "והיה כי יאמרו אליכם בניכם - בשורה טובה נתבשרו ישראל באותה שעה, שהן עתידין לראות בנים ובני בנים". היינו, שבתוך פרשת התוכחה, התבשר עם ישראל על גל התשובה שיבוא לעתיד לבוא.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

תורת החנך

הרב צביאלי בן צור

אל תבואני רגל גאווה

חינוך לענוה

הכרתי אדם שכל ילדיו היו מוצלחים, מוכשרים ומובילים בכל מקום. עם זאת, הייתה בהם מידת הענווה, דבר שגרם לכל סביבתם לאהוב אותם מאוד.

שאלתי פעם אחד מהם איך זה קרה, והוא סיפר: "אבי הוא אדם חכם. כשהיינו חוזרים עם ציונים גבוהים הוא היה שמח, ומיד היה מזכיר לנו שכלום אינו שלנו, הכל מידו המלאה, הפתוחה והרחבה. היה לו פסוק קבוע למצבים הללו - 'אל תבואני רגל גאווה' (תהלים לו) ואפילו ראשי תיבות היו לו לפסוק הזה - אתר"ג. כך גדלנו כשהכישורים לא משחיתים לנו את הנפש".

אלא, שאני הכרתי את אותו אדם, ומה שילדו אולי לא כל כך שם לב כי הוא היה רגיל לזה, שאביו הוא עצמו אדם מוכשר ועניו באותה מידה. ללמדנו, שאחרי כל ההסברים, זו התמונה שהשפיעה יותר מ-1000 מילים.

ה'פלא יועץ' מציג את ההצעה הזו בלשונו הנפלאה, ונבאר את דבריו.

1. "והאיש הירא ורך הלבב יכיר מיעוט ערכו" - ירא שמים אמיתי הוא רך לבב. הוא רואה את מעלותיו, אבל מבין מאד עד כמה מועט ערכו ועוד כמה צריך להתקדם.

2. "ויהיה מן הנעלבים לכל אדם, ואפילו לאנשי ביתו" - אל תהיה מהמעליבים, ואל תהיה מהנעלבים. ואם אתה עניו, זה קל, לא?

"ואפילו לאנשי ביתו", מדוע הוא לא אמר 'ובעיקר' לאנשי ביתו? כי הוא יודע ששם הכי קשה כי זה כל יום, ולעיתים כל היום. הוא גם יודע שמי שלא יתנשא על בני ביתו, לא יתנשא על אף אחד, בקל וחומר.

3. "ולא יקפיד ולא יכעס ולא יתרעם כלל" - כלל! זה אפשרי? אפשרי לשאוף. ומכאן ואילך נתחיל להילחם, לא להקפיד ולכעוס, ואפילו לא להתרעם.

4. "רק מאד מאד יהיה שפל רוח, שפל ברכ" - אחרי ה'סור מרע', לא לכעוס, בא העשה טוב' - "רק מאד מאד!!! יהיה שפל רוח".

5. "ויהא דן את כל האדם לכף זכות" - העניו לא כועס על אנשים אחרים. וידועה האומרה, שאם נדון את 'כל' האדם, עם כל המניעים והקשיים, כולל תמונת הרקע, נבין למה הוא עשה את מה שהוא עשה, פחות נכעס, ונדון אותו לכף זכות.

6. "ואם יראה בעיניו ולבבו יבין בברור שחברו או אשתו... חטא כנגדו ועשה עמו שלא כהוגן, ראוי שלא יכעס ולא יצטער ולא יקפיד כלל, כי 'מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו'" - המפרשים מסבירים כי איך יתאונן אדם על קשיים, אחרי שאת החיים נתן לו ה' והכל שלו.

7. "וה' אמר לו קלל" - כך אמר דוד המלך לבנו שלמה על שמעי בן גרא. כאן בעצם מסיים ה'פלא יועץ', בשיטה החזקה והאמיתית ביותר שיש - אמונה. אם זה קרה, זה לא האדם שמכעיס, זה ה'. האדם הוא רק השוט. מי שמכה הוא מי שמחזיק את השוט.

ילד שיראה שאביו לא כועס, לא מקפיד, ולא מתרעם (נו, טוב, לפחות מנסה, ועל פי רוב מצליח), ינסה להיות כזה, ולו מהסיבה שאין לו לגיטימציה להיות משהו אחר.

**ומה שילדו אולי
לא כל כך שם לב כי
הוא היה רגיל לזה,
שאביו הוא אדם
מוכשר ועניו באותה
מידה**

מבט על

המבחן האמיתי של יושר

בעיני ה'". אם נעשה את הישר בעיני עצמנו - ייתכן שנשגה. אם נעשה את הישר בעיני הזולת - אולי נתחנף. אבל אם נעשה את הישר בעיני ה' - נכון לאמת, לצדק וליושר.

מנהיג הרייך השלישי, אדולף היטלר שר", נחשב עליידי מקורביו, בתחילת דרכו, ל'אדם מוסרי'. הוא היה צמחוני, נאבק בנחישות למען בעלי חיים, וראה עצמו כשליח היסטורי לבנות 'עולם מוסרי חדש'. הוא פיתח מוסר משלו: "היהודי מסוכן לעולם, ולכן השמדתו מוסרית". הרי לנו, שרוע מוחלט יכול להיתפס כ'שליחות מוסרית'. הנאצים, אכן, לא היה חסרי מוסר. הם פשוט בנו עולם מוסרי בכוחות עצמם. וכך נראה המוסר האנושי בלי אלוקים.

כאשר המוסר נובע מהקדוש ברוך הוא, אנחנו שואלים לא רק 'מה אני מרגיש', אלא 'מה ה' מצפה ממני? לא רק 'מה טוב לי' אלא 'מה טוב באמת'. רק אדם שצמוד למוסר אלוקי - נשאר יציב. לא כי זה תמיד קל, לא כי זה תמיד מובן, אלא כי זו אמת.

- את היושר האנושי הבסיסי טבע ה' באדם. אולם, ישנה מדרגה גבוהה הרבה יותר: יושר הנבחן לא מול רחשי הלב, אלא מול דבר ה'. הרגש המוסרי האנושי הוא מדרוך חלקי - אבל אינו מוחלט.

דיין יכול לרחם על רוצח עני ומסכן ולהימנע מלחייבו בשם החמלה. אבל התורה קובעת: "ולא תחוס עינך עליו ובערת דם הנקי מישראל" (דברים יט, ג). חמלה אינה יכולה לבוא על חשבון הצדק. המוסר האלוקי בונה, אפוא, עולם בר'קיימא עם מוסר מובנה ולא רק עולם נעים זמנתי.

דוגמה חריפה לכך היא עיר הנידחת, עיר שלמה שסטתה לעבודה זרה ודינה להריגה. ציווי זה מעורר רתיעה רגשית ומוסרית. קשה לדמין השמדה טוטאלית של עיר, של רכוש, ושל בני אדם. אך, זהו הצדק האלוקי אף שאינו תמיד נהיר לעיני האדם. רעיון זה הינו קריאת תיגר על שלטון המוסר האנושי - הרגשי.

מוסיף הרש"ר הירש (דברים ו, יח) "התנהלותנו תהיה מודרכת לפי קנה המידה של 'הישר והטוב

בפרשת מופיעה ארבע פעמים הקריאה: "ועשית הישר בעיני ה'". פעמיים נוספות היא מופיעה בפרשת שופטים. קריאה זו בולטת בעוצמתה כשלעצמה, ומה באה ללמדנו החזרה עליה שוב ושוב?

התורה אינה אומרת "ועשית את הטוב" או "הנכון", או "הצודק", אלא מדגישה "ועשית את הישר" - בעיני ה' דווקא. ללמדנו, כי הישר בעיני האדם, בעיני החברה, בעיני ההיגיון האנושי או אפילו בעיני מצפוננו של האדם, אינו בהכרח הישר בעיני ה'.

הביטוי "בעיני ה'" קורא אותנו לעצור ולבדוק במבט על: האם מה שאנו עושים נכון במבט אלוקי? האם הוא מוצא חן בעיני ה'? ומבאר הרמב"ן (דברים ו, יח): "...תכוון בעשייתך לעשות הטוב והישר בעיני בלבד".

ברוב החברות האנושיות ישנן נורמות של צדק, יושר, ומוסר. לעיתים הן תואמות את דבר ה', ולעיתים - אינן. נכון שמבחינה פסיכולוגית ישנו יושר אנושי בסיסי, והאדם נמשך באופן טבעי למה שנראה לו טוב, נכון, ומוסרי, כי אכן

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דניאל נשיא

**הוא היה צמחוני,
נאבק בנחישות למען בעלי
חיים, וראה עצמו כשליח
היסטורי לבנות 'עולם
מוסרי חדש'**

ערכים לחיים

הרב יהודה דויטש

אלול!!!

מה המילה הזו אומרת?

אלול. מילה אחת, ארבע אותיות, וכל כך הרבה משמעות בתוכה. אחד שומע את המילה ומתמלא שמחה. לעומת זאת, אצל חברו, מילה זו תעורר פחד וחרדה, ולאו דווקא חרדה חיובית... אם יש כזו. השלישי ינסה להדחיק ולהרחיק, והרביעי יטמון ראשו כבת יענה ויתחפר במיטה או בעיסוקיו השוטפים. וישנם כאלו, והם לא מעטים, שבסך הכל רוצים להבין מה מילה כה משמעותית אמורה לגרום להם, מה תפקידם בעת הזו, מהי המטרה, ומאיזו נקודה לאיזו נקודה הם אמורים לנוע, אם בכלל.

תכלית העבודה

הגר"א דסלר בספרו 'מכתב מאליהו' פותח את הקדמתו לנושא 'אלול' בפסוק "כי ישרים דרכי ה', צדיקים ילכו בם וכו'" ומבאר "ילכו בם", שברוחניות - ההליכה הנכונה היא העלייה. בסיום דבריו הוא מגדיר את משמעות הימים כי "כל עבודת אלול היא להתלהב ולהרבות במעשי חיזוק". מה המשמעות של ההתלהבות, ומה חודש אלול תורם לה?

כשהשגרה מנצחת

בישיבה עם אחד מידידי, הוא ביקש לפרוק את אשר על ליבו. הוא מרגיש כבר זמן רב שהוא בעצם דורך במקום ולא מתקדם, ובנוסף לא ממצה את יכולותיו, תחושה מצויה מאוד אצל רבים העומדים בכל מיני שלבי מעבר בחיים. דא עקא, שכאשר עברנו יחד על סדר יומו, מצאנו אותו גדוש בפעילות משמעותית במיוחד. הוא משלב סדרי לימוד בעיון ובבקיאות, בהלכה למעשה ובגמרא, כשמסכתות לא מעטות שגורות על לשונו, עם ניהול קופת צדקה בהיקף של עשרות מיליונים המחולקים מידי

הוא בעצם לא ממצה את יכולותיו, אך סדר יומו גדוש בפעילות משמעותית

שנה. בדקות המעטות שנותרות לו לאורך היום, הוא מכהן כגבאי בבית כנסת גדול שצרכיו מרובים... לכאורה, כמות תעסוקה היכולה להספיק לכמה אנשים המחפשים משמעות לחייהם! ובכל זאת, הוא מרגיש חוסר מיצוי...

הצעתי לו לנסות לכתוב את תחושתו, כך שהוא ימצא מה הנקודה החסרה. לאחר יומיים הוא חוזר אלי ואומר לי, "האמת, כשישבתי ובדקתי את עצמי... תוך כדי כתיבה, שמתי לב שחיי מלאים משמעות, ובוודאי אני חווה התקדמות מעת לעת. אך, הבנתי שכבר כמה שנים אני שקוע באותה פעילות עם סדר יום דומה פחות או יותר. לא מיצוי והתקדמות חסרים לי, אלא התחדשות חסרה לי!" מהרגע הזה עד שמצאנו פתרון, הדרך הייתה מאוד קצרה.

אנחנו כולנו נמצאים בעצם באותו מצב. לאורך השנה כולה אנו אכן מקיימים מצוות, לומדים תורה, ומתקרבים לקב"ה, אך מידי פעם יכולה להתגנב לה תחושת שעמום, יכולה להתגנב לה תחושת מיצוי בעבודת ה', יכולה להתגנב לה תחושה של שובע.

הסוד

במילה אחת, התרגלנו.

כאן מגיע 'אלול'. תפקידו הוא לאפשר לנו התחדשות, לעורר אותנו, לייצר אירוע שובר שגרה, ובמילה אחת - לייצר התלהבות של מתחילים.

איך? כל אחד בהתאם לאופיו. אכן, "מלפנים בישראל אחזתם פלצות מקול הקורא קדוש אלול", כתב רבי ישראל מסלנט. מי שפלצות מפעילה אותו, זו דרכו, ומי ששמחה והתרגשות מ'המלך בשדה' מפעילות אותו, יתחדש כך. אצל כולם אלול היא מילה אחת ומשמעותה אחת, תתחיל ללכת, תתקדם, תעלה, תצמח, ואיך? בכוחותיך המיוחדים שלך.

ערכים לפיתח היהודי

הרב מיכאל לסרי

סדר הדיבור הנכון

חכמת הברכה לפני הקללה

"ראה אנוכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה" (דברים יא, כו). התורה נוקטת בפסוק זה במילה "ראה", המכוונת את ליבנו להתבוננות עמוקה בחכמה הטמונה בסדר הדברים ולא "קללה וברכה"?

אנו למדים מזה כי אין זה מקרה שהתורה הקדימה את הברכה לקללה. בכך רמז לנו משה רבינו עיקרון יסודי בחיי המעשה בבית: כאשר באים להעיר הערה או לתקן עיוות, יש להתחיל תמיד בהכרה ובהערכה של הטוב הקיים. קודם מספרים על הברכה והטוב, ורק אחר כך עוברים לדבר על הצדדים החיוביים פחות...

התחלה נכונה היא לומר: "קודם כל אני רוצה לברך אתכם... באמת, את רעיה מיוחדת, את עושה דברים מדהימים ומיוחדים, ואתם הילדים התנהגתם כל כך יפה היום עד שהמידה שלי בנעליים כמעט קפצה מרוב נחת..." יש דברים קטנים? אין בעיה. את הדברים הקטנים האלה שומרים להמשך. הדברים הקטנים האלה הם אלה שחשובים ובכל זאת, קודם כל מזכירים את הדברים הטובים. "כמה נחמד להיכנס לבית מסודר", הוא פתיח מעולה להערה על כך שארוחת הערב עדיין אינה מוכנה למרות שאתה צריך לצאת בעוד דקות ספורות וביקשת שהאוכל יהיה מוכן כדי שלא תתעכב. "אני רואה שכולם פה עוזרים אחד לשני ונהנים ביחד", זוהי פניה שמשמחת את הילדים ומקדימה את הבקשה להאחריה, לסדר בבקשה את כל השאריות שהצטברו מאותם עיסוקים מהנים שהילדים עסקו בהם אחר הצהריים. "חשבתי לצאת איתכם לפארק לאכול ארוחת ערב", זוהי אמירה שמדרבנת את הילדים להיענות לבקשה להגיש סיוע בהכנת הארוחה שיש לארוז ליציאה, גם אם הסיוע כולל גם שטיפת כלים במטבח, קניית מצרכים, הכנת שיעורי בית בזריזות ועוד ועוד...

זה בדיוק מה שמשה רבינו עושה לעם ישראל. הוא קודם כל מביא להם את נושא הברכות, ואחר כך מדבר על הקללות. דבר ראשון הוא מתחיל עם ההתחלה הנכונה - ההתחלה הנכונה היא לשבח את הכל מסביב. כך, האוזן נפתחת ויותר פשוט לדבר. אחר כך אפשר לשבת ולראות שיש כמה דברים שכדאי לתקן, אבל האווירה כבר שונה לחלוטין. זה הכלל: "סוף מעשה תלוי במחשבה תחילה".

מוזמנים להאזין לקו התוכן של ערכים

02-50-90-000

**הניצוץ
היהודי**

מבין הפוך או ישר

הוא היה ילד פלא מוסיקלי שגדל בראש העין, פיקד על הלהקה הצבאית ושיחרר להיטים, עד שהחשיפה לחיים הריקניים של תעשיית הבידור עוררה אצלו רצון לשינוי מסלול | אחרי סמינר 'ערכים' משפחת מתנה החלו לשיר שיר חדש

תורה אלוקית

את השירות הצבאי עשה במסגרת הלהקה הייצוגית של צה"ל. הוא נבחר לתפקיד מפקד הלהקה ובמשך שלוש שנים הופיע בכל בסיס נידח ברחבי הארץ. גם לחו"ל הגיע. מפעם לפעם יצא בשליחות להופעות בקהילות

הייתי מופיע בשעות הערב ולמרות זאת קם בבוקר בשעה הרגילה לבית ספר. ההורים שלי הקפידו שהקריירה המוסיקלית לא תבוא על חשבון ילדות נורמלית

השקר

אלא שעולם השקר של תעשיית הבידור, מורכב ממעט מוסיקה והרבה רוח ויחסי ציבור. הכישרון לא מספיק. צריך להשקיע את רוב שעות היום בטיפוח קשרים, בהאדרה עצמית, בפרסום. אצל תומר החלום להפוך לאדם

מפורסם תמיד נעצר בשלב ה'כמעט' - כמעט מפורסם מאוד, כמעט ידוע. במבט לאחור הוא רואה בכך את יד ההשגחה ששמרה עליו לבל ייפול לתוך תהום.

הבנתי שזה לא סיר הדבש האידיאלי כפי שמציגים אותו. זה היה אחד הגורמים הראשונים לשינוי הגדול שעשיתי

"אני לא יודע אם הייתי נמצא במקום הנוכחי - מבחינה גשמית ורוחנית כאחת - אלמלי ההשגחה שהצילה אותי ושמרה עלי. ניסיון העושר היה

"נשבר לי מהיום הזה

מוזר לי להיות כזה

כולם פתאום נראים שונה

עכשיו אני מרגיש לבד"

(מתוך השיר 'תעזור', תומר מתנה)

נדיר לפגוש מוזיקאי המביע שמחה על כך שיש לו פחות רייטינג - אבל כזה הוא ר' תומר מתנה.

"אני מרגיש שהקב"ה עשה איתי חסד גדול בכך שמנע ממני להגיע אל פסגת הפרסום", הוא אומר. "לו הייתי מגיע למה שחשבתי בעבר כ'פסגת ההצלחה', מי יודע היכן ובאיזה מצב הייתי היום גשמית ורוחנית".

חזותו היא של בן תורה. אילו היה חולף ברחוב אחת הערים החרדיות איש לא היה מפנה לעברו מבט. ר' תומר מרוצה מכך. פולחן הרייטינג, משאת נפשו של כל אמן-במה חילוני, מאוס עליו בתכלית. גם לריאיון הזה לא הסכים עד שהשתכנע כי הדבר יכול להשפיע לטובה על אנשים המגששים את דרכם מעולם התווה לעולם של אור ואמת.

הוא גדל בראש העין במשפחה מסורתית. בחגים הלכו לבית הכנסת ובשבת עשו קידוש. הסבא והסבתא מעולי תימן השומרים על קלה וחמורה, אבל הדור הצעיר נסחף ותומר עצמו כבר נולד לתוך מציאות של חולין גמור. היו גיחות מזדמנות לבית הכנסת והייתה הערכה בסיסית לחיי תורה. גם אמונה במציאות בורא עולם הייתה. אבל הכל היה ברמה מופשטת, לא מסוג הדברים שנוגעים לחיים הממשיים.

החיים הממשיים היו עשויים מקלידים ומתווים, מנעימות ומצלילים. בגיל צעיר התגלה כשרונו המוסיקלי כ'ילד פלא' והוא החל להופיע באירועים שונים. בעולם הכללי בו ערכו של אדם נמדד לפי מידת פרסומו היה תומר בדרך להגשים את החלום. אירוע רדף אירוע. מפיקים מוסיקליים התדפקו על דלת הוריו והבטיחו עתיד זוהר בעולם הבמות.

"זו הייתה ילדות לא סטנדרטית", הוא מספר. "הייתי מופיע בשעות הערב ולמרות זאת קם בבוקר בשעה הרגילה לבית ספר. ההורים שלי הקפידו שהקריירה המוסיקלית לא תבוא על חשבון ילדות נורמלית".

ככל שלמדתי יותר הרגשתי כמו שקרן גדול יותר...

עלול להרוס אותי. מרוב שפע גשמי הייתי עלול לאבד את היכולת ליהנות מחיים פשוטים ונורמליים, כמו לשבת ולהכין עם הילד שיעורי בית. לו הייתי נעשה לאדם מפורסם כמו שכיוונתי להיות, לא הייתי מסוגל לעשות את הדברים האלה."

הוא מהרהר לרגע ומוסיף: "ההבדל ביני לבין צעירים רבים שחולמים על התהילה הוא, שמגיל צעיר הסתובבתי בין האמנים המפורסמים ביותר בתעשיית המוסיקה והבידור. עבדתי בצמוד אליהם וראיתי את החיים שלהם מקרוב. הבנתי שזה לא סיר הדבש האידיאלי כפי שמציגים אותו. זה היה אחד הגורמים הראשונים לשינוי הגדול שעשיתי מאוחר יותר בחיים. הסדק הקטן הזה שנפער בין החיים שכל כך הרבה אנשים חולמים להגיע אליהם לבין המציאות האמיתית... סדק קטן שהלך וגדל ככל שחלף הזמן."

משפחה

שנתיים אחרי שהשתחרר מהצבא תומר הקים משפחה. רעייתו באה מרקע אשכנזי חילוני לחלוטין. בני הזוג השתקעו בראש העין ותומר המשיך בקידום הקריירה המוסיקלית שלו. שעות ארוכות עברו עליו באולפן בחברתם של נגנים, מלחינים, זמרים ואמנים. האדם מושפע מסביבתו ובסביבתו של תומר היו כמה חברים בתהליכי התחזקות יהודית. חלקם חזרו בתשובה ממש, אחרים היו "על הרצף". חבר שלו שחזר בתשובה הציע שלפני החזרות באולפן ילמדו קצת תורה.

לימוד אחד הוליך ללימוד נוסף. טעמו וראו כי טוב ה'. עם הטעימה בא התאבון.

בתחילה מה שמשך אותו היה עצם ההנאה של לימוד התורה, אבל בשלב מסוים החל לנקר בליבו הפער בין מה שלמד לבין מה שעשה. "הרגשתי כמו שקרן קטן שלא עושה את מה שכתוב. ככל שלמדתי יותר, הרגשתי כמו שקרן גדול יותר..." הוא אומר. "מעולם לא הייתי מנותק ממש מהיהדות. תמיד ייחסתי משקל רב לתורה וראיתי בה אמת. אבל כשאתה נמצא בחברה של אנשים שזה מה שמעניין אותם ומושגים כמו 'עבודת ה' ו'עבודת המידות' שגורים על לשונם - בסוף זה משפיע גם עליך."

הסמינר

קשה לו להצביע על נקודת זמן מוגדרת שבה התחיל לקיים מצוות במודע. בתחילה היה מסתובב עם כיפה בכיס, כדי שיהיה לו במה לכסות את הראש כשעשה ברכה. אחר כך התחיל להקפיד על תפילה בציבור. רעייתו הודאה מהתהליך הרוחני שהוא עובר.

"בסיעתא דשמיא הקב"ה כיוון אותי לרבנים נבונים שהעניקו לי הדרכה מדויקת, מה לעשות

ובעיקר מה לא לעשות. על מה להתעקש והיכן צריך לוותר, בעיקר לוותר. ההתמודדות הזאת לבד לימדה אותי מה זה בעצם עבודת המידות. חשבתי שאני אדם טוב ונוח עד שבאה התקופה הזאת ולימדה אותי כמה עוד אני צריך לאמן את שרירי המידות."

בשלב מסוים הגיע לידיו פרסום של סמינר 'ערכים' שנערך במלון 'גולדן קראון' בעמק יזרעאל. "חשבתי שאם נגיע כווג לסמינר אני אקבל את החיזוק שנוקקתי לו, ורעייתי תבין יותר טוב מה מביא אותי לקיים תורה ומצוות". הסמינר חולל אצל שניהם תפנית מעל ומעבר לכל מה שציפו.

"חטפנו שם 'זבנגים' בזה אחר זה", הוא מתפעם. "למרות שכבר הייתי ברמה מתקדמת יחסית של קיום מצוות, יצאתי עם תובנות חדשות לגמרי. היהדות הוצגה בפני באור שכלי והגיוני - משלב מעמד הר סיני דרך שרשרת מסירה מדויקת העוברת מדור לדור עם מנגנוני ההגנה המונעים כל שיבוש וכלה בהבנה מעמיקה של מושגים כמו נבואה, תורה שבעל פה ומשמעות קיום המצוות."

ההרצאות הותירו רושם עמוק ושכנעו את

באחד השירים המיוחדים ביותר הוא מארח את אלי שתיי, אביו של עידן שתיי, הי"ד שנרצח בשמחת תורה, במחווה אנושית ומרגשת

הרעייה כי החזרה בתשובה אינה רק צעד נכון לעולם הבא, כי אם גם לעולם הזה. "אחת ההרצאות שנחרטו אצלינו מאוד הייתה הרצאתו של הרב עמנואל תהילה שליט"א שתיאר בצורה מדויקת את הנזקים שגורמת התקשורת הקולקטלית". תומר מתנה מצטחק. "הדבר המעשי הראשון שקרה בעקבות הסמינר היה שזרקנו מהבית את מכשירי הצפייה..."

ההתנתקות מהמדיה פינתה את חלל הבית לאווירה רוחנית של קדושה ושלווה שמפירותיה מתענגים בני הזוג עד עכשיו. היום, עם הרבה סבלנות והדרכה, הם זכו להקים בית של תורה שבו מתחנכים הילדים בדרך ישראל סבא. את המרדף הסיזיפי אחרי קמפוס רייטינג וקורטוב פרסום החליפו בדבר שערכו לא יסולא בפז: שעות של שקידה בתורה מתוך מנוחת הנפש ושלולת הדעת.

המוסיקה...?

תומר לא נטש לחלוטין את עולם המוסיקה. הכישרון הטבוע בו דורש להתממש אבל היום הוא מתייחס לכך כאל כלי ומכשיר לעבודת ה' - לא כמטרה העומדת בפני עצמה. יש לו

בבית אולפן הקלטות שבו הוא עוסק בהפקה מוסיקלית עבור אמנים אחרים. לעיתים נוטל גם את הקלידים ויוצא בעצמו למופע, אבל רק במסגרות תורניות כמו סמינרים של 'ערכים' וחוגי בית.

"בעבר מוסיקה הייתה אומנות ואילו בעולם של ימינו היא נעשתה תעשייה", הוא אומר. "פעם אדם כתב שיר שבאמת שיקף את רגשותיו. היום שירים נכתבים לפי הפוטנציאל המסחרי שלהם. כותבים מוסיקה בשביל חשבון הבנק. זו תופעה שמשנה את היחס הבסיסי לעולם הנגינה. מאידך, יש היום גם תופעה מבורכת שמכניסה תכנים של יהדות ואמונה לפלייליסט המוסיקלי בישראל. בעקבות התגברות תנועת התשובה יש היום, גם בציבור החילוני, כמיהה לאמירה מוסיקלית שנותנת מקום לביטוי רוחני."

המלחמה

ימים ספורים אחרי השביעי באוקטובר, תומר התחיל לקיים סבב הופעות בשיתוף הרב ישי ולס בבתי המלון בהם שוכנו מפונים מהצפון והדרום. תומר ניגן צלילים מרגשים שפותחים את הלבבות והרב הכניס בהם דברי חיזוק. "הגענו לאוזניים של ציבורים שלפני המלחמה ספק אם היו פתוחות לשמוע את המסרים הללו", הוא מספר. "היו חיבורים מרגשים מאוד עם אנשים מקיבוצים וממושבים שעד היום אנחנו בקשר איתם. דווקא מתוך הטרגדיות נוצרו קשרים רוחניים חזקים."

בפרויקט המוסיקלי החדש שלו הוא משתף פעולה עם אומנים מוכרים וגם כאלה שפחות. באחד השירים המיוחדים ביותר הוא מארח את אלי שתיי, אביו של עידן שתיי הי"ד שנרצח בשמחת תורה בעודו מסייע בחילוץ יהודים מגיא ההריגה וגופתו מוחזקת עד עתה בעזה. השיר, שנכתב ברגישות רבה, מהווה מחווה אנושית ומרגשת.

ר' תומר מתנה, הזמר שפרץ לתודעת הציבור עם שיר בשם 'מבין הפוך', מבין היום ישר. יש לו מסר לאומנים מוסיקליים אחרים המגששים את דרכם הרוחנית: "לכו אחרי הצליל האמיתי והאותנטי של הנשמה - הוא יוביל אתכם בחזרה אל עולם של חיי אמת."

בעקבות

הגאון רבי שמואל סלאנט ז"ע

יומא דהלולא - כ"ט אב

מתולדותיו

- נולד — תקע"ו
- נפטר — תרס"ט
- פעילות — ירושלים
- מקום קבורה — הר הזיתים

מובן שהמבוכה היתה רבה. החותנת התנצלה והרעיה בכתה. החותן נסה להפיס את דעתו, והחתן רק הגדיל את המדורה. לבסוף, הואיל ברוב טובו לשמוע את חוות דעתו של הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל, שלבטח יצדיק את נטישת הבית שמתבשרות בו חייטים בפסח! התיצב החתן בפני רבי שמואל, ושפך את מררתו על ההפקרות השוררת במטבח חותנתו. "מתי נישאת?" שאל רבי שמואל. "לפני שבוע ימים", ענה החתן. הושיט רבי שמואל ידו: "הב לי את השטריימל של ראשך". תמה החתן, והסיר את השטריימל מראשו כשהוא מושיט לר' שמואל. נענעו רבי שמואל בחזקה, וגרגרי חיסה אותם נהגו בירושלים לזרוק על ראש החתן לסימן ברכה, החלו לנשור משערותיו. "הרי לך מקור החיסה בבית חותנך", אמר רבי שמואל, ופני החתן חפרו...

עיניים צופיות

פעם אחת, עת ישב ר' שמואל בבית דינו בחצר בית הכנסת 'החורבה', עבר במקום איש אחד. רבי שמואל התבונן בפני האיש, ולפתע קרא לו וביקש שייכנס אליו הביתה פנימה. כשנכנסו שניהם אל הבית, פנה רבי שמואל לשמשו המסור, וביקש כי יקרא לסופר כדי שיוכל האורח לכתוב גט לאשתו.

האיש שמע את הדברים, והשתומם: "מה לי ולגט?"

אולם, רבי שמואל לא נסוג בו מדבריו, והוא פניו אליו בנוכחות השמש והסופר: "אמור מהר, מהו שמך ושם אשתך? ואתה, הסופר, כתוב את הגט כדת וכדין!"

חרדה גדולה נפלה על האיש, ובראותו כי אין לו כל ברירה אחרת, מסר את שמו ואת שם אשתו, והגט נכתב לפי כל פרטי הדינים.

כשעזב המגרש את ביתו של הרב, שאלו הדיינים לפשר העניין. השיב להם רבי שמואל: "לפני זמן מה קראתי באחד העיתונים על איש שעגן את אשתו, ומבקשים מכל מי שיודע פרטים על מקום הימצאו להודיע על כך. המודעה לוותה בתמונתו של המעגן. כשאיש זה עבר כאן בחצר, התבוננתי בפניו וזיהיתי אותו כבעל המעגן. והנה, בסיעתא דשמיא, הצלחתי לגזור עליו לתת גט לאשתו וכך לשחרר אותה מכבלי העיגול..."

התכנים מלווקטים ומעובדים מתוך הספר 'זכרונם לברכה' של הרב אהרן פרלוב שליט"א

ללמד, לשמור ולעשות

העולם התעטף באדרת חגיגית של ליל הסדר, כשהקדושה אופפת כל פינה. ברחובות ירושלים נראו היהודים פוסעים בהדר, כשהם מקדשים את עצמם לקראת הליל הגדול העומד לפניהם. בניגוד חריף לאוירה החגיגית, נראה ר' שמואל, אב בית הדין, כשהוא ממנהר ונחפז.

מיד עם התקדש חג הפסח, כינס ר' שמואל מנין של עשרה אנשים, והתפלל עימם תפילה חטופה וחפוזת. מיד לאחר התפילה מיהר לגשת אל שולחן ההסבה שכבר היה ערוך מראש על כל דקדוקיו, וערך את הסדר במהירות רבה. הוא אכל כזית אפיקומן, שתה את ארבעת הכוסות, ומיד נשכב על מיטתו להיסב.

במרביט בתי ירושלים עוד לא הספיקו התושבים להסב לכוס של קידוש, ור' שמואל? הוא כבר הספיק לסיים את הסדר ואף לחטוף תנומה בת מחצית השעה. עתה קם מעל מיטתו, נטל ידיו, והתיישב ליד

השולחן כשהוא חבוש בכובעו ומוכן ללמוד מתוך ספר 'אורח חיים' את הלכות הפסח...

שאלו אותו המקורבים, "לחיפזון מה זה עושה?"

וענה, "הבנתי כי תלמידי החכמים שבעיר יאריכו בסדר לעומק הלילה. והרי, בלילה זה ישנן שאלות הלכתיות רבות בענייני חמץ ומצה, הרבה יותר מבשאר הלילות. אותי מינו להיות מורה הוראה לעיר זו, והיות ושאר הרבנים בעיר אסורים בהוראה מפני שמי ששתי

אסור בהוראה, מיהרתי לסיים את עריכת הסדר, לישון, וכך פג ייני ממני ומותר לי כעת להורות לכל הזקוק לכך."

כך ויתר ר' שמואל על סדר ארוך, חגיגי ומרומם, כדי לקיים בשלימות את תפקיד ההוראה.

חייטים של חתנים

מעשה בחתן יהיר שאך זה נישא בשעה טובה ומוצלחת, והנה הגיע חג הפסח הראשון לאחר נישואיו, והוא הגיע עם רעיתו הטריה לבית חותנו, כמקובל. כשהסבו הכול לשולחן ערוך וביקשו לגמוע מהמרק - גילה החתן בזעזוע רב גרגר חיסה משייט בצלחתו.

"חמץ!" הוא הזדעק. "איני יכול לאכול בבית זה! המטבח טרף! בואי", הוא קרא לרעייתו, "נלך לאכול אצל הורי!"

נולד בב' בשבט תקע"ו לאביו רבי צבי הירש בביאליסטוק, ולמד בישיבת וולוז'ין. היה חתנו של רבי יוסף זונדל מסלאנט.

שם לילות כימים בלימוד ומיעט באכילה, עד שחלה במחלת השחפת. רופאיו יעצוהו לנסוע לאיטליה כדי להתרפאות בשמשה.

רבי שמואל החליט דווקא לעלות ארצה. עם הגיעו לירושלים, כיהן כאב בית הדין של העדה האשכנזית בירושלים, תחת חסותו של חותנו שהיה מורה ההוראה. מקום בית הדין היה במתחם חורבת רבי יהודה החסיד, ושם גם התגורר בדירה בת שני חדרים. בהמשך, התמנה גם לראש ישיבת 'עץ חיים' ששכנה אף היא במתחם החורבה.

לאחר פטירת חותנו, התמנה הוא למורה ההוראה של עדת האשכנזים.

שבעים שנה שימש כאב"ד בירושלים לא השאיר אחריו תשובות הלכתיות או ספרים בכתב ידו.

אולם בשנת תשנ"ח הוציא נינו, הרב ניסן אהרן טוקצינסקי, שלושה כרכים של תשובות ופסקים שאסף ממקורות שונים ומכתבי יד.

נפטר בכ"ט מנחם-אב תרס"ט ונקבר בהר הזיתים.

מוסר השכל

אין חכמה בחוכמת התורה,
אין אצלי מידה - בחכמה.

דיון מסביב לשולחן

המתנה אחרי אכילת
ביצה שהתבשלה בצ'ולנט
לאכילת מאכלי חלב?

שאלה

"למה אתם לא מביאים את הגלידה?" שאל אחד מבני הבית, אחר הצהריים של שבת "הגלידה חלבית ועדיין לא עברו שש שעות מאז שסיימנו לאכול את הצ'ולנט", ענה לו אחר. "נכון, אבל אני לא נגעתי בבשר, אכלתי רק מהאורז שהיה בשקית" ענה השואל. "ואני אכלתי רק מהחלה שהניחו לחימום מעל הסיר..." אמר משהו נוסף.

"ומה איתי? אני רק השתמשתי במזלג שהיה מלוכלך במעט שאריות מהצ'ולנט אבל לא אכלתי ממנו, האם זה נחשב שאכלתי בשר ועלי המתין שש שעות?" טען ילד נוסף.

תשובה

לאחר אכילת בשר צריך להמתין שש שעות לפני שיאכל מאכלי חלב (יורה דעה פט, א), ומצד המנהג להלכה מחמירים שגם מי שלא אכל מהבשר עצמו, אלא אכל רק מהתבשל שהתבשל עם הבשר צריך להמתין כך (שם, ג). לכן, גם מי שאכל רק מתפוחי אדמה שבתוך הצ'ולנט צריך להמתין שש שעות לפני אכילת גבינה. ביצים, אפילו בקליפתן, שהיו מונחות בתוך תבשיל בשר, כיון שקליפת הביצה סופגת ואינה אטומה כמו כלי, צריך להמתין אחר אכילתן כדי תבשיל בשר (על פי יורה דעה צה, ב).

אמנם, מי שאכל אורז או קישקע שהיה מונח בתוך שקית סגורה ללא חורים כלל, אינו צריך להמתין שש שעות. אבל, אסור לו לאכול יחד עם מאכלי חלב, וקודם לכן צריך לקנח ולהדיח את פיו, והיינו שיאכל וגם ישתה משהו.

כך גם מי שאכל חלה שהניחו לחמם מעל המכסה של הסיר. האוכל ממנה אינו צריך להמתין שש שעות (בן איש חי, פרשת שלח ג), אבל אסור לאכלה עם חלב. לכן צריך להזהר במוצאי שבת שלא להכין מהשאריות שלה טוסטים חלביים וכד' (פתחי תשובה צה, א).

אף על פי כן, מי שהשתמש במזלג שיש בו מעט לכלוך של בשר כדי לאכול מאכל פרוה, אינו צריך להמתין שש שעות (שפתי כהן שם, יט).

סיכום

האוכל מהבשר והמתבשל עמו צריך להמתין שש שעות. מי שאכל ממה שהיה מונח מעבר לדופן הכלי או בתוך שקית, וכן מי שהשתמש בכלי עם מעט לכלוך בשרי, אינו צריך להמתין.

נכתב על ידי הרב יעקב דהן שליט"א
מו"צ בבית ההוראה של הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

לימוד לקח לחסר האחריות

שאלה

אלחנן הוא בחור המתגורר בפנימיה. למרבה הצער הוא אינו מצטין בסדר ובנקיון, והדבר מפריע מאוד לחבריו לחדר. במיוחד, מפריעה לחבריו העובדה שהוא משאיר במקרר מאכלים ללא כיסוי, וכך גורם לכלוך מדפי המקרר... החברים ניסו לדבר על ליבו של אלחנן ולהסביר לו שחוסר זהירותו ואי שמירתו על הסדר והנקיון מפריעים להם מאוד, אך דבריהם נפלו על אזנים אטומות...

באחד הימים שם לב אחד מחברי החדר, שאלחנן השאיר במקרר כוס גדולה של שוקו חלבי ללא שום מכסה. הכוס היתה מלאה, כך שאם תפתח דלת המקרר בחזקה, היא עשויה ליפול...

ישי החליט ללמד את אלחנן לקח. במוחו עלה רעיון: לצד כוס השוקו היתה קופסא מלאה בשניצלים של אלחנן. ישי הסיר את מכסה הקופסא, וסגר בעדינות את דלת המקרר...

כעבר שעה נכנס אלחנן לחדר ופתח את דלת המקרר בתנועה חזקה. "אוי וי", קרא בבהלה, "השוקו נשפך על השניצלים שלי, ועכשיו אסור לאכול אותם!"

"אה", הגיב ישי באדישות, "אולי תלמד מכך להזהר יותר, ולא להניח במקרר מאכלים ומשקאות ללא מכסה..."

אלחנן קלט עד מהרה, שישי הוא זה שהסיר את המכסה מקופסת השניצלים, ואם הוא לא היה עושה כך - השוקו לא היה נשפך לתוך קופסת השניצלים ואסור אותם.

עכשו אלחנן תובע מישי שישלם לו על השניצלים, אך ישי טוען כנגדו: "אני לא עשיתי דבר שהזיק באופן ישיר לשניצלים שלך. בסך הכל הסרתי את מכסה הקופסא בה הונחו, ואתה בחוסר זהירותך גרמת לנזק!"

תשובה

א) מבואר בגמרא (ב"ק כו, ע"ב), שאם אדם זרק כלי של חברו מראש הגג, ובשעת הזריקה היו על הקרקע שמתחתיו כרים שמונעים את שבירתו, ולאחר מכן, עוד לפני שהגיע הכלי לקרקע, הכרים הוסרו משם על ידי אדם אחר, וכך נפל הכלי על הקרקע ונשבר - זורק הכלי פטור מלשלם על היות הכלי. טעם דין זה הוא, משום שהזריקה שלו אינה נחשבת ל'מעשה נזק', שכן בשעת זריקת הכלי היו כרים על הקרקע שתחתיו, כך שהיא לא היתה יכולה להזיק לכלי.

ומבאר רש"י, שגם מסלק הכרים פטור, משום שהוא לא עשה מעשה בעצם הכלי לשוברו, אלא רק הסיר את הדבר שמנע מהקרקע לשבר את הכלי כשהוא נופל עליה, ומעשה זה נחשב ל'גרמא בנזיקין' ולא למזיק בידים.

לאור זאת, גם בענייננו יש להחשיב את ישי, שהסיר את מכסה קופסת השניצלים, כמזיק ב'גרמא', ובפרט שלא כל פתיחה של המקרר היתה מביאה בהכרח לשפיכת השוקו על גבי השניצלים, שכן אלחנן היה יכול לפתח את המקרר בעדינות, ואז לא היה השוקו נשפך, כפי שלא נשפך כשישי פתח את המקרר.

ב) הגם שאי אפשר לחייב את ישי מלשלם מדיני אדם, מכל מקום ברור שלא היתה לו רשות להזיק לחברו, ועבר במעשיו על איסור גרימת הזק ממוני לזולת (ראה ב"ב כב ע"ב ו'מנחת פתים' שפ"ו, א) ועל איסור "בל תשחית". מדיני שמים עליו לשלם לחברו, ככל המזיק בגרמא באופן שהיתה כוונתו להזיק.

סיכום

ישי פטור מלשלם בדיני אדם, אך חייב בדיני שמים.

נכתב ע"י הרב ארז חזני שליט"א

המדור נועד לעורר את לב המעיינים ואינו נועד לפסוק הלכה. בשל ריבוי הפרטים והשוני בכל מקרה, למעשה יש לשאול מורה הוראה.

{ אז נדברו }

פרשת ראה תשפ"ה | גליון מקוצר | בין הזמנים..

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

באשראי:

"נדרים פלוס"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

**תודה
מראש!!!**

אודות הנכתב בשבוע שעבר על לימוד התנ"ך...

בשבוע שעבר כתבתי מאמר בעניין לימוד נ"ך... ולצערי הדברים יצאו מהקשרם, ובאשמתי!!! אני מודה ומתוודה: הגשתי את המסר בצורה לא נכונה... ולמרבה האבסורד זה גרם שקבלתי תגובות חריפות מהחברים הכי טובים שלי... מה אני מתכוין?? כל הסיבה שפתחתי בכלל את הנושא של לימוד תנ"ך, הכל רק בגלל שלימוד התנ"ך מאוד קרוב ללבי... ובמשך שנים אני עוסק בזה... מי שקצת קורא גיליון זה יכול לזהות את זה בין בתרי הדברים... ודווקא מהמקום הזה הרגשתי נוח לבא וללשש איזה פאנצ' נוסף... להעיר סוג הסתייגות דקה שמועדת עברו אלו שכבר בלאו הכי מחוברים לתנ"ך... לשלול טעות ושגיאה שעלולה להתאפיין דווקא בקרב אלו שמאוד מחוברים לתנ"ך...

מה לעשות שבשורה תחתונה, זה התפרש כאילו אני מדבר נגד לימוד התנ"ך וכשהתחלתי לקבל תגובות ושוב עברתי על מה שכתבתי והפעם כצופה מהצד, באמת נבהלתי... הבנתי על מה יצא הקצף... כי מבחוץ זה באמת היה נראה כאילו אני מדבר נגד... אבל למייעשה חובתי להבהיר זה הגיע דווקא מהמקום ההפוך!!! לרוב החיבור האישי לתנ"ך... רציתי להעיר נקודה דקה ועדינה, וחבל שהדברים הובנו ההיפך...

ואני מוכרח לומר שדווקא די התרגשתי לקבל כ"כ הרבה תגובות בעניין... שמחתי לראות שיש עוד כמה יהודים שמעניין אותם לעמוד תנ"ך... יש לי הרבה כאבי בטן מתכנים שלימים בנ"ך שהייתי רוצה למסור אותם למישהו ואין לי למי להגיד את זה... חיפשתי בנרות מישהו שמעניין אותו תנ"ך... הייתה תקופה שאפילו פתחתי בבית שלי שיעור בנ"ך... אבל זה נסגר אחרי כמה חודשים מחוסר היענות וחוסר עניין ונשארתי עם הכאב בטן... וכעת לשמוע שיש כאלו שמעניין אותם כל פרט הכי קטן בנ"ך מבחינתי זו בשורה, (שלא תחשוד בי לתמימות: אני מודע לכך שיש כאלו שנורא חשוב להם להעיר שכל מילה בתנ"ך זה קודש קדשים בהשתוות גמורה, והערה זו נובעת רק בגלל שהתנ"ך שלהם סגור בקפידה בוטרינה... והם מעוניינים להשאיר אותו הייליגער כי זו הדרך הכי אלגנטית איך להשאיר אותו בקבר!!! שימשיך לשכב שם בשקט ולא 'יפריע'... אבל זה למינימים בלבד) מבחינתי מי שעוסק בתנ"ך מעבר לחובתו כיהודים להיות בקיאים בו, אני רואה בזה אינטלגנציה תורנית... מי שאין לו בקיאות מינימלית בתנ"ך הוא פשוט לא אינטלגנט!!! יהודי אחד אמר לי שהוא לא יודע תנ"ך כי לא קבלנו מרבותינו...

אמרתי לו: מעניין... גם לא קבלנו מרבותינו מי הוא יו"ר ש"ס ומה ההבדל בין יהדות התורה לאגודת ישראל... אין שום מצוה לדעת את כל המידע הזה, נו... אז למה אתה יודע את זה?? כי אתה חרדי ואתה חי כאן!! אתה לא עוף מוזר ולא מנותק מהמציאות...

אז בדיוק אותו דבר, מי שחי כאן חמישים שנה... והתנ"ך נשאר אצלו בארון ולא יצא לעבור עליו... אז מבחינה רוחנית הוא על הרצף של חוסר תקשורת רוחנית!! מה... איפה אתה חי?? מה... אתה חי בקוביה?? איך לא הגעת לזה... אפילו לא בטעות?? תאמין לי, מי שאין לו בקיאות מינימלית בנביא שמואל... זה בדיוק כמו מי שלא יודע מה הקשר בין שמואל הנביא לבר אילן... חייבים לדעת שיש צומת בר אילן? לא חייבים!! אבל ירושלמי שלא יודע שקיימת כזו צומת אז ההלו... איפה אתה חי... אני מעדיף להשאיר את זה במקום הזה!! עוד לפני גודל המעלה והחובה בידיעת כל פרט בתנ"ך כולל גשם הערבי (והבן שאין לו... סתם טעיתי)

עד כאן וידוי אישי!!! מדין והייתם נקיים!!! שלא יחשוב מאן דהו שאני שייך לאלו שהם לא 'בפרשה'.

וכעת לגופם של דברים!!! הטענה שכולם טענו ובצדק שהובן מדברי שישנם פרטים בתנ"ך שהם שוליים וצדדיים ולא חייבים בהכרח לדעת אותם... ועל זה קם קול זעקה!! איך אתה אומר כאלו דברים? הרי כל מה תיבה שכתובה בכתבי הקודש זה קודש הקדשים...

וכמובן שרובם היפנו אותי לגמ' המפורסמת שמנשה היה מגלה פנים בתורה שלא כהלכה, בזה שהוא טען על הפסוק 'אחות לוטן תמנע' שזה דברים בטלים וזה נכתב ח"ו שלא לצורך... נו... אז מה רואים מכאן?? שמי שטוען שיש סתם מידע מיותר בתורה זה ממש מגלה פנים בתורה שלא כהלכה... אם ככה, איך אתה מעיז להגיד שאין מצווה לדעת בעל פה את משקל אגרטי הזהב ששקלו ישראל לששבר... או השם של הממונים של שלמה על האוצרות... והרי אם זה כתוב בכתבי הקודש אז יש חלק ממצוות ידיעת התורה לדעת את זה??

אז זהו!! שכאן צריך לעשות סדר!!!

דבר ראשון: פשוט וברור שאכן כל תיבה בתורה לבטלה וכן גם בנביאים וכתובים... וכל תיבה בכתבי הקודש יש בה קדושה ומטמא את הידיים... וזה דבר פשוט וידוע: שאם חסר בתורה תיבה אחת!! לא משנה אם זה מאלופי עשיו או מעשרת הדיברות, הרי הספר תורה פסול, ומכאן רואים ששישים ריבא אותיות התורה כולם קודש בהשתוות גמורה!! ובעל קורא שיתבלבל בפסוק 'ונשים עד נובח אשר עד מידבא' זה בדיוק כמו לטעות בשמע ישראל... עד כאן ברור?? ההבהרה הייתה מספיק ברורה?? אני מקווה שכן...

אבל!!! כאן צריך לשים לב להבחנה דקה: כל זה נכון בייחס לקדושת התורה!! שאין הבדל בין תיבה אחת לשניה... אבל בייחס לתכנים שאמורים לפנות אלי ולדרוש ממני משה... ברור שיש הבדל תהומי בין פסוק לפסוק ובין פרשה לפרשה....

ההמשך בעמוד 2-3 בגיליון...

אודות הנכתב בשבוע שעבר

בענין לימוד הנ"ך...

המשך- הנה, בא ניקח את הפסוק 'אחות לוטן תמנע'!!! מה הפסוק הזה מחייב אותי?? מה הפסוק הזה דורש ממני באופן אישי?? כמעט כלום!! הדבר היחיד שהפסוק הזה מחייב אותי זה עצם זה שהוא תורה! ומחובתי להכיר בו כחלק מתורת ה', ללמוד אותו, לנהוג בו כבוד, ולכתוב כל תיבה ממנו בספר תורה, ולדרוש אותו בתורה שבעל פה... אבל כשאני קורא 'אנוכי ה' אלוך', מה זה אומר לי?? זה אומר לי ההכל!! זה אומר לי שאני יהודי... זה אומר שאני מחויב לבוא עולם... זה אומר לי שאני מחויב לקיים רצוני יתברך... ה-אנוכי ה' אלוך' אומר לי שיש פסוק 'אחות לוטן תמנע' ותנהג בו כבוד כי 'אנא נפשי כתיבת יהי'... איך אפשר להשוות את 'מה שאומר לי' הפסוק 'ואחות לוטן תמנע', לבין 'מה שאומר לי' 'אנוכי ה' אלוך'?? האם הבנת מה אמרתי??

בא נגיד את זה מהכיוון ההפוך: אותו חילוני גמור שזכה בחידון התנ"ך... מה הבעיה בו?? איך יכול להיות שלמרות שהוא למד את כל התנ"ך בע"פ הוא עדיין נשאר תקוע באותו מקום?? נו... תגיד אתה... פשוט מאוד: כי כשהוא למד 'אנוכי ה' אלוך', הוא קרא את זה בערך כמו שאני קורא את 'אלופי עשיו'!!! הרי כשאני קורא אלוף תימן אלוף מבצר' אני כמובן קורא את זה בקדושה ובטהרה... אבל מעבר לקדושת התורה מה זה עוד אומר לי?? לא משהו מיוחד... זה אומר לי שכתוב בתורה שאלופי עשיו זה בין הייתר אלוף קנז... ואז מה?? שתדע!! רצון התורה שתדע את הנתון הזה שאשתו של עשיו הייתה אהליבמה...

אז זהו!!! שכשאותו חילוני למד 'אנוכי ה' אלוך', מבחינתו זה אותו דבר!!!! כמו שצריך לדעת את שמות אלופי עשיו... ככה חשוב לדעת שבפרק כ' בשמות עמוד ק"ג בהוצאת קורן יש אנוכי ה' אלוך...

אז זהו שלא!!! כשהתורה אמרה לי 'אלופי עשיו', כאן התורה רצתה שאני אדע את המידע הזה!! למה? ככה!! בשלב זה הדבר היחיד שאני יודע זה שכך רצון התורה!!! (אגב: יום יבא, וכשהגר"א הגיע לפסגות של השגות הכי נשגבות, הוא כבר פגש באלופי עשיו סודות עצומים לא פחות מאנוכי ה' אלוך, אבל זה נגמר שם... לא התחיל שם... זה התחיל מ'אנוכי ה' אלוך' ודו"ק) אבל כשהתורה אומרת לי 'אנוכי ה' אלוך', כאן זה לא מתחיל ונגמר במידע של תורה... כאן זה מידע שמחייב אותי להיות כפוף לכל הידישקייט!!! 'אנוכי ה' אלוך' זה מה שעשה אותי יהודי ירא שמים...

מי שטוען ש'אנוכי ה' אלוך' ואחות לוטן תמנע, מבחינתו כתוב שם אותו מסר... אני לא רואה פה לא צדקות יתר ולא אמונה בקדושת

התורה!! אני רואה בזה נטו ניתוק!!! באנוכי ה' אלוך אני אמור להזדעזע בבת ראש לאחורי כי בעבור הפסוק הזה בא האלוקים ובעבור תהיה יראתו על פני בעקבות הגילוי הזה של יום אשר עמדת לפני ה' אלוך בחורב, ואילו כשאמר לי 'אלופי עשיו ואלופי החורב', אני יודע שזו קדושת התורה, אבל בתור 'תוכן' מה הפסוק הזה מחייב אותי מעבר לזה?? ושוב: מצד קדושת התורה... בבחינת סובב כל עלמין בוודאי שכל תיבה בתורה היא קדושה שווה ואחידה... אבל מצד עצם התכנים שפונים אלי ומדברים איתי... ברור שיש הבדל בין פסוק לפסוק, וכי זה סוד שיש בתורה פרשות חמורות וקלות... וכי משהו הסיק מסקנות שאם יש פרשה חמורה בתורה... זה אומר שעל כל הפרשות האחרות אפשר לדלג... ואפשר להחסיר שם תיבות וחסרות ויתירות??

מה זה קשור אחד לשני... מי שעדיין מתווכח על זה... לטעמי זה לא מראה על עודף חיבור אלא רק ניתוק וחוסר שייכות...

היות ואני חושש שיש כאלו שלא הבינו אותי!! אני אשתמש בדוגמא:

היה אחד שטען לי אש וגפרית... היה מאוד בוער לו להוכיח לי שכל מילה ברש"י זה קודש קדשים!! היה לו נורא חשוב להדגיש לי שכשומדים רש"י צריך ללמוד כל דיבור המתחיל, כי הכל קדוש!! יש עניין גם להגיד את הבלע"ז של רש"י כי... כי אין מילה מיותרת ברש"י!! בהתחלה ניסיתי קצת 'להתמקח' איתו... אבל בסוף הבנתי את רוח הדברים... נתתי לו לסיים להרצות את כל הדרשה שלו, ותן נחוש מה עניתי לו בסוף??

אמרתי לו ש... שהוא צודק... ו... וכל טוב!!!! ולמה?? כי מי שאין אצלו שום שום שום הבדל בין דיבור המתחיל של הרש"י הכי עסיסי בסוכה שמנחת שם במשפטים ספורים יסוד עצום בגדרי ביטול ברוב. לבין רש"י בעמוד הבא שמסביר ביאורי מילים על פי בלע"ז, אם מבחינתו של אותו יהודי, אין שום הבדל בין שני הקטעים ברש"י... והכל קודש קדשים בשיוויון גמור!!! נו... תגיד לי: מה אני אמור לענות לכה בן אדם?? שאני אסביר לו ברחל בתך הקטנה שהוא כעת הסגיר את עצמו שמעולם הוא לא הבין פשט ברש"י?? הרי כל מי שבאמת יודע לקרא רש"י... ויודע לעשות קנייטש נכון ברש"י... מבין שיש קטע של רש"י שמשדד מערכות ונשתברו עליו קולמוסים... ויש רש"י שהוא בסה"כ פירוש טייטש... ומי שטוען לי שאסור להגיד כזה דבר... ואין הבדל בין קטע אחד ברש"י לשני... אז לא נותר לי אלא להמליץ לו... שעדיף כבר שילך לשפץ את הקבר של רש"י... מאשר שיתן לנו מוסר איך מתייחסים לדיבור המתחיל ברש"י כי... כי אתה בכלל לא שייך ל'אירוע'... אתה לא ב'פרשה' בכלל...

עד כאן ברור?? אבל!!!!!! כעת... אני בבת אחת שובר שמאלה!!!!

אחרי כל מה שאמרתי על אותו אחד עם הרש"י... תאר לעצמך שיום אחד החלטתי לפתוח מהדורה חדשה של ש"ס וילנא... והיות ויש לי בעיות בעימוד ורציתי שיסתדר לי עם צורת הדף... תאר לעצמי שהחלטתי על דעת עצמי למחוק מידי כמה דפים כמה שורות ברש"י... אל תדאג... אני אמחוק רק את הקטעים ה'פחות חשובים' ברש"י...

הופה!!! זה איום ונורא!!! זו חוצפה שאין כדוגמתה!! לקחת שורה אחת ברש"י ולמחוק אותו... מי אתה בכלל?? איזה סמכות יש לך למחוק מילה ברש"י?? פה!! פה פתאום אני מוצא את עצמי משתמש עם אותם משפטים שאותו אחד צעק עלי... כן... כל מילה ברש"י זה קודש קדשים... אתה לא יכול למחוק אפילו מילה אחת...

אה... אתה מבין מה ההבדל?? למה מקודם כשאותו אחד רצה לטעון לי שכשומדים רש"י אין הבדל בין הרש"י הכי פשוט לרש"י הכי מאתגר בסוגיה... נאנחתי וחיייתי לעצמי במרירות... לך תסביר לו... ואילו פה אני 'גונב' לו את המשפטים ואני מדבר בדיוק כמוהו... **נו... מה ההבדל??**

פשוט מאוד: כל עוד מדובר בי... שאני עכשיו לומד סוגיה... ויש פה תוכן מסוים שאני כעת עסוק בו... אז פשוט וברור שיש ד"ה ברש"י שנוגע אלי יותר... ויש קטע ברש"י שפחות נחוץ לי כעת להבנת הסוגיה... (יתכן שאנחנו גם נדלג על קטעי גמ' שלימים, כי זה לא ממש נוגע לסוגיה) אבל מכאן ועד למחוק מילה ברש"י?? מי אתה בכלל!! אם רש"י ראה לנכון לכתוב את זה, מי אתה שתקל ראש בזה... אתה מבין את החילוק העדין שיש כאן??

על אותו משקל בייחס ללימוד תנ"ך זה מה שהתכוונתי:

כשאני לומד נביא, ואני אמור ללמוד ולהבין... לפתוח את הנושא... ברור שיש פסוקים יותר נוגעים ויותר מדברים אלי ויש פחות... יש מסרים יותר קריטיים ויש פחות... יש פסוקים שחז"ל יוציאו אותם עם פינצטה מתוך התהלים ואנחנו נגיד אותם שלוש פעמים ביום ויש פסוקים שלא... אלא מאי?? אם פתאום יבא אדון אז נדברו וברוב חוצפתו יגיד שיש פרטים זניחים ומיותרים בתנ"ך ואפשר למחוק אותם?? חס ושלום!!! ברור שכל מילה בתנ"ך זה קודש קדשים!! אבל מכאן ועד לשחק ראש קטן, ולהגיד שאין הבדל בין המסר של אלופי עשיו למסר של יציאת מצרים... זה בדיוק כמו הראש של אותו חילוני שזכה בחידון התנ"ך... כמו שאני התייחסתי לאלופי עשיו כנתון זהו!!! וכן ככה הוא נראה!!! אוי ואבוי למי שכך יגש לתנ"ך... (ולכן בינינו לבין עצמנו... אני מסנן בזהירות מתחת השפם שחלק מאלו שהתעצבנו עלי... רוצים להמשיך להשאיר את התנ"ך בארון כאבן שאין לה הופכין, והדרך הכי קלה והכי

אז זהו!! שבדיוק כמו שבקדושה יש הבדל מצד התוכן בין עשרת הדיברות לבין אחות לוטן תמנע, ככה יש הבדל בין מי ששומע חידון התנ"ך ברדיו לבין מי ששומע תכניות גרועות... למאי נפקא מינה?? הנה הנפ"מ... שמי שלא יודע להבחין בין עשרת הדברות לגשם הערבי... יכול לצאת חתן התנ"ך חילוני גמור... וכך גם מי שלא מבחין בין חידון התנ"ך ברדיו... ביום שהוא ישמע רדיו הוא יעלם בתהום הנשיה... אז לא... הכל בסדר... יש רדיו... ויש עניין לא לשמוע ומי שחלילה נכשל ושמוע ישוב וימחול לו... ואני בעד להיות אחד מאלו שמעמידים עולה של תשובה לאלו שפעם אחת שמעו רדיו... וגם לאלו ששמעו קצת יותר מפעם אחת...

טייער יידן: אין מצווה בכח לגשת לכל דבר ביהדות שחור ולבן!! זה לא עושה אותנו יותר צדיקים!!! זה אולי נראה יותר פוטוגני אבל זה לא מראה על חכמה יתירה... אתה יודע איפה זה הכי הפריע ל?? לפני חודשים כתבתי לתומי שצריך להודות לה' על זה שהצליחו להשמיד את המתקן הגרעיני באיראן... אל תשאל... אתה יודע איזה צעקות חטפתי...

אנשים טענו לי... שמה פתאום... אין בכלל מתקן גרעיני באיראן... כולם חולמים חלומות... הכל מתחיל ונגמר במשפטים של ביבי... כולם מפגרים... כל המלחמה הזו היא ססתם... לא יודע... המשפטים האלו די שברו אותי... מה... וכי בשביל לזכות להמשיך להיות דוס חזק חייבים להפוך את כל העולם למפגרים?? וכי בשביל להמשיך להיות יהודי שמור... אתה מוכרח לזרוק פצצה גרעינית ולמחוק את כל העולם כולו? מה... ככככולם כולם מדברים שטויות?? מה... אי אפשר להיות יהודי חרד לדבר ה'... לצידה של מלחמה באיראן... אי אפשר לזכור את ה' שהוא הנותן לך כח לעשות חיל... גם לצידה הצבא שטועה לחשוב כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה... מה... אנחנו עד כדי כך חלשים שצריכים למחוק את כל מי שנקרה בדרכנו בשביל לשרוד?? מה... אי אפשר להכיר במושג שנקרא רדיו ולהתגבר עליו בדרך כלל?? וכי הדרך היחידה להינצל מהרדיו זה להתנער מקיומו??

ושבו: לא הייתי כותב כאלו דברים באמצע זמן, אני מסכים שבחור רך ופיזי יקרא שכ"ק אדון אז נדברו שמע רדיו מי יודע מה זה יעשה לו... נו נו... אבל אנחנו המבוגרים, מותר לנו לדעת שיש רדיו, יש ביבי, ויש גם מתקן גרעיני באיראן, והשמידו אותו, והייתה הצלחה גדולה מאוד... ואז מה? ! ? אני הוא זה שאעמוד מהצד ואתגבר... אני אעמוד מהצד ואדע שלמרות הנצחון הגדול, הרי וזכרת את ה' אלוהיך שהוא הנותן לך כח לעשות חיל... כן... גם אני בעל חוט שדרה!!! אני פה גם שחקן במגרש ואני יודע לנצח לא רק בבעיטה בראש של השחקנים ולהרוג אותם... אלא גם בבעיטה ברגל מול השחקנים ולנצח אותם...

אבל עזוב... זה כבר במאמר המוסגר...

שמות המתנדבים לחומה... את זה נאלץ לשים בצד... אבל ברור!! שבסופו של דבר כל תיבה בתנ"ך היא תחת הקטגוריה והגדר של מצוות ידיעת התורה (ואגב: אני מוכרח לומר, שיש כאן גם מרחב אישי... זכותי המלאה לקחת מקצוע מסוים בתורה ואני רואה בו חיבור אישי... ולהחליט ששם אני שם דגש חזק במיוחד...) (אני לדוגמא מאוד מחובר לערי ארץ ישראל... מדובר במאות ערים של נחלת יהודה... האם יש עניין לזכור את ערי יהודה לפני שאני יודע שו"ע יו"ד?? ברור שלא... אבל אז מה... מותר לי למצא ביטוי אישי בתורה... אבל זה במאמר המוסגר) ---

ולסיום: אני רוצה להתייחס משום מה לעוד הערה שהעירו לי במאמר הזה אבל בנושא אחר לגמרי... (כי לטעמי זה קצת קשור אחד לשני...) אנשים מתחו ביקורת, למה כתבת בתחילת המאמר שפעם בשנה אתה מתגנב לשמוע רדיו... אפססס... לא מתאים... מה זה לשמוע רדיו??

יש לציין שאני קצת מופתע מההתגובה!! כי כתבתי שרק פעם אחת בשנה אני מתגנב לשמוע רדיו... במקום להחמיא לי שכל השנה כולה אני מתגבר ולא שומע רדיו... אתם צועקים עלי שפעם בשנה אני כן שומע... ובינינו... תגיד לי: אתה באמת מאמין לי שרק פעם בשנה אני שומע רדיו ולא יותר?? אתה כזה פראייר?? אני במקומך לא הייתי מאמין...

אבל ממה נפשך... אם אתה כן מאמין לי שרק פעם בשנה אני שומע... אז לפחות תחמיא לי על זה... ובמקום להחמיא לי שחזן מזה אף פעם לא שמעתי רדיו... אתה צועק עלי איך אני בכלל שומע... אלא מאי?? מבחינה מסויימת זה שוב נוגע באותה נקודה!!!

מצד 'טומאת הרדיו', הרדיו כל כולו קליפה אחת גדולה בהשתוות גמורה... ומבחינתנו אין הבדל בין השיעור תורה הכי תורני שנמסר ברדיו לבין התכנית הכי גרועה... הכל טומאת חרב כחלל בשיוויון גמור!! עד כאן משפטים מקסימים!!!! אבל ההלו... גם אני קיים פה... סו"ס אני בן אדם... ואצלי אין השתוות... לי יש יצר טוב ויצר הרע... ויש גם רדיו בעולם... ומתחשק לי לשמוע ואני מתגבר וכל הכבוד לי... אלא שאז הגיע חידון התנ"ך ונניח שמצד טומאת הרדיו, היה צריך לפרוש גם מזה... אבל פה משום מה לא עמדתי בניסיון וכן שמעתי את חידון התנ"ך ברדיו... אוי אוי אוי... רח"ל... זהו... כל באיה לא ישובו...

ההלו... תרגע!! זה היה חידון התנ"ך... נכון שזה רדיו... ורדיו זה דבר טמא, ואתה צודק שעדיף לא לשמוע... אבל אם שמעתי רק חידון התנ"ך אז ניתן אח"כ לסגור את הרדיו, וללכת למקווה ועלתה לו טבילה... ואתה יודע בזכות מה הצלחתי לסגור את הרדיו ולא בלעה אותי הקליפה הזו?? כי ידעתי שלמרות שיש טומאת רדיו... עדיין גם שם יש הבדל... ואם זה חידון התנ"ך... אז כשהחידון הסתיים, צריך לסגור את הרדיו... אבל מי שאצלו טומאת הרדיו היא בהשתוות גמורה... אז כל עוד הוא לא שמע רדיו בכלל... אז הכל בסדר... אבל אם הוא ח"ו ישמע פעם רדיו... גם אם זה יהיה חידון התנ"ך... זהו... הלך האיש...

מכובסת ואלגנטית אין לעשות את זה... זה פשוט להפוך את כל התנ"ך למקשה אחת של קודש קדשים... ושו... שקט... שישב שם בארון תנצב"ה ולא יפריע...)

אדרבה... דווקא מי שמחובר לתנ"ך וחי את מה שכתוב שם והוא מבין שיש מה ללמוד שם... וכתוב שם משהו... הוא הראשון שאמור להבין שיש שם פרקים שיותר נחוץ ויסודי בשבילי לדעת אותם ולו בתור סדרי עדיפות.

תבין: היו כאלו שמאוד הזדעזעו שהעזתי לומר על מרן יביע אומר שלא בטוח שהוא ידע פרטים מסוימים בתנ"ך (והוא ביקש מהרה"ג הרב שטרית שליט"א שיביא לו תנ"ך) סליחה!!!! מרן זיע"א משום מה גם לא חיבר שום חיבור לא על קדשים ולא על טהרות... למה לא?? הוא הרי היה בקי בכל התורה כולה?? מה התשובה?? מה זה קשור... ברור שבסופו של דבר גם למרן זיע"א שכל רז לא אניס ליה, הרי בתוך ים התורה היו לו מקצועות בתורה שהיו נחוצים לו יותר והיו פחות... והיות והוא היה עמוד ההוראה, אז כל סוגיה שהייתה קשורה להלכה למעשה תפסה אצלו מוקד עניין הרבה יותר מכל סוגיה אחרת בקדשים וטהרות...

רק מה?? וכי בגלל זה הוא מחק מילה אחת ממסכת פרה ועוקצין? חלילה וחס!!! אבל הוא בהחלט עשה את החשבון האישי שלו והעניק חשיבות וכובד משקל לתחומים שהוא ראה לנכון להשקיע בהם יותר!!! **מה קרה... מה הבעיה להגיד את זה?** מה העניין בכח להפוך את כל התורה כולה לנתון מנותק ואחיד וחסר צבע והבעה??

תבין: מרן ר' מאיר מאזוז זיע"א היה יודע את כל התנ"ך בעל פה... הוא זכר אפילו את הפרטים הכי קטנים... אבל להגיד שהיה חשוב לו לדעת אותם לא פחות מאנוכי ה' אלוהיך?? זה ביזוי כבוד התורה!!!! זה להפוך את מרן הרב מאזוז לאחד כזה שלא מבין מה ההבדל בין גשם הערבי לשירת הים... כי... על שניהם בוחנים בחידון התנ"ך אותו דבר... תגיד לי: ככה היכרת את הרב מאזוז?? מה... וכי לא היה לו סולם עדיפויות בתכנים התורניים?? וכי באמצע שהוא מסר שיעור עיון בשיביב כדרכו המופלאה... אם היה לפתע מגיע פתאום איזה בעלבת ומתחיל להגיד כל מיני וורטים לפרשת שבוע... הרב מאזוז היה זל לפינה... ואומר לו... בבקשה... תגיד... מה זה משנה... העיקר דבר תורה... כן...?? נראה לך שבצורה הזו מרן הרב מאזוז הצמיח דור של תלמידי חכמים?? מ-יאלה דבר תורה...?? מה זה משנה מה...?

ושוב!!! מילה אחת בתורה אנחנו לא נמחק!! אבל מותר לנו כשאנחנו מגיעים ללמוד ולקבל מהתורה... לבחור את התכנים שיותר דחופים ויסודיים בשבילנו... וזה בסה"כ מה שאמרתי...

אם מרן הרב עובדיה נאלץ להציב סדרי עדיפויות!! על מה יותר חשוב לשנן ולחזור ולזכור ומה פחות... היה לו משנה סדורה שעל פרשת משפטים ראה ושופטים וכי תצא צריך לשנן אינספור פעמים, ואילו את גשם הערבי ואת

הערה נקודתית וספציפית בנוגע לגיוס... (כדי לא להשאיר

את הנייר חלק)

(את הנייר חלק)

מישהו דיבר איתי על הגייסים... על אותם מסיתים רשניים שנסלחים עם תחפושת בדמות חרדי והם מנסים לשכנע בחורים ללכת לצבא... אני בהתחלה די זלזלתי... כי אני די סומך על המקובצות החרדיות... שבחור לא ממחר להתלהב מבן אדם פרטי שמטמץ לו ללכת לצבא... העצרת בחירות האחרונה עוד נוספת לו בעורף...

אמרתי לו: בא תגיד לי מה משכנעים... איזה 'מוצר' הם מבטיחים לבחור ישיבה... בא נראה עד כמה זה משכנע... אז אותו אחד התחיל לפרט לי... שהגייס מסביר לבחור שלא כדאי לך... לא יהיה לך הכשרה מקצועית... נו נו... גם בזה זלזלתי... זה אפילו הצחיק אותי... מי שמנסה לשכנע בחור ישיבה בהכשרה מקצועית הוא לגמרי קולט שאצל בחור ישיבה זה לא מדגדג... ואז הוא אמר לי שהגייס משכנע את הבחור... תדע לך... יהיה עליך סנקציות... לא תוכל להוציא רישיון... נו נו... יכול להיות שזה קצת מאיים על בחור... אבל עדיין!! עדיין אני חושב שמה שהכי מאיים על בחור זה שכולם יעשו רישיון ורק אתה תהיה בעונש... רק אתה תהיה בשלילה... אבל כל עוד כל הבחורים לא תוכלו להוציא רישיון... זה לא כ"כ מאיים... ואז הוא אמר לי: שמבטיחים לבחור כסף!!!!

מיד נדלקתי... כמה? כמה כסף מבטיחים לו אם הוא יבא לצבא?? 8000 שקל!!!! אוהו... פה נבהלתי!!!! אוי אוי... ברגע שזה כסף... פה בחור ישיבה עלול ליפול!!!!

לטעמי, כסף זה הדבר שהכי מדבר לבחור ישיבה... יותר מכל דבר אחר... ברגע שאתה מגיע לבחור ישיבה שתמיד חסר לו כסף... ואתה תבטיח לו שאם הוא יתגייס יהיה לו כסף... אוי אוי... זו בעיה... ולמה זה כ"כ בעיה? ? כי אם אתה שואל אותי זו בעיה כללית אצל הרבה חרדים!!! יש איזה משהו תקוע אצל החרדים, שהם עדיין מדמיינים שאפשר להרוויח מליון שקל בלילה אחד ועוד לישון באותו לילה...זה חלומות מוכרים... כמעט כל ילד, היה לו את הימים האלו שהוא חלם בשיעור ודמיון שהוא פתאום חופר מתחת הבלטות ומוצא אוצר של כמה מיליוני שקלים...

אז זהו, שבציבור הכללי, יום אחד המציאות טופחת על הפנים ואתה קולט שאין! אתה יודע דבר! כסף לא גדל על העצים... דא עקא שאצל החרדים אורך יתר הרבה זמן להתפכח מהחלום הזה...

ולמה? מסיבה פשוטה מאוד: כי בחור ישיבה לא עובד... הוא עדיין לא נשם את השוף... הוא עדיין לא הפנים שאנשים עובדים מאוד מאוד קשה בשביל כסף... ולא אז בלבד שהוא בעצמו עדיין לא חווה את זה... אלא יש לו גם מי שמשכנע אותו בפנטזיה הזו... הלא הוא כל השפראך הזה של השידוכים... שבחור לומד לדקלם שהוא דורש כסף... בחור שנכנס לו לראש שעוד לפני שהוא פתח את הפה כבר מגיע לו כך וכך כסף... התוצאה הישירה היא שנכנס לו בראש שיש כזה דבר להרוויח כסף תוך כדי שאתה משלב ידיים... כלומר: אם משהו יופיע באמצע רחוב בתל אביב... ויכריז: כן רוצה כסף? מי משהו פה מחלק שטרות בחינם? כלם יצחקו וימשיכו הלאה... כולם יבינו שזו דיכאיה כי אין כזה דבר... אבל בחורי ישיבה? ברגע הראשון הם יקחו את זה ברצינות... כי לא מספיק ברור להם שאנשים יורקים דם על כסף...

אגב: לדאבוננו הרב איפה זה מגיע לידי ביטוי מאוד מאוד כואב?? בתופעה הכאובה מאוד אחוזו די משמעותי של אלו שנופלים בפח בכל מיני עסקאות נדל"ן מפוקפקות... יש שם אחוז גבוה של זוגות צעירים חרדיים... ותמיד טוענים שזה בגלל שהחרדים בטוחים שכולם יראי שמים כמוהם... אבל אלו יש טוען שזה בגלל שיש הרבה צעירים שמדמיינים

וכעת נחזור לעניינינו: ברגע שמגיעים גייסים מהצבא לבחור ישיבה ומבטיחים לו כסף!!!! זה מאוד מסוכן!!! כי אמור, לבחור ישיבה יש נטיה כללית לקנות את הלוקס בעיני כספי... כשמבטיחים לו כסף הוא בטוח שזה רציו... הוא עדיין קצת בוסר בשביל להבין שאין להאזין דבר המטחות של כסף... זה לא עובד... זה לא שווה את ההייד...

אז אנא מכם הורים יקרים: תסבירו לבן שלכם... ש-לו בנושא הזה שלא יהיה תמים!!! תסבירו לו שגם אחרי שהסבירו לו מאוד מאוד יפה שמחלקים דולרים... אין כזו חיה!! זה אף פעם לא נכון!!! זה כלל ברזל: גם אם תגיע למקום ותראה שמחלקים שם כסף בחינם... תסמוך על מי שנותן את זה... שזה מנגנון של מזדקקה... אותו מזדקקה שהוציאה מים... תוך כדי זה חוזר אליה באיבה... מילא כשהוא פתח את החשבון בנק, בפועלים... נו... עבדו עליו שאם אתה מפקיד, זה נכנס לפכ"ם ויש השקעות ואתה יכול להתעשר... נו... הוא עשה את הטעות... לקח מינוס מאושר... ואכן הוא נכנס לבזיז של 3000 חוב... נו... נספוג את זה...

אל ברגע שזה עלול להתפתח לפיתויים קצת יותר משמעותיים... אין לנו ברירה... אנחנו מוכרחים להסביר לו ברחל בתך הקטנה, ש-אמת ואמונה חוק ולא יעבור... אל תתפתה לאף אחד שמבטיח לך כסף... כי על כסף עובדים קשה!! נמודה!!!

היה זה בין הזמנים לפני כה שנים... הייתי בדאצ'ע... (מה שנקרא קיט... נופש...) ומישהו שם הציע לי
בא נשחק שחמט... התביישתי לומר לו שאני לא כ"כ חזק בשחמט... טוב... הסכמתי... התיישבנו והתחלנו
לשחק... הוא... שיהיה בריא... לפני כל צעד שהוא עשה הוא ישב וחשב וחשב במשך דקות ארוכות...
אבל אני? אני הרי 'גאון'... אני לא צריך הרבה לחשוב (כי לא היה לי מה... ☺) ואני הזזתי פה הזזתי
שם... וכצפוי מהר מאוד הוא אכל לי את הכל... עשה ממני קירקס... כמעט ולא השאיר ממני שריד
ופלטי... נשארתי אחד מעיר ושנים ממשפחה... היה ברור שהוא הולך לנצח אותי בגדול... בשלב מסוים
לא יכולתי לסבול את ההפסד הצורב... והתחלתי לרקום תוכנית... יש לציין שהיה לי שקט תעשייתי
מבורך כי כאמור... הוא היה כל כולו מכונס במחשבות מה הצעד הבא שהוא הולך לעשות... ולי... היה
לי את הזמן לחפור מנהרות בשקט...

ואז לאט לאט... בשקט וביסודיות... הכנסתי את כף ידי מתחת ללוח של המשחק... הכנסתי והכנסתי... ואז טראח!!!!!! בבת אחת העפתי את כל המשחק באויר... הכל התעופף לכל עבר... המלך התעופף לפה... והמלכה לשם... והחיילים הגיעו עד התקרה... וסוס אחד נתקע בוילון... חבר שלי היה הההההמום... הוא לא הבין מאיפה זה נחת עליו!!!! מה... מה קרה פה??? הוא התאבן במשך דקה ארוכה ולא הבין מה... מה... איך זה קרה?? איך הכל פתאום עף?? טלטלתי וניערתי אותו ואמרתי לו: הההלו... הההלו... תתעורר... זהו... המשחק נגמר... חלומות נעימים... חשבת שתנצח אותי?? חשבת שאתה תוכל לעשות לי וידוא הריגה??? זהו!! יש גבול!! הכל התעופף... עד כאן הסיפור... בינחוח בין הזמנים... אבל לסיפור הזה היה המשך שמאוד החכים אותו... והוא-- שגם אחרי שחבר שלי כבר קלט מה עוללתי לו פה... שמתי לב שהוא עדיין נשאר מכונס בתוך עצמו... הוא עדיין חושב מחשבות... שאלתי אותו: מה... מה אתה חושב עכשיו?? הוא צחק ואמר לי: תבין... אני עדיין שמה... בתוך משחק... תבין אותי: אתה תלשת אותי באמצע המהלך... הייתי באמצע!!! באמצע המחשבות הקדחתניות... מה הצעד הבא שאני הולך לעשות... ואז אתה שתייה בריא... העפת לי בבת אחת את הכל... אבל אני?? אני עדיין שמה... בתוך המשחק המנוח... יהי זכרו ברוך

הסיפור הזה הוא משל מאוד טוב!!!! אני משתמש עם המשל הזה לכל מיני דברים בעבודת ה...
אבל זה הכי אקטואלי לימי חודש אלול... ערב יום הדין... אנחנו נמצאים בעולם הזה כמו בתוך משחק שחמט... לכל אחד יש לו את המשבצת שלו בחיים... כל אחד ממוקם באיזושהי משבצת!!! יש אחד שנמצא במשבצת ההצלחה... הוא מרגיש כמו מלך... הוא שולט... הוא יכול לזוז לאיפה שהוא רוצה ולבלוע את מי שהוא רוצה... ויש אחד שנמצא במשבצת השפלות... החברה אוכלת אותו... והוא מפחד מהצל של עצמו... בקיצור: לכל אחד יש המשבצת שלו... את הגורל שלו בחיים... שזה מה שיש... והמכנה המשותף בין כולם שכל אחד יושב במשבצת שלו ובונה מהלכים בחיים... מה הצעד הבא שלי... לזה שמרגיש מלך יש לו את המהלכים שלו... מה היעד הבא שלי לכבוש??? ואילו זה שנמצא בשפל... גם לו יש מהלכים נוגים משלו... איך אני שורד?? והאם יש לי בכלל סיכוי יום אחד לשקם את עצמי... בקיצור: משחק השחמט לכל דבר... כל השחקנים בעולם הזה טרודים בחיי היום יום... טרודים בדאגת המחר... מה יהיה... מה הצעדים הבאים שלי בחיים... **ואז בבת אחת מגיע ראש השנה!!!!** ואז אתה יודע מה קורה??? המשחק שחמט בבת אחת מתעופף... כל השחקנים מתעופפים לכל עבר!!!!!! הקרקע נשמטת מתחת הרגליים... ומכאן ואילך אין שום ביטוח... המלך האמיתי מגיע והוא לבדו נשגב ביום ההוא... הוא לבדו יושב ובונה את השחמט מחדש ואין לאף אחד הבטחה באיזו משבצת הוא יהיה בשנה הבאה... "בראש השנה יתבון וביום צור כיפור יחתמון מי יחיה ומי ימות מי ינוח ומי ינוע... שום דבר לא בטוח!!! מי שהיה איתמול במשבצת של מלך... פתאום יכול למצא את עצמו עבד... מי שחשב שהוא אפס... פתאום מוצא את עצמו מלך... ה' מוריש ומעשיר משפיל אף ומרומם... אין שום ביטוח... אף אחד לא נשאר בטוח בחזקתו...

----- אבל דא עקא!!!! שמרוב שאנחנו נמצאים עמוק עמוק בתוך המשחק... מרוב שאנחנו באמצע לחשבן מה הולך להיות הצעדים הבאים... מה קורה לנו? **מה שקרה לחבר שלי**... כמו שחבר שלי שיהיה בראי... גם אחרי שהעפתי לו את המשחק... וגם אחרי שהוא קלט שהמשחק היה ואיננו. אבל הוא עדיין נשאר שמה... בתוך משחק... מהחשבות שלו עדיין רצו בשטף של ההמלך... מה אני עושה ומאיזה כיוון אני מגיע... **הההלה... לא!!! נגמר! המשחק התעורר... חישוב מסלול מחדש...**

אז גם כשקולו של השופר נשמע ברמה... ואנחנו לאט לאט קולטים ששטוטו מגיע ראש השנה... ואז כל המשחק מתעופף... עדיין הראש שלנו נמצא באמצע המשחק... והמחשבות שלנו רצות קדימה ביום יום... מה עושים עם זה... ואיך מסתדרים עם זה... בינינו... יום לפני ראש השנה... איפה הראש שלנו נמצא?? בשטף החיים!!!! החיים ממשיכים הלאה... ואם יש אובדנפסט... אז הראש שלי נמצא באובדנפסט... ואם אני חש מעצמי שאני כל יכול... אז הראש שלי נמצא בעשר צעדים קדימה מה אני יכול לעשות...

הההללו... צועק רבינו יונה!!!! תתעוררו... המשחק חזר לאיפוס... נכון שעד ראש השנה המשחק עדיין בעיצומו... ולכל אחד יש את המשבצת שלו... אבל ברגע שתוקעים בשופר... הופה!!! המשחק באותו רגע מתעופף... אף אחד לא מוחזק יותר במשבצת שלו... הכל פתוח... גם אם היית בשיא השפל אתה יכול בשנה הבאה להפתיע ולהגיע עד השמים... הכל פתוח... הכל הכל...

---עקרונית המאמר הזה יותר מתאים לערב ראש השנה... אבל לא!!!!!! זה לא נכון!!!!

כי גם עכשיו ובעיקר עכשיו ודווקא עכשיו... בתחילת חודש אלול... זה הזמן להתחיל לנקות את הראש מכל מיני טרדות שכל השנה הטרידו אותנו... כן... יש טרדות... לכל אחד מאיתנו יש את המשבצת שבה הוא נמצא כעת... שהוא בהחלט מוטred מה הולך להיות המהלכים הבאים שלו... אבל הוי... באמת... כל המהלכים האלו הם רלוונטיים רק עד ראש השנה... מראש השנה ואילך זה כבר לא נפקא מינה... המשחק מתחיל מהתחלה... אם אני אצליח להפנים את זה... אני אוכל למצא את עצמי הרבה יותר פנוי נפשית לחודש אלול שכל כולו אני לדודי ודודי לי... וזו המטרה של השופר... השופר מהדהד לנו בתוך האוזן... ההלל... יש לכם שלושה שבועות לסיום המשחק... אין טעם כ"כ להשקיע במחשבות... אין הרבה מה לתכנן... לא נותר לנו אלא להשקיע את עצמנו בחודש אלול זה במחשבות האמיתיות ביותר!!

אין לחזור לאבא שבשמים... אין להתרצות לפנינו... זה הדבר האמיתי היחיד שהוא לא משחק!!! מפי השמועה מקובל ששלמה המלך המציא את משחק השחמט... אז כן... בסימו של משחק השחמט... נענה שלמה המלך ואמר: סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם!!

חוץ מזה הכל המשחק... הכל מתעופף ונמוג יום אחד...

להפצת משנתו ותורתו הבהירה של
הרה"ק רבי שלמה מקארלין ז"ע
סיפורים ותולדותיו, ותולדות זרעו אחריו

שבוע של חיים

מתורתו של רבינו ותלמידיו הק'

פרשת ראה

בנים אתם לה' אלקיכם (יד, א).
הרה"צ הקדוש ר' שלמה קארלינער
אמר, דער גרעסטער יצר הרע איז,
אז מען פארגעסט אז מען איז איין בן
מלך [-היצר הרע הגדול ביותר הוא
כששוכח שהוא בן מלך], והבן.

(בית אהרן, כג.)

לא תקפץ את ירך מאחיק האביון
(טו, ז). מהרב הק' וכו' מו"ה שלמה
מקארלין זצוק"ל: תהלים, ראשי
תיבות ל'א ת'קפץ י'רך מ'אחיק
ה'אביון. ומה שאיתא בשלי"ה הק'
לומר תהלים קודם התפילה, יש בזה
גם כן רמז לתת צדקה קודם התפילה,
על דרך שאמרו: ר"א יהיב פרוטה
לעני והדר מצלי.

(אמרי שפר)

וכל בניך למודי ה' (הפטרות ראה).
בשם הרה"ק וכו' ר' שלמה מקארלין
זצ"ל, דר"ל דבהנהגה שאדם מתנהג
עם בניו הוא מלמד בזה כביכול את
ה', שיתנהג כן גם עם בניו. וכשהאדם
מתנהג עם בניו באהבה וחסד
וסבלנות, ואף אם חטאו נגדו מוחל
להם ועושה עמהם חסד, הוא מעורר
בזה שהשי"ת יתנהג כן עמו ועם כל
ישראל. וצא ולמד מדת החסידות בזה
מדוד המלך ע"ה, שבנו אבשלום רדפו
להרגו, ובא על פלגשי דוד לעיני כל
ישראל, ועם כל זה היה דוד המלך
ע"ה מרחם עליו גם בעת רדפו אחריו,
וזהוזהיר מלהמיתו, ואחר מותו הירבה
לקונן ולבכות עליו כעל בן יקר ואהוב,
כמבואר בשמואל ב' (יט, א).

(ספר דרך צדיקים)

קדושת הקדוש

אמרים מובחרים, יקרים ומאירים, מתוך הספר
'קדושת הקדוש' הנמצא בשלבי עריכה

צדקה יותר מחומש

אברך אחד של הקארלינער זי"ע, סיפר חמיו עליו לפני הקדוש, שהוא מחלק צדקה יותר מכוחו והונו.
ושאלו הקארלינער זי"ע: הרי אמרו חז"ל (כתובות נ, א) המבזבז אל יבזבו יותר מחומש. והשיבו: איך
וועל אייך זאגן רבי [-אומר לכם, רבי], מי שהוא מבזבז רק בשביל מצות צדקה לקיימה, כך שיערו
חכמים שדי לו בחומש, מה שאין כן מי שהוא חפץ על ידי הצדקה לפדות את נפשו דכתיב (דניאל ד, כד)
'וחטאך בצדקה פרוק', מה שיעור יש לו, הלא כתיב (איוב ב, ד) 'וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו'. ואמר
הקדוש: א שכל פין א יונגען מאן [-שכל של אברך].

(שמע שלמה השלם והמפואר אות קעטא)

עיטורי קדוש

משום אל יבזבו יותר מחומש, דלא מקרי בזבו
בכהאי גוונא, מאחר שעושה לפדות נפשו מתעניות
וסיגופים, ולא גרעא מרפואת הגוף ושאר צרכיו.
וכן עוד שם (אגרת הקדוש פרק י):
מה שאמרו המבזבז אל יבזבו יותר מחומש, היינו
דווקא במי שלא חטא, או שתיתקן חטאיו בסיגופים
ותעניות כראוי לתקן כל הפגמים למעלה. אבל
מי שצריך לתקן נפשו עדיין, פשיטא דלא גרעה
רפואת הנפש מרפואת הגוף שאין כסף נחשב, וכל
אשר לאיש יתן בעד נפשו כתיב.

מנהגו של חסיד זקן

וכך סיפר מרן הרה"ק מסלונים זי"ע, בספרו
נתיבות שלום (בראשית ע' רכ"ה):
אחד מזקני החסידים היה נוהג, שפעמים היה
נותן צדקה לפי מעמדו ואפשרותו, ופעמים היה
נותן למעלה מיכולתו בלי שום חשבון. וראו שזה
תלוי אצלו בכוונה, כאשר היה נותן לשם 'מצות
צדקה' היה נותן לפי חשבון, אך כאשר זה היה
אצלו בבחינת 'וחטאך בצדקה פרוק', או בעת
שהרגיש שאין לבו מתרצה לתת אז היה
נותן בלי שום חשבונות.

פדיון נפש

מובא במסכת כתובות (שם) בשם רבי אילעא:
באושא התקינו המבזבז אל יבזבו יותר מחומש.
תניא נמי הכי, המבזבז אל יבזבו יותר מחומש שמא
יצטרך לבריות, ע"כ. מכאן מקור הדין שהנותן
צדקה לעניים אינו ראוי לתת יותר מחומש מנכסיו,
בכדי למנוע מצב שבו האדם יבזבו את כל נכסיו
על צדקה, ובעצמו יהיה נזקק לסיוע מאחרים.
וזה אשר שאל רבינו לאותו אברך שחילק לצדקה
יותר מכוחו והונו, מדוע הוא מחלק כל כך הרבה
צדקה. וענה לו אותו אברך שאינו נותן את הכסף
רק בתורת צדקה, מצד החיוב לתת צדקה לעניים,
שבזה אכן אין רשאים לתת יותר מחומש. אלא הוא
נותן בתורת פדיון נפש, לתקן את נפשו ולפדות את
חטאיו, ועל כך אין שיעור לממון שצריכים לתת,
כי כל אשר לו יתן האדם להציל את נפשו. ושיבח
רבינו את דברי האברך.

לא גרע מרפואת הגוף

ענין זה ממש מובא גם בספר התניא (אגרת
התשובה, פרק ג') וכך לשונו:
וחטאך בצדקה פרוק וכו', אין לחוש

על הציון של הקדוש הזה, הוא ממש כמו שעומדים לפניו בחיים חיותו. (רבי אשר מטטאזין)

לבירור אודות שבתות
בהכנסת אורחים בלודמיר

פנו למשרדי הכנסת אורחים לודמיר 04-30-10-900 או במייל A023011122@gmail.com

ותשקע האש

בעצמו אינו יכול, שהרי אינו יודע את מלאכת הכתיבה. לבסוף גמר והחליט בליבו כי הלוא גדול וקדוש הוא הרבי, שהרי רבים אינן מספר נושעים על ידו ברפואות וישועות גדולות ועצומות, אם כך בוודאי ידוע ידע את אשר הוא נצרך, גם על ידי ניר חלק. כך החליט נחושות ובאמונת צדיקים איתנה. הגיע תורו של לייבל מילכיגער להיכנס לעמוד לפני הרבי. על אף אמונתו התמה בכוחו הגדול של הצדיק לקרוא את פתקתו הריקנית - בכל זאת נתקף חיל ורעדה שמה יקפיד עליו הרבי, והחלו ידיו ורגליו לרטט מאימה. נטל הצדיק את הפתקא החלקה מידו, ומיד שאל את לייבל מניין הוא והיכן מושבו, ולא יותר. ענה לייבל את שם הכפר בו מתגורר, ונטל הרבי הפתקא בשתי ידיו וקרע ממנה חתיכה קטנה ונתנה לתוך ידיו של לייבל, ואמר:

”קום וסע תיכף ומיד לביתך בלא שום שיהויו!”

פחד גדול אחזו ללייבל, בשמעו את פקודת הקדוש הנחרצת, ומיד מיהר לעבר ביתו, כשבליבו מנקרת השאלה למה רמז הצדיק במה שקרע את הפתקא ונתן לו גזיר הנייר. והנה על אם הדרך נראה לפניו שכלו הגוי רוכב על סוסו בנחפזות רבה, כשפניו בהולות ומלאות דאגה. עצר הגוי את מרוצתו והודיע ללייבל בקול מתנשף:

”בית הריחיים הגדול בעירנו עלה באש וכלה עד יסודו, לא נותר ממנו זכר!”

אך שמע לייבל את הידיעה ומיד נעשו פניו חיוורות כסיד. הלוא ביתו הוא הבית הקרוב ביותר לבית הריחיים, ומי יודע מה עלה בגורלו, ומה מצבם של אשתו וילדיו. רץ-אץ לייבל במהירות רבה והגיע בנשימה טרופה עד למקום ביתו, ולמרבית הפלא הבחין איך שבית הריחיים כולו נשרף כליל ולא נותר ממנו כי אם אפר ועפר מעלה עשן, ואילו ביתו נשאר על עמודי שריר וקיים. עתה הבין מדוע קרע הרבי חתיכת נייר מן הפתקא, שבזאת קרע את ביתו והבדילו מהשריפה הדולקת, והציל אותו ואת רכושו לפליטה. מיד שב לייבל על עקבותיו, וחזר לבית הצדיק רבי חנוך העניך דוב, וסיפר בהתרגשות על המאורע לפני הרבי. אורו פניו של הצדיק והוא ענה בזה הלשון:

”ראיתי שבינת עומד בסכנה והתפללתי לחי החיים להציל את ביתך...”

לרגל הילולת הרה"ק ה'לב שמח' רבי חנוך העניך דוב מאלעסק - ב' אלול שנת תרמ"ד. היה בן הרה"ק רבי שמואל בן הרה"ק רבי מאיר הקדוש מבעלזא תלמיד הבעל שם טוב. רבו המובהק היה חותנו הרה"ק רבי שלום מבעלזא זע"א. בנוסף הירבה לנסוע אל הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק זע"א, תלמידו הקרוב של רבינו שלמה מקארלין זע"א. יחד עם חותנו מהר"ש מבעלזא נסעו יחדיו לסטרעליסק שמונה פעמים, כך העיד הרבי לימים, ואח"כ נסע בעצמו עוד כ"ד פעמים, ונמצא ששבת בצל השרף מסטרעליסק ל"ב שבתות! [יצוין כי מהר"ש מבעלזא וחתנו רבי חנוך העניך דוב היה בידם הכוח הגדול לרפא חולים באופן מופלא ונסי, וכמותם תלמידים נוספים של הרה"ק מסטרעליסק, כמו רבי יהודה צבי מסטרעלין ועוד, וכידוע שהיה בידי הרה"ק מסטרעליסק 'ספר הרפואות' הגנוז, שקיבלו מאת מרן רבינו רבי שלמה מקארלין].

המון רב מכל סביבות אלעסק והערים הרחוקות ממנה - צבאו ובאו על פתחו של הרבי הקדוש רבי חנוך העניך דוב. נודע שמו הטורח למרחקים ונישא בפי הכל כצדיק נשגב פועל ישועות בקרן הארץ, רופא חולים מתקן נשמות, ומושיע לישראל מכל צרותיהם. שחו הבריות זה לזה, כי אצל רבי חנוך העניך דוב - "טובע גייען ארויס הערנדיג, און שטומע גייען ארויס רעדנדיג" [חרשים יוצאים שומעים, ואילמים יוצאים מדברים].

שעות ארוכות עומד הרבי הקדוש במסירות נפש ובאהבת ישראל עצומה, מאזין לאחיו היהודים, ומעניק להם אוצרות של ישועות וברכות. דרכו בקדוש של הרבי שהיה ממשיך את הישועות הפלאיות והעצומות, לא בנתינת ברכה גרידא, אלא על ידי שהיה מתפלל בעד היהודי שעמד לפניו למען יצא ממצורו או מחלתו. שגור היה על לשון קדשו של הרבי אודות הישועות, שהוא 'מתפלל' למען הישועה. כך מסופר, שפעם אחת עמד הרבי הקדוש שעות ארוכות בבוקר, ויחן את פני המוני ישראל אשר באו להיזכר בדבר ישועה ורחמים, עד שהמשמש בקודש העיר ברמז לרבי הקדוש כי כבר מתאחרת השעה לתפילת שחרית, ענה ואמר לו רבינו: "הנה אני עומד ומתפלל כמה שעות תפילות בעד ישראל, ואתה אומר לי ללכת להתפלל?"... מקובל, כי הרבי ביקש מחותנו הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע שיגלה לו, איך מתפללים בעד איש ישראל שתהיה לו ישועה, ולימדתו חותנו הקדוש כמה שמות קודש שצריך לכוין.

היה זה בוקר שגרתי ורגיל בחצר קדשו של הרבי. מאות ואלפים נדחקים בחדר המבוא לפני חדרו הקדוש של הרבי מושיעין ואוהבין של ישראל. יהודים מכל עבר, מרחוק ומקרוב, באו ונקבצו להיכנס לפני ולפנים, כדי למלא מלא חפנים ישועות רבות מעל לדרך הטבע והחומר - רפואות, פרנסה בשפע וזרע של קיימא. גם לייבל החלבן מהעיר הסמוכה לאלעסק, היה בין המוני הנדחקים פנימה. מדי יום עושה הוא את דרכו מהכפר בו הוא גר עד לאלעסק, שם מוכר הוא חלב טרי ומשובח עבור אחיו היהודים. "לייבל דער מילכיגער" נקרא הוא בפי כל. ישר ונאמן במלאכתו היה, אהוב ונחמד לבריות ולשמים.

אותו יום החליט לייבל לבוא גם הוא כיתר כל אחיו, לבקש מאת הצדיק ישועה כלשהיא שהיתה נצרכת לו ולביתו. נכנס הוא אפוא בתוך הקהל הנדחק, סביב שולחנם של הגבאים רושמי הפתקאות, ובהגיע תורו פירט באוזני הגבאי את שמו ושם זוגתו וכל יוצאי חלציהם ובקשתם. משם פנה והלך לעבר מוקד הדוחק השני - פתח חדרו של הצדיק.

חלפו דקות ארוכות, התור אל הקדוש פנימה הולך ומתקצר בקצב איטי, והנה תוך כדי ההמתנה הארוכה שלף לייבל מכיסו את הפתקא שזה עתה רשם לו השמש הכותב, ומה רבה היתה חרדתו בראותו כי הפתקא ריקנית היא ולא רשום בה דבר. כנראה מחמת הדוחק הרב של האנשים טעה הגבאי ונתן בידו נייר חלק, תחת הפתקא אותה רשם עבורו.

הרהר החלבן בדעתו כדת מה לעשות: אם יסוב ויחזור החוצה לעבר שולחן הגבאים ויכתוב מחדש את הקוויטל, הלא יצטרך להמתין בשל כך עוד זמן הרבה. ולכתוב

מימין: ציון קדשו ומראה בית החיים באלעסק
משמאל: תואר פני קדשו של הרה"ק מאלעסק זצוק"ל

יְלִידֵי רִבְנוֹ שְׁלֹמֶה

// חידת השבוע

חידה: מהיכן אנו למדים שלפני התפילה צריכים לומר תהלים ולתת צדקה?

הפתרון לחידה מופיע בעלון זה.

כדי לענות על החידה יש לחיג לקו לודמיר 02-3011122,

להכנס לשלוחת הילדים - שלוחה מספר 0,

ולפעל לפי ההוראות. הזוכה יקבל זכוי לרכישת מתנה בסך 50 ש"ח.

את התשובה יש להקליט עד ליום ראשון פרשת שופטים

הזוכה לפרשת דברים: צביקי לינגר מודיעין עלית

אוצרות ומשגים

רבי חנוך העניך דב מאלעסק

היתה הערכתו של רבי שלום לחתנו, פאָשר העיד עליו: "מלאכים ושרפים משתוקקים לתפלתו!"

רבי חנוך העניך דב וחתנו רבי שלום מבעלזא - היו שניהם חסידים של הרבי הקדוש רבי אורי השרף מסטרעליסק, שהיה אחד מגדולי תלמידי רבינו שלמה מקארלין, ולמים העיד רבי חנוך העניך דב: זכיתי להיות בצל קדשו של רבי אורי ל"ב שבתות!

רבי חנוך העניך דב נולד בעיר אַלעסק הסמוכה בעלזא, בשנת תק"ס, לאביו רבי שמואל ולאמו מרת רויזא. אבי אביו היה רבי מאיר הקדוש מבעלזא תלמידו של מרן הבעל שם טוב. לימים נשא הרבי עם בת רבי שלום מבעלזא (ובזוג שני לבת רבי מאיר בנו של רבי לוי יצחק מברדיטשוב) ומאז הפך הרבי לתלמידו הקרוב של רבי שלום, ויחד עסקו בתורה ובעבודת השם. רבה

החיים בלודמיר

החיים בלודמיר בעבר ובהווה

כ"ק מרן אדמו"ר מקוידניוב שליט"א בלודמיר

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בתפילה על ציון רבינו

בימים האחרונים זכתה העיר לודמיר כאשר בא בשעריה כ"ק מרן אדמו"ר מקוידניוב שליט"א, מצאצאי מרן רבינו שלמה מקארלין. האדמו"ר בא בתוך אוהל ציון קדשו של רבינו והעתיך שם בתפילה רבה ותחנונים לקראת השמחה

שבמעון קדשו, עם גישואי בנו החתן ר' ברוך מרדכי עב"ג בת המחנות הרה"צ ר' דניאל בן הגאון האדיר ר' שמואל אליעזר שטרן שליט"א, הנועדה להתקיים ברצויה במזל טוב ביום ח"י אלול הבעל"ט, בבני ברק.

הרבי שליט"א התקשר במיוחד להנלות הכנסת האורחים בלודמיר, והביע את התרגשותו מן המהפכה המבורכת בלודמיר, והמפעלים הכבירים שקמו וניצבו להם בעיר בס"ד, וביותר הפליא את ההתעוררות הרבה המורגשת על הציון הקדוש של רבינו, כמו בחיים חיותו ממש.

חדש על המדף!

ספרי נח רובין

סדרת יועץ הכתר:

STUDIO
חובטר
סטודיו רובין. כל ציור סיפור

072-243-5666

למשלוח
עד הבית:

